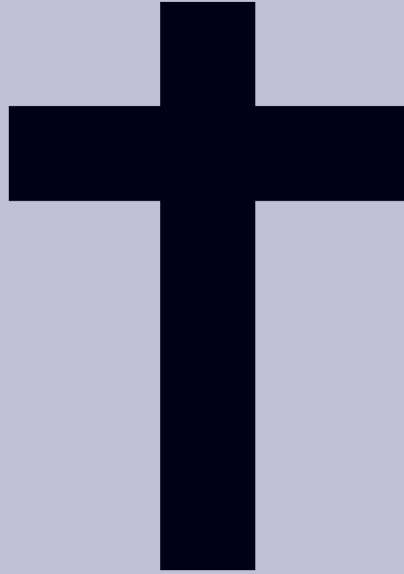

Udi Bible

Udi Scripture translation

Udi Bible
Udi Scripture translation

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Udi)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
174556f0-71b4-5f1c-b512-2117b07ebbf0

Contents

İona	1
Mark	4
Luk'a	41
İoan	101

Xavareçal İonay girk

İonay Q'ONÇUĞOXUN t'ist'un

¹ Amit't'ayi ğar İona *Q'ONÇUĞON metər sa əyite p'ap'esp'i:

² «Hayza Ninevina taki! T'e kala şəhərə bakala amdarxo car k'alpi p'ap'esp'a ki, içoğoy biq'ala pis əşurxo Za p'ap'ene».

³ İona isə Q'ONÇUĞOXUN t'ist'un çuresi hayzeri içü pi gala təə, Tarşişane yaq'a baft'i. Taşi Yafona çurpi gəmiğoxun Tarşişa tağalt'u bəğğəbi, iz yaq'e tənginal tadi t'e gəminə areşi ki, Q'ONÇUĞOXUN t'it'ale.

⁴ Ama Q'ONÇUĞON dənizə ost'aar muşe yaq'abi. Dənizə t'etər sa tufane əqəsi ki, male manst'ay gəminə biyexun cöybane.

⁵ Gəminə bakalt'oğə q'iyene haq'i, hərt'in bureqi iz buxaçuğə k'alpi içü çark'est'eynak' xoyinšbsa. Gəminə bakala yükəl c'evk'i bot'unseri dənizə ki, gəmi suuk'bakeq'an.

İona isə şiri gəmin boş bakala otağxoxun sunt'u bask'i ost'aar nep'axeşi.

⁶ Gəmiçiğoy kalo şot'ay t'öğöl hari pine: «K'ən bask'e? Hayza vi buxaçuğə k'alp'a, bərkə şot'in yax gorox hari çark'esadi».

⁷ Gəmiçiğonal suna pit'un: «Ekinan çöp bosen, me bələ beş bel şi görə eysuna avabaken!» Çöpə bot'unseri, çöpəl hari İonay loxole çurpi.

⁸ T'e vədə gəmiçiğon şot'oxun xavart'un haq'i: «Şunu hun? Şi görəne me bələ beş bel hare? Vi əşlin s'i hik'ə? Mayinen eysa, mayalunu? Mani azuk'axunnu?»

⁹ İonan şot'oğə coğabe tadi: «Zu əbranizu. Dənizxo, oçalxo yaratmışi göynul bakala Buxaçuğə, Q'ONÇUĞOZ bul k'os'bsa zu».

¹⁰ Şot'oğəynak' izi Q'ONÇUĞOXUN t'ist'una exlətp'at'an isə gəmiçiğə q'iyene haq'i. Şot'oğon içoğoy bula biq'i pit'un: «Hun mo he əşen biq'i?!»

¹¹ Tufan taysun ost'aarebaksay, t'e vədə gəmiçiğon p'urum pit'un: «İsə yan va k'ə ben? Me tufana hetər şip'ben?»

¹² İonan şot'oğə "za ext'anan dənizə bosanan, şip'bakale dəniz t'e vədə, me tufani za görə əqəsuna avazu" pine.

¹³ Ama gəmiçiğon içoğoy axırnci zora laxi avar zapsat'un burqi. Taşi q'ariluğa c'eyseynak't'un çalışaksay, ama muşen t'etərə funey ki, içoğoy çabalayinšbsun ams'inane taysay.

¹⁴ T'e vədə şot'oğon Q'ONÇUĞO k'alpi pit'un: «Ay Q'ONÇUX, me amdari elmoğə haq'suna görə Hunal beş elmoğə ma haq'a! Me taxsırsuzi p'iya şipsuni cazina yax zapesmada! Axiri me bakiyoroş bito Vi çuresunene baki, ay Q'ONÇUX!»

¹⁵ Hametər, şot'oğon İona ext'i dənizət'un boseri, dənizə əqəsi tufanal bot'ebaki.

¹⁶ Q'ONÇUĞOY kalaluğa ak'at'an q'iyene haq'i gəmiçiğə. Şot'aynak' q'urbanxot'un eçeri, elas tadi niyətt'unbi.

¹⁷ Q'ONÇUĞON isə t'etərə bi ki, İona kala sa çəlinene q'uc'p'i. Xib ği-xib şü şo t'e çəlin tapanene mandı. †

2

İonay afırı

* 1:1 1:1 2 Padç. 14:25 † 1:17 1:17 Mat'. 12:40

1 İonan çəlin tapanexun iz Buxaçux bakala Q'ONÇUĞO k'alpi metərə afırıpı:

2 «Bez t'ar ğine Q'ONÇUĞOZ k'alpi zu, Şot'inal za coğabe tadi.

T'e dünyəni bayınq'luğaxunez haraypi, Hunał za inbaki.

3 Bəğəloyluğxon badi Hun za, Dənizi tumaz ak'i.

Xenene taşeri za, Bito Vi ləpoox, Vi dalğooxe

Hari bez loxolxun c'ovaki.

4 Fikirezbi ki, bisti zu Vi piyexun, ama təə!

Ak'oz zu hələ Vi İvel xrama, bul k'os'boz t'İya!

5 Xenen za q'uc'epi,

Zapi taneşeri za.

Dənizi ile bez bel ləc'üresi.

6 Xene oq'az taşi, buruxmoğoy tumaz ak'i zu,

İşiğ bitala gane həmişəluğ but'eşi bez baç'anexun!

Ama Hun, ay bez Buxaçux bakala Q'ONÇUX,

Za çark'esendi, za t'e dünyənexunen zapi c'evk'i!

7 Bez elmux bez boş't'an c'eğat'an,

Q'ONÇUĞOZ eyex badi zu,

Bez afırıyal hari Va,

Vi İvel xrama p'anep'i.

8 Əfçi buxaçuxxo bul k'os'balt'oğoy

Şaat'luği k'ə baksunaxun xavar butene!

9 Ama zu Vi s'İya alabala məğur məğbsun

Vaynak' q'urbanxo eçoz!

Bez elasp'i niyətp'it'oğoy bitova bex p'ap'esp'oz.

Çark'esun Vaxune eysa, ay Q'ONÇUX!»

10 T'e vədə Q'ONÇUĞON t'e kala çəlinə əmirebi, şot'inal İona izi jomoxun qaydi q'arılığane boşeri.

3

İonay Ninevina taysun q'a ninevaluğoy toobabsun

1 Q'ONÇUĞON İonaynak' p'əmcı kərəməł İz əyitə p'ap'esebi.

2 «Hayza Ninevina taki! T'e kala şəhərə Bezi va pit'oğoy car k'alp'i bayanba!»

3 İonal hayzeri Q'ONÇUĞOY əyiten Ninevina yaq'ane baft'i. Nineva isə kala şəhərəy, şot'ay sa belxun başi t'e belxun c'eyseynek' xib ğiney lazım.

4 Ama İonay hələ süft'in ğine şəhərə başi "Nineva q'ırx ğinaxun oşa oçalen sa bakale!" upsun bəşebaki.

5 Ninevaluyox Buxaçuğoy vət'unbaki, ğurux efi busat'un çurpi. Kalamis'ik', bitot'in çul lapi içoğoy heq'ədər pəşman baksunat'un ak'est'i.

6 Me exlət taşi Ninevin padçağı ümōğō p'ap'at'an şo iz taxt'e loxolxune hayzeri, şot'inal iz padçağı paltara c'evk'i çul lapi jeq'e boşə arşi. *

7 İzi s'İyen əmir c'evk'i bayanbesedi: «Şuk'kalen iz jomo nə ukun, nə üğün maq'an duği. Heyvanxoval nə ot't'ağa, nəəl xe üğsa maq'at'un taşeri.

* 3:6 3:6 çul lapi jeq'e boşə arşi - Me hərəkəten yas efi toobabsunane ak'est'a.

⁸ Barta amdarxon içoğoy loxol çul lapi, içoğoy eğel belığoy loxolal çul lapest'i üşe-ğena Buxaçuğoq'at'un k'alpi. Pis yaq'en tağalo, şər əş biq'alo iz əməlxoxun kul haq'eq'an!

⁹ Avabakes tenebakon, bərkə t'e vədə Q'ONÇUĞON yax goroxe hari, İzi bok'osp'i şikala əcuğə bask'est'i yax tene əfçibi».

¹⁰ T'e vədə Buxaçuğon şot'oğoy me bit'oğə, içoğoy pis yaq'axun c'eri toobabsuna anek'i. Şot'oğə gorox hariyal yaq'absun çureğala bəlinə tene yaq'abi.

4

Buxaçuğoy ük' bok'ospsuna ak'i İonay əcuğon biq'sun

¹ İonay isə me əşur sal xoşel tene hari, şot'ay əcuğone biq'i.

² Afırıpı Q'ONÇUĞO metərə pi: «Ay Q'ONÇUX, zu hələ bez oçalin boş baka'tan me əşlin metər çark'suna avazuy! Şot'o görəz Tarşışa t'it'eri. Avazuy, Hun ük' bok'osp'al, gele səbürlü, çuresun gele bakala Buxaçuğnu, bələ yaq'absunal Vi kul tene tağal! *

³ İsə haq'a bez elmoğə, ay Q'ONÇUX! Zaynak' ene manst'axunsa bisun saat'e».

⁴ Q'ONÇUĞON isə xavare haq'i: «Va gelene laft'i me əş?»

⁵ İonan şəhərin bel k'ə eysuna tamaşabsune çuresay, şot'o görəl şəhərexun c'eri bəğ c'eğalaç içeynak' sa tərəjə düzbi şot'ay xojina areşi.

⁶ Q'ONÇUX Buxaçuğon isə t'etərə bi ki, düz İonay best'a sa xode eq'eşi. Şo kalabaki xojine sak'i, İonaynak' sərlnluğ eçeri şot'o eğariğoxune q'orişi. İonal me xoda görə gelene müqbaki.

⁷ Əyc'indəri işiğ bitat'an isə Q'ONÇUĞON me xodin tumeynak' sa meqe yaq'abi. Meqen xoda tumexun k'as'epi, şoval şerenebaki.

⁸ Bəğ eqeşit'uxun oşa, Buxaçuğon bəğ c'eğala tərəfəxun eğala gam muşe yaq'abi, bəğenal İonay bula t'etərə cərdi ki, şo tamam halnuxune biti. Bisun çureşi metərə pi: «Manst'axunsa biyayiz şo saat'e».

⁹ Buxaçuğon İonaxun xavare haq'i: «Me xode dərden metər əcuğon biq'suna lafest'a?» İonanal "hoo, lafest'a, həysə zaynak' bisun mot'oxun saat'e!" pine.

¹⁰ T'e vədə Q'ONÇUĞON metərə coğab tadi: «Sa xodeynak' vi ük'e boksa - vi nu kalabi, iz loxol əzyət nu ak'i, sa ğiin boş kalabaki oşin ğineyal q'aribaki sa xodeynak'!

¹¹ P'oy Bez ük' hetər maq'an bok'i Ninevineynak'? Sabaç q'a hazar tanaxun gele iz yaq'a açesp'i amdar, sahəkətal heyvan bakala t'e kala şəhəreynak' bez ük' hetər maq'an bok'i?»

* 4:2 4:2 C'eys. 34:6

Mark'en şampi Mũq Xavar Běşin əyit

Me girkə şampi Mark'en süft'ə ap'ost'ol P'avelane İsusı Mũq Xavara yəymişbsuna köməybey. Oşa isə şo Rima köçp'i miya İsusı c'ək'p'i p'as's'e şagirdaxun soğo bakala Pet'eraxune sagala əşbsa burqı. Axırı Q'onçux İsusen göynul əqeğat'an İz şagirdxo dirist' dünyəne karoozbi Mũq Xavara yəymişbsunane tapşurbey. P'et'eri Mark'eynak' İzi İsusaxun bakala vədine ak'it'oğo, t'e hadisoğo exlət'bsuni me girke bex c'eysunast'a gele köməye bake. Mark'en me girkə Rima, təxminən 57-60-ci usenxone şampe.

Mark'en şampi girk t'iyəmi Mũq Xavarxo bəğat'an boxoy tene zap'e. Girke boş İsusı zombsuni barada bakala hadisoox t'ema gele tene, şot'aynak' ki, Mark'en gelo İsusı biq'i əşurxo q'a Şot'ay hər şeyə amdar k'inək' hisbsunane ak'est'un çuresa. Şot'ay hələ İsayə xavareçalen pi "Buxaçuğoy yaq'abi, me dünyəne əzyət zap'k'ala sa K'ul" baksunane ak'est'a.

Girk İsusı nanaxun baksunaxun təə, ama Şot'ay k'unuk'baksunaxune burqesa. Oşa Şeytanen Şot'o şinəyinşbsunaxun, mot'oxun oşa isə İsusen İz q'ulluğa burqsunaxune exlətesa. İsusen dirist' Galileyina tarapi Buxaçuğoy Padçağluği baradane karoozbsa, ak'est'ala möcüzöğon İzi Buxaçuğoy C'ək'p'iyo baksunane ak'est'a. Axırda İsus xaçane t'əqt'esa, xib gi oşa isə p'uri ganuxun bəyinebaksə. Axırncı bəndurxost'a İsusı İz şagirdxo ak'esuni q'a Şot'ay göynul əqesuni baradane exlətesa.

İsus İzi saturběş avabakest'i k'inək'e bisa. Metər xavareçalxon piyorox bito hari bex p'anep'sa. Şo amdarxoy günaxa İz p'iyen os'kseynak' yaq'abaki sa Çark'est'al, Buxaçuğon amdarxo əyit tadi sa Q'urbaney. Me Mũq Xavara qəbulbsunenə yan hələ me dünyəne Buxaçuğoy Padçağluğa yaynak' ga həzirbiyan baksə.

Girke boş bakalorox:

1:1-13 İsusı eyseynek' həzirluğ

1:14-9:50 İsusı Galileyina bakala q'ulluğ

10:1-52 Galileyinaxun Yerusalisa eysun

11:1-15:47 İsusı Yerusalisa baki axırncı ğimxo

16:1-8 İsusı bəyimbaksun

16:9-20 Bəyimbaki Q'onçuğoy İzi şagirdxo ak'esun saal göynul əqesun

K'unuk'bal İoani yaq' həzirbseynek' eysun

(Mat'. 2:1-12; Luk'. 3:1-18; İoan. 1:19-28)

¹ Buxaçuğoy Ğar İsus Xrist'osi Mũq Xavar metərə burqesa.

² Xavareçal İsayə girke boş şameşi k'inək':

«Mone, Vaxun běş Bez elçinaz yaq'absa.

Şot'in Vi yaq'a həzimbale». *

³ «Çöle car sak'alt'ay səse eysa:

"Q'onçuğoy yaq'a həzirbanan,

* 1:2 1:2 Mal. 3:1

Şot'ay c'ovakala ganxo düzbanan"». †

⁴ Şameşi k'inək'əl, K'unuk'bal İoan meydane c'eri amdarxo içoğoy günaxxoy bağışlayınşakseynak' toobabsuna, mot'ay nişan k'inək'əl k'unuk'baksunane çöle karoozbsay.

⁵ Bütüm İudeyin oçala bakalorox saal Yerusalima yəşəyinşala amdarxo şot'ay t'öğölt'un eysay. Şot'oğon içoğoy günaxxo ozanet'un exst'ay, İoanenal şot'oğo İordan oqe boş k'unuk'ebsey.

⁶ İoanen buşe xayaxun paltare layey, iz biyex t'olaxun q'ayinşe gaçey. Çərtk'ən saal cir uç'e uksay. ‡

⁷ Şot'in metəre karoozbsay: «Zaxun oşa zaxun gele Zorbone eysa. Zu sal k'os'baki Şot'ay torok'ali bağa şadbsuna layiğ tezu.

⁸ Zu vəx xenenez k'unuk'bsa, ama Şot'in vəx İvel Urufen k'unuk'bale».

İsusi k'unuk'baksun saal sinəyinşaksun

(Mat'. 3:13-4:11; Luk'. 3:21-22; 4:1-13)

⁹ T'e ğimxo İsus Galileya oçali Nazaret' şəhərexun hare. İoanenal Şot'o İordan oqe boş k'unuk'ebi.

¹⁰ İsus xenaxun c'eğat'an hat'e saad göyurxoy qayesuna saal Urufi göyərçin k'inək' İz loxol şiysunane ak'i.

¹¹ Göynuxun sa səse hari: «Hun Bez gele çureğala Ğarnu, Vaxun irəzizu». §

¹² Mot'o uk'ala k'inək' Urufen Şot'o çölene zapi taşeri.

¹³ Şo çöle q'ırx ği manedi. Me q'ırx ğinast'a Şeytanen Şot'o sinəyinşebi, Şot'o əqnə heyvanxoy aranene efi. Angelxon isə Şot'o q'ulluğt'unbsay.

İsusi İz q'ulluğa burqsun

(Mat'. 4:12-17; Luk'. 4:14-15)

¹⁴ İoan biq'eşit'uxun oşa İsusen Galileyina hari Buxaçuğoy Műq Xavaranekaroozbsay.

¹⁵ Şot'in nexey: «Vaxt' ene p'ap'ene, Buxaçuğoy padçağluğ işabakene. Toobabanan, Műq Xavara vėbakanan!» *

Samci şagirdxo

(Mat'. 4:18-22; Luk'. 5:1-11)

¹⁶ İsus Galileya göle t'öğen c'ovakat'an xena tor bosala Simona q'a iz viçi Andreyane ak'i. Me amdarxo çəlibiq'alxoney.

¹⁷ İsusen şot'oğo pine: «Bez baç'anexun ekinan, Zu vəx amdar biq'ala çəlibiq'alxo booz».

¹⁸ Şot'oğon hat'e saad torurxo boşeri Şot'ay baç'anexunt'un taşi.

¹⁹ İsus samal bəş taşi Zavday ğar İak'ova q'a şot'ay viçi İoanane ak'i. Şot'oğon lodk'in boş arşi torurxot'un yamaluq'bsay.

²⁰ İsusen hat'e saad şot'oğo k'alepi. Şot'oğonal içoğoy bava Zavdaya əyiteşi əşp'alxoxun lodk'ina efi Şot'ay baç'anexunt'un taşi.

İsusi amdaraxun murdar urufa c'evksun

(Luk'. 4:31-37)

²¹ Şorox K'efernaumat'un hari. Şamat' ği eğat'an İsusen sinagoga başi zombsane burqi.

† 1:3 1:3 İsa. 40:3 ‡ 1:6 1:6 2 Padç. 1:8 § 1:11 1:11 İvel məğ. 2:7; İsa. 42:1; Mat'. 3:17; 12:18; Mrk'. 9:7; Luk'. 3:21-22 * 1:15 1:15 Mat'. 3:1-2

22 Şot'ay zombsuna bütüm məət't'əlt'un manst'ay, şot'aynak' ki, şot'oğö k'anun zombalxo k'inək' təə, Buxaçuğon ext'iyər tadi sa amdar k'inək'e zombsay. †

23 Hame vədə me sinagoga içust'a murdar uruf bakala sa amdare başi.

24 Murdar urufen harayepi: «Ay nazaret'lu İsus, yaxun k'ən çuresa? Yax əfçibseynak'en hare? Zu avazu Hun Şunu! Hun - Buxaçuğoy İvelonu!»

25 Ama İsusen murdar urufa əmirebi: «Şip' çurpa, me amdaraxunal c'eki!»

26 Murdar urufen me amdara jik'p'i ost'aar haraypsun şot'oxun c'ere.

27 Bütüm q'ıya baft'i sun-sunaxun xavart'un haq'i: «Mo hik'ə? Maninesa təzə sa zombsune! İz ext'iyərəl t'etərə ki, murdar urufxo əmirebsa, şoroxal İçu tabit'unbaksa».

28 İsusi barada bakala exlət Galileya oçali hər tərəf usum yəymişaksane burqi.

İsusi gele amdarxo q'olaybsun

(Mat'. 8:14-17; Luk'. 4:38-41)

29 Şo sinagogaxun c'eğala k'inək' İak'ovaxun q'a İoanaxun sagala Simoni q'a Andreyi k'oyane taşi.

30 Şorox t'ıya bağat'an avat'unbaki ki, Simoni q'aynako q'ızdırmin boş bask'ene.

31 İsusen şot'ay t'öğöl taşi iz kulaxun biq'i alanebi, çuğoy q'ızdırmal hat'e saad şire. Çuğon şot'oğö q'ulluğbsane burqi.

32 Biyəsin bəğ batk'it'uxun oşa bütüm azariğö saal içoğoy boş murdar uruf bakalxo İsusi t'öğölt'un eçeri.

33 Bütüm şəhəri amdarxo çomoy t'öğölt'un gireşi.

34 Şot'in cürbəcür azar baft'i gele amdarxone q'olaybi, gele murdar urufxone şəp'esi. Ama murdar urufxo əyitpsuna icaza tene tadi, şot'aynak' ki, şot'oğon İsusi Şu baksuna avat'unıy.

İsusi İz q'ulluğa davambsun

(Luk'. 4:42-44)

35 Savaxt'an üşenen hələ işiğ bitinut' İsus hayzeri k'oyaxun c'ere, Şo amdar nu bakala sa gala taşi t'et'ıya afırınepi.

36 Simonen q'a iz t'ödx bakalt'oğon isə İsusə qəvesat'un burqi.

37 Şot'o bəğəbi pit'un: «Bitot'in Vane qəvesa».

38 İsusen şot'oğö pine: «Ekinan q'erəz ganxo - hərrəmine bakala ayizmoğö tağen, t'et'ıyal karoozbaz, şot'aynak' ki, Zu mot'aynak'ez hare».

39 Hametər, İsusen taşi bütüm Galileyina, t'ıya bakala sinagogxokaroozebsay, murdar urufxone şəp'esay. ‡

İsusi cuzam azara baft'i amdara q'olaybsun

(Mat'. 8:1-4; Luk'. 5:12-16)

40 Sa ği cuzam azara baft'i § sa amdaren İsusi t'öğöl hari İz bəş çökt'i xoyinşebi: «Axiri Hun çureğayın za təmizbes bankon».

41 İsusi şot'o goroxe hari. İz kula boxodi şot'ay loxol laxi pine: «Çurezsa, təmizbaka!»

42 Mot'o uk'ala k'inək' t'e amdar cuzamaxun təmizbaki q'olayebaki.

43 İsusen hat'e saad şot'o yaq'abadi

† 1:22 1:22 Mat'. 7:28-29 ‡ 1:39 1:39 Mat'. 4:23; 9:35 § 1:40 1:40 cuzam azara baft'i - iz bədən yara baft'i. Me azari s'i - cuzamey.

⁴⁴ möhk'əm tapşurebi: «Bëğa, me barada şuk'k'ala sa əyit ma upa, ama taki va bëyinşen bëğëq'an. Mot'o bitot'in ak'seynak'al vi cuzamaxun təmiz baksuna görə Moiseyen bürmişi q'urbanxo eça». *

⁴⁵ Ama t'e amdaren c'eri me bakit'oğo bitot'aynak' exlətp'i hər gala yəymişebi. Şot'aynak'al İsus ene şəhərə qay bayes tene baksay. Şo şəhərexun t'öox, şuk'k'al nu bakala galane manst'ay, amdarxo isə hər tərəfəxun İz t'öğölt'un eysay.

2

İsusi p'araliçen duğit'u q'olaybsun (Mat'. 9:1-8; Luk'. 5:17-26)

¹ Sa hema ği oşa İsus p'urum K'efernaumane hari. Şot'ay k'oya baksuni xavaral dirist' şəhərə yəymişebaki.

² Şot'ay t'öğöl t'eq'ədər gele amdare hari ki, sal c'öş çomoy bəş çurk'alal ga tene mandey. İsusen şot'oğoynak' Buxaçuğoy əyitəne karoozbsay.

³ Me vədine bip tanen p'araliçen duği sa amdara Şot'ay t'öğöl eşt'unt'un çureşi.

⁴ Ama gele amdarxoy topbaksuna görə şot'o İsusi t'öğöl eçes tet'un baki. Şot'aynak'al İsus bakala k'ojin belxun ga qaypi, t'e p'araliçen duği amdara nasilk'in boş t'et'iin oq'at'un s'ivk'i.

⁵ İsusen şot'oğoy vèluğa ak'i p'araliçen duği amdara pine: «Bez ğar, vi günaxxo bağışlayinşebaki».

⁶ Ama t'et'iya arşi sa hema k'anun zombalen* içoğoy ük'e boş fikirt'unbsay:

⁷ "Me amdaren k'ə əyite? Axırı mo Buxaçuğoy tərsinəne! Tək Buxaçuğoxun başq'a günaxxo şina bağışlayinşes bakon?"

⁸ İsusen hat'e dayğa şot'oğon içoğoy ük'e boş k'ə fikirbsuna İz urufen q'amışaki pine: «Mo hetər fikirxone ef beyne eysa?»

⁹ Manu hasande? P'araliçen duğit'u "vi günaxxo bağışlayinşebaki" upsun, yoxsa "hayza, vi nasilk'ina ext'a taki" upsun?

¹⁰ Ama vən avabakanan ki, Amdari Ğare oçali çoye günaxxo bağışlayinşala ext'iyər bune».

Oşa p'araliçen duğit'u pine:

¹¹ «Va nexzu, hayza, vi nasilk'ina ext'a k'oya taki!»

¹² Azariyal hat'e saad hayzeri iz nasilk'ina ext'i bütümt'ay piin bəş c'eri taneşi. Bütüm mat mant'undi. Camaaten Buxaçuğoy alxışp'i next'uniy: «Yan hələ metər eş teyan ak'ey».

İsusi günaxkərxo düz yaq'a k'alpsun (Mat'. 9:9-13; Luk'. 5:27-32)

¹³ İsus p'urum göle t'öğöle taşi. Şot'ay t'öox gele amdare eysay, Şot'inal camaata zomebsay.

¹⁴ Yaq' c'ovakat'an naloggirbala gala arşi Halfay ğar Levina (şot'ay s'iya Mat't'al next'uniy) ak'i şot'o pine: «Bez baç'anexun eki». Şoval hayzeri İsusi baç'anexune taşi.

* **1:44 1:44** Lev. 14:1-32 * **2:6 2:6** k'anun zombal - Moiseyi k'anunxo saat' avabakala, şot'oğoy məninə q'andrişala, t'e k'anunxo hetər əməlbsuna zombala amdar.

15 İsusi bač'anexun tağalxo geleney. Şot'aynak'al İsus Levin k'oya sulfin bel arşi şum uk'at'an gele naloggirbalxo q'a q'erəzəl günaxkərxo hari Şot'oxun q'a İz şagirdxoxun sagala şumt'un kəyi.

16 Fariseyxoxun† bakala k'anun zombalxon İsusi günaxkərroxun q'a naloggirbalxoxun sagala şum uksuna ak'i, Şot'ay şagirdxo pit'un: «Mot'in het'aynak'e naloggirbalxoxun q'a günaxkərroxun sagala şum uksa?»

17 İsusen mot'o ibakat'an şot'oğoy pine: «Sağlamt'oğoy tene, azarit'oğoye doxt'ura eht'iyəc bu. Zu düzgün amdarxo təə, günaxkərxo k'alpseynak'ez hare».

Ğuruxi əmxun bakala sual
(Mat'. 9:14-17; Luk'. 5:33-39)

18 İoani şagirdxon q'a fariseyxonguruxt'un efsay. Sa ği bəzi amdarxo İsusi t'öğöl hari xavart'un haq'i: «Het'aynak' İoani q'a fariseyxoy şagirdxon ğurux et'unfsa, ama Vi şagirdxon ğurux tet'un efsa?»

19 İsusen şot'oğoy coğabe tadi: «Bəy içoğoy t'öğöl bakat'an iz q'onağxon ğurux et'unfon? Heq'ədər ki, bəy içoğoy t'öğölə, şot'oğoy ğurux efsuna eht'iyəc butene.

20 Ama bəyə içoğoy t'öğölxun taşala ğimxo eğale, hat'e vədəl ğurux efalt'un.

21 Şuk'k'alən bisi paltara təzə parçınaxun yamaluq' duteneğon. Tene, təzə yamaluq' bisi paltaraxun çukeğon, zığbaki gaal samalal pise ak'eğon.

22 Şuk'k'alən təzə fina bisi tuluğxo batenekon. Tene, finen tuluğxo t'öpəvək'on, ham fi, hamal tuluğxo zayebakon. Təzə fina təzə tuluğxoy boşt'un bakon».

Şamat' ğine əmxun zombsun
(Mat'. 12:1-8; Luk'. 6:1-5)

23 Sa Şamat' ğine İsus əkini boşt'ane c'ovaksay. T'et'iin c'ovakat'anal İz şagirdxon sünbülxo həvq'sat'un burqi. ‡

24 Mot'o ak'ala fariseyxon Şot'o pit'un: «P'oy mot'oğon het'aynak't'un Şamat' ğine q'adağan bakala əşurxo biq'sa?»

25 İsusen şot'oğoy coğabe tadi: «Davidi q'a iz t'öğöl bakalt'oğoy busa, içoğoy köməyə eht'iyəc bakat'an k'ə bsuna sal k'altenanpe ki?

26 Şo samci bəyinş Evyatari vədinst'a irəziluği çadıra başi bəyinşxoxun başq'a şuk'k'ala uksuna icaza nu tadeğala, Q'oncuğoy həsrbaki şumurxone kəyi, iz t'öğöl bakalt'oğoval tanedi». §

27 Oşa İsusen şot'oğoy pine: «Şamat' ği amdareynak'e yaranmişake, amdar Şamat' ğineynak' təə.

28 Amdari Ğar isə Şamat' ğineyalq'onçuxə».

3

İsusi kul p'araliç amdara Şamat' ğine q'olaybsun
(Mat'. 12:9-14; Luk'. 6:6-11)

1 İsus p'urumal sinagogane başi. T'et'iya kul p'araliç sa amdare buy.

2 Bəzi amdarxoy pul İsusi loxoley, şot'aynak' ki, şot'oğon yaqt'unbəğsay bəyn İsusen me amdara Şamat' ğine q'olaybala, yoxsa təə.

3 İsusen kul p'araliç amdara pine: «Bəş c'eki!»

† 2:16 2:16 farisey - iudeyxoy dini icmoğoy nəəl ki sek't'oğoy üzvi ‡ 2:23 2:23 K'an. 23:25 § 2:26 2:26 Lev. 24:9; 1 Şam. 21:1-6

4 Oşa isə hərrəmine bakalt'oğoy loxole bəği pi: «Mat'uva icaza bu: Şamat' ğine şaat'luğ yoxsa pisluğ bsuna? Şinesa elmoğo çark'est'una, yoxsa bespsuna?» Ama şorox şip' çurpet'uniy.

5 İsusen me amdarxoy loxol bəği şot'oğoy pulmoğon lazım bakalt'u nu aksun çuresunane ak'i. T'e vədə şot'in azarina pine: «Vi kula boxoda!» Şot'in iz kula boxonedi, kulal q'olayebaki.

6 Fariseyxon t'et'iin c'erit'uxun oşa hat'e saad İrodi tərəf bakalt'oğoxun sagala İsusə hetər əfçibsuni barada maslaatsat'un burqi.

İsusi bač'anexun eğalt'oğoy gelebaksun
(Mat'. 4:24-25; Luk'. 6:17-19)

7 İsus İz şagirdxoxun sagala göle t'öğxe taşi. Şot'ay bač'anexun isə Galileyinaxun gele camaate eysay.

8 İsusi biq'i əşurxo ibaki, Şot'ay t'öğöl İudeyinxun, Yerusali-maxun, İdumeyinxun, İordan oqe t'iyəmi tərəfəxun, Sure saal Sidoni hərrəminəxunal et'unsay.

9 Amdar t'eq'ədər geleney ki, İsusen İçu maq'at'un sıxışt'ırışı pi, İz şagirdxoxun İçeynak' sa lodk'a həzir efsunane xaişbi.

10 Axırı Şot'in gele amdarxone q'olaybey, isəəl bütüm azari bakalt'oğon Şot'o lafst'eynak' içoğo best'unbsay. *

11 Murdar urufxon isə İsusə ak'at'an Şot'ay bəş past'eşi ost'aar harayt'unney: «Hun Buxaçuğoy Ğarnu!»

12 Ama İsusen şot'oğo İzi şu baksuna bayanbsuna q'adağanebsay.

P'as's'e şagirdi təyinbaksun
(Mat'. 10:14; Luk'. 6:12-16)

13 Sa ği İsus buruğo laşi İz c'ək'p'i amdarxo İz t'öğöle k'alpi, şoroxal hart'un.

14 Şot'in p'as's'e tana c'ək'p'i apost'ole təyinbi ki, şorox həmişə İz t'öğöl bakat'un. Me amdarxon Buxaçuğoy padçağluği barada karoozbalt'uniy.

15 İsusen şot'oğo murdar urufxo c'evksuni ext'iyərəl tanedi.

16 Metərлуğen, İsusen me p'as's'e tanane təyinbi: P'et'er s'i tadeşi Simon,

17 Benerageş s'i tadeşi Zavdayi ğar İak'ov saal şot'ay viçi İoan - Benerageş «S'əq'e ğarmux» upsune -

18 Andrey, Filip', Varfolomey, Mat'fey, T'omas, Halfay ğar İak'ov, Tadday, Kənançi † Simon

19 saal oşa İsusə xəyanətbi İuda İsk'ariot'.

İsus saal Baal-Zevul
(Mat'. 12:22-32; Luk'. 11:14-23)

20 Sa ği İsus sa k'oyane başi. Camaat p'urumal şot'ay bel giresane burqi, İsusen q'a iz şagirdxon sal şum ukala vaxt' tet'un bəğəbsay.

21 İsusi aillinen me barada ibakat'an Şot'o eşt'eynak' yaq'ane baft'i. Şot'aynak' ki, fikirt'unbsay ki, Şot'in İz haq'ılane açesp'e.

22 Yerusali-maxun hari k'anun zombalxon isə next'uniy: «Şot'ay boş murdar urufxoy kalo bakala Baal-Zevule başe! Baal-Zevuli zorene murdar urufxo c'evksa». ‡

* 3:10 3:10 Mrk'. 4:1; Luk'. 5:1-3 † 3:18 3:18 Kənançi - rimluğoy əleyinə əq'əşit'oğo tadeşi s'i.

‡ 3:22 3:22 Mat'. 9:34; 10:25

23 İsusen k'anun zombalxo İz t'öğöl k'alpi şot'oğoy pit'oğoy barada mäsəloğon exlət'p'sane burqi: «Şeytanen Şeytana hetərə şep'eşes bakon?

24 Əgər sa padçağluğ iz boş cöyebaksasa, t'e padçağluğ vərəne bakon.

25 Əgər sa k'oj iz boş yaq'ax tene taysasa, t'e k'oj şareğon.

26 Əgər şeytanenal iç iz əleyinə əqəsi için-içuxun düşmənluğesasa, şot'in porttenebon, şot'ay axire eğon.

27 Axırı şuk'k'alen zorba amdari k'oya başi süft'ə t'e amdari kul-tura ğaç'p'inut' şot'ay k'oja fūq'p'es batenekon.

28 Vəx düzinəz nex: amdaxoy bütüm günaxxo q'a Buxaçuğo bihi tağala əyitmux şot'oğo bağışlayınşakes banekon.

29 Ama İvel Urufa nu çalxala əyitmux sal sa amdara tene bağışlayınşakal, şot'ay günaxal iz ozane həmişəluğ mandale». §

30 İsusen mot'o şot'oğon "şot'ost'a murdar uruf" upsuna görəne exlət'p'i.

*İsusi Buxaçuğoy əyitə əməlbalt'oğo İz ailə hesabbsun
(Mat'. 12:46-50; Luk'. 8:19-21)*

31 Hame vədə İsusi Nana q'a viçimux hari p'at'unp'i. Şot'oğon çölin tərəf çurpi Şot'o k'alpseynak' amdart'un yaq'abi.

32 Kala sa top amdar İsusi hərrəmine arşeney. Şot'o p'ap'est'unbi: «Vi Nana q'a viçimux çölin tərəf çurpet'un, Vat'un k'ale».

33 İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Bez nana q'a viçimux şuva?»

34 Oşa İz hərrəmine arşit'oğoy loxol bəği pine: «Mone, Bez nana q'a viçimux miyane.

35 Şot'aynak' ki, şiin Buxaçuğoy əyitə əməlebsasa, Bez viçi, xunçi saal nana şone».

4

*Şareğala şile barada mäsələ
(Mat'. 13:1-23; Luk'. 8:4-15)*

1 İsusen p'urumal göle t'öğöl amdaxo zombsane burqi. İz hərrəmine t'eq'ədər amdare gireşey ki, İç laşi lodk'inane arşi, amdaxo isə göle t'öğöl, q'ariluğat'uniy. *

2 İsusen şot'oğo gele şeyə mäsəloğone zombsay. Şot'in pine:

3 «Ümüx laxanan: sa əkinçi şil şarpsane c'eysa.

4 Şark'ala vədine şilurxoy sa hemo yaq'e t'öğölə bist'a, q'uşurxonal hari şot'oğo t'uk't'i ut'unksa.

5 Sa hemo k'ul gele nu bakala - jəluğ galane bist'a. K'ul mal baksuna görəl usum göyünebaksa.

6 Ama bəğ c'eğat'an iz tum bəğəloy nu baksuna görə usum şerebaki q'arinebaksa.

7 Sa hemo şaşurxoy aranene bist'a. Şaşurxon kalabaki şot'oğo haqlayınşt'unbsa, me şilurxonal bar tet'un tast'a.

8 T'iyəmiyorox isə bərəkətlu oçalat'un bist'a. Şot'aynak'al göyünbaki, kalabaki avuzt'unbaksa, şot'oğoy bəzit'oğon otuz, bəzit'oğon altmış, bəzit'oğonal sabaç q'at gele bart'un tast'a».

9 Oşa İsusen pine: «İbakseynak' ümüx bakalt'in ibaqeq'an».

10 Camaat şaresit'uxun oşa İz p'as's'e şagirden q'a İz baç'anexun tağalt'oğon Şot'oxun mäsəloğoy baradat'un xavar haq'i.

11 İsusen pine: «Buxaçuğoy padçağluği sir vöynak'e qayese, ama t'iyemint'oğoynak' her şey məsələgəne exlətesa ki,

12 "Bəğəq'at'un, ama maq'at'un ak'i,

İbakeq'at'un, ama maq'at'un q'amışaki.

Tene, Buxaçuğoy fırlıpi bağışlayınst'unbakon"». †

13 Oşa İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Vən me məsəlinə tenan q'amışaksasa, t'e vədə t'iyəmi məsələgə hetər q'amışakalnan?

14 Əkinçinen şark'alo Buxaçuğoy əyite.

15 Bəzi amdarxo yaq'e t'öğöl bit'i şilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyite it'unbaksa, ama Şeytanen hat'e saad hari içoğoy boş bit'əsi əyite ext'i tanešt'a.

16 Bəziyoroş jəluğ gala şareşi şilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyite ibaki şot'o hat'e saad müqlüğən q'abult'unbsa,

17 ama içoğost'a tum nu baksuna görə porttet'unbsa, əyite görə təgibbaksuna q'a içoğoy əzyət baksuna ak'ala k'inək' t'e əyitəxun qoşt'unbaksa.

18 Şaşurxoy arane bit'i şilurxo moroxe: şot'oğon əyite it'unbaksa,

19 ama me dünyəni narahatçılığxo, var-dövlətə feret'baksun q'a q'erəz şeymoğoy bakala tamax arane başi əyite q'əq'ənnə, əyitenal bar tene ešt'a.

20 Bəzi amdarxo isə bərəkətli oçala şareşi şilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyite ibaki q'abult'unbsa, oşaal otuz, altmış, nəəl ki lap sabaç q'at gele bart'un ešt'a».

Çırağı barada məsələ

(Luk'. 8:16-18)

21 İsusen q'erəzəl sa məsələ şot'oğoy exlətebi: «Ef zənden, çırağa q'ave nəəl ki taxt'e oq'a laxseynak' et'unçon? Təə! Şo çırağı q'ave loxolt'un laxsa. ‡

22 T'etər c'əp'k'in sa şey tene bu ki, əşk'ərə nu c'eğane, t'etər but' sa şeyal tene bu ki, nu qayəğane. §

23 İbakseynak' ümüx bakalt'in ibakeq'an!»

Usk'uni barada məsələ

(Mat'. 7:2; Luk'. 6:38)

24 İsusen şot'oğoy sa məsələ exlətebi: «Ef ibakalt'oğoy barada yönbəri fikirbanan: mani usk'unen usk'aynan, vöynak'al hat'e usk'unen usk'eğale, hələ avuzal tadeğale. *

25 Şot'aynak' ki, şii bunesa, şot'o samalal gele tadeğale, ama şii tene busa, iz bakaloval içuxun haq'eğale». †

Zoğ duği şile barada məsələ

26 İsusen saal pine: «Buxaçuğoy padçağluğ het'uva oşq'ar? Mone, sa amdaren şile şare.

27 Şo basek'sa, hayest'a, şil isə zoğ duği kalanebaksa. Əkinçinen mot'ay hetər bex c'eysuna sal avatenebaksa,

28 axırı oçalen içine mot'oğoy bsa. Süft'ə zoğə c'eysa, oşa sünbül, samal oşal sünbülü dənooxe kalabaki ap'sa.

29 Əkin neşum bakat'an isə əkinçinen usumluğən mixane exst'a, şot'aynak' ki, exe vədə p'ap'ene». ‡

† 4:12 4:12 İsa. 6:9-10; İoan. 12:39-40; Ap'ost'. 28:26-27 ‡ 4:21 4:21 Mat'. 5:15; Luk'. 11:33
§ 4:22 4:22 Mat'. 10:26; Luk'. 12:2 * 4:24 4:24 Mat'. 7:2; Luk'. 6:38 † 4:25 4:25 Mat'. 13:12;
25:29; Luk'. 19:26 ‡ 4:29 4:29 Yol. 3:13; İoan. 4:44

Xardali síle barada mäsälə
(*Mat'. 13:31-32,34; Luk'. 13:18-19*)

³⁰ Oşa İsusen p'urum pine: «Buxaçuğoy padçağluğa het'uxun sa biq'en? Şot'o mani mäsəlinen ak'est'en?

³¹ Şo xardali şiləne oşq'arst'a: oçali çoyel bit'eğala şilurxoy ən mis'ik'o baalkayın,

³² kalabaki bütüm bost'ani bitkiğoxun alloye baksa. İz taymuxal t'e boydane baksa ki, göynul purk'ala q'uşurxon şot'ay xojina mese biq'sa».

³³ İsusen mot'oxun q'erəzəl gele mäsəlooxe exlətp'i. Şot'in me cürəne karoozbsay ki, şot'oğon İçu q'amışakes bakat'un.

³⁴ Şot'oğə mäsəlsuz hik'k'al nexteney, ama İz şagirdxoxun tək mandat'an şot'oğə hər şeyə q'andırışbsay.

İsusi tufana bask'est'un
(*Mat'. 8:23-27; Luk'. 8:22-25*)

³⁵ Hat'e ği biyəbakat'an İsusen İz şagirdxo pine: «Ekinan göle t'e tərəf c'ovaken».

³⁶ Şagirdxoval camaataxun cöybaki İsus bakala lodk'ina arşi tat'unşi. İçoğoxun sagala q'erəz lodk'oxal enesay.

³⁷ Bürdən zorba sa tufane eşeşi. Ləpoğon lodk'ina t'etərə duğsay ki, xe iz boşə buybaksay.

³⁸ İsus lodk'in baç'anin tərəf İz bula bera laxi bask'eney. Şagirdxon Şot'o muğurbi pit'un: «Məəlim, yan həysə batk'alyan! Yəni mot'in Va naraat tene bsa?»

³⁹ İsusen hayzeri muşa q'adağanəbi, gölə isə "çurpa, şip'baka!" pine. Muş çurepi, bəğəloy sa şip'luğə baki.

⁴⁰ İsusen şot'oğə pine: «Het'aynak'nan meq'ədər q'İbsa? Hələ vəst'a vəluğ tene bu?»

⁴¹ Şagirdxo q'İyen haneq'i. Şot'oğon sunaxun "mo hetər Amdare ki, muşal, göləl İçu tabinebaksa?" pi xavart'un haq'say.

5

İz boş murdar uruf bakala amdari q'olaybaksun
(*Mat'. 8:28-34; Luk'. 8:26-39*)

¹ Şorox göle t'e soğə tərəf bakala gadaraluğoy oçalat'un taşi.

² İsus lodk'inaxun şığala k'inək' gərəmzəluğaxun iz boş murdar uruf bakala sa amdare Şot'ay bəş c'eri.

³ Şo gərəmzəluğane yəşəyinşbsay, şuk'k'alən şot'o lap zincirləyinşiyal efes tene baksay.

⁴ Hema kərəm şot'o k'andallayınşiyal ğaçp'et'uniy, ama şot'in k'andalxoval xoxep'say, zincirxoval k'as'eney. Şuk'k'ali şot'o şip'p'ala zor aytenesay.

⁵ Həmişə, üşə-ğena gərəmzəluğa, buruxmoğə harayeney, için içü jələyinşbsay.

⁶ Şot'in İsusa əxiləxun ak'i t'it'eri Şot'ay bəş bineti,

⁷ harayk'a pine: «Ay İsus, Ala Arşit'ay Ğar, zaxun k'ən çuresa? Hun bakan vi Buxaçux, za əzyət ma tada!»

⁸ Şot'aynak' ki, İsusen şot'o "ay murdar uruf, me amdaraxun c'eki!" peney.

⁹ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «Vi s'i hik'ə?» Şot'in coğabe tadi: «Bez s'i Q'oşune, şot'aynak' ki, yan geleyan».

¹⁰ Şot'in İsusa içoğoy t'e oçalaxun maq'an şəp'eşi pi xoyinşbsane burqi.

¹¹ T'et'iya - buruğoy döşel kala sa bəq'e sürünene otarişbsay.

¹² Murdar urufxon İsusa xoyinşt'unbi: «Yax me bəq'ürxoy boş yaq'aba, barta şot'oğoy boş bağen».

¹³ İsusen icaza tanedi. Murdar urufxoval amdaraxun c'eri bəq'ürxoy boşt'un başi. P'ə hazar bul bəq'ə İša bakala sürü hat'e saad q'ayinaxun oq'a, gölə baft'i q'əq'əneşi.

¹⁴ Bəq'bəğalxon t'it'eri me barada şəhərmoğoy q'a ayizmoğoy exlətt'unbi. Camaatal me baki əşurxo tamaşabseynak'e hari.

¹⁵ Şot'oğon İsusi t'öğöl hari mot'oxun bəş içust'a sa q'oşun murdar uruf bakala amdari paltar lapi saal haq'ullayınşaki arst'una ak'i q'it'unbi.

¹⁶ Me əşurxo ak'it'oğon isə camaata iz boş murdar uruf bakala amdari bel harit'oğoy q'a bəq'ürxoy barada exlətt'unbi.

¹⁷ T'e vədə t'e oçali amdarxon İsusa xoyinşbsat'un burqi ki, içoğoy oçalaxun c'eğane.

¹⁸ İsus lodk'ina arşat'an murdar urufxoxun təmizbaki amdaren İsusa xoyinşebi ki, içoval ext'ane.

¹⁹ İsusen tene barti, ama pine: «Vi k'oya, vi İşat'oğoy t'öğöl taki, Q'onçuğon vaynak' bit'oğoy saal vaynak' hetər ük' bok'ospusun ak'est'una şot'oğoy exlətp'a».

²⁰ Me amdarenal taşi İsusen içeynak' bit'oğoy dirist' Dek'ap'olis bölginə exlətəpsane burqi, bitoval məət't'əlt'un mandı.

*Çuğoy q'olaybaksun saal mis'ik' xuyəri bəyinbaksun
(Mat'. 9:18-26; Luk'. 8:40-56)*

²¹ İsus lodk'inen p'urum göle me tərəf bakala q'arılığa c'erit'uxun oşa İz bel gele amdare gireşi.

²² Me vədə sinagogi kalat'oğoxun soğoy, Yair s'iyen sa amdare hari. Şot'in İsusa ak'i Şot'ay turinoq'a bineti.

²³ Şot'o gele xoyinşbi pine: «Bez xuyər elmoğoy loxole. Eki vi kulmoğoy şot'ay loxol laxa ki, q'olaybaki yəşəyinşeq'an».

²⁴ İsusal şot'oxun sagala taneşi. Şot'ay baç'anexun t'eq'ədər amdare eysay ki, Şot'o male manst'ay çaxçuxk'at'un.

²⁵ T'et'iya içust'a p'as's'e usene ki, p'i taysuni azar bakala sa çuuxe buy.

²⁶ Şo cürbəcür doxt'urxone tarapey, şot'oğoy loxol iz bakalt'u laxeney, ama p'urumal şaat' tene baksay. İz vəzyət taysun samalal pise baksay.

²⁷ Me çuğon İsusi barada ibakeney, şot'o görəl şot'in amdarxoy boşt'an c'ovaki baç'anexun taşi İsusi paltara lafedı.

²⁸ Şot'aynak' ki, metərə fikirbsay: «Hik'k'al tene, Şot'ay paltara laft'ayiz q'olaybakoz».

²⁹ Hat'e saad şot'ay p'i taysun bot'ebaki, içinal hisebi ki, azaraxun q'olayebaki.

³⁰ İsusen isə avanebaki ki, İçuxun sa zore c'eri, amdarxoç fırtıpi xavare haq'i: «Bez paltara laft'ıyo şuvay?»

³¹ Şagirdxon Şot'o coğabt'un tadi: «Amdarxoy kiyelxun galk'ala tene. Me camaati boş Va şin lafst'una hetərə avabakes bakon?»

³² Ama İsusi piin hələl mot'o bit'une qəvesay.

³³ Çuğon içü k'ə baksuna avaney. Şo iz q'iyexun t'ut'upsun hari İsusı turinoq'a bitı bütümə Şot'o exlətebi.

³⁴ İsusenal şot'o pine: «Bez xuyər, vi vëbaksunen va çark'esedi. Arxayin taki, eneyal azarayıñşmabaka!»

³⁵ İsusen hələ əyiteney, hame vədine sinagogi kalat'ay k'oyaxun amdarxo hari şot'o pit'un: «Vi xuyər p'ure. Ene məəlimə het'aynak'en naraat'bsa?»

³⁶ Ama İsusen me əyitə fikir tene tadi. Şot'in sinagogi kalat'u pine: «Ma q'İba, təkçə vëbaka!»

³⁷ Şot'in P'et'eraxun, İak'ovaxun saal şot'ay viçi İoanaxun başq'a şuk'k'ala İz baç'anexun eyasa tene barti.

³⁸ Şorox sinagogi kalat'ay k'oya p'ap'at'an İsusen hay-küy balxo q'a ost'aar önök'alxone ak'i.

³⁹ İsus bona başı şot'oğö pine: «Het'aynak'nan hay-küy bi önöne? Əyel p'uritene, hat'etər bask'e».

⁴⁰ Şot'oğön İsusı loxol axşumt'unpi. İsusen isə bütümə c'öş c'evk'it'uxun oşa əylin bava-nanaxun saal İçuxun harit'oğoxun sagala əyel bask'i galane başı.

⁴¹ İsusen əylin kiyexun biq'i şot'o pine: «T'alit'a k'um!» Mo "ay mis'ik' xuyər, va nexzu: hayza!" upsune.

⁴² Xuyərenal hat'e saad hayzeri tarapsane burqi. Şot'ay p'as's'e yəşe buy. T'et'iya bakalorox mat mant'undi.

⁴³ İsusen şot'oğö tapşurebi ki, me barada şuk'k'alən maq'an avabaki, oşa isə əylə ukunq'at'un tadi pine.

6

İsusı İz yurdnu nu q'abulbaksun

(*Mat'. 13:53-58; Luk'. 4:16-30*)

¹ İsus t'et'iin c'eri İz doğma yurdnune hari. İz şagirdxoval İçuxuney.

² Şamat' ği eğat'an Şot'in sinagoga karoozbi zomebsay. Şot'o ümüxlaxala amdarxoy gelet'in məət't'əl mandi nexey: «Me amdarast'a me şeyurxo mayına? Mo hetər haq'ıla kot'o tadeşe? Me cürə möcüzöğö hetərə bsa?»

³ Yəni mo hat'e iz nana Mariya, iz viçimuxal İak'ov, İosif, İoan saal Simon bakala ust'a tene ki? Hələ iz xunçimuxal memiya, beşi aronet'un yəşəyınşbsa!» Hametər şot'oğön İsusı tet'un q'abulbsay.

⁴ Ama İsusen şot'oğö pine: «Xavareçal saycə iz yurdnu, q'oomxoy arane saal ailin boş hörmətlü tene. Mandi hər gala!» *

⁵ Metərluğən, Şot'in t'et'iya sa hema azarin loxol İz kula laxi q'olaybsunaxun başq'a sal sa möcüzə ak'est'es tene baki.

⁶ İsus şot'oğöst'a vëluğ nu baksuna ak'i məət't'əle manst'ay.

İsusı İz p'as's'e şagirdə q'ulluğeynak' yaq'absun

(*Mat'. 10:1-15; Luk'. 9:1-6; 10:1-12*)

Oşa İsusen zombsun hərrəminə bakala ayizmoğö tarapi-fırınepi.

⁷ İsusen p'as's'e şagirdə İz t'öğöl k'alpi şot'oğö p'ə tan-p'ə tan karoozbsane yaq'abi. Şot'oğö murdar urufxo c'evksuni ext'iyərəl tanedi.

⁸ Şot'oğö tapşurebi ki, yaq'a çombağaxun başq'a hik'k'al - nə şum, nə toray, nəəl təngə maq'at'un ext'i.

* **6:4 6:4** Mat'. 13:57; Luk'. 4:24; İoan. 4:44

9 İçoğoy turel torok'ala lapeq'at'un, ama badalbseyrak' paltar maq'at'un ext'i.

10 İsusen şot'oğoy pine: «Maya sa k'oya bağaynan, t'e şəhərexun c'eğamin hat'e k'oya mandanan.

11 Maya vəx nu q'abulbi, vəx ümüxlaxsun nu çureğayt'un, t'et'in c'eğat'an ef turin tozal şap't'anan. Barta mo şot'oğoyrak' sa nişanq'an baki!» †

12 Metərluğen, şagirdxo yaq'at'un baft'i. Şot'oğon karoozbi amdarxo toobabsunat'un k'aley,

13 murdar urufxot'un c'evksay, c'əyin ləəmdi gele azariğot'un q'olaybsay. ‡

*Me əşurxo biq'ala amdar şuva?
(Mat'. 14:1-12; Luk'. 9:7-9)*

14 Hametər bütüm me əşurxo hari padçağ İrodi ümüğoy p'anep'i, şot'aynak' ki, jomo bakalt'in İsusaxune əyitey. Bəzi amdarxon next'uniy: «Mo K'unuk'bal İoane p'uri ganuxun bəyinbake, şot'o görəne içust'a me cürə zor bu».

15 T'iyəmint'oğon isə "mo İlyane", bəzit'oğonal "t'evaxt'in xavareçalxollarik' sa xavareçale" next'uniy. §

16 Ama İroden mot'o ibakat'an pine: «Mo, zu iz bula bot'est'i İoane. Şo bəyinebake!»

17 Me İroden iz viçi Filip'i çuux İrodiya görə İoana biq'est'i zindanane badest'ey. Şot'in İrodiya içeynak' çuuxe haq'ey,

18 İoanen isə şot'o "viçey çuğoy haq'sun Buxaçuğoy k'anunaxun düz etenesa" peney.

19 Mot'oxun oşa İrodiyan İoani loxol kin efi şot'o besp'est'uni q'ərarane hari. Ama iz kiyexun hik'k'al aytenesay,

20 şot'aynak' ki, İroden İoani düzgün saal İvel sa amdar baksuna avaney, şot'oxun qıbi şot'o q'orişesay. Düze, İoani exlətxoxun oşa İrod içul etenesay, ama p'urumal şot'ay exlətxon içü zapeney.

21 Sa gi İrodiyay kiyel saat' fürsəte koft'i. İroden iz nanaxun baki gine sarayi amdarxo, q'oşuni kalat'oğoy saal Galileyin silə amdarxo q'onaxluğoy tadi.

22 Q'onaxluğoy vədine İrodiyay xuyəren bona başı əçinepi. Mo İrodi q'a q'onağxoy xoşel t'eq'ədərə hari ki, padçağen xuyərə pine: «Vi ük'en balt'u zaxun çureki, zu va tadaz».

23 Oşa elasp'i p'urumal pine: «Zaxun k'ə çureğayin, lap bez padçağluğoy qıt'uval çureğayin, va tadoz».

24 Xuyəren isə c'eri iz nanaxune xavar haq'i: «Zu k'ə çureğaz?» Şot'in coğabe tadi: «K'unuk'bal İoani bula».

25 Xuyərenal hat'e saad padçağı t'öğöl t'it'eri pine: «Çurezsa ki, həysə sa sinin boş K'unuk'bal İoani bula za tadan».

26 Padçağ beyköfe baki, ama iz elasa q'a q'onağxoy görə xuyəri əyitə oq'a saksun tene çuresi.

27 Şot'in hat'e saad içü q'orişalt'oğoxun sunt'u yaq'abi İoani bula est'unane əmirbi. T'e amdarenal zindana taşi İoani bula ozanaxun duği

† 6:11 6:11 T'e vaxt' iudeyxo t'iyəmin ölkənəxun qaybakat'an içoğoy turel arşi tozal şap't'unst'ay. Me hərəkətə içoğoy azuk'axun bakalt'oğoyrak' bsunen isə şot'oğoval Buxaçuğoy nu çalxalt'oğoxun sa biq'sunane ak'est'ay. Luk'. 10:4-11; Ap'ost'. 13:51 ‡ 6:13 6:13 İak'. 5:14 § 6:15 6:14-15 Mat'. 16:14; Mrk'. 8:28; Luk'. 9:19

28 şot'o sa sinin boş xuyəreynak' eneçeri. Xuyərenal şot'o iz nanane tadi.

29 İoani şagirdxon mot'o ibakat'an hari şot'ay meydə ext'i mağarinat'un laxi.

İsusi qo hazar tana boşevksun

(Mat'. 14:13-21; Luk'. 9:10-17; İoan. 6:1-14)

30 Ap'ost'olxo İsusi t'öğölt'un qaybaki. Şot'oğon içoğo tadi tapşuruğxo bex p'ap'epsuni q'a camaata zombsuni barada şot'aynak' exlött'unbi.

31 İsusen pine: «Ekinan isə şuk'k'al nu bakala sa gala tağen, cöycə samal dincəyişəken». Axırı eğal-tağal gele baksunaxun sal şum ukala vaxt' tet'un bəğəbsay.

32 Şoroxal lodk'ina laşi içan-ıçoğoynak' şuk'k'al nu bakala sa galat'un taşi.

33 Ama tağat'an camaaten şot'oğo anek'i, gelet'inal çalexi. T'e vədə bütüm şəhərmoğoxun amdarxo turin axışaki t'e gala içoğoxun bəş p'at'unp'i.

34 İsus q'ariluğa c'eri kala sa top amdarxo ak'at'an şot'oğoynak' İz ük'e bok'i, şot'aynak' ki, çobansuz eğelxo k'inək't'uniy. İsusenal şot'oğo gele şeymoğoy barada zombsane burqi. *

35 Biyənebaksay. Şagirdxon hari İsusə pit'un: «Mo çöle, hamal ene c'əyine.

36 Camaata tərba, barta taşi me hərrəmine bakala ayizmoğoxun, ganxoxun içoğoynak' sa şey haq'i kəyeq'at'un».

37 Ama İsusen şot'oğo pine: «Şot'oğo ukun vən tadanən». Şagirdxon pit'un: «Bərkə taşi p'əbaç dinaren † şum haq'ayan ki, mot'oğoyan ukest'a?»

38 Ama İsusen şot'oğo pine: «Takinən, bəğanən bəyn hema şumvəx bu?» Şot'oğonal bəği pit'un: «Qo şum saal p'ə çəliyəx bu».

39 İsusen şot'oğo əmirebi ki, amdarxo dəst'ə-dəst'ə göyün oye loxol arşevk'eq'at'un.

40 Amdarxo baç-baç, əlli-əlli art'unşi.

41 İsusen qo şuma q'a p'ə çəlinə ext'i göynul bəğsun şükürbi afırınepi. Oşa şuma cöybi İz şagirdxone tadi ki, camaata paybeq'at'un. P'ə çəlinəl bitot'aynak' cöyebi.

42 Bitot'in kəyi bot'unşi,

43 hələ avuzin mandi şume saal çəlin k'ot'orxoxun p'as's'e zənbiləl buyt'unbi.

44 Şum kəyit'oğoxun saycə işq'arxoy say isə qo hazar taney.

İsusi xene çoyel tarapsun

(Mat'. 14:22-33; İoan. 6:15-21)

45 Mot'oxun hat'e saad oşa İsusen amdarxo k'oya yaq'abadat'an, İz şagirdxoval məcburebi ki, lodk'ina laşi İçuxun bəş t'e tərəf - Bet'sayda c'ovakat'un.

46 İç isə camaata yaq'abadit'uxun oşa afırıpseynak' buruğone laşi.

47 Üşe lodk'a göle bİYexey, İsus isə q'ariluğa tək çurpeney.

* **6:34 6:34** Ams'i oç. 27:17; 1 Padç. 22:17; 2 Hadis. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat'. 9:36 † **6:37 6:37** P'əbaç dinar - Sa dinar sa ğiın əşlin haq'q'e.

⁴⁸ İz şagirdxon zorink'ət'un avar zap'ey, şot'aynak' ki, muşen içoğoy çoyele fuyey. Mot'o ak'at'an, üşeni bip'imci saadast'a † İsus göle çoyelxun şot'oğoy t'öğöl taşi, şot'oğoxun c'ovaksune çureşi.

⁴⁹ Ama şagirdxon İsusi göle çoyelxun tarapsuna ak'at'an Şot'o sa ak'esun avabaki harayt'unpi,

⁵⁰ Şot'o ak'i içoğoy q'iyen haq'eney. İsusen hat'e saad şot'oğoxun əyitp'i pine: «Ük'lü bakanan, Zuzu, ma q'ıbanan!»

⁵¹ Oşa şot'oğoy t'öğöl lodk'inane laşi, muşal şip'e baki. Şorox lap məət't'əl mant'undi.

⁵² Axırı şot'oğon t'ema amdara uk'est'uni möcüzinəl tet'un q'amışakey, içoğoy pulmux hələ k'aç'iney.

*İsusi Ginesara azariğoy q'olaybsun
(Mat'. 14:34-36)*

⁵³ İsus q'a İz şagirdxo gölə c'ovaki Ginesarat'un hari. Q'ariluğa c'eri lodk'ina gəçt'unpi.

⁵⁴ Şorox lodk'inaxun c'eğala k'inək' camaaten İsusə çalexi.

⁵⁵ T'e pervare bakala amdaron İsusi maya baksuna ibakat'an içoğoy azariğoy nasilk'in boş Şot'ay t'öğöl eşt'at'un burqi.

⁵⁶ İsusi tağala hər gala - ayizmoğoy, şəhərmoğoy, bölgöğoy azariğoy eçeri meydana lat'unxsay ki, Şot'ay paltari c'ot'aq'a bakayin lafteq'at'un. Şot'o laft'alorox bitoval q'olayebaksay.

7

*Amdara murdar balo hik'ə?
(Mat'. 15:1-20)*

¹ Sa ği İsusi t'öğöl fariseyxo q'a Yerusolimaxun bakala sa hema k'anun zombalxone hari.

² Şot'oğon at'unk'i ki, İsusi şagirdxoy bəzit'oğon murdar kulmoğon, yəni pakbaksuni ədətə əməlbınut'tun şuma arst'a.

³ Axırı fariseyxon içan bütüm iudeyxollarik' içoğoy bavoğoxun mandı ədətə tam dəğig əməlt'unbsay. İçoğoy kulmoğoy os'k'i pakbınut' şuma artet'unsoy,

⁴ bazarexun harit'uxun oşa kulmoğoy os'k'i pakbınut' hik'k'al utet'unkoy. Şot'oğon hələ q'erəzəl gele ədətxot'un əməlbsay. Metər ki, şot'oğon içoğoy ədətə görə lap camurxo, vedroğoy, tuncə levet'xoval os'k'i pakt'unbsay.

⁵ Fariseyxon q'a k'anun zombalxon İsusaxun xavart'un haq'i: «Het'aynak' Vi şagirdxon bavoğoxun mandı ədətxo tet'un əməlbsa? Şumat'un arst'a, ama kulmoğoy tet'un os'k'i pakbsa».

⁶ İsusen şot'oğoy pine: «İsaya xavareçalen vəxlarik' p'əçolat'oğoynak', he saat'e şampe!

"Me azuk'en içoğoy muzine Za hörmətbsa,

Ama içoğoy ük' Zaxun əxile.

⁷ İçoğoy Za bul k'os'bsunal ams'ine,

Bez k'anunxo içoğoy c'evk'i k'anunxont'un əvəzbsa". *

⁸ Vən Buxaçuğoy əmirə t'öğxbi amdaronxoy c'evk'i ədətxonnan taysa».

⁹ İsusen saal şot'oğoy pine: «Ef c'evk'i ədətxo əməlbseynek' Buxaçuğoy əmirə t'öğx bost'una hetərəl saat' bacarnanbsa!

† 6:48 6:48 Üşeni bip'imci saadast'a - Həysət'in vaxt'en üşə saad xibaraxun üqəray arane. * 7:7 7:7 İsa. 29:13

10 Moiseyen k'ə pey? "Nana-bava hörmətba", "nana nəəl bava təhk'irbala amdara besp'anan"! †

11 P'oy vən k'ənan bsa? Sunt'in c'eri uk'ayin ki, "bezi nana-bava tadala bakalt'u Buxaçuğoz q'urbanbsa",

12 vən t'e amdari iz eht'iyəci boş bakala nana-bava nu köməybsuna pis tenan bəğsa.

13 Metərlügen vən vəxun c'evk'i ədəten taysunen Buxaçuğoy əyitə hik'k'alnanbsa! Hələ mot'o oşq'ar q'erəzəl gele əşurxonan biq'sa!»

14 İsusen p'urumal camaata İz t'öğöl k'alpi pine: «Bitot'in Za ümüxlaxanan ki, q'amişakanan.

15 Jomo tağala sal sa şeyen amdara murdar tene bon, ama amdara murdar balo jomoxun c'eğaloroxe».

16 ‡

17 İsus camaataxun cöybaki k'oya eğat'an, İz şagirdxon me əyitmoğoy məninə q'andırışbsunat'un şot'oxun xaişbi.

18 İsusen şot'oğoy coğabe tadi: «Vənal hələ tenan q'amişaki? Bex tenan bafst'a ki, amdari boş tağala sal sa şeyen amdara murdar bes tene bakon?

19 Şot'aynak' ki, jomo tağala şeymux şot'ay ük'e təə, tapanene taysa, t'iyal mantenest'a». (İsusen me əyitmoğon bito ukunxoy təmiz baksunane ak'est'i.)

20 İsusen İz əyitə davamebi: «Amdara murdar balo isə amdaraxun c'eğalone.

21 Şot'aynak' ki, amdarxoy boşt'an, ük'exune pis fikirxo, əxlagsuzluğ, oğriluğ, bespsun,

22 q'erəz çuğoy loxol bəğsun, tamaxkərлуğ, şər bost'un, bic'luğ, pozğunluğ, paxılluğ, Buxaçuğoy əleyinə əyitpsun, loğaluğ saal haq'ılsuzluğ c'eğon.

23 Bütüm me pis əşurxo amdari boşt'ane c'eri şot'o murdar bsa».

Finik'iyalı çuğoy vəbaksun

(Mat'. 15:21-28)

24 İsus t'et'iin c'eri Sur oçalane taşi. Şo t'et'iya sa k'oyane mandi, İzi miya baksunal şuk'k'ala avabakest'un tene çuresay. Ama mot'o p'urumal c'ap' efes tene baki.

25 T'etiya sa çuğoy hari p'anep'i ki, İsus içoğoy aranene. Şoval hat'e saad İsusi t'öğöl hari şot'ay turinoq'a bineti. Şot'ay xuyərəst'a murdar urufe buy.

26 Şo iç isə Siriin Finik'ina nanaxun baki sa grek' çuuxey. Şot'in İsusa xoyinşebi ki, iz xuyərəxun murdar urufa c'evk'ane.

27 İsusen şot'o pine: «Barta süft'ə əyloxq'at'un boşı, şot'aynak' ki, əyloğoy şuma ext'i xəyoğoy bost'un düz tene bakon».

28 Çuğon isə Şot'o coğabe tadi: «Ay Q'onçux, axırı yan xəyoğonal əyloğoy sulfınaxun oq'a bari k'ot'orxoxunyan ukxa».

29 İsusen çuğoy pine: «Vi me əyitə görə arxayin taki! Vi xuyərəxun murdar uruf c'ere».

30 Çuğon iz k'oya hari anak'i ki, iz xuyər gane boş bask'ene, murdar urufal şot'oxun c'erene.

Kar hamal lal bakala sa amdari q'olaybaksun

† 7:10 7:10 C'eys. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; K'an. 5:16 ‡ 7:16 7:16 Bəzi kiinşamurxost'a me bənd butene: *İbakseynak' ümüx bakalt'in ibakeq'an!*

31 İsus p'urumal Sur oçalaxun c'ere, Sidonal c'ovaki, Dek'apolisi tərəfəxun Galileya göləne p'ap'i.

32 T'iya İsusi t'öğöl kar hamal lal bakala sa amdara eçeri xoyinšt'unbi ki, İz kula şot'ay loxolq'an laxi.

33 İsusen t'e amdara t'öox taşeri, İz k'əşəmoğə me amdari ümüxxone laxi, oşa İz k'əşinə çupunaxp'i şot'ay muzane laft'est'i.

34 Şot'in göynul bəği afırinepi, oşal bəğəloy sa mindəfə saki pine: «Effata!», yəni "qayey".

35 Me amdari hat'e saad ham ümüxxo, hamal muz qayeşi, şot'inal as'ar əyitpsane burqi.

36 İsusen mot'o ak'it'oğə tapşurebi ki, me barada şuk'k'ala hik'k'al maq'at'un exlətpi. Ama heq'ədər gele tapşurebsaysa, t'eq'ədər geleyal bayant'unbsay.

37 Camaat məət't'əl mandeney, şot'oğon next'uniy: «Me amdari bala əşlin toy butene! Şot'ay t'öğöl karurxonal inebaksa, lalurxonal əyitene!»

8

İsusi bip' hazar tanaxun gele amdara boşevksun (Mat'. 15:32-39)

1 Hat'e ğimxo p'urumal gele camaate gireşi. Şot'oğoy içoğoxun ukun butet'uxiy, İsusenal şagirdxo İz t'öğöl k'alpi pine:

2 «Me amdarxo Bez goroxe eysa. Şorox xib ğine ki, Bez t'öğölt'un, içoğoxun ukala şeyal butet'ux.

3 Mot'oğə həysə içoğoy k'ojurxo yaq'abadayiz, yaq'a halnuxun bitalt'un, axırı bəziyoroş lap əxiləxunt'un hare».

4 Şagirdxon Şot'o coğabt'un tadi: «Meq'ədər amdara boşevk'seynak' me çölə mayına şum bəğəbes bakon?»

5 İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Hema şumyax bu?» Şot'oğon pit'un: «Vüğ».

6 T'e vədə İsusen camaata pine ki, oq'a arseq'at'un. Şot'in vüğ şuma ext'i şükürebə, oşa cöybi İz şagirdxone tadi ki, camaata paybat'un. Şot'oğon şuma payt'unbi.

7 Şot'oğost'a sa hema dənə mis'ik' çəliyal buney, İsusen şükürbala afırına bit'uxun oşa mot'oğoval paybsunane əmirbi. Şagirdxonal camaata payt'unbi.

8 Amdarxon kəyi bot'unşi. Avuzin mandi k'ot'orxo girbat'an isə vüğ zənbilə buybaki.

9 T'et'iya bip' hazar tana İşa amdare buy.

İsusen şot'oğə yaq'anebadi,

10 İç isə İz şagirdxoxun sagala lodk'ina laşi Dalmanuta oçalane taşi.

Fariseyxoy İsusaxun sa nişan çuresun (Mat'. 12:38-39; 16:1-12)

11 Fariseyxo İsusi t'öğöl hari Şot'oxun höcətbsat'un burqi. Şot'o sinəyinq'əşeynak' çurt'unşay ki, göynuxun eğala sa möcüzəlü nişanq'an ak'est'i. *

* 8:11 8:11 Luk'. 11:16

12 Şot'in bəğəloy sa mindəfə saki pine: «Het'aynak'e me nəsilən möcüzəlü nişan qəvesa? Vəx düzinəz nex: me nəsilə sal sa nişan tene tadeğal». †

Şagirdxoy nu q'amişaksun
(Mat'. 12:38-39; 16:1-12)

13 Oşa şot'oğoxun cöybaki p'urumal lodk'ina laşi göle t'e soğo tərəfe c'ovaki.

14 İz şagirdxon şum exst'una eyexun c'evk'et'unuy. Lodk'ina şot'oğoy tək sa dənə şume buy.

15 İsusen şot'oğoy tapşurbi pine: «Eht'iyət'lü bakanan, fariseyxoy əyinəxun q'a İrodi əyinəxun vəx bəğanan». ‡

16 Şagirdxon isə içoğoy arane exlətp'i next'unuy: «Mot'o beşi şum nu baksuna görəne nex».

17 İsusen mot'o avabaki şot'oğoy pine: «Het'aynak' şume nu baksunax-unnən əyite? Yəni hələ q'amişaki bex baftenanst'a? Het'aynak' ef ük' meq'ədər inadkərə?»

18 Ef pulmux baksun-baksun tenan aksa? Ef ümüxxo baksun-baksun tenan ibaksa? Ef eyexun he usuma c'eri!

19 Zu qo şuma qo hazar tane arane cöybi paybat'an bəşt'an mandi k'ot'orxoxun hema zənbilnən buybi?» Şot'oğon pit'un: «P'as's'e». §

20 «P'oy vüğ şuma bip' hazar tane arane cöybi paybat'an k'ot'orxoxun hema zənbilnən buybi?» Şot'oğon pit'un: «Vüğ».

21 İsusen şot'oğoy pine: «Ama vən hələ q'amiştənanbaki!»

Bet'sayda bakala k'aç'i amdari q'olaybaksun

22 Şorox Bet'saydat'un hari. Miya İsusi t'öğöl sa k'aç'i amdart'un eçeri, Şot'oxun me amdari loxol İz kula laxsunat'un xoyinşbi.

23 İsusen k'aç'in kiyexun biq'i şot'o ayizaxun t'ööxe taşeri. Oşa şot'ay pulmoğoy çupunen şəyinbi, İz kulmoğoy şot'ay loxol laxi xavare haq'i: «Sa şey anksa?»

24 K'aç'inən bəği pine: «Amdarxoz aksa, xodurxot'un oşq'ar, ama tarat'unne».

25 T'e vədə İsusen İz kulmoğoy p'urumal me amdari pulmoğoy loxole laxi, k'aç'i amdari piyelal işiğə hari. Şo q'olayebaki, hər şeyal qay aksane burqi.

26 İsusen şot'o k'oya yaq'abi pine: «Bəğa, sal ayize ma baki».

P'et'eri Xrist'osa çalxsun
(Mat'. 16:13-20; Luk'. 9:18-21)

27 İsus İz şagirdxoxun sagala Filip'a bakala K'eyariin ayizmoğone yaq'a baft'i. Yaq'a İz şagirdxoxun xavare haq'i: «Amdarxoy upsuna görə Zu şuzu?»

28 İz şagirdxon Şot'o metərt'un coğab tadi: «Bəzit'oğon next'un ki, K'unuk'bal İoan, t'iyəmit'oğon İlya, bəzit'oğon isə next'un ki, xavareçalxoxun soğonu». *

29 İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «P'oy vən Za şunan hesabbsa»? P'et'eren Şot'o coğabe tadi: «Hun Xrist'osnu». †

† 8:12 8:12 Luk'. 11:29 ‡ 8:15 8:15 Luk'. 12:1 § 8:19 8:18-19 İsa. 6:9-10; Yer. 5:21; Yez. 12:2; Mrk'. 4:12 * 8:28 8:28 Mrk'. 6:14-15; Luk'. 9:7-8 † 8:29 8:29 İoan. 6:68-69

³⁰ İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, İzi Xrist'os baksuni barada şuk'k'ala nu exlətp'at'un.

İsusi İz p'uri-bëyinbaksuni əmxun saturbëš avabakest'un
(*Mat'. 16:21-23; Luk'. 9:22*)

³¹ Mot'o pit'uxun oşa İsusen şot'oğö zombsane burqi. Şot'in pine ki, Amdari Ğaren gele əzyət zap'k'alane. Ağsaq'q'alxon, samci bëyinşxon q'a k'anun zombalxon Şot'o tet'un çalxal, Şot'o bəsp'est'alt'un, ama xib ğinaxun oşa Şo bëyinbakale.

³² İsusen me əyitmoğö qaye nexey. P'et'eren isə Şot'o t'öğx zapi Şot'ay əyite bonet'i.

³³ Ama İsusen fıripı İz şagirdxoy loxol bëği P'et'era pine: «Aça Bezi piin bëšt'an, Şeytan! Hun Buxaçux k'inək' təə, amdar k'inək'en fikirbsa».

İsusi baç'anexun taysuni toy
(*Mat'. 16:24-28; Luk'. 9:23-27*)

³⁴ İsusen İz şagirdxo q'a camaata İz t'öğöl k'alpi metəre pi: «Əgər şunesa Bez baç'anexun eysun çuresasa, içuxun kulhaq'eq'an, iz xaçal ext'i Bez baç'anexunq'an hari. †

³⁵ Şiin iz elmoğö çark'est'un çuresasa, şot'o açəsp'ale, ama şiin Zaxun baki Müq Xavari s'iyal iz elmoğö açəsp'ayin, şot'o çark'est'ale. §

³⁶ Amdareynak' bütüm dünyənə q'azayinşi iz elmoğö açəsp'sunaxun k'ə xeyirə bu?

³⁷ Amdaren iz elmoğoy əvəze k'ə teya tadon?

³⁸ Me ext'ibərsuz saal günaxkər nəsili arane şiin Zaxun q'a Bez əyitmoğoxun ot'p'ayin, Amdari Ğarenal İz Bavay tamtarağən İvel angelx-oxun sagala eğat'an t'e amdaraxun ot'p'ale».

9

¹ İsusen şot'oğö pine: «Vəx düzinəz nex: memiya bakalt'oğoy bəzit'oğon hələ içoğoy ömürə axıra p'ap'esp'inut' Buxaçuğoy padçağluği eysuni zora ak'alt'un».

İsusi ak'esuni badalbaksun
(*Mat'. 17:1-13; Luk'. 9:28-36*)

² Üq ği oşa İsusen İçuxun P'et'era, İak'ova saal İoana ext'i alloy sa buruğone laşi. Şorox t'et'iya təkt'unıy.

Bürdən şot'oğoy piin bëš İsusi ak'esun badalebaki.

³ Şot'ay paltar s'aldala, pula taşala mas'i irəngene baki. Oçali çoyel sal sa paltar təmizbalen şot'o metər mas'ibes batenekoy.

⁴ Oşa İlya q'a Moiseyal şot'oğoynak' ak't'unşi. Şot'oğon İsusaxun exlətt'unbsay.

⁵ P'et'eren İsusa pine: «Məəlim! He saat'e ki, yan memiyayan. Eki xib dənə mandala ga biq'en, soğö Vaynak', soğö Moiseyeynak', soğoval İlyaynak'».

⁶ Şot'in içinal avateney k'ə uk'ane, şot'aynak' ki, içoğö q'iyen haq'eney.

⁷ Hame vədə sa asoyen içoğoy loxol xojine saki. Asoyi boşt'an sa səse hari: «Mo Bez çureğala Ğare, Kot'o ümüxlaxanan!» *

† **8:34 8:34** Mat'. 10:38; Luk'. 14:27 § **8:35 8:35** Mat'. 10:39; Luk'. 17:33; İoan. 12:25 * **9:7 9:2-7** Mat'. 3:17; Mrk'. 1:11; Luk'. 3:21-22; 2 P'et'. 1:17-18

8 Fırıp'i saal bəğat'an isə içoğoy t'öğöl İsusaxun başq'a ene şuk'k'al tet'un ak'i.

9 Buruğoxun şığat'an İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, Amdari Ğar p'uri ganuxun bəyinbakamin t'et'iya ak'it'oğō şuk'k'ala nu uk'at'un.

10 Şot'oğonal mot'o içoğoy ük'e boş et'unfi, ama içoğoy arane exlətp'at'an "p'uri ganuxun bəyinbaksun" əyitin məninə q'amışaksunt'un çuresay.

11 Şot'oxun isə xavart'un haq'i: «K'anun zombalxon het'aynak't'un nex ki, süft'ə İlya eğalane?» †

12 İsusen şot'oğō metərə pi: «Düze, İlya süft'ə hari hər şeyə həzirbalane. P'oy Amdari Ğare əmxun het'aynak'e samesə ki, amdarxon şot'o tet'un q'abulbal şot'oğoy kiyexunal şot'in gele əzyət zap'k'ale?»

13 Ama Zu vəx nexzu: İlya ene hare. İz əmxun samesi k'inək'əl, k'ə çurt'unşisa şot'ay bel et'unçeri».

İsusi iz boş murdar uruf bakala ğara q'olaybsun

(Mat'. 17:14-20; Luk'. 9:37-43)

14 Şorox içoğoxun nu taşi şagirdxoy t'öğöl eğat'an gele amdari topbak-suna saal sa hema k'anun zombalxoy şagirdxoxun höcətbsunat'un ak'i.

15 İsusə ak'ala k'inək' amdarxo bütüm məət't'əl mant'undi, şot'ay bəş t'it'eri şot'o "xeyirq'an baki" pit'un.

16 İsusen xavare haq'i: «Şot'oğoxun het'ay əmxunnan höcətbsay?»

17 Amdarxoy aranexun sunt'in şot'o coğabe tadi: «Məəlim! Zu vi t'öğöl lalluği urufa biq'əsi bez ğaraz eçeri.

18 Urufen şot'o maya biq'ayın, oçalane saksa, t'e vədəl əylin jomo kəfunale baksa, şot'in uluxxo ğıric'esest'a, oşal iz bədən dirist' q'arinebaksa. Vi şagirdxoxun xaişezbi ki, me urufa c'evk'at'un, ama tet'un bacarbi».

19 İsusen isə şot'oğō pine: «Ay nu vəbakala nəsil! Hevaxt'al şirik' vəxun mandoz? Hevaxt'al şirik' vəx portp'oz? Əylə Bez t'öğöl eçanan!»

20 Əylə şot'ay t'öğölt'un eçeri. Urufenal İsusə ak'ala k'inək' əylə jik'epi. Əyel oq'a biti t'ik'ireney, iz jomoxun kəfe barst'ay.

21 İsusen şot'ay bavaxun xavare haq'i: «Me əyel hevaxt'inaxune metər baksa?» Əylin bavan pine: «Əyelluğaxun.

22 Me urufen bəspseynak' kot'o sa hema kərəm aruğō, xenane bose. Ama bacarenbsasa, yax köməyba, yax gorox eki!»

23 İsusen şot'o pine: «"Bacarenbsasa" nexnu? Vəbakalt'aynak' hər şey mümküne!»

24 Əylin bavan hat'e saad harayepi: "Vəzu! Ama köməyba ki, bezi ük'e nuveluğeynak' ga maq'an mandı!"

25 İsusen amdarxoy t'it'eri eysuna ak'at'an murdar urufa q'adağanbi pine: «Ay lalluği q'a karluği uruf, Zu va əmirezbsa, me əylin boşt'an c'eki, eneyal ma baki!»

26 Urufen haraypi əylə ost'aar jik'psun c'ere. Əyel meyid k'inək' bineti, gelet'in pine: «Ko p'urene!»

27 Ama İsusen əylin kiyexun biq'i alanebi, şoval turele hayzeri.

28 İsus k'oya basit'uxun oşa İz şagirdxon cöycə şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy het'aynak' t'e urufa yan c'evk'es teyan baki?»

† 9:11 9:11 Mal. 4:5; Mat'. 11:14

29 İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Me cürə urufxo tək'ə afırınene † c'evk'es baksa».

İsusi İz p'uri-bëyinbaksuni əmxun p'urum avabakest'un
(Mat'. 17:22-23; Luk'. 9:43-45)

30 Şorox t'et'iin c'eri Galileyinaxunt'un c'ovaksay. İsusen çurtenesay ki, şinesa mot'oxun xavar bakane,

31 şot'aynak' ki, İz şagirdxone zombsay. Şot'oğö metərə nexey: «Amdari Ğara xəyanətbi amdarxoy kiyel tadalt'un, şot'oğonal Şot'o bəsp'alt'un. Purit'uxun xib ği oşa isə Şo bëyinbakale».

32 Şagirdxon me əyitə q'amıştet'unbaki, ama Şot'oxun xavar haq'sunal q'it'unbsay.

Ən kalo şuva?

(Mat'. 18:1-9; Luk'. 9:46-50; 17:1-2)

33 Şorox K'efernaumat'un hari. K'oya bağat'an İsusen İz şagirdxoxun xavare haq'i: «Yaq' eğat'an het'ay əmxunna həcətbsay?»

34 Ama şuk'k'alən qaqtənepi, şot'aynak' ki, yaq' eğat'an içoğoy arane şi ən kalo baksuni əmxunt'un həcət'bey. §

35 İsusen arşi p'as's'e şagirdə İz t'öğöl k'alpi pine: «Ef boşt'an şu samciyo baksun çuresasa, bitot'uxun axırnci, bitot'ayal q'ulluğçiq'an baki». *

36 Şot'in sa mis'ik' əylə ext'i şagirdxoy aranene çurdest'i, oşa əylə İz q'ujel ext'i şot'oğö pine:

37 «Şiin Bez s'iyen metər əyloğoxun sunt'u q'abulbayin, şot'in Za q'abulbale. Za q'abulbalt'in isə tək Za təə, Za Yaq'abit'uval q'abulbale».

†

T'iyəmit'oğoy loxol alaxun oq'a ma bəğə

38 İoanən Şot'o pine: «Məəlim, yan Vi s'iyen murdar urufa c'evk'ala sa amdaryan ak'i, ama beş baç'anexun eğalt'oğoxun nu baksuna görə şot'o q'adağanyanbi».

39 İsusen şot'oğö pine: «Şot'o galmadanan! Bez s'iyen möcüzə ak'est'alo Bez əleyinə bakes batenekon.

40 Beş əleyinə nu bakalo isə beş tərəfe. †

41 Şiin vəxun sunt'u Bez baç'anexun eğalt'oğoxun baksuna görə sa cam xe tadayin, vəx düzinəz nex: əvəzsuz tene mandal. §

T'iyəmit'u pis yaq'a ma taşa

42 Şinesa me xurit'oğoxun, yəni Za vəkəlt'oğoxun sunt'u pis yaq'a taşayin, şot'aynak' iz ozane kala sa jomok'ojin jə suruk'p'i içü dənizə bost'un kot'oxun şaat'e bakan.

43 Əğər vi kiine va pis yaq'a taşt'asa, şot'o bot'a. P'ə kulla baki, ama cəhənnəmə, t'e nu açala aruğə bafst'axunsa, sa kulla mandi cənnətə bafst'un şaat'e. *

44 †

45 Əğər vi turene va pis yaq'a taşt'asa, şot'o bot'a. P'ə turla baki cəhənnəmə boşaxunsa, axsağ mandi cənnətə bafst'un şaat'e.

† 9:29 9:29 afırınen - Bəzi kiinsamurxost'a: afırınen q'a ğurux efsunen § 9:34 9:34 Luk'. 22:24

* 9:35 9:35 Mat'. 20:26-27; 23:11; Mrk'. 10:43-44; Luk'. 22:25-26 † 9:37 9:36-37 Mat'. 10:40; Luk'. 10:16; İoan. 13:20 † 9:40 9:40 Mat'. 12:30; Luk'. 11:23 § 9:41 9:41 Mat'. 10:42 * 9:43 9:43 Mat'. 5:30 † 9:44 9:44 Bəzi kiinsamurxost'a me bənd butene: Cəhənnəmə bakalt'oğö k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyənin bok'ala aruxal tene aşt'a.

46 ‡

47 Əgər vi pulene va pis yaq'a taşt'asa, şot'o c'evk'a. P'ə pulla cəhənnəmə baysunaxunsa, sa pulla Buxaçuğoy padçağluğa baysun şaat'e. §

48 Axırı cəhənnəmə bakalt'oğoy k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyanın bok'ala aruxal tene aşt'a. *

49 Qurbaniyo el bakala k'inək' amdari təmizbaksunal şot'ay aruğoxun c'ovaksune.

50 El şaat' şeye, ama əgər elen iz elaxoyluğa açesp'ayin, şot'o het'ina t'ad tades bakon? Barta vəst'a elq'an baki. T'e vədə ef arane serluğal bakale».

†

10

İşq'ar-çuğoy sunaxun cöybaksuni barada

(Mat'. 19:1-12)

1 İsus t'et'iin c'eri İudeyina, İordan oqe t'e tərəfe taşi. P'urumal amdarxo Şot'ay bel giresay, Şot'inal həmişənin k'inək' şot'oğoy zomebsay.

2 Sa hema farisey İsusi t'əğöl hari Şot'o İz əyitin loxol biq'seynak' metər sa sualt'un tadi: «Moiseyi k'anunen işq'ari iz çuğoy c'evksuna icaza bune?»

3 İsusen şot'oğoy pine: «Moiseyen vəx k'ə əmirbe?»

4 Şot'oğoy coğabt'un tadi: «Moiseyi k'anunen işq'aren iz çuğoy cöybaksuni kağız tadi c'evk'ayin, icaza bune». *

5 İsusen şot'oğoy metərə pi: «Şot'in ke əmirə ef inadkər baksuna görənə tade.

6 Ama burqesunast'a Buxaçuğon "şot'oğoy işq'ar saal çuuxə yaratmışı". †

7 "Kot'o görəl işq'ar iz bava-nanaxun cöybaki iz çuğoy gəçəgəle,

8 me p'əğöl sa bədən bakale". Ene şorox p'ə tan təə, sa tane. ‡

9 Mot'aynak'al, barta Buxaçuğon çütt'əyinişit'oğoy amdaren maq'an cöybi».

10 Şorox k'oya bakat'an şagirdxon İsusaxun me barada p'urum xavart'un haq'i.

11 İsusen şot'oğoy metərə coğab tadi: «İz çuğoy c'evk'i q'erəzt'uxun laşk'oybakalt'in əxlagsuzluğəbsa.

12 İz işq'araxun c'eri q'erəzt'u tağala çuğonal əxlagsuzluğəbsa». §

İsusi əyloğoy xeyir-bərəkət tast'un

(Mat'. 19:13-15; Luk'. 18:15-17)

13 Amdarxon İsusi t'əğöl içoğoy əyloğot'un eşt'ay ki, Şot'in İz kula şot'oğoy loxol laxi xeyir-bərəkət tadane. Şagirdxon isə şot'oğoy tet'un barey.

14 Mot'o ak'ala İsusen əcuğləyinişəki pine: «Bartanan əylux Bez t'əğöl hareq'at'un! Şot'oğoy galmadan! Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy padçağluğ metərt'oğoye.

15 Vəx düzinəz nex: şiin Buxaçuğoy padçağluğa sa əyel k'inək' nu q'abulbayin, t'et'iyə sal sa vədə bayes tene bakon». *

16 Oşa əyloğoy q'ujbi İz kulmoğoy şot'oğoy loxol laxi xeyir-bərəkətə tadi.

‡ 9:46 9:46 - Bəzi kiinşamurxost'a me bənd butene: Cəhənnəmə bakalt'oğoy k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyanın bok'ala aruxal tene aşt'a. § 9:47 9:47 Mat'. 5:29 * 9:48 9:48 İsa. 66:24 † 9:50

9:50 Mat'. 5:13; Luk'. 14:34-35 * 10:4 10:4 K'an. 24:1-4; Mat'. 5:31 † 10:6 10:6 Burq. 1:27; 5:2

‡ 10:8 10:7-8 Burq. 2:24 § 10:12 10:11-12 Mat'. 5:32; Luk'. 16:18; 1 K'or. 7:10-11 * 10:15 10:15 Mat'. 18:2-3

*Var-dövlət q'a Buxaçuğoy padçağluğ
(Mat'. 19:16-30; Luk'. 18:18-30)*

17 İsus yaq' c'eğat'an sa amdar t'ist'un Şot'ay t'öğöle hari. İz bəş çökt'i xavare haq'i: «Ay saat' məəlim, zu k'ə saat'luğ baz ki, həmişəluğ yəşəyinşə bağaz?»

18 İsusen şot'o pine: «Za het'aynak'en saat' nexə? Buxaçuğoxun başq'a şuk'k'al saat' tene.

19 Şot'ay əmirxo avanu: "Besmaba. Əxlagsuzluğmaba. Başmaq'a. Şuk'k'ali əleyinə əfçidən şahidluğmaba. Şuk'k'ala feret'mada. Vi bavana hörmətba"». †

20 Me amdaren isə İsusa pine: «Məəlim, mot'oğö bitova əyelluğaxun əməlezbsa».

21 İsusen şot'ay loxol bəneği, şo İz ük'el basek'i. İsusen pine: «Vi sa şey kame: taki hik'k'ə buvaxsa, toydi kəsibxo payba. T'e vədə göynul vi xəzinə bakale. Oşa qaybaka, ‡ Bez baç'anexun eki».

22 Mot'o ibakala t'e amdar pərt baki pəşman taneşi, şot'aynak' ki, iz var-dövlət geleney.

23 İsusen İz hərrəmine bakalt'oğoy loxol bəği İz şagirdxo pine: «Var-dövlət bakalt'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğa baysun heq'ədər çətine!»

24 Şagirdxo Şot'ay əyitmoğoxun məətt'əlt'un mandı. Ama İsusen p'urumal şot'oğö pine: «Bez ğarmux, Buxaçuğoy padçağluğa baysun Ş heq'ədər çətine!

25 Buşe bəke deşiyexun c'ovaksun dövlətlü amdari Buxaçuğoy padçağluğa baysunaxun hasande».

26 Şorox lap məətt'əl mandı sun-suna pit'un: «Ketəresa, şuva çark'eşes bakon?»

27 İsusen şot'oğoy loxol bəği pine: «Mo amdarxoynak' mümkün tene, Buxaçuğoynak' isə mümkünə. Şot'aynak' ki, Buxaçuğoynak' hər şey mümkünə».

28 T'e vədə P'et'eren Şot'o metərə pi: «Ama yax bəğa, yan bitova bosı Vi baç'anexunyan hare».

29 İsusen coğabe tadi: «Vəx düzinəz nex: t'etər sa amdar teno ki, Zaynak' q'a Mıq Xavareynak' iz k'oja, viçimoğö, xunçimoğö, iz nana, iz bava, iz əyloğö, iz əkinxo bosane,

30 oşa isə me dünyəni koruğxoy boş mot'oxun sabaç q'at avuzin k'ojurxo, viçimux, xunçimux, nanoox, bavoox, əylux, əkinxo, gələcəyə isə həmişəluğ yəşəyinş nu haq'an.

31 Ama həysə samci bakalt'oğoy gelo axırınıci, axırınıci bakalorox isə samci bakalt'un». *

*İsusi İz p'uri-bəyınbaksuni əmxun xibimci kərəm xavar tast'un
(Mat'. 20:17-19; Luk'. 18:31-34)*

32 Bəş İsusə taysay. Şorox Yerusəlimat'un taysay, İsusi şagirdxonal içöğö naraatt'un hisbsay. Şot'oğoy baç'anexun tağalorox isə q'iyə boşt'unıy. İsusen p'as's'e şagirdə sa t'öğx zapi şot'oğoynak' oşa İz bel eğala əşurxoy əmxun exlətpsane burqi:

† 10:19 10:19 C'eys. 20:12-16; K'an. 5:16-20 ‡ 10:21 10:21 qaybaka - Bəzi kiinsamurxost'a: qaybaka, vi xaça ext'a. Mrk'. 8:34 § 10:24 10:24 Buxaçuğoy padçağluğa baysun - Bəzi kiinsamurxost'a: var-dövlətə umudbakalt'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğa baysun. * 10:31 10:31 Mat'. 20:16; Luk'. 13:30

³³ «Mone, yan həysə Yerusolimayan laysa. T'iya Amdari Ğara samci bəyinşxoy q'a k'anun zombalxoy kiyel tadalt'un, Şot'aynak' bisuni q'ərar c'evki Şot'o Buxaçuğo nu çalxalxoy kiyel tadalt'un.

³⁴ Şot'oğon Amdari Ğara lağa haq'alt'un, Şot'ay loxol çuk'alt'un, tatarlayinşi oşa bəsp'alt'un. Ama Şo xib ğinaxun oşa bəyinbakale».

Şuva kalo?

(Mat'. 20:20-28)

³⁵ Zavdayi ğarmux İak'ov q'a İoan İsusa İşalayinşaki pit'un: «Məəlim, Vaxun sa xaişyax bu, çuryansa ki, şo əməlbavax».

³⁶ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «K'ənan çuresa vəynak' baz?»

³⁷ Şot'oğon İsusa pit'un: «Vi padçağluğ tamtarağen eğat'an, barta yaxun soğo Vi yön tərəf, t'e soğo isə tərs tərəf'an arşi».

³⁸ Ama İsusen şot'oğo pine: «Ef k'ə çuresuna sal vənal tenan q'amış. Bez üğələ camaxun † üğəs banankon? Zu k'unuk'baki k'inək' vənal k'unuk'bakes banankon?» ‡

³⁹ Şot'oğon coğabt'un tadi: «Bayankon». İsusen şot'oğo pine: «Bez üğələ camaxun vənal üğələnən, Zu k'unuk'baki k'inək' vənal k'unuk'bakalan».

⁴⁰ Ama Bez yön nəəl tərs tərəf şi arst'una icaza tast'un Bez ext'iyərə tene. T'e ga şineynak' həzir bakenesa, şot'oğo tadeğale».

⁴¹ Mot'o ibakala mandi vis' şagirdi İak'ovi q'a İoani loxol əcuğone biq'i.

⁴² T'e vədə İsusen şagirdxo İz t'öğöl k'alpi pine: «Vən avanan ki, me dünyəne amdaxoy loxol padçağxon q'a kalaluğbalxont'un ağaluğbsa.

⁴³ Ef arane isə barta metər maq'an baki. Barta ef boşt'an kalo baksun çureğalo ef q'ulluğçiçiq'an baki,

⁴⁴ ef arane samci baksun çureğalo bitot'ay nökerq'an baki. §

⁴⁵ Axırı Amdari Ğaral İçu q'ulluğbat'un pi tene hare, harene ki, İçin q'ulluğbi gelet'u İz elmoğoy toyen çark'est'ane».

K'aç'i Bart'imaye pulmoğoy qayesun

(Mat'. 20:29-34; Luk'. 18:35-43)

⁴⁶ Şorox Yerixoyat'un hari. Oşa İsus İz şagirdxoxun q'a İz baç'anexun eğala camaataxun sagala Yerixoyaxun c'eğat'an Bart'imay s'iyen sa k'aç'i paygirbal yaq'e t'öğöl arseney. (Bart'imay s'i T'imayi ğar upsune.)

⁴⁷ Şot'in ibakat'an ki, Nazaret'lu İsuse t'et'iin c'ovaksa, harayepi: «Ay Davidi Ğar İsus! Za gorox eki!»

⁴⁸ Gelet'ine şot'o şip'sun çuresi, ama şot'in samalal ost'aar haraypsane burqi: «Ay Davidi Ğar! Za gorox eki!»

⁴⁹ İsusen çurpi pine: «Kot'o miya k'alpanan». Şot'oğonal k'aç'i amdara k'alpi pit'un: «Üsum baka, hayza, Şot'in vane k'ale».

⁵⁰ Bart'imayen iz xələtə iz loxolxun c'eq'i bosı, iz ganuxun cupi İsusi t'öğöle taşı.

⁵¹ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «K'ənan çuresa vaynak' baz?» K'aç'i amdaren Şot'o coğabe tadi: «Ay bez Məəlim, bez pulmoğon ak'eq'an!».

⁵² İsusen şot'o pine: «Tayes bankon, vi vėbaksunen va q'olayebi». Me amdarenal hat'e saad aksane burqi, şo İsusi baç'anexune taşı.

† **10:38 10:38** cam - İsusı xaçe loxol bisuni nişan. ‡ **10:38 10:38** Luk'. 12:50 § **10:44 10:42-44** Mat'. 23:11; Mrk'. 9:35; Luk'. 22:25-26

11

İsusi Yerusalisa baysun

(*Mat'. 21:1-11; Luk'. 19:28-40; İoan. 12:12-19*)

¹ Şorox Yerusalisa İşalayınşaki Zeytun buruğoy döşe bakala Bet'fagena q'a Bet'anyina eğala vədine İsusen İz şagirdxoxun p'ranna bəş yaq'abi

² şot'oğoy pine: «Ef bəş bakala ayize takinan. T'iya bağala k'inək' hələ şuk'k'al nu laşi,ğaç sa eleme bala ak'alnan. Şot'o şadbi miya eçanan.

³ Şiin vəxun xavar haq'ayin ki, "mot'o het'aynak'nan bsa?", şot'o upanan "me eleme bala Q'onçuğone lazım, şot'o usumluğen qaydale"».

⁴ Şorox tat'unşi. Sa k'ojin darvazin t'öğölğaç eleme bala ak'i, şot'o şadt'unbi.

⁵ T'et'iya çurpi amdarxon şot'oğoxun xavart'un haq'i: «K'ənan bsa? Me eleme balina het'aynak'nan şadbsa?».

⁶ Şagirdxon İsusen pi k'inək' şot'oğoy coğab tadat'an t'e amdarxon şagirdxo icaza tat'undi.

⁷ Şot'oğon eleme balina İsusi t'öğöl eçeri içoğoy xələtxo eleme balin loxolt'un past'i. İsus me eleme balin loxol areşi.

⁸ Gelet'in içoğoy xələtxo, bəzit'oğon q'oruğa bakala xodurxoxun bot'eşi tayurxo yaq'a past'unst'ay.

⁹ İsusaxun bəş tağalt'oğon q'a baç'anexun eğalt'oğon metərt'un harayey: «Hosanna! *

Q'onçuğoy s'iyen Eğalt'u xeyir-bərəkətq'an baki! †

¹⁰ Beş bava Davida əyit tadeşi padçağluğ xeyir-bərəkətluq'an baki! Ən alloyluğxo hosanna!»

¹¹ İsus Yerusalisa harit'uxun oşa xramane başi. T'iya hər şeyə İz piyexun c'ovakesedi. Ama ene biyəney, şot'o görəl İz p'as's'e şagirdaxun sagala Bet'anyinane qaybaki.

İsusi barsuz incilnə xoda ləənətsun

(*Mat'. 21:18-19; Luk'. 13:6-9*)

¹² Əyc'indəri şorox Bet'anyinaxun c'eğat'an İsus busanebaki.

¹³ Əxil sa xazalla incilnə xod ak'i şot'ay t'öğölə taşi ki, bəğane bəyn şot'ost'a meyvə bune yoxsa təə. Ama şot'o İşalayınşakat'an xodal xazalaxun başq'a incilə oşq'ardala hik'k'al tene bəğəbi. İncili vədəl teney.

¹⁴ T'e vədə İsusen xoda pine: «Barta vaxun ene şuk'k'alən meyvə çuki maq'an kəyi!» Mot'o İz şagirdxonal it'unbaki.

İsusi haq'i-toydaxo xramaxun şəp'esun

(*Mat'. 21:12-17; Luk'. 19:45-48; İoan. 2:13-22*)

¹⁵ Şorox Yerusalisa hari p'at'unp'i. İsus p'urum xrame məəlne başi t'et'iya bakala haq'i-toydaxo şəp'esane burqi. Təngə badalbalt'oğoy ist'olxo q'a q'urbanluğ göyərçinxo toydalt'oğoy arşala ganxo taranedi,

¹⁶ yük zap'k'alt'oğoxunal şuk'k'ala xrame məəlinexun c'ovaksa barteneti.

¹⁷ Şot'oğoy metər zombsun pine: «Tene şameşe ki, "Bez k'oj bütüm azuk'xoynak'

Afırıbseynak' bakala k'oj k'aleğale"? ‡

Ama vən şot'o "füq'k'alxoy mesanan" c'urevk'e!»

* **11:9 11:9-10** *hosanna* - əbrani muzin "Buxaçuğoy alxışq'anbaki" upsune. † **11:9 11:9** İvel məğ. 118:25-26 ‡ **11:17 11:17** İsa. 56:7; Yer. 7:11

18 Samci bëyinşxon q'a k'anun zombalxon mot'o ibaki İsus bespseynak' yaq' qəvesat'un burqi. Şot'aynak' ki, amdarxo şot'ay zombsuna məət'təl manst'una görə şot'oxun q'it'unbsay.

19 Biyəbakat'an isə İsus q'a İz şagirdxo şəhərexun c'ert'un.

Q'aribaki incilnə xod vëbaksuni zore nişane

(Mat'. 21:20-22)

20 Savaxt'an üşenen şorox incilnə xode t'ödxun c'ovakat'an at'unk'i ki, incilnə xod tumexun q'aribakene.

21 P'et'eren sa ği bəş bakit'u eyex badi İsus pine: «Məəlim, bəğa! Vi ləənətbi incilnə xod q'aribakene».

22 İsusen coğab tadi şot'oğö pine: «Buxaçuğö ef vëbaksunq'an baki!

23 Vəx düzinəz nex: şiin me buruğö "hayza, va dənizə bosa!" uk'ayin, iz ük'e boşal şüpineynak' ga efinut' iz uk'alt'ay bex p'apsuna vëbakayin, şo bakale. §

24 Mot'o görəl vəx nexzu: afırık'at'an hik'k'ə çureğaynan vëbakanan ki, şot'o ene haq'enan, ef çureğaloval vëynak' bakale.

25 Afırık'at'an şuxun ef nairəzilüğ bunesa, şot'o bağışlayınşanan ki, göynul bakala ef Bavanal ef günaxxo bağışlayınşane. *

26 Əğər vən nu bağışlayınşaynan, göynul bakala ef Bavanal ef taxsırxo tene bağışlayınşal». †

İsus tadeşi ext'iyər

(Mat'. 21:23-27; Luk'. 20:1-8)

27 Şorox p'urum Yerusimat'un hari. İsus xrame məəlnə taranne. Me vədine samci bëyinşxo, k'anun zombalxo saal ağsaq'q'alxo şot'o işalayınşaki

28 pit'un: «Hun me əşurxo mani ext'iyərenen bsa? Me əşurxo bseynak' Va me ext'iyərə şine tade?»

29 İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «Zuval vəxun sa şey xavar haq'oz, şot'o coğab tadaynan, Zuval mot'oğö mani ext'iyəren bsuna vəx uk'oz.

30 İoani k'unuk'bsun göynuxuney ‡ yoxsa amdarxoxun? Za coğab tadan!»

31 Şot'oğon isə içoğoy arane metərt'un maslaatbi: "əğər uk'ayan 'göynuxun', 'p'oy het'aynak' şot'o tenan vëbaki?' uk'ale".

32 Ama 'amdarxoxun' upsunal q'it'unbsay, şot'aynak' ki, bitot'in İoana seri xavareçale hesabbsay.

33 Şot'aynak'al İsus metərt'un coğab tadi: «Avateyan». İsusenal "mot'oğö mani ext'iyəren bsuna Zuval vəx tez uk'al" pine.

12

Pis bağbanxoy barada məsələ

(Mat'. 21:33-46; Luk'. 20:9-19)

1 T'e vədə İsusen şot'oğoxun məsələğon exlətpsane burqi: «Sa amdaren t'ulluğə lasaksa, şot'ay hərrəminə çəpərebsa, bona ga kaşp'i t'ulq'aç'k'ale düzbsa, nəzərətbsəynak' alloy sa q'alane biq'sa. Oşa isə t'e t'ulluğa bağbanxo kirinə tadi iç q'erəz ölkinəne taysa. *

§ 11:23 11:23 Mat'. 17:20-21; 1 K'or. 13:2 * 11:25 11:25 Mat'. 6:14-15; 18:35 † 11:26 11:26 Bəzi kiinşamurxost'a bu bənd butene. ‡ 11:30 11:30 yəni Buxaçuğoxun * 12:1 12:1 İsa. 5:1-7

² T'ule vədə hari p'ap'at'an, me amdaren bağbanxoy t'öğöl iz sa nökerə yaq'anebsa ki, içü p'ap'ala paya ext'ane.

³ Ama bağbanxon t'e nökerə biq'i t'ap't'unne, şot'o kulams'i yaq'at'unbsa.

⁴ T'ulluği q'onçuğon şot'oğoy t'öğöl p'urumal sa nökerə yaq'anebsa. Ama şot'ayal bula duği qit'unbsa, içüval biyaburbi şəp't'unsa.

⁵ Q'erəzone yaq'absa, şot'o isə best'unbsa. Metərluğen, şot'in gele nökerə yaq'absa, ama bağbanxon şot'oğoy bəzit'oğoy t'ap't'unne, bəzit'oğoy isə best'unbsa.

⁶ T'e vədə yaq'abseynak' t'ulluği q'onçuğoy t'öğöl ene şuk'k'al tene manst'a, saycə izi gele çureğala, bakal nu bakal sa ğaraxun başq'a. Şot'inal axırda "bez ğaraq'a bakayin hörmətt'unbon" pi şot'o bağbanxoy t'öğölə yaq'absa.

⁷ Bağbanxon isə içoğoy arane next'un: "Mo varise! Ekinan kot'o bəsp'en, t'e vədə t'ulluğ yax mandale".

⁸ Hamətər, şot'o biq'i best'unbsa, t'ulluğaxun c'evk'i bot'unst'a.

⁹ İsə ef zənden me t'ulluği q'onçuğon hari k'ə bale? Yəni şot'in hari me t'ulluğa əşp'est'alt'oğoy tene əfçibal, t'ulluğal q'erəzt'oğoy tene tadal ki?

¹⁰ Yəni me İvel Şama sal tenan k'alpe?

"Barizap'k'alxon t'öğx bosı jə

Ən vacib jəne baki.

¹¹ Mo Q'onçuğoy əşe,

Beş piin bəş baki mat mandala sa əşe"». †

¹² Samci bəyinşxon, k'anun zombalxon saal ağsaq'q'alxon ak'at'an ki, İsusen me məsəlinə exlətpsunen içoğone lafst'a, Şot'o biq'sunt'un çuresi, ama camaataxun q'it'unbi. Kot'o görəl Şot'o barti tat'unşi.

Şineynak'esa, şot'oval tadanən

(*Mat'. 22:15-22; Luk'. 20:20-26*)

¹³ T'e vədə şot'oğon İsusə İz əyitmoğoy loxol biq'seynak' fariseyxoxun q'a İrodi tərəf bakalt'oğoxun bəzit'oğoy Şot'ay t'öğölt'un yaq'abi.

¹⁴ Şot'oğon hari İsusə pit'un: «Məəlim, yan avayan ki, Hun düzgün amdarnu, şuk'k'aleynak'al tərəfkəşluğ tenbsa. Şot'aynak' ki, bitot'ay loxol sa piinen bəğsa, Buxaçuğoy yaq'aal düzen zombsa. Upa bəyn, beşi imp'erat'ora nalog tast'un düzgünə? Yan nalog tadalayan, yoxsa təə?»

¹⁵ Şot'oğoy p'əçolaluğa avabakala İsusen pine: «Za Bez əyitmoğoy loxol biq'sunnan çuresa? Zaynak' sa dinar eçanan, bəğaz».

¹⁶ Şot'oğonal et'unçeri. İsusen xavare haq'i: «Təngin loxol bakala şikil saal s'i şiya?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «İmp'erat'ori».

¹⁷ İsusen şot'oğoy pine: «T'e vədə imp'erat'oreynak' bakalt'u imp'erat'ora, Buxaçuğoynak' bakalt'u Buxaçuğoy tadanən». Şorox İsusə me coğabi loxol məət't'əlt'un mandı.

Bəyinbaksuni barada sual

(*Mat'. 22:23-33; Luk'. 20:27-40*)

¹⁸ Bəyinbaksun tene bu uk'ala saduk'eyxoy‡ bəziyoroş İsusə t'öğöl hari Şot'oxun xavart'un haq'i:

† 12:11 12:10-11 İvel məğ. 118:22-23 ‡ 12:18 12:18 saduk'eyxo - Rime hökmətin tərəf bakala iudeyxoy p'art'iin üzviyox. Şot'oğon İvel Şamaxun tək Moiseyi qo girkət'un q'abulbsay. Bəyinbaksuna, angelxo saal axırncı ğina isə tet'un vəbaksay.

19 «Məəlim, Moiseyen yaynak' metəre şampe: "Əgər sa amdari viç p'urenesa, şot'ay çuuxal əyelsuze süpür mandesa, şot'in iz p'uri viçey çuço haq'eq'an ki, şot'ay s'i maq'an açi". §

20 Vüç viçine baksa. Samcit'in sa çuuxe haq'sa, ama izi əyel bakinut' bisane.

21 T'e vədə me çuço p'əmcı viçene haq'sa, şot'inal içuxun oşa əyel bartinut' bisane. Xibimcit'inal, bip'ımcit'inal,

22 lap vüçümci't'ival şirik' metəre baksa, şorox bütüm əyel bakinut' bisat'un. Bitot'uxun oşa me çuuxal bisane.

23 İse axırını çine p'uriyoroç bəyinbakat'an me çuux şot'oğoy mat'ay çuux bakale? Axırı vüç viçey vüçəranal me çuço haq'enedey».

24 İsusen şot'oğoy metəre coğab tadi: «Vən İvel Şamurxo saal Buxaçuğoy zora nu avabaksuna görənən sərfbaksa!

25 Bəyinbakiyoroç nə laşk'oy tet'un bakal, nə işq'ara tet'un tağal. Şorox göynul bakala angelxo k'inək' bakalt'un.

26 P'urit'oğoy bəyinbaksuna mandat'an isə Moiseyi girke boş Buxaçuğon şot'o bok'ala şaşə boş't'an "Zu Avrahami Buxaçuçzu, İsaak'i Buxaçuçzu, İak'ovi Buxaçuçzu" upsuna tenan k'alpe ki? *

27 Buxaçuç isə p'urit'oğoy təə, dirist't'oğoy Buxaçuçe. Metər luğen, vən gele sərfnanbaksa».

Əmirxoy ən əsəso

(Mat'. 22:34-40; Luk'. 10:25-28)

28 İçoğoy t'öğöl bakala k'anun zombalxoxun sunt'in me exlətə inebaki. Şot'in İsusı hetər şaat' coğab tast'una ak'i şot'oxun xavare haq'i: «Buxaçuğoy əmirxoxun ən əsəso manuva?»

29 İsusen coğabe tadi: «Əmirxoy ən əsəso mone: "İbaka, ay İsrail! Tək beş Buxaçuç bakala Q'onçuçe - Q'onçuç.

30 Q'onçuço, vi Buxaçuço vi bütüm ük'en, vi bütüm elmuğen, vi bütüm haq'ilen saal vi bütüm zoren çureki". †

31 P'əmcıyoval mone: "Vi İşat'u hun va çureğalt'ullarık' çureki". ‡ Mot'oğoxun vacib əmir butene».

32 K'anun zombalen şot'o pine: «Məəlim, Hun "tək beş Buxaçuçe, şot'oxun q'erəzo tene bu" upsunen serinan pi. §

33 Şot'o bütüm ük'en, bütüm haq'ilen saal bütüm zoren çuresun, İşat'u hun va çureğalt'ullarık' çuresunal bütüm bok'osp'akala q'a q'erəz q'urbanxoxun bəşe».

34 T'e amdari metər bəğəloy coğab tast'una ak'ala İsusen şot'o pine: «Hun Buxaçuğoy padçağluğaxun əxil tenu».

Mot'oxun oşa şuk'k'alən İsusaxun sa şey xavar haq'suna ük' tene bi.

Xrist'os şı Ğara?

(Mat'. 22:41-46; Luk'. 20:41-44)

35 İsusen xrama zombat'an metəre pi: «Het'aynak't'un k'anun zombalxon Xrist'osa "Davidi Ğar" nexey?

36 Axırı İvel Urufen Davida içü metəre pest'ey:

"Q'onçuğon bez Q'onçuço pine:

Zu Vi düşmənxo Vi turin oq'a sakamin

§ 12:19 12:18-19 K'an. 25:5; Ap'ost'. 23:8 * 12:26 12:26 C'eys. 3:6 † 12:30 12:29-30 K'an. 6:4-5

‡ 12:31 12:31 Lev. 19:18 § 12:32 12:32 K'an. 4:35

Bez yön tərəf arsa". *

³⁷ Daviden için Şot'o "Q'onçux" pine k'ale, p'oy metəresa Şo hetəre Davidi ğar bakes bakon?»

Camaatenal Şot'o müq-müq ümüxelaxsay.

K'anun zombalxoxun vəx bəğanan
(Mat'. 23:5-7; Luk'. 20:45-47)

³⁸ İsusen zombsun pine: «K'anun zombalxoxun vəx bəğanan. Şot'oğon c'ək'eseynak' boxoy paltar lapi tarapsuna, bazarin meydanxo içoğo p'ə kiin kul-kiye biq'i "xeyirq'an baki" upsuna,

³⁹ sinagogxo, q'onaxluğxo best'a arst'unat'un çuresa.

⁴⁰ Şot'oğon süpür çupuğoy k'ojurxo, oçalxoy məhsula kəyi şart'unne, oşa isə içoğo ak'est'eynak' gele boxoy afirit'unne. Me amdarxoy caza lap bihi bakale».

Süpür çuğoy nəziri q'utina təngə laxsun
(Luk'. 21:1-4)

⁴¹ İsus xrame məəlnə bakala nəziri q'utiğoxun sunt'u İsa arseney. Şot'in t'et'iya amdarxoy hetər təngə laxsunane bəğsay. Dövlətlü amdarxoxun gelet'in t'iya kala təngət'un laxsay.

⁴² Sa kəsib süpür çuğon isə hari p'ə lep't'on, ən xuri təngəne laxi.

⁴³ İsusen İz şagirdxo İz t'öğöl k'alpi şot'oğoxo pine: «Vəx düzinəz nex: me kəsib süpür çuğon nəziri q'utina bitot'uxun gelene laxi.

⁴⁴ Şot'aynak' ki, bitot'in içoğoy bakala ganuxunt'un laxi, me çuğon isə iz kəsib ganuxun, iz xaşluğeynak' kiyel bakalt'üne tadi».

13

Axırnci ğine nişanxo
(Mat'. 24:1-28; Luk'. 21:5-24)

¹ İsus xrame məəlnexun c'eğat'an İz şagirdxoy sunt'in pine: «Məəlim, bəğa he gözəl jəyurxo, he gözəl binooxe!»

² İsusen şot'o pine: «Me kala binoğon nexə? Şot'oğoxun hik'k'al tene mandal, bito şareğale».

³ Oşa İsus xramaxun çobaço bakala Zeytun buruğoy bel arşi vədine P'et'eren, İak'oven, İoanen saal Andreyen Şot'oxun tək mandat'an xavart'un haq'i:

⁴ «Yax upa, me Vi piyorox hevaxt' bakale? Me əşurxoy usumluğen bex p'ap'suna hetər avabakalyan? Mani nişanxo bakale?»

⁵ İsusen şot'oğoxo pine: «Bəğanan ki, vəx şuk'k'alən maq'an ferett'i!

⁶ Bez s'iyen gelet'in hari "Zu Şozu" pi, amdarxo feret't'ale.

⁷ Davoğoy q'a davin xavarxoy barada ibakat'an ma q'ıbanan: morox bakalane. Ama mo hələ axır tene.

⁸ Şot'aynak' ki, millət milləti, padçağluğ padçağluği loxol əqeğale. Gele ganxo oçal galbsun q'a busaluğ bakale. Morox hetər ki əyel bakala çuğoy q'aç'urxoy burqesune.

⁹ Vən isə ayığ bakanan. Amdarxon vəx divanbi sinagogxoy boş tatarlay-inşalt'un. Vən Za görə başçığoy q'a padçağxoy bəş çurpi şahidluğbalnan.

¹⁰ Ama axır eğalt'uxun bəş bütüm millətxo Müq Xavarkarozbakalane.

* 12:36 12:36 İvel məğ. 110:1

11 Vəx taşeri divanbat'an isə, ef k'ə upsuni əmxun saturbəš fikirmabanan, şot'aynak' ki, hat'e vədə k'ə upsun lazım bakalt'u vəx İvel Urufen avabakest'ale. Şot'aynak' ki, əyitk'alo vən təə, Şo bakale. *

12 Viçen viçə, bavan əylə toydale. Əylux bava-nanay əleyinə c'eri şot'oğobesp'est'alt'un.

13 Za görə bitot'in vəx nifrətbalt'un. Ama axıral şirik' portbalo çark'eğale. †

14 Vərənlüğ eçala irit'p'un sa şey iz nu lazım bakala gala laxesuna ‡ vən ak'ala vədine - barta k'alk'alt'in mot'o q'amişakeq'an - İudeyina bakalorox buruxmoğoq'at'un t'it'eri. §

15 K'ojin bel* bakalo k'oyaxun k'ənesa exst'eynak' oq'a şiri iz k'oya maq'an başi.

16 Çölö bakalo iz xələtə exst'eynak' k'oya maq'an taşi. †

17 T'e ğimxo bihi çupuğoy q'a əylə döş tadalt'oğoy vay hala!

18 Afırıpanan ki, me əşurxo İjena maq'an baki.

19 Şot'aynak' ki, t'e ğimxo t'etər dəhşətlü bakale ki, Buxaçuğon yaratmışi me dünyəni burqesunaxun həysət'inəl şirik' metər bakitene, bakalaltene. ‡

20 Əgər Q'onçuğon t'e ğimxoxun nu bot'iniy, sal sa amdar çark'eşes batenekoy. Ama Q'onçuğon c'ək'əsit'oğogörə - İçin c'ək'p'i amdarxo görə - t'e ğimxoxun bonet'i.

21 Əgər şinesa vəx t'e ğimxo uk'ayin ki, "bəğa, Xrist'os memiyane" nəəl ki, "bəğa, t'et'iyane", ma vėbakanan. §

22 Şot'aynak' ki, əfçi xrist'osxo q'a əfçi xavareçalxo əmələ eğale. Şot'oğon nişanxo saal möcüzoox ak'est'alt'un ki, əgər bacarbayt'un c'ək'əsit'oğoval feret't'at'un.

23 Vən isə ayığ bakanan! Bəğanan, Zu vəx hər şeyə saturbəš exlətezbi».

24 «Ama t'e ğimxo, t'e dəhşətaxun oşa "Bəğ biq'eğale, Xaşenal işiğtenebal.

25 Muç'uliyox göynuxun barale, Göynul bakala p'lanet'xo jik'eğale". *

26 T'e vədə Amdari Ğare asoyxoy loxol kala zoren q'a tamtarağen eysuna ak'alt'un. †

27 Şot'in İz angelxo yaq'abale, şot'oğonal oçali çoyexun göye axıral şirik', dünyəni bip' t'ödxun İz c'ək'p'it'oğotopbalt'un.

28 İncilnə xoda bəğanan: şo t'up'ullayınşaki xazallayınşakat'an avanan-baksa ki, yəy ene İşane.

29 Haketər vənəl, me əşurxoy burqesuna ak'at'an avabakanan ki, Amdari Ğar ene İşane, lap çomost'ane.

30 Vəx düzinəz nex: morox bito hələ me nəsil iz ömürü axıra p'ap'inut' bakale.

* **13:11 13:11** Luk'. 12:11-12 † **13:13 13:9-13** Mat'. 10:17-22; Luk'. 12:11-12 ‡ **13:14 13:13-14** vərənlüğ eçala irit'p'un sa şey iz nu lazım bakala gala laxesun - İsusen me əyiten "haram bakala sa şeyə q'urban eçala gane loxol laxsuni" baradane nexə. İsusi me pit'oğo 70-ci usenast'a Yerusalisa bakala q'urban eçala gane belt'un eçerey. § **13:14 13:14** Dan. 9:27; 11:31; 12:11 * **13:15 13:15** k'ojin bel. - T'evaxt' İsrailə k'ojurxoy bul düze bəke. Metər k'ojurxoy bel amdarxon əşt'unbe, afirit'unpe, useni eğarix vədəmoğot'et'iyat'un bask'e. † **13:16 13:15-16** Luk'. 17:31 ‡ **13:19 13:19** Dan. 12:1; Qay. əyit 7:14 § **13:21 13:21** Luk'. 17:21,23 * **13:25 13:24-25** İsa. 13:10; 34:4; Yez. 32:7; Yol. 2:10,31; 3:15; Qay. əyit 6:12-13 † **13:26 13:26** Dan. 7:13; Qay. əyit 1:7

31 Oçal q'a göy açi taneğon, ama Bez öyitmux tene açon!».

Nu avabakala ği saal saad
(*Mat'. 25:13-15; Luk'. 12:39-48*)

32 «Ama t'e ğine nəəl t'e saadi hevaxt' eysuni barada şuk'k'alēn tene ava: nə göye angelxon, nə Ğaren - saycə Bavane ava. †

33 Ayıĝ bakanan, nep'ax ma mandanan, şot'aynak' ki, tenan ava t'e ği hevaxt' eĝale.

34 Həysə ef piin bəş əxil yaq' c'eğala sa amdara eçanan. Şo k'oyaxun c'eri iz k'oja k'ulurxone tapşurbsa, şot'oğoy hər sunt'u sa əşe tast'a. Q'aroolçinal iz q'aroolast'a pula nu q'ic'bsunane əmirbsa. §

35 Vəxal şot'o görəz nexə, ayıĝ bakanan, nepax ma mandanan! Şot'aynak' ki, k'ojin q'onçuğoy he vaxt' eysuna - biyəsin, şüneyarine, dadalxon elk'at'an yoxsa savaxt'an - tenan ava. *

36 Barta şot'in bürdən hari vəx nep'ax maq'an ak'i.

37 Həysə vəx uk'alt'oğoy isə bütüməz nex: ayıĝ bakanan!»

14

İsusi bisuni işalayınşaksun
(*Mat'. 26:1-5; Luk'. 22:1-2; İoan. 11:45-53*)

1 C'ovaksuni axsibayeynak' * saal Əyinsuz Şume axsibayeynak' † p'ə ğine mandey. Samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon İsusa c'əp'k'in biq'i besp'est'eynak' sa yaq't'un q'əvesay,

2 ama "mot'o axsibayast'a ma ben, tene amdaxoy arane gərgürçilüğe baft'on" next'uniy.

3 İsus isə me vədinə Bet'anyinaney. Şo cuzamaxun q'olaybaki Simoni k'oya sulfin bel arsat'an sa çuux alabast'er jənaxun düzbaki iz boşal gele toyexlu, nard s'iyen bitk'in c'əyin bakala q'av iz kiyel k'oya başi Şot'ay t'öğöle taşi. Me çuğon q'ave bula xoxp'i iz boş bakala c'əyinə İsusi bele şipi.

4 T'e vədə q'onağxoxun bəzit'oğon əcuğləyinşəki sun-suna pit'un: «Me toyexlu c'əyin het'aynak'e ams'i gala əşesa?»

5 Axırı kot'o xibbaç dinaraxunal † toyex toydi tənginə kəsibxo paybese bakoy». Şot'oğon çuğoy töhmətsat'un burqi.

6 Ama İsusen pine: «Çuğoxun kulhaq'anana. Het'aynak'nan kot'o incitmişbsa? Kot'in Zaynak' saat' sa əşe biq'i.

7 Kəsibxo həmişə ef t'öğöle, ef çureğala vədineyal şot'oğoy köməybes banankon. Zu isə həmişə ef t'öğöl tez bakal. §

8 Çuğon iz bacarbalt'une bi. Bez bədənə oçalaxpseynak' həzirbi c'əyinəne əşp'est'i.

9 Vəx düzinəz nex: dünyəni mani gala Mıq Xavarkarozbakalesa, me çuğoy eyex badi iz biq'i əşlin baradal exlətp'alt'un».

İuday İsusa toyst'un
(*Mat'. 26:14-16; Luk'. 22:3-6; İoan. 13:18-30*)

10 Hame vədine p'as's'e şaqirdaxun soğoy bakala İuda İsk'ariot' İsusa samci bəyinşxoy kiyel tast'uni niyəten şot'oğoy t'öğöle taşi.

‡ 13:32 13:32 Mat'. 24:36 § 13:34 13:34 Luk'. 12:36-38 * 13:35 13:35 Mat'. 24:42 * 14:1 14:1 C'eys. 12:1-14,21-27 † 14:1 14:1 C'eys. 12:15-20 ‡ 14:5 14:5 xibbaç dinar - Əşp'ali sa usenluğ haq'q'axun gele. § 14:7 14:7 K'an. 15:11

11 Samci bëyinşxo müqt'un baki, İuda təngə tast'unal əyitt'un tadi. Şot'inal İsusə şot'oğoy kiyel tast'eynak' yaq' qəvesane burqi.

Axırnci kərəm C'ovaksuni axsibayi ukuna uksun

(Mat'. 26:17-30; Luk'. 22:7-23; İoan. 13:21-30; 1 K'or. 11:23-25)

12 Əyinsuz Şume axsibayi* samci ğine, yəni C'ovaksuni axsibayi q'urbanluğ q'uzina şamk'ala ğine şagirdxon İsusaxun xavart'un haq'i: «C'ovaksuni axsibayi q'urbani ukuna maya həzirben?»

13 İsusenal şagirdxoxun p'ranna yaq'abi pine: «Şəhərə takinan, t'et'iya ef bəş gamaten xe taşala sa amdar c'eğale. Şot'ay baç'anexun takinan.

14 Şo mani k'oya bağayin, t'e k'ojin q'onçuğo upanan: "Məəlimen xavare haq'sa: Bez şagirdxoxun sagala C'ovaksuni axsibayi q'urbana ukala otağ maya?"

15 K'ojin q'onçuğonal vəynak' ala həzirbaki sa otağ ak'est'ale. T'et'iya yaynak' həzirliğ bəğanan».

16 Şagirdxo yaq'at'un baft'i. Şəhərə hari hər şeyə Şot'in pi k'inək't'un ak'i, C'ovaksuni axsibayi ukunal həzirt'unbi.

17 Biyəbakat'an İsus p'as's'e şagirdaxun sagala hare.

18 Şorox sulfin bel arşi şum ukat'an İsusen pine: «Vəx düzinəz nex: vəxun sunt'in - həysə Zaxun şum ukalt'in - Za toydale». †

19 Şorox pist'unbaki, sunay baç'anexun "zu tezu ki?" pi Şot'oxun xavar haq'sat'un burqi.

20 İsusen şot'oğo pine: «Ef p'as's'e tanaxun soğone. Zaxun sagala şuma q'ava tork'alo şone.

21 Amdari Ğar İz əmxun sameşi k'inək'e taysa. Ama vay t'e amdari hala ki, Amdari Ğara xəyanətebsa! T'e amdareynak' sal nanaxun nu bakiniy saat'e bakoy».

22 Şot'oğon ukat'an İsusen şuma exedi, şükürbala afırına pi, şot'o cöybi şagirdxo tadi pine: «Ext'anan! Mo Bezi bədəne».

23 Oşa came ext'i, şükürbi şot'oval şagirdxone tadi, bitot'inal t'et'iin üt'ünği.

24 İsusen şot'oğo pine: «Mo gelet'ay yəşəyinşeynak' barala Bezi p'ine, Təzə İrəzilüği p'i. ‡

25 Vəx düzinəz nex: Zu Buxaçuğoy padçağluğa təzə fi üğələ ğinal sirik' c'ap'en tadala me meyvinəxun ene üğəletez».

26 Şorox Buxaçuğo alxışp'ala məğurxo məğpit'uxun oşa c'eri Zeytun buruğoy tərəft'un taşi.

P'et'eri danmişaksuna saturbəş avabakest'un

(Mat'. 26:31-35; Luk'. 22:31-34; İoan. 13:36-38)

27 İsusen İz şagirdxo pine: «Vən bitot'in Za bosı tağalnan, şot'aynak' ki, metərə sameşe:

"Çobana duğoz,

Eğelxo pərən-pərən bakalt'un". §

28 Ama Zu bëyinbakit'uxun oşa vəxun bəş Galileyina taşi t'iya efi yaq'a bəğoz». *

29 P'et'eren Şot'o pine: «Lap bitot'in Va bosı taalğayt'un, zu ketər tez bal!»

* 14:12 14:12 Əyinsuz Şume axsibayi C'eys. 12:27 † 14:18 14:18 İvel məğ. 41:9 ‡ 14:24 14:24 C'eys. 24:8; Yer. 31:31-34 § 14:27 14:27 Zək. 13:7 * 14:28 14:28 Mat'. 28:16

³⁰ İsusen coğabe tadi: «Va düzinöz nex: ğe, hame üşe dadalen p'ə kərəm elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmişakalnu».

³¹ Ama P'et'eren iz uk'alt'ay loxol çurpi pine: «Əgər Vaxun sagala bez bisunal lazım bakayın, Vaxun tez danmişakal!» Mandi şagirdxonal bitot'in hametərt'un pi.

*İsusi Get'semani uk'ala ganu afırıpsun
(Mat'. 26:36-46; Luk'. 22:39-46)*

³² Oşa şorox Get'semani uk'ala sa galat'un hari. İsusen İz şagirdxo pine: «Zu afirik'amin vən memiya çurpanan».

³³ Şot'in P'et'era, İak'ova saal İoana isə İçuxune ext'i. Şo gele narahatey, İçu kala sa q'iyene haq'ey.

³⁴ Şot'in pine: «Za t'etər sa dərdenə haq'e ki, male manst'a biyaz. Vən həysə memiya çurpanan, ama nepaxmaekinən».

³⁵ İç isə samal bəş taşi çooq'a bitı afırınepi ki, mümkünesə, İz loxol eğala me əzyət İçu nu laft'ane.

³⁶ Şot'in metərə pi: «Ay Bava, axırı Vaynak' hər şey mümküne. Me əzyət üğəst'ala cama Zaxun əxilba. Ama Bez təə, Vi çurəğaloq'an baki».

³⁷ Oşa İsus şagirdxoy t'öğölə qaybaki. Hariyal şot'oğə nep'axe ak'i. Şot'in P'et'era k'alpi pine: «Simon, nep'axnu? Sa saad muğur mandes batenkoy?»

³⁸ Muğur mandi afırıpanan ki, Şeytanen vəx maq'an sinəyinşi. Şot'o görə ki, urufi niyət saat'al bakayın, amdar zəife».

³⁹ İsus p'urumal t'et'iin əxilbaki hat'e əyitmoğon afırınepi.

⁴⁰ Qaybakat'an anek'i ki, şorox nep'axt'unsa, şot'aynak' ki, içoğoy pulmux q'ic'esay. Şot'oğon tet'un avay ki, İsusə k'ə uk'at'un.

⁴¹ İsus xibimci kərəm şot'oğoy t'öğöl qaybaki pine: «Hələl bask'i dincəyişnanbaksə? Bəsə! Vaxt' p'ap'ene! Həysə Amdari Ğar günaxkərxoy kiyel tadeğale!»

⁴² Hayzanan tağen. Ene, Za toydiyobal enesə!»

İsusi biq'esun

(Mat'. 26:47-56; Luk'. 22:47-53; İoan. 18:3-12)

⁴³ İsusen İz jomo bakala əyitə hələ pi tene çark'ey, İz p'as's'e şagirdaxun soğə bakala İuda hari c'ere. Şot'ay t'öğöl samci bəyinşxon, k'anun zombalxon saal ağsaq'q'alxon yaq'abi kiye xançalla q'a sayballa sa dəst'ə amdare buy.

⁴⁴ İsusə toydi İudan şot'oğoxun saturbəş əyitpeney: «Zu şot'oğoxun mat'u muçk'ayız, avabakanan ki, şone İsus. T'e vədə ef amdarxon şot'o biq'i taşereq'at'un».

⁴⁵ Hametər, İuda düz İusə t'öğöl hari Şot'o "məəlim!" pi muçepi.

⁴⁶ Şot'oxun hari amdarxonal İusə bit'unq'i.

⁴⁷ İusə t'öğöl bakalt'oğoxun sunt'in xançala zapi samci bəyinşi k'ula duği şot'ay ümögə tumexun bonet'i.

⁴⁸ İsusen şot'oğə pine: «Vən het'aynak'nan Bez baç'anexun amdarfūq'k'ali loxol eğala k'inək' xançalla q'a sayballa hare?»

⁴⁹ Hər ği xrama ef piin bəş zomezbsay, sal Za bitenanq'say. Ama barta İvel Şam bex p'ap'eq'an». †

† 14:49 14:49 Luk'. 19:47-48; 21:37

⁵⁰ T'e vədə bitot'in İsusə bosı t'it'unt'eri.

⁵¹ Saycə kətan parçinen bəc'üresi sa cəyil ğar isə hələl İsusı baç'anexun tanesay. Əsk'ərxon şot'o bit'unq'i.

⁵² Ama şo parçin boşt'an c'eft'i çuplağ t'inet'eri.

İsus Kala Şurin bəş

(*Mat'. 26:57-68; Luk'. 22:54-55,63-71; İoan. 18:13-24*)

⁵³ İsusə samci bəyinşxoy kalat'ay bəşt'un taşeri. Tiya bütüm samci bəyinşxo, ağsaq'q'alxo saal k'anun zombalxone giresey.

⁵⁴ P'et'er isə əxiləxun samci bəyinşxoy kalat'ay məəlinəl sirik' İsusı baç'anexun enesay. Şo məəlnə başi aruğoy t'öğöl bakala q'aroolçığoxun sagala arsi gamesane burqi.

⁵⁵ Samci bəyinşxon q'a Kala Şurina bakalt'oğoy bitot'in amdarxo eçest'i əyitp'est'unst'ay ki, şot'o bəsp'est'eynak' mənə bəğəbat'un. Ama hik'k'al bəğəbes tet'un baksay.

⁵⁶ Şot'ay əleyinə əfçidən çoyel çurk'alxo geleney, ama şot'oğoy saycət'ay əyitmux sun-sunaxun düz etenesay.

⁵⁷ Bəzit'oğon isə əfçidən çoyel çurpi pit'un:

⁵⁸ «Yan Kot'ay metər upsunayan ibake: "Zu amdarxon biq'i me xrama şarpi xib ğiin boş kiin nu biq'es bakala q'erəz sa xram biq'oz"». ‡

⁵⁹ Ama şot'oğoyal əyitmux sunaxun düz tene hari.

⁶⁰ T'e vədə samci bəyinşxoy kalo turel hayzeri İsusaxun xavare haq'i: «Vi me amdarxo tadala coğab butene? Axiri şot'oğon vi əleyinət'un əyite!»

⁶¹ Ama İsus şip' çurpeney, şot'in coğab tene tast'ay. Samci bəyinşxoy kalat'in p'urum şot'oxun xavare haq'i: «Xeyir-bərəkətlu Bakalt'ay Ğar Xrist'os hunnu?»

⁶² İsusen şot'o pine: «Zuzu! Vən Amdari Ğare Zorba Bakalt'ay yön tərəf arst'una q'a göynul bakala asoyxoy loxol eysuna ak'alnan». §

⁶³ T'e vədə samci bəyinşxoy kalat'in iz loxol bakala paltara zıǵzıǵbi* pine: «Ene şahidxo k'ə ehtiyəcyax bu?»

⁶⁴ Kot'in me əyitmoğon izi Buxaçuğon nu çalxsunane ak'est'i! P'oy mot'o k'ənan nex?» Bitot'inal İsusı bisuni cazina layiğ baksuna q'ərart'un tadi. †

⁶⁵ Bəzit'oğon şot'ay loxol çupsat'un burqi, şot'ay pulmoğon ğaçp'i "xavareçalluğba bəyn!" pi şot'o yumburuğlayınşt'unbsay. Mot'oxun oşa q'aroolçığont'un burqi şot'o t'apsa.

P'et'eri İsusaxun danmışaksun

(*Mat'. 26:69-75; Luk'. 22:56-62; İoan. 18:15-18; 18:25-27*)

⁶⁶ P'et'er isə hələ məəlneney. Me vədine samci bəyinşxoy kalat'ay çuux nökerxoxun soğoval t'iyane hari.

⁶⁷ Şot'in aruğoy bel gameğala P'et'era ak'i şot'ay loxol bəği pine: «Hunal me Nazaret'lunaxun, İsusaxun sagalanuy».

⁶⁸ Ama P'et'eren mot'oxun danmışaki pine: «Nə avatez, nə q'amıştezbaksa hun het'uxunen əyite». Şo məəlin bağala ganuçe taşi, hame vədineyal dadalen elepi.

⁶⁹ Çuux nökeren P'et'era miyal ak'i iz t'öğöl bakalt'oğon p'urum pine: «Moval şot'oğoxune».

⁷⁰ P'et'er p'urumal danmışebaki.

‡ 14:58 14:57-58 İoan. 2:19 § 14:62 14:62 Dan. 7:13 * 14:63 14:63 paltara zıǵzıǵbi - Me hərəkəten Buxaçuğon bılı tağala əyitmoğon ibakala amdaren izi me əyitmoğon nu q'abulbsunane ak'est'ay. † 14:64 14:63-64 Lev. 24:16

Samal oşa t'et'iya çurpit'oğon p'urum içü pit'un: «Həgigiyal, hun şot'oğoxunnu, axırı hunal Galileyinaxunnu».

⁷¹ P'et'eren içü q'arğışbsun elaspi pine: «Vən uk'ala t'e amdara tez çalxsa».

⁷² Hat'e dayğal dadalen p'əmci kərəm elepi.

P'et'eren İsusı «dadalen p'ə kərəm elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmişakalnu» əyitə iz eyex badi önönepi.

15

İsus Rimen təyini başçı P'ilat'i bəş

(Mat'. 27:1-2,11-26; Luk'. 23:1-25; İoan. 18:28-19:16)

¹ Savaxt'an üşenen samci bəyinşxon, ağsaq'q'alxon, k'anun zombalxon saal Kala Şurin bütüm üzviğon maslaatbit'uxun oşa İsusı kula ğaç'p'i P'ilat'i t'öğöl taşeri şot'o təslimt'unbi.

² P'ilat'en Şot'oxun xavare haq'i: «İudeyxoy padçağ hunnu?» İsusen coğabe tadi: «Hunen metər nex».

³ Samci bəyinşxon Şot'o gele əşurxost'at'un taxsırkər c'evk'sa burqi.

⁴ T'e vədə P'ilat'en Şot'oxun p'urumal xavare haq'i: «Sal coğab ten tadal? Axırı va mema əşləst'a taxsırkərt'un c'evk'sa!»

⁵ Ama İsusen p'urumal şot'o coğab tene tadi, P'ilat'al mot'o lap mət't'ələ mandı.

⁶ Hər C'ovaksuni axsibayast'a P'ilat'en sa ədət k'inək' biq'əsit'oğoy boş't'an amdaxoy çureğalt'oğoxun sunt'u tərəbsay.

⁷ Hame vədine biq'əsit'oğoy arane ölkinə gərgürçuluğ sakit'oğoxun sagala amdax bəsp'i, iz s'i Barabba bakala sa amdare buy.

⁸ Camaatenal P'ilat'i t'öğöl hari şot'oxun isəəl iz hər usen balt'u bşunane xaişbi.

⁹ P'ilat'en şot'oğox pine: «Çurnansa, vəynak' iudeyxoy padçağa tərbaz?»

¹⁰ Şot'in avaney ki, samci bəyinşxon İsusı paxılluğaxunt'un kiyel tast'un çuresa.

¹¹ Ama samci bəyinşxon amdaxo galt'undi ki, İsusı təə, Barabbin tərbşunaq'at'un çuresi.

¹² P'ilat'en p'urumal şot'oğoxun xavare haq'i: «P'oy k'ənan çuresa? Vən iudeyxoy padçağ uk'ala me amdara k'ə baz?»

¹³ Şot'oğonal harayt'unpi: «Kot'o xaçe loxol t'əq't'a!»

¹⁴ P'ilat'en xavare haq'i: «Axırı kot'in k'ə pisluğa be?» Şot'oğon isə "kot'o xaçe loxol t'əq't'a!" uk'a samalal ost'aart'un haraypi.

¹⁵ P'ilat'enal camaati səs bot'bakeq'an pi şot'oğoxnak' Barabbina tərəbi. İsusı isə tatarlayınşest'it'uxun oşa xaçe loxol t'əq'st'eynak' əsk'ərxoy kiyele tadi.

Əsk'ərxoy İsusı lağa haq'sun

(Mat'. 27:27-31; İoan. 19:2-3)

¹⁶ Əsk'ərxon İsusı başçı P'ilat'i sarayin məəlnexun bona taşeri içoğoy bütüm dəst'inə topt'unbi.

¹⁷ Şot'o tünd ç'oc'a sa xələt lapest'i, oşa şaşaxun tac əldi İz belt'un laxı.

¹⁸ Şot'oğon İsusı "iudeyxoy padçağ dirist'q'an baki!" pi lağat'un haq'say.

¹⁹ Şot'ay bel gəşen dut'unğsay, İz loxol çut'unney, İz bəş çökt'i bult'un k'os'bsay.

20 Boşşamin lağa haq'i axşumpit'uxun oşa, Şot'ay loxolxun tünd č'oč'a xələtə c'eqi İz paltara lapest'i Şot'o xaçe loxol t'əq'st'eynak't'un taşeri.

İsusi xaçe loxol t'əq't'esun

(*Mat'. 27:32-44; Luk'. 23:26-43; İoan. 19:17-25*)

21 Hame vədine ayizexun eğala Simon s'iyen sa K'irenalı hat'e yaq'ene c'ovaksay. Şo Aleksandri q'a Rufusi bavaney. Əsk'ərxon Şot'o biq'i İsusi xaça taşt'unat'un məcburbi. *

22 İsusı K'olgot'a uk'ala galat'un eçeri. «K'olgot'a» - «Kəllin ga» upsune.

23 Şot'o q'aç' bot'ala dərmən gərbi fi tast'unt'un çuresi, ama Şot'in tene ũgi.

24 Şot'oğon İsusı xaçe loxol t'əq't'undi. İz paltara isə "şu hik'ə kofedo-kofedo" pi çöp bosı içoğoy arane cöyt'unbi. †

25 Şot'o xaçe loxol t'əq't'at'an xibimci saadey. ‡

26 Şot'ay best'a İz taxsıra ak'est'ala metər same buy: İudeyxoy PADÇAĞ.

27 Şot'oxun sagala amdar fūq'suni loxol biq'eşi p'ə tanal xaçe loxol t'əq't'undi. Sunt'u İz yön tərəf, t'e sunt'u isə İz tərs tərəf.

28 §

29 Eğal-tağalxon içoğoy bula jik'p'sun Şot'o lağat'un haq'say, "k'ə baki, ay xrama şarpi xib giin biq'alo!

30 İse va çark'est'a, xaçaxun şiki!" next'unıy. *

31 Samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxonal Şot'o lağa haq'i next'unıy: «T'iyəmit'oğone çark'est'ay, ama içü çark'est'es tene baksa!

32 Barta isə "İsraili padçağ" bakala me "xrist'os" xaçaxun şireq'an, yanal ak'en vėbaken!» İsusaxun sagala xaçe loxol t'əq't'eşit'oğonal Şot'o təhk'irt'unbsay.

İsusi bisun

(*Mat'. 27:45-56; Luk'. 23:44-49; İoan. 19:25-30*)

33 Ūqūmci saadaxun † vuyumci saadal şirik' ‡ dirist' oçali çoyel bay-inq'luğə baki.

34 Vuyumci saadast'a İsusen ost'aar səsen harayepi:

«Elohi, Elohi, lema sabaxt'ani?» §

Mo «ay Bez Buxaçux, Bez Buxaçux, het'aynak'en əxilbaki Zaxun?» upsune.

35 T'et'ıya çurpit'oğoy bəzit'oğon mot'o ibaki pit'un: «İnanbaksa, İlyane k'ale!»

36 Sa amdaren t'it'eri bisinə fine oq'oyen şəyinbi şot'o sa q'arğuni bel c'ovakest'i İsusane tadi ki, ũğəne. Şot'in pine: «İse bəgen bəyn İlyan hari kot'o xaçe loxolxun şivak'sa?» *

37 İsusen ost'aar haraypi elmuxe tadi.

38 Hat'e dayğa xrame pərdə alaxun oq'al şirik' p'ə gala zığebaki. †

39 İsusi bəş çurpi q'oşuni baçtani kalat'in Şot'ay axırncı nəfəsə metər tast'una ak'at'an «seriyal, me Amdar Buxaçuğoy Garey» pine.

* 15:21 15:21 Rim. 16:13 † 15:24 15:24 İvel məğ. 22:18 ‡ 15:25 15:25 xibimci saad - Həysət'in vaxt'en savaxt'an saad vuy. § 15:28 15:28 Bəzi kiinsamurxost'a me bənd butene - İvel Şamurxost'a şameşiyorox bex p'anep'i: «Ūşyanbalxoy taye baki». Luk'. 22:37 * 15:30 15:29-30 İvel məğ. 22:7; 109:25; Mrk'. 14:57-58; İoan. 2:19 † 15:33 15:33 ũqūmci saad - Həysət'in vaxt'en bərezəre saadin p'as's'e. ‡ 15:33 15:33 vuyumci saad - Həysət'in vaxt'en bərezərexun oşa saad xib. § 15:34 15:34 İvel məğ. 22:1 * 15:36 15:36 İvel məğ. 69:21 † 15:38 15:38 C'ey. 26:31-33

40 T'et'iyə əxiləxun bəğala çupuxal buney. Şot'oğoy arane magdallu Mariya, İosifi q'a mis'ik' İak'ovi nana Mariya saal Salomit'e buy.

41 İsus hələ Galileyina bakat'an me çupux İz baç'anexun hari İçu q'ulluğt'unbsay. T'et'iyə Şot'oxun Yerusalamə hari q'erəzəl gele çupuxe buy. †

İsusa gərəmzinə laxsun

(*Mat'. 27:57-61; Luk'. 23:50-56; İoan. 19:38-42*)

42 Ene biyəne baksay. T'e ği C'ovaksuni axsibayeynak' həzirluğ bəğala ğiney, yəni Şamat' ğine bəşin ği.

43 Kala Şurin hörmətlü amdaxoxun soğə bakala, Buxaçuğoy padçağluğa yaq'bəğala Arimat'eyalu İosif P'ilat'i t'öğölə hari. Şot'in iz ük'ə çaxp'i İsusi meydəne şot'oxun çuresi.

44 P'ilat'en İsusi metər usum bisuna ibaki məət't'ələ mandi, baçtani kalat'u iz t'öğöl k'alpi xavare haq'i: «Şə ene p'urene?»

45 Baçtani kalat'in "hoo" pit'uxun oşə şot'in İosifa meydə exst'una icazane tadi.

46 İosifen taşi kətani parçane haq'i, şot'in meydə xaçaxun şivk'i me parçina bəc'ürpi, taşeri q'ayani boş kaşesi mağarinane laxi. Şot'in mağarin jomo sa jəyal t'ik'iredi.

47 Magdallu Mariyan q'a İosifi nana Mariyanal meydidi maya laxsuna at'unk'i.

16

İsusi bəyinbaksun

(*Mat'. 28:1-8; Luk'. 24:1-9; İoan. 20:1-10*)

1 Şamat' ği c'ovakit'uxun oşə magdallu Mariyan, İak'ovi nana Mariyan saal Salomit'en saat' adeğala oyurxoxun düzbaki c'əyint'un haq'i ki, taşi İsusi meydə ləəmdat'un.

2 Şamat' ği c'ovaki, savaxt'an üşenen bəğ çərtk'at'an şorox mağarin t'öğölt'un hari.

3 Şot'oğon içəğoy arane "mağarin jomost'a bakala jəna yaynak' şin t'ik'irdale?" pi exlətt'unbsay.

4 Ama t'iyə işalayınşakat'an at'unk'i ki, jə t'öğ t'ik'iresene. T'e jə gele kala jəney.

5 Şorox mağarina bağat'an at'unk'i ki, yön tərəf mas'i xələt lapi sa cəyile arşe. Çupuxxo q'iyene haq'i.

6 Şot'in isə pine: «Ma q'ibanan! Avazu ki, xaçə loxol p'uri Nazaret'lu İsusanan qəvesə. Şə bəyinbakene! Memiya butene. Bəğanan, mo İçu laxi gane.

7 Həysə isə takinan, Şot'ay şagirdxo saal P'et'era metər upanan: "İsusen Galileyina vəxun bəş taşi ef yaq'ane bəğsa. Vəx pi k'inək' Şot'o t'et'iyə ak'alnan"». *

8 Çupux gərəmzinaxun c'eri t'it'unt'eri. Şot'oğə sa dəhşətene haq'layınşey, mat mandet'unıy. İçəğoy q'iyexunal şuk'k'ala hik'k'al tet'un pi.

† 15:41 15:40-41 Luk'. 8:2-3 * 16:7 16:7 Mat'. 26:32; Mrk'. 14:28

İsusi İz şagirdxoynak' ak'esun

(*Mat'. 28:9-10; Luk'. 24:13-35; İoan. 20:11-18*)

(*P'ə ən damna kiinsamurxost'a Mrk'. 16:9-20 tene bu.*)

⁹ Şamat' ği c'ovakit'uxun oşa, savaxt'an üşenen bəyinbaki İsus süft'ə magdallu Mariyaynak'e ak'esi. Mo hat'e İsusen içuxun vüğ murdar uruf c'evk'i Mariyaney.

¹⁰ Mariyanal taşi mot'o İsusaxun baki isəəl Şot'aynak' yas efi önök'alt'oĝo xavare tadi.

¹¹ Ama şot'oĝon İsusi bəyinbaksuna q'a Şot'ay Mariyaynak' ak'esuna tet'un vėbaki.

¹² Mot'oxun oşa İsus p'urum İz şagirdxoxun p'rannat'aynak', şorox ayize taĝat'an yaq'a şot'oĝoy bėş q'erəz suraten ak'esi.

¹³ Şot'oĝon qoş qaybaki me barada t'iyəmit'oĝo exlətt'unbi, ama şot'oĝoval tet'un vėbaki.

İsusi İz şagirdxo ən vacib tapşuruĝ tast'un

(*Mat'. 28:18-20; Luk'. 24:36-49; İoan. 20:19-23; Ap'ost'. 1:6-8*)

¹⁴ Oşa t'etərə baki ki, İzi sas's'e şagirden sagala arşi şum ukat'an İsus şot'oĝoynak'e ak'esi. Şot'oĝoy inadkərлуğa görə, İçu bəyinbakit'uxun oşa ak'it'oĝo nu vėbaksuna görə şot'oĝo töhmətebi.

¹⁵ Şot'in İz şagirdxo pine: «Dirist' dünyənə tarapanan, amdarxo bitova Mıq Xavarakaroozbanan!

¹⁶ Vėbaki k'unuk'bakala amdar çark'eĝale, içust'a vėluĝ nu bakalt'u isə pis q'ərar tadeĝale.

¹⁷ Vė bakalt'oĝo çalxest'alo isə şot'oĝoy ak'est'ala möcüzəlü nişanxo bakale: şot'oĝon Bez Şiyen murdar urufxo c'evk'alt'un, təzə muzurxon əyitk'alt'un,

¹⁸ dizik'xo içoĝoy kiin biq'i besp'ala zəhərəl üĝəyt'un, şot'oĝo təsir tene bal. Şot'oĝon içoĝoy kulmoĝo azariĝoy loxol laxalt'un, şoroxal q'olaybakalt'un».

İsusi göynul əqesun

(*Luk'. 24:50-53; Ap'ost'. 1:9-11*)

¹⁹ Me əyitmoĝo pit'uxun oşa Q'onçux İsus göynul əqeşi Buxaçuĝoy yön tərəf areşi.

²⁰ Şagirdxon isə taşi hər gala Mıq Xavara karoozt'unbsay. Q'onçuĝonal şot'oĝo köməyəbsay, şot'oĝoy karooza möcüzəlü nişanxon təst'iĝəbsay.

Luk'an şampi Mûq Xavar Bëşin əyit

Me girkə şampi Luk'a İsus Xrist'osi Mûq Xavari yəymişaksunast'a gele əşur biq'i P'avelaxun sagalane bake. Şo hamal iz əşlə şaat' avabakala sa doxt'urey. Me girkə şot'in maya şamsuna avateyan, ama şamesuni tarix 60-62-ci usenxone hari c'eysa. Girke T'eofileynak' şamesunen isə ak'esest'a ki, T'eofil varlu amdare bake, bakes banekon me girke bex c'eysunast'a Luk'a tənqinen köməyibe. "Ap'ost'olxoy əşurxo" girkə şampiyoval hame Luk'ane.

Luk'a iç İsus Xrist'osi c'ək'p'i p'as's'e şagirdxoxun tene bake, şot'in İsusə oşane q'abulbe. Şot'o görəl girke boş Luk'an İsusi bütüm amdaxoy çark'eseynak' eysuna lap gelene ak'est'un çuresa. Girken ak'esest'a ki, İsus fağırxoynak' q'a içoğoy yaq'a açesp'it'oğoynak', varluğoynak' hamal kəsibxoynak', yəhudi bakala hamal nu bakalt'oğoynak'e hare. Luk'ay doxt'ur baksuna görə girke boş İsusi azariğə q'olaybsuni barada bakala hadisoox lap gelene.

T'iyəmi Mûq Xavar girkurxo bëğat'an Luk'ay girk samal q'erəze burqesa. Sa angelen K'unuk'bal İoani nanaxun baksuna iz bava saturbëş avabake-sest'a. Oşa İsusi nanaxun baksuni baradane exlətesa, oşa isə saycə Luk'ay Mûq Xavar girke boş bakala p'as's'e yəşt'ə İsusi Yerusalmi xrama taysuni barada.

Luk'an İsusi k'unuk'bak'suni, şeytanen Şot'o sinəyinşbsuni, Şot'ay İzi q'ulluğa burqsuni baradane exlətpsa. İsusi Galileya bölginə bi q'ulluği, Şot'ay Yerusalmi tağat'an bakala hadisəğoy baradal gelo saycə Luk'ay şamp'i girke boşə.

Axırda İsus fariseyxoy q'a k'anun zombalxoy kiyele tadesa, İzi saturbëş avabakest'i k'inək'əl p'uri bëyinebaksa. Axiri Şo hakot'aynak'al hareney: beş günaxxo İz ozane ext'i İz p'iyen şot'oğə os'kseynek'! Beşi çark'eseynak'! Me barada hələ Adam q'a Yevay günaxaxun burqi İsusi nanaxun baki vədinəl şirik' hema xavareçalene saturbëş avabakest'e. Amdaxoy içoğoy əşp'est'i günaxaxun təmizbakseynek', Buxaçuğoy piyes p'urum şaat'luğ bëğəbseynek' sa yaq'e bu! Moval Mûq Xavara vëbaki Buxaçuğoy yaq'abi Çark'est'ala q'abulbsun!

Hametər, Luk'an şampi Mûq Xavar girke axırnci bulurxo İsusi göynul əqesunen, Şot'ay İzi şagirdxo içoğoynak' İvel Urufa yaq'absuna əyit tast'unene çarksa.

Girke boş bakalorox:

1:1-4 Girke T'eofileynak' şamesun

1:5-2:52 K'unuk'bal İoani q'a İsus Xrist'osi nanaxun baksun

3:1-20 K'unuk'bal İoani q'ulluğ

3:21-4:13 İsusi k'unuk'baksun q'a sinəyinşaksun

4:14-9:50 İsusi Galileyina q'ulluğbsun

9:51-19:27 İsusi Galileyinaxun Yerusalmi taysun

19:28-23:56 İsusi Yerusalmi baki axırnci ğimxo

24:1-53 İsusi bëyinbaksun, t'iyəmit'oğə ak'esun q'a göynul əqesun

Girke T'eofileynak' samesun

¹ Hörmətlü T'eofil, gelet'ine beş arane baki əşurxoxun samsuna çalışake.

² T'e belxun həysət'inəl şirik' Müq Xavara içoğoy piin ak'i şot'o q'ulluğbit'oğon me əşurxo yax exlətp'i k'inək'

³ zuval t'e belxun bitova yönbəri fikir tadi mot'oğoy vaynak' belxun oşel samsuna lazımez avabaki.

⁴ Metər ki, hun vi zombakit'oğoy düz baksuna tam vëbakan.

K'unuk'bal İoani nanaxun baksuna saturbëş avabakest'un

⁵ İudeyin padçağ İrodi vëdinst'a Avia dəst'inəxun * bakala Zəkəriyə s'iyen sa bëyinşe buy, iz çuuxal Aaroni nəsiləxuney, şot'ay s'i Elizabet'ey.

⁶ Şorox p'öğəl Buxaçuğoy piyes düzgün amdarxoney, Buxaçuğon laxi buyruğxo q'a q'aydoğoy bitova əyitsuz bex p'ap'est'unbsay.

⁷ Ama Elizabet' ərəmik'† baksuna görə içoğoy əyel tene buy. Şot'oğoy p'rannayal yəş geleney.

⁸ Sa ği Zəkəriyən iz dəst'in navadast'a Buxaçuğoy bëş bëyinşluği q'ulluğane taşt'ay.

⁹ Xrama başı saat' adeğala buxur bok'ospsunal me dönüş içune koft'ey (bëyinşxoy ədəten mot'aynak' çöpt'un bost'ay). Zəkəriyə xramane başı,

¹⁰ amdarxon isə me vëdine xrame məəlnə çurpi afırt'unney.

¹¹ Me vədə q'urban eçala gane yön tərəf Zəkəriyəynak' Buxaçuğoy sa angele ak'eşi.

¹² Zəkəriyən şot'o ak'i q'inebi, içü açesebi.

¹³ Angelen isə şot'o pine: «Ma q'ıba, Zəkəriyə! Buxaçuğon vi afırına inebaki. Vi çuux Elizabet'en vaynak' sa ğar eçale. Hunal iz s'iya İoan ‡ laxa.

¹⁴ Şot'in vaynak' müqluğ eçale, vi ük' müqluğen buy bakale. Amdarxoy geloval şot'ay dünyəne eysuna görə müq bakale,

¹⁵ şot'aynak' ki, şo Q'onçuğoy piyes kala ak'eğale. Şot'in sal sa vədə nə fi, nəəl q'erəz finağoybala üğünxo tene üğəl, hələ nanay tapane amaq'un İvel Urufen buy bakale. §

¹⁶ Şot'in israilluğoy gelet'u Q'onçuğoy, içoğoy Buxaçuğoy qaydale.

¹⁷ Şo xavareçal İlyay urufen q'a zoren Q'onçuğoy bëş tağale, bavoğoy içoğoy əyloğoy, tərst'oğoy düzgün yaq'aç yönbi, azuk'a Şot'ay eyseynak' həzirbale. *

¹⁸ Zəkəriyən angela pine: «P'oy zu mot'oğoy bex p'ap'suna hetərez avabakon? Axırı zuval gele q'ojazu, bez çuğoyal ene yəş c'ovakene».

¹⁹ Angelen şot'o coğabe tadi: «Zu Buxaçuğoy bëş çurk'ala Gavriilzu, me müq xavaral va upseynak'ez yaq'abake. †

²⁰ Həysə isə, hun bezi pit'oğoy nu vëbaksuna görə, me əyitmux bex p'ap'ala ğinal şirik' əyitp'es ten bakal, lal bakalnu».

²¹ Qavuna çurpi amdarxon isə Zəkəriyəy yaq'at'un bəğsay, şot'ay xramaxun het'u görə metər c'əyi c'eysuna tet'un q'amışaksay.

²² Şo xramaxun c'ere, ama amdarxoxun əyitp'es tene baki. Amdarxonal q'amışt'unbaki ki, şot'o xrama hik'ənesa ak'eşene. Şot'in amdarxoxun kiin-biine əyitey, şot'aynak' ki, laley.

²³ Zəkəriyəy q'ulluği vaxt' çark'at'an şo iz k'oyane qaybaki.

* **1:5 1:5** Avia - Xrama q'ulluğbala bëyinşxoy 24 dəst'inəxun soğoney. Me dəst'oox bütüm Aaroni nəsiləxuney. Bëğa: 1 Hadis. 24:10 † **1:7 1:7** Ərəmik' - əyel eçes nu bakala çuux ‡ **1:13 1:13** İoan - əbrani muzin Q'onçuğon ük'e bok'ospsaupsune. § **1:15 1:15** Ams'i oç. 6:3 * **1:17 1:17** Mal. 4:5-6 † **1:19 1:19** Dan. 8:16; 9:21

²⁴ Samal oşa isə iz çuux Elizabet' əyeləne mandi, qo xaşal iz k'oyaxun tene c'eri.

²⁵ Şot'in nexey: «Mot'o zaynak' Q'onçuğone bi. Şot'in za eyex badi amdarxoy arane çoməyin manst'axun çark'esedi». ‡

İsus Xrist'osi nanaxun baksuna saturbəş ayabakest'un

²⁶ Elizabet' üq xaşin bihi bakat'an Buxaçuğon angel Gavriila Galileyina bakala Nazaret' şəhəre,

²⁷ iz s'i Mariya bakala ərgən sa xuyəri t'öğölə yaq'abi. Me xuyər Davidi nəsiləxun bakala İosif s'iyen sa amdaraxun nişanluney. §

²⁸ Angelen şot'ay t'öğöl hari pine: «Xeyirq'an baki, ay Buxaçuğoy piyes saat' ak'eğalo! Q'onçux vaxune».

²⁹ Mariya me əyitmoğon çəşt'irişebi, me əyitmoğoy k'ə upsuni baradane fikirbsa burqi.

³⁰ Angelen isə şot'o pine: «Ma q'iba, Mariya, şot'aynak' ki, hun Buxaçuğoy piyes saat'en ak'eşe.

³¹ Hun bihi baki sa ğar eçalnu. Şot'ay s'iya İsus laxalnu. *

³² Şo kala Amdar bakale, Ala Arşit'ay Ğar k'aleğale. Q'onçux Buxaçuğon Şot'o İz bava Davidi taxt'a tadale.

³³ Şo İak'ovi nəsili loxol həmişəluğ padçağ bakale. İz padçağluğiyal axır tene bakal». †

³⁴ Mariyan angela pine: «Mo hetəre bakes bakon? Axırı zu hələ işq'ara tezu».

³⁵ Angelen coğab tadi şot'o pine: «İvel Uruf vi loxol şığale, Ala Arşit'ay kala zoren vi loxol xoji sakale. Kot'aynak'al vaxun bakala Əyel Buxaçuğoy Ğar k'aleğale, Şo İvel bakale.

³⁶ Bəğa, vi q'oom Elizabet'al iz yəşlu vədine ğar əyeləne mande. Şot'o ərəmik't'un ‡ nexey, ama şo ene üqxaşin bihine.

³⁷ Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy nak' mümkün nu bakala şey tene bu». §

³⁸ T'e vədə Mariyan pine: «Zu Q'onçuğoy nökerzu, barta za vi pi k'inək'q'an baki».

Angelenal şot'o barti taneşi.

Mariyay q'a Elizabet'i suna aksun

³⁹ T'e vədə Mariya hayzeri kap İudeyani burux ganxo bakala sa şəhərene yaq'a baft'i.

⁴⁰ Şo Zəkəriyəy k'oyane hari. Başi Elizabet'a «Xeyirq'an baki!» pine.

⁴¹ Elizabet'en Mariyay əyitə ibakat'an, içust'a bakala körpə müq baki galepi. Elizabet'al İvel Urufen buybaki

⁴² alloy səsen harayepi: «Hun çupuğoy boş xeyir-bərəkət haq'iyonu, vast'a bakala əyeləl xeyir-bərəkət haq'iyone.

⁴³ Mo hetəre bakes bakon? Bez Q'onçuğoy Nana bez t'öğölə hare!

⁴⁴ Bəğa, vi əyitə ibakat'an zast'a bakala əyeləl müqluğaxun galepi.

⁴⁵ Q'onçuğon içü pi əyitmoğoy bex p'ap'suna vəkəbala çuux he bəxt'əvərə!»

Mariyay alxışp'ala məğ

⁴⁶ Mariyan isə pine:

⁴⁷ «Bez ük'en Q'onçuğoy s'iyane alabsa,

‡ 1:25 1:25 1:25 - İşq'ara bakala çuğoy əyel nu baksun Buxaçuğon tadi kala sa cazane hesabbaksay.

§ 1:27 1:27 Mat'. 1:18 * 1:31 1:31 Mat'. 1:21 † 1:33 1:33 2 Şam. 7:12-16; İsa. 9:7 ‡ 1:36

1:36 İyel nu eçes bakala çuux § 1:37 1:37 Burq. 18:14

Bez elmuxal za Çark'est'ala Buxaçuğo görə müqebaksa,

48 Şot'aynak' ki, Şot'in İzi me gorox k'ulane ak'i.

İsəəl bütüm nəsilxon za bəxt'əvər hesabale,

49 Şot'aynak' ki, Bitova Başarbalen zaynak' kala sa əşe biq'i,

Şot'ay s'i İvele!

50 Şot'ay yaq'en tağalt'oğoynak'al

İz ük' bok'ospsun nəsiləxun-nəsiləne c'ovakon.

51 Şot'in İz zorba kiin gele kala əşurxone biq'i,

İçoğə ala efalt'oğə oq'ane saki.

52 Kalaluğbalxo taxt'axune şivk'i,

Goroxt'oğə isə alanebi.

53 Busat'oğə neymət'xon boşevk'i,

Varlut'oğə isə kul ams'ine yaq'abadi.

54-55 Q'onçuğon Avrahama q'a şot'ay nəsilə

Həmişə İz ük' bok'ospsuna ak'est'i,

Beş bavoğoyal tadi əyitə eyex badi

İz nöker İsraila köməyebi». *

56 Mariya Elizabet'i t'öğöl xib xaşa İša mandit'uxun oşa iz k'oyane qaybaki.

K'unuk'bal İoani nanaxun baksun

57 Elizabet'i vaxt' hari p'anep'i, şot'in sa ğare eçeri.

58 Şot'ay q'oom-q'onşığon Q'onçuğoy şot'aynak' me kala ük' bok'ospsuna ak'i, içuxun sagala müqt'un baksay.

59 Muğumci ğine körpə sünnətsat'un hari. Şot'ay s'iya iz bava k'inək' Zəkəriyət'un laxsun çuresay. †

60 Əylin nanan isə pine: «Təə, kot'ay s'i İoan bakale».

61 Şot'o pit'un: «Axiri vi q'oomxoy arane metər s'i bakala sa amdar tene bu».

62 T'e vədə kiin-biin q'andrişi əylin bavaxunt'un şot'in iz ğare s'iya k'ə laxsun çuresuna xavar haq'i.

63 Zəkəriyənəl sa daxt'ak'i k'ot'or çureşi iz loxol şamepi: «Kot'ay s'i İoane».

64 Hat'e saad şot'ay muz qayeşi, şot'inal Buxaçuğə alxışpsane burqi.

65 T'iya bakala q'onşığə isə kala qiyene haq'i, me baki əşurxoy barada exlətxoval İudeyani bito burux ganxo yəymişebaki.

66 İbakalt'oğonal "axiri me əyel kala baki şu bakala?" pi fikirət'un taysay. Şot'aynak' ki, Q'onçuğoy kul şot'ay loxoley.

Zəkəriyəy xavareçalluğbsun

67 Əylin bava Zəkəriyəy loxol İvel Urufe şiri, şot'inal metərə xavareçalluğbi:

68 «Alxışq'an baki İsraili Buxaçux Q'onçuğə!

Şot'aynak' ki, İz azuk'a eyex badi şot'o çark'esedi,

69 Şot'in İz nöker Davidi nəsiləxun

Yaynak' zorba Çark'est'ale p'ap'esp'i.

70 Gele vaxt' mot'oxun bəş İz İvel xavareçalxoxun avabakest'i k'inək'

71 Beş düşmənşoy q'a yax aksun nu çureğalt'oy kiyexune çark'est'i.

72 Hametər beş bavoğə ük' bok'ospsuna ak'est'i

* 1:54-55 1:46-55 Burq. 17:7; 1 Şam. 2:1-10 † 1:59 1:59 Lev. 12:3

İz İvel irəzuluğane eyex badi.

⁷³ Hetəre beş bava Avrahama elasp'i əyit tadey ki,

⁷⁴⁻⁷⁵ Yan beş düşmənşoy kiyexun çark'eşi

Beş yəşəyinşi axıral şirik' hik'k'alaxun q'İbinut'

Q'onçuğoy bəş İvelluğen q'a düzgünluğen yəşəyinşi

Şot'o q'ulluğbes bakalyan.

⁷⁶ Hun isə, ay bez bala, Ala Arşit'in yaq'abi xavareçal k'aleğalnu,

Şot'aynak' ki, Q'onçuğoy bəş tağalnu,

Şot'ay yaq'a həzirbalnu,

⁷⁷ Şot'ay azuk'a içoğoy günaxxo bağışlayınşaksunen

Çark'esuni barada avabakest'alnu.

⁷⁸ Axırı beş Buxaçux ük' bok'osp'ale,

Şot'ay me ük' bok'ospsunen

Alloyaxun yaynak' t'etər sa Bəğ c'eğale ki,

⁷⁹ Bisuni xojina saal bayınq'luğa arşalt'oğoy çoyel işiğ sakane,

Beş turmoğə şip'luği yaq'a yönəne». †

⁸⁰ Körpəl kalabaksunen iz uruf zorbəne baksay. Şo israilluğoy bəş c'eğala ğinal şirik' çöləne manst'ay.

2

İsusi nanaxun baksun (Mat'. 1:18-25)

¹ T'e ğimxost'a imp'erat'or Avgust'en bütüm Rime oçalxo bakala amdarxoy siyəyinə haq'esuni barada əmire tadi.

² Mo samci siyəyinə haq'suney, manu ki K'irini Siriin kalo bəkat'ane c'ovakey.

³ Bito siyəyinə haq'eseynak' iz şəhərəne yaq'a baft'i.

⁴ İosifal Davidi əsil-nəsiləxun baksuna görə Galileyin Nazaret şəhərəxun c'eri İudeyina, Davidi şəhər bakala Bet'lexemane taşi.

⁵ Şo t'et'iyə siyəyinə haq'eseynak' iz nişanlı Mariyaxune taşi. Me vədine Mariya bİhiney, əyeləl bakala vədəney.

⁶ Bet'lexema əyel bakala vaxt' hari p'anep'i,

⁷ Mariyanal iz süft'in ğarane eçeri. Əyelə q'ondağbi nəvəne laxi, şot'aynak' ki, q'onağxo mandala k'oya şot'oğoynak' ga tene bəğəyəsey.

Angelxoy eğel bəğalxo müq xavar tast'un

⁸ T'e oçala sürün t'öğöl üşə navad zap'k'ala eğel bəğalxonoy. Şot'oğon çölöt'un kəybsay.

⁹ Bürdən Q'onçuğoy sa angel şot'oğoy bəşə c'eri, Q'onçuğoy tamtarəgen şot'oğoy çoyel işiğə saki. Eğel bəğalxo kala q'iyene haq'i.

¹⁰ Angelen şot'oğə pine: «Ma q'İbanan! Zu vəynak' bütüm amdarxo müq't'ala sa xavarez eçere.

¹¹ Ğe Davidi şəhərə efi Çark'est'ale nanaxun baki. Mo Q'onçuxXrist'ose.

¹² Vəynak' nişan mo bakale: vən nəvə boş bask'i q'ondağbaki Körpə əyel bəğəbalnan».

¹³ Bürdən angeli t'öğöl Buxaçuğə alxışp'ala kala göyə q'oşune ak'eşi. Şot'oğon metərt'un nexey:

¹⁴ «Ən alloyluğxo Buxaçuğə alxış,

Şot'ay çureğala amdarxoynak' isə oçali çoyel serluğq'an baki!»

† 1:79 1:78-79 İsa. 9:2

¹⁵ Angelxo qaybaki göynul eşesit'uxun oşa eęel bęęalxon pit'un: «Ek-inan Bet'lexema taęen, Q'onçuęon yax avabakest'i me baki eşlê beş piin ak'en».

¹⁶ Şorox kap hayzeri tat'unşi, hariyal Mariya, İosifa saal nəve boş bask'i Əylê bęęät'unbi.

¹⁷ Eęel bęęalxon Əylê ak'at'an şot'ay barada içoęo pit'oęo bitova exlêtt'unbi.

¹⁸ Mot'o ibakalt'oęoy bitot'in eęel bęęalxoy me exlêtê mæt't'êlt'un manst'ay.

¹⁹ Mariyan isê bütüm me exlêtxo iz ük'e boş efi me barada fikirebsay.

²⁰ Eęel bęęalxon bütüm içoęoy ak'it'oęo q'a ibakit'oęo görê Buxaçuęo alxışp'i təriflêyinşbsun qoşt'un qaybaki. Şot'aynak' ki, hər şey angelen içoęo exlêtp'i k'inêk'e baki.

İsusi sünnət baksun

²¹ Muęumci ğine Əylin sünnət bakala vaxt' hari p'ap'at'an şot'ay s'iya İstust'un laxi. Me s'i şot'o hêlê Nanay tapane bakalt'uxun bêşê angeli tərêfêxun tadeşey. *

²² Moiseyi k'anuna görê təmiz bakala vaxt' çark'it'uxun oşa † İosifen q'a Mariyan Əylê Q'onçuęo hêsrbeşynak' Yerusalimat'un eęeri,

²³ şot'aynak' ki, Q'onçuęoy k'anuna şameşene: «Bütüm süft'in ğar əylux Q'onçuęo hêsrbakalane». ‡

²⁴ Hamal şot'oęon q'urbant'un eęeri, hetêr ki Q'onçuęoy k'anunast'a êmir bakeneş: «P'ê ğiyêr, nêl ki p'ê ğoyêrçini bala». §

Simeoni Buxaçuęo alxışp'ala afırı

²⁵ T'e vêdê Yerusalima Simeon s'ila sa amdare buy. Şo düzgün hamal Buxaçuęo vê amdareş. Şot'in israilluęoy çark'esunane yaq'bêşşay, * İvel Urufal şot'oxuney.

²⁶ İvel Urufen şot'o saturbêş avabakest'eneş ki, şo Q'onçuęon yaq'abi Xrist'osa ak'inut' biyalatene.

²⁷ Metêrluęen, İvel Urufen Simeona xrame mêlinene eęeri. Me vêdê körpê İsusa İz bava-nanan xramat'un eęeri. Şorox k'anuna laxeşi êdêtê êmêlbşeynak't'un hareş.

²⁸ Simeonen şot'o iz q'ujel ext'i Buxaçuęo alxışpsun metêre pi:

²⁹ «Ay bitot'ay Q'onçux, isê Vi pi k'inêk' Me Vi nêkêr arxayin bişes banekon.

³⁰⁻³² Şot'aynak' ki, bütüm azuk'xoy ak'es bakal Vi hêzirbi çark'esuna, Millêtxoşynak' hêzirbi işięa,

Vi azuk' İsrailşynak' bakala tamtaraęa

Bez piin azk'i». †

³³ İsusi nana q'a bava isê Simeoni içoęoy Əylin barada uk'ala me êyitmoęoxun mæt't'êlt'un mandi.

³⁴ Simeonen şot'oęo xeyir-bêrêkêt tadi Əylin Nana Mariya metêre pi: «Me Əyel İsraila gelet'ay bist'uni q'a eşesuni sêbêbkêr bakale. Şo amdarşoy nu q'abulbala sa nişan bakşeynak'e têşin bake.

* **2:21 2:21** Lev. 12:3; Luk'. 1:31 † **2:22 2:22** - Moiseş k'anunen çuęoy təmiz baksun êyel bakit'uxun oşa q'ırx ğiin bele çarksa. Bêęa: Lev. 12:2-8. ‡ **2:23 2:23** C'eşs. 13:1-2,12 § **2:24 2:22-24** Lev. 12:6-8 * **2:25 2:25** *israilluęoy çark'esun* - israilluęoşynak' Buxaçuęoy padçaęluęen eęala çark'esun. Mo israilluęoy içoęoy ğünaxşoxun hamal rimluęon içoęoy loşol bala kalaluęşsunaxun çark'esune. Bêęa: İsa. 40:1-2; 61:2-3. † **2:30-32 2:30-32** İsa. 42:6-7; 49:6; 52:10

³⁵ Morox bito gelet'ay boş bakala fikirxo çoyel c'evkseynak' bakale. Vi ük'e isə q'ılinc bağale».

Xannay xavareçalluğbsun

³⁶ T'et'iya Aşer tayfinaxun bakala P'enueli xuyər Xanna s'ila çuux xavareçalal buney. Şo gele yəşluney. İzi cəyil vədine işq'ara taşi, vüğ usene işq'araxun yəşəyinşi. Oşa şo süpüre mandı.

³⁷ Mo səksən bip' yəşt'ə süpür sa çuuxey. Şo xramaxun c'etenesay, ğurux efi afırıpsun üşe-ğena Q'onçuğone q'ulluğbsay.

³⁸ İosif q'a Mariya xrama bakat'an, Xannal şot'oğö İşalayınşaki Buxaçuğö şükürebi. Şot'in Yerusalmi çark'esuna yaq'bəğala bütüm amdarxoynak' Körpə İsusı barada exlətpsane burqı.

Nazaret'a qaybaksun

³⁹ İosif q'a Mariya Q'onçuğoy k'anuna şameşit'oğoy bitova əməlbət'uxun oşa Galileyina - içoğoy şəhər bakala Nazaret'at'un qaybaki.

⁴⁰ Əyel isə kalabaksunen içust'a zor q'a müdrikluğ avuze baksay. Buxaçuğoy çuresunal İçuxuney.

P'as's'e yəşt'ə İsusı xrama eysun

⁴¹ Hər usen C'ovaksuni axsibayast'a‡ İsusı bava-nana Yerusalmat'un taysay.

⁴² İsusı p'as's'e yəş bakat'an şorox p'urum ədətə görə t'iyat'un taşi.

⁴³ Axsibay çark'it'uxun oşa şorox qaybaki k'oya tayseynak' yaq'at'un baft'i. Ama İsus Yerusalmı manedi. Şot'ay bava-nanay isə mot'oxun xavar buteney.

⁴⁴ İsusı içoğoxun yaq' tağalt'oğoy arane baksunat'un fikirbsay. Ama sa ği dirist' yaq' taşit'uxun oşa Şot'o dost'urxoy q'a q'oomxoy arane qəvesat'un burqı.

⁴⁵ Şot'o bəğətet'unbi, şot'aynak'al qəvesun-qəvesun Yerusalmat'un qaybaki.

⁴⁶ Xib ğinaxun oşa Şot'o xramaxunt'un bəğəbi. İsus məəlimxoy t'öğöl arşi şot'oğö ümüxelaxsay, şot'oğoxun k'ənesa exlətp'i xavare haq'say.

⁴⁷ Şot'o ümüxlaxalt'oğoy bito Əyləst'a bakala haq'ıla q'a Şot'ay tadala coğabxo matt'un manst'ay.

⁴⁸ İosifen q'a Mariyan Şot'o ak'i məət't'əlt'un mandı. İsusı Nanan pine: «Ay bez Ğar, mo hik'ə beş bel ençeri? Axırı vi bavan q'a zu nigərən mandı vayan qəvesay».

⁴⁹ İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Za het'aynak'nan qəvesay? Avatenaniy ki, Zu Bez Bavay k'oya bakalazu?»

⁵⁰ Ama şot'oğon İsusı k'ə upsun çuresuna q'amış tet'un baki.

⁵¹ Oşa İsus İz nana-bavaxun sagala Nazaret'ane qaybaki. Şo şot'oğoy əyitəxun tene c'eysay. İz Nanan isə bütüm me əşurxo iz ük'e boş enefsay.

⁵² İsus kalanebaksay, kalabaksunenal iz müdrikluğ avuze baksay. Buxaçuğoy q'a amdarxoy Şot'o çuresunal ğiba-ğı avuzebaksay. §

‡ 2:41 2:41 C'eys. 12 § 2:52 2:52 1 Şam. 2:26; Məs. 3:4

3

*K'unuk'bal İoani eysun**(Mat'. 3:1-12; Mrk'. 1:1-8; İoan. 1:19-28)*

¹ İmp'erat'or T'iberiin kalaluğbsuni qos's'emci useney. T'e vëdineſt'a P'ont'i P'ilat' İudeyani kaloney. İroden Galileyina, iz viçi Filip'en İt'ureyina q'a T'raxont'is oçalxo, Lisaniyanal Abileniyanane kalaluğbsay.

² Xanan q'a K'ayafa isə samci bëyinşxoy kalot'uniy. Hat'e vëdə çölö Zəkəriyəy ğar İoana Buxaçuğoy əyite p'ap'i.

³ Şot'inal İordan oqe hërrəmine bakala bütüm oçalxo tarapsun amdarxo içoğoy günaxxo bağışlayinşakseynak' toobabi k'unuk'baksunane karoozb-say.

⁴ Hətər ki, xavareçal İsayay girke boş şameşeney:

«Çölö bayanbalt'ay ost'aar səse c'eysa:

"Q'onçuğoy yaq'a həzirbanan,

Şot'ay c'ovakala cıdırxo düzbanan.

⁵ Hər dərə buybakale,

Hər burux, hər təpə oçalaxun barabar bakale,

Yaq'e k'ori ganxo düz bakale,

Ala-oq'a ganxo barabar bakale.

⁶ Bütüm amdarxonal Buxaçuğoy çark'est'una ak'alt'un"». *

⁷ İoanen k'unuk'bakseynak' iz t'öğöl eğala amdarxo nexey: «Ay dizik'i nəsil! Şina pi ki, vëynak' həzirbaki cazinaxun ef elmoğo çark'est'es bakalnan? †

⁸ Toobina ef tadala barurxoxun ak'est'anan. Ef ük'e boş "Beş bava Avra-hame" pi arxayin ma bakanan. Vëx nexzu, Buxaçuğon me jëyurxoxunal Avrahameynak' əyloxe yaratmişes bakon. ‡

⁹ Ene tavar xodurxoy tume bitene. Metərluğen, şaat' bar nu tadala hər xod bot'eşi aruğone bosesa». §

¹⁰ Camaaten şot'oxun xavare haq'say: «P'oy yan k'ə ben?»

¹¹ İoanen şot'oğo metərə coğab tadi: «İzi p'ə gurat' bakalt'in sunt'u nu bakalt'uq'an tadi. Haketərəl, iz ukun bakala amdaren nu bakalt'uxun t'e ukuna cöybeq'an».

¹² Naloggirbalxonal k'unuk'bakseynak' şot'ay t'öğöl hari xavart'un haq'say: «Məəlim, yan k'ə ben?» *

¹³ İoanen şot'oğo pine: «Vëx tapşurbi q'ədərəxun gele nalog ma girbanan».

¹⁴ Bəzi əsk'ərxonal hari şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy yan k'ə ben?» İoanenal şot'oğo coğabe tadi: «Şuk'k'alaxun zoren təngə ma haq'anan, nahaq' gala şuk'k'ala taxsirkər ma c'evk'anan, ef haq'ala maaşaxun irəziləyişakanan».

¹⁵ Amdarxon umuden yaq'e bëğsay, bitot'inal İoani barada içoğoy boş fikirt'unbsay: «Mo Xrist'os bakes banekon?»

¹⁶ İoanen şot'oğo bütümə metərə coğab tadi: «Zu vëx xenenez k'unuk'bsa. Ama zaxun gele Zorbone eysa. Zu Şot'ay torok'ali bağa şadbsunal layiğ tezu. Şot'in vëx İvel Urufen q'a aruğon k'unuk'bale.

* 3:6 3:4-6 İsa. 40:3-5 † 3:7 3:7 Mat'. 12:34; 23:33 ‡ 3:8 3:8 İoan. 8:33 § 3:9 3:9 Mat'. 7:19

* 3:12 3:12 Luk'. 7:29

17 İz ec'a tēmizbi taxıla ambara topbseynak' k'oda † İz kiyel həzire. Kološa isə Şot'in nu açala aruğoy boş bok'osp'ale».

18 Hametər, İoanen q'erəzəl gele ögüd-nəsyətəxo tast'unen amdarxo Műq Xavarane p'ap'epsay.

19 Ama hari kalaluğbal İrodi iz viçey çuux İrodiya haq'suna q'a şot'ay mandiyal pis əşurxo pisləyinşat'an

20 İroden şot'o biq'i zindanane bosest'i. Metərluğen, iz biq'i pis əşurxoy loxol soğoval avuzebay. ‡

İsusi k'unuk'baksun
(Mat'. 3:13-17; Mrk'. 1:9-11)

21 Bito amdarxo k'unuk'bakat'an, İsusal k'unuk'ebaki. Şot'in afırık'at'an göy qayesi.

22 İvel Urufal göyərçini bədənən baki Şot'ay loxole şiri. Göynuxunal sa səse hari: «Hun Bezi çureğala Ğarnu, Vaxun irəzizu». §

İsusi əsil
(Mat'. 1:1-17)

23 İsusen İz q'ulluğa burqat'an təxminən otuz yəşt'əney. Amdarxoy fikiren, Şo Helin ğar bakala İosifi ğarey.

24 Helinaxun bəş isə Şot'ay əsili boş bakalorox moroxey: Mat't'at', Levi, Melxi, Yannay, İosif,

25 Mat't'atiya, Amos, Naum, Esli, Naggay,

26 Maat, Mat't'atiya, Semeyin, İosex, İoda,

27 Yoxanan, Resa, Zerubbabil, Şealt'iel, Neri,

28 Melxi, Addi, Kosam, Elmadam, Er,

29 Yesus, Eliyazar, Yorim, Mat't'at', Levi,

30 Simeon, İuda, İosif, Yonam, Eliak'im,

31 Melea, Menna, Mat't'at'a, Nat'an, David,

32 Yesse, Oved, Boaz, Salmon, Naxşon,

33 Amminadav, Admin, Arni, Xesron, P'eres, İuda,

34 İak'ov, İsaak', Avraham, Tera, Naxor,

35 Serux, Ragav, Falek', Ever, Şela,

36 Kenan, Arp'ak'şad, Sam, Noy, Lemek',

37 Met'uşelax, Xanok', Yered, Mahalalel, Kenan,

38 Enoş, Şet', Adam - Buxaçuğoy ğar.

4

İsusi sinəyinşaksun
(Mat'. 4:1-11; Mrk'. 1:12-13)

1 İordan oqaxun qaybakit'uxun oşa İvel Uruf İsusi loxoley. Şot'in İsusa ams'i oçalane taşeri.

2 T'et'iya iblisen İsusa q'ırx ği sinəyinşebi. Me q'ırx ğinast'a İsusen hik'k'al tene kəyi, ama axırda busane baki.

3 T'e vədə iblisen Şot'o pine: «Əğər Hun Buxaçuğoy Ğarnusa, me jəna əmirba ki, şumq'an baki».

† 3:17 3:17 k'oda - durut'i lap'at'k'a ‡ 3:20 3:19-20 Mat'. 14:3-4; Mrk'. 6:17-18 § 3:22 3:21-22 Burq. 22:2; İvel məğ. 2:7; İsa. 42:1; Mat'. 3:17; Mrk'. 1:11; Luk'. 9:35

4 Ama İsusen şot'o metəre coğab tadi: «"Amdar təkç'ə şumen tene yəşəyinşon", pine şameşe». *

5 Oşa iblisen İsusə alloy sa galane taşeri, Şot'o sa dayğinen dünyəni bito padçağluğxo ak'esedi.

6 İblisen İsusə pine: «Zu dirist' mot'oğoy kalaluğa q'a tamtarağa Va tadoz! Morox zane tadeşe, zuval şu çureğayiz, şot'o tades bazkon!

7 Bəğa, əgər Hun za bul k'os'bayin, morox bito Vi bakale».

8 İsusen isə metəre coğab tadi: «"Vi Q'onçux bakala Buxaçuğo bul k'os'ba, təkç'ə Şot'o q'ulluğba" pine şameşe». †

9 Mot'oxun oşa iblisen İsusə Yerusalimane eçeri, Şot'o xrame bel sa gala efi pine: «Əgər Hun Buxaçuğoy Ğarnusa, Va memiin oq'a bosa.

10 Axırı

"Buxaçuğon Va görə İz angelxo əmirebon ki, Va q'orişeq'at'un,

11 Va içoğoy kiyel taşat'un,

Vi tural sa jəna nu laft'ane" ‡

pine şameşe».

12 Ama İsusen şot'o metəre coğab tadi: «"Vi Q'onçux bakala Buxaçuğo sinəyinşmaba" pine şameşe». §

13 İblisen İsusə hər cürə sinəyinşit'uxun oşa samal vədə Şot'oxun kule haq'i.

İsusə İz q'ulluğa burqsun

(Mat'. 4:12-17; Mrk'. 1:14-15)

14 İsus Urufi zoren Galileyinane qaybaki. Şot'ay barada xavar bito t'e gala yəymişe baki.

15 Şot'in t'iyani sinagogxo zomebsay, bitot'inal İçu tərifləyinşesay.

İsusə Nazaret'a nu q'abulbaksun

(Mat'. 13:53-58; Mrk'. 6:1-6)

16 Sa ği İsus İz kalabaki Nazaret' şəhərene hari, Şamat' ği eğat'anal həmişənin k'inək' sinagogane taşi. T'iya Şo İvel Şamurxoxun k'alpseynak' turele hayzeri.

17 Şot'o İsayə xavareçali girkət'un tadi. İsusen girkə qaypi me əyitmux şameşi ganune bəğğəbi:

18 «Q'onçuğoy Uruf Bez loxole,

Şot'aynak' ki, Şot'in Za c'ək'p'i *

Fağırxo Mıq Xavara avabakest'eynak'e yaq'abe.

Biq'əsit'oğoy içoğoy çark'esuna,

K'aç'it'oğoy içoğoy pulmoğoy qayesuna,

Çətinluğa bakalt'oğoy içoğoy irəətluğa c'eyşuna,

19 Q'onçuğoy ük' bok'ospsuni vaxt' hari p'ap'suna bayanbseynak'e yaq'abe». †

20 Oşa İsusen girkə but'ek'i, şot'o q'ulluğçina tadi areşi. Sinagoga bakalt'oğoy bitot'in Şot'ay loxolt'un bəğşay.

21 «Vən ibaki me İvel Şam ğe bex p'anep'i» pi İsusen iz exlətəne burqi.

* 4:4 4:4 K'an. 8:3; Mat'. 4:4 † 4:8 4:8 K'an. 6:13 ‡ 4:11 4:10-11 İvel məğ. 91:11-12 § 4:12 4:12 K'an. 6:16 * 4:18 4:18 c'ək'p'i - ləəmdi † 4:19 4:18-19 İsa. 61:1-3

22 Me vëdinə bitot'in Şot'ay barada şaat't'un fikirbsay, İz jomoxun c'eğala şaat' əyitmöğö məət't'əlt'un manst'ay, sunaxun "Mo yəni İosifi ğar tene ki?" pi xavart'un haq'say.

23 İsusen isə davamebsay: «Düze, vən həysə "doxt'urnusa, süft'ə va q'olayba!" məsəlinə Bez eyex badalnan. "K'efernauma bit'oğoy barada ibakeyan. İse memiya, Vi yurdnuval hat'e əşurxo ba!" uk'alnan.

24 Vəx düzinəz nex: sal sa xavareçal iz yurdnu q'abul tene baksa. ‡

25 Bəğanan, İlyay vëdine, xibinq'ı usen ağala nu hari vëdine, dirist' ölkinə kala busaluğ baka't'anal, İsraila süpür çupux geleney. §

26 Ama Buxaçuğon İlya şot'oğoy saycət'ay t'öğöl təə, Sidoni Sarfat şəhərə bakala sa süpür çuğoy t'öğöle yaq'abi. *

27 Elişa xavareçali vëdineyal İsraila cuzamlu amdar geleney. Ama şot'oğoy sayco təə, Siriyalı Naamane təmizbaki». †

28 Sinagoga bakala amdarxo bito me əyitmöğö ibaki əcuğləyinşt'unbaki.

29 Şot'oğon hayzeri İsusə şəp't'unşi. Şot'o şəhər çurpi buruğoy bel eçeri t'et'iin oq'a bost'unt'un çuresay,

30 ama İsus şot'oğoy aranexun c'eri taneşi.

İsusi K'efernaumi sinagogaxun murdar urufa c'evksun (Mrk'. 1:21-28)

31 İsus Galileyin K'efernaum şəhərəne hari. T'iya Şot'in Şamat' ğine amdarxone zombsay.

32 Bütüm Şot'ay zombsuna haq'əsi manst'unst'ay, şot'aynak' ki, Şot'in Buxaçuğon ext'iyər tadi sa amdar k'inək'e zombsay. ‡

33 Sinagoga isə me vëdine içust'a murdar uruf bakala sa amdare buy. Bürdən şot'in ost'aar harayepi:

34 «Ay Nazaret'lu İsus, yaxun k'ən çuresa? Yax əfçibsan hare? Zu avazu Hun şunu: Buxaçuğoy İvelonu!»

35 Ama İsusen şot'o q'adağanbi pine: «Şip' çurpa! Me amdaraxun c'eki!» Murdar urufen me amdara bitot'ay bəş oq'a saki sal sa zərəl tadinut' şot'oxun c'ere.

36 Bito məət't'əl mandi suna pit'un: «Mo hik'ə? Me amdaren murdar urufxo kalaluğen q'a zorene əmirbsa, şoroxal c'et'unsa!»

37 İsusi barada bakala me exlət t'e oçali hər gala yöymişebaki.

İsusi gele amdarxo q'olaybsun (Mat'. 8:14-17; Mrk'. 1:29-34)

38 İsus sinagogaxun c'eri Simoni k'oyane taşi. K'oya Simoni q'aynako q'ızdırmin boş boneksay, şot'aynak'al İsusaxun me çuğoynak' köməyt'un çuresi.

39 İsus şot'o İşalayınşaki q'ızdırmina q'adağanəbi, çuğoy q'ızdırmal şire. Çuux hat'e saad hayzeri içoğö q'ulluğbsane burqi.

40 Bəğ batk'at'an isə amdarxon içoğoy cürbəcür azariğö İsusi t'öğöl eşt'at'un burqi, Şot'inal İz kula t'e azariğoy hər sunt'ay loxol laxi şot'oğö q'olayebşay.

‡ 4:24 4:24 İoan. 4:44 § 4:25 4:25 1 Padç. 17:1 * 4:26 4:26 1 Padç. 17:8-16 † 4:27 4:27 2 Padç. 5:1-14 ‡ 4:32 4:32 Mat'. 7:28-29

41 Gelet'oğoxun "Hun Buxaçuğoy Ğarnu!" harayk'a murdar urufxone c'eysay. Amma İsusen şot'oğo q'adağanbi şipebsay, axırı şot'oğon İsusi Xrist'os baksuna avat'uniy.

İsusi İz karoozbsuna davamsun
(Mrk'. 1:35-39)

42 Kəybatat'an İsus c'eri amdar nu bakala sa galane taşi. Amdarxon Şot'o qəvesat'un burqı, bəğəbi isə içoğo barti maq'an taşi pi tərbsun tet'un çuresay.

43 Ama İsusen şot'oğo pine: «Zu t'iyəmi şəhərmoğoval Buxaçuğoy padçağluği eysuni Müq Xavara yəymişiz buq'on, şot'aynak' ki, Zu kot'aynak'ez hare».

44 Metərлуğen, İsusen İudeyani sinagogxokaroozebsay.

5

Samci şagirdxo
(Mat'. 4:18-22; Mrk'. 1:16-20)

1 Sa ği İsus Ginesar göle t'öğöl çurpeney. Camaaten Şot'ay hərrəmine çurpi Buxaçuğoy əyitəne ümüxlaxsay.

2 İsusen göle t'öğöl çurpi p'ə dənə lodk'ane ak'i. Mo çəlibiq'alxoy lodk'ooxey, şot'oğon samal t'öğx içoğoy torurxot'un os'ksay.

3 İsusen Simoni lodk'ina arşi şot'oxun q'ariluğaxun samal əxilbaksunane xaişbi. Oşa isə arşi camaata lodk'in boşt'ane zombsa burqı. *

4 Şot'in İz əyitə çark'it'uxun oşa Simona pine: «Lodk'ina bəğəloyluğa taşeri çəli biq'ala torurxo xena bosa».

5 Simonen coğabe tadi: «Məəlim, yan üşe kəybakamin əşyanbe, ama hik'k'al biq'es teyan baki. Ama Hun metər upsuna görə zu saal bosoz». †

6 Hametərəl bit'un. Şot'oğon t'eq'ədər çəlit'un biq'i ki, içoğoy torurxo ziğebaksay. ‡

7 Şot'aynak'al t'iyəmi lodk'ina bakala yoldaşxo k'alt'unpi ki, hari içoğo köməybat'un. Şot'oğonal hari lodk'oğoy p'rannal çəlinen t'etərt'un buybi ki, lodk'oox batksane burqı.

8 Simon P'et'eren mot'o ak'i İsusi turin oq'a biti metərə pi: «Ay Q'onçux, zaxun əxil baka, axırı zu günaxkər sa amdarzu».

9 Şot'aynak' ki, şo içal, iz t'öğöl bakaloroxal içoğoy meq'ədər gele çəli biq'suna mat mandet'uniy.

10 Simonaxun ortağ bakala Zavdayi ğarmux İak'ov q'a İoanal me əşlin loxol məət't'əl mandet'uniy. Ama İsusen Simona pine: «Ma q'İba, isə ene çəlin gala amdar biq'alnu».

11 Metərлуğen, şot'oğon lodk'oğo q'ariluğa c'evk'it'uxun oşa bitova t'iya boseri İsusi baç'anexunt'un taşi.

İsusi cuzam baft'i amdara q'olaybsun
(Mat'. 8:1-4; Mrk'. 1:40-45)

12 Sa ği şəhərmoğoy sunt'ust'a İsus dirist' iz bədən yara baft'i § sa amdarane irəst'hari. Me amdaren İsusə ak'i çooq'a past'eşi xoyinşebi: «Ay Q'onçux, çureğayin za təmizbes bankon».

* 5:3 5:1-3 Mat'. 13:1-2; Mrk'. 3:9-10; 4:1 † 5:5 5:5 İoan. 21:3 ‡ 5:6 5:6 İoan. 21:6 § 5:12 5:12 iz bədən yara baft'i - me azari s'i - cuzamey

13 İsusen İz kula boxodi şot'o laft'i pine: «Çurezsa, təmizbaka!» Hat'e saadal me amdar cuzamaxun təmize baki.

14 İsusen şot'o tapşurebi ki, şuk'k'ala me barada sa əyit maq'an exlətpi. Oşa pine: «Ama taki, va bəyinşa ak'est'a. Vi cuzamaxun təmizbaksuna görə Moiseyen bürüşü q'urbanxoval eça. Barta amdarxon vi q'olaybaksuna avabakeq'at'un».*

15 Ama İsusi barada samalal gelet'un exlətpsay. Amdarxo dəst'inen Şot'o ümüxlaxsa hamal içoğoy azarxoxun q'olaybakseyrakt'un eysay.

16 İsus isə gele vədə şuk'k'al nu bakala ganxo taşi afırınney.

İsusi p'araliçen duğit'u q'olaybsun
(Mat'. 9:1-8; Mrk'. 2:1-12)

17 Sa ği İsusen zomebsay. Galileyay q'a İudeyin bito ayizmoğoxun saal Yerusolimaxun bakala fariseyxox q'a k'anun zombalxoval İz t'öğöl arşet'unuy. Azarit'oğox q'olaybseyrakt' İsusast'a Q'onçuğoy zore buy.

18 Me vədə sa hema tanen nasilk'in boş bask'i sa p'araliçen duği amdara eçeri bona İsusi bəş laxsunt'un çureşi.

19 Ama amdar gele baksuna görə, bona bayes tet'un baksay. T'e vədə şot'oğon k'ojin bel bakala k'irəmit'ə t'at'api p'araliçen duği amdara nasilk'in boş alaxun oq'a İsusi bəş sıvt'unk'i.

20 İsusen şot'oğoy vəluğa ak'i pine: «Ay bez viçi, vi günaxxo bağışlayinşebaki».

21 K'anun zombalxon q'a fariseyxon içoğoy ük'e boş metərt'un fikirbi: «Buxaçuğoy tərşinə əyitk'ala me amdar şuva ki? Buxaçuğoxun başq'a şina günaxxo bağışlayinşes bakon?»

22 İsusen şot'oğoy k'ə fikirbsuna q'amışaki coğabe tadi: «Het'aynak'nan ef ük'e boş metər fikirbsa?»

23 Manu hasanda? "Vi günaxxo bağışlayinşebaki" upsun, yoxsa "hayza, tarapa" upsun?

24 Ama vən avabakanan ki, Amdari Ğare oçali çoyel günaxxo bağışlayinşala ext'iyərə bu».

Oşa isə p'araliçen duği amdaranə pi: «İsə va nexzu: hayza, vi nasilk'ina ext'a, vi k'oya taki!»

25 Azariyal hat'e saad bitot'ay piin bəş turele hayzeri, iz nasilk'ina ext'i Buxaçuğox alxışpsun iz k'oyane taşi.

26 Bito məətt'əl mandı, Buxaçuğot'un alxışpsay. Şot'oğon kala q'ıya baft'i metərt'un nexey: «Ğe nu ak'eşi əşurxoyan ak'i!»

Levin şagirdxo gərbaksun
(Mat'. 9:9-13; Mrk'. 2:13-17)

27 Mot'oxun oşa İsusen c'eri Levi † s'iyen sa naloggirbalane ak'i. Şo nalog gireğala gala arşeney. İsusen şot'o pine: «Bez baç'anexun eki».

28 Şoval hayzeri bitova bosı, İsusi baç'anexune taşi.

29 Oşa Levinen iz k'oya İsusə kala sa q'onaxluğə tadi. Sulfin bel şot'oğoxun sagala gele naloggirbalxo q'a q'erəz amdarxoval buney.

30 Fariseyxon q'a k'anun zombalxon nairəzilüğbsat'un burqi. Şot'oğon İsusi şagirdxo pit'un: «Het'u görənən naloggirbalxoxun q'a günaxkərxoxun sagala kəyi-üğsa?» ‡

* 5:14 5:14 Lev. 14:1-32 † 5:27 5:27 Levi Levin t'iyəmi s'i Mat'feyey. ‡ 5:30 5:30 Luk'. 15:1-2

³¹ Ama İsusen şot'oğoy metərə coğab tadi: «Azari nu bakalt'oğoy təə, azarit'oğoy doxt'ura eht'iyəcə bu.

³² Zu düzgün amdarxo təə, günaxkərxo toobabsuna k'alpsaz hare».

Ğurux efsuni barada exlət

(*Mat'. 9:14-17; Mrk'. 2:18-22*)

³³ T'e vədə şot'oğon İsus pit'un: «İoani q'a farisexoy şagirdxon usum-usum ğuruxt'un efsa, afirit'unne, vit'oğon isə kəyi-üt'unğsa».

³⁴ İsusen şot'oğoy coğabe tadi: «Laşk'oybakala bəyə t'öğöl arşi yoldaşxo ğurux efsuna məcburbes banekon?»

³⁵ Ama sa ği eğale, laşk'oybakala bəyə içoğoy aranexun taşalt'un, t'e vədəl şot'oğon ğurux efalt'un».

³⁶ İsusen şot'oğoy nak' sa məsələl eneçeri: «Şuk'k'alən təzə paltaraxun sa k'ot'or çuki bisi paltara yamaluq' tene duğon, tene, ham təzə paltare zığbakon, hamal təzə yamaluq' bisi paltara tene yarayınşon.

³⁷ Şuk'k'alən təzə fina bisi tuluğxoy boş batenekon. Şot'aynak' ki, təzə finen tuluğxo t'öpəvək'on, t'e vədə ham fine baron, hamal tuluğxone xarab bakon.

³⁸ Təzə fi təzə tuluğxone bayeğon.

³⁹ Şuk'k'alən bisi fina üğit'uxun oşa təzət'u çurteneğon. Şot'aynak' ki, "bisiyo saat'e" unek'on».

6

Şamat' ğine barada zombsun

(*Mat'. 12:1-8; Mrk'. 2:23-28*)

¹ Sa Şamat' ğine İsus taxılı əkini aranexun c'ovakat'an, İz şagirdxon burt'unqi sünbülxo çuki içoğoy məxine şarpi ukxa. *

² Fariseyxoy bəzit'oğon pit'un: «Vən het'aynak'nan Şamat' ğine q'adağan baki əşurxo biq'sa?»

³ İsusen şot'oğoy coğabe tadi: «Daviden q'a iz t'öğöl bakit'oğon busa bakat'an k'ə bsuna k'altenanpe?»

⁴ Şo Buxaçuğoy k'oyane başi; bəyinşoxun başq'a şuk'k'ali uksuna icaza nu bakala Q'onçuğoy həsrəbaki şumurxo ext'i kəyə, iz t'öğöl bakalt'oğoval tanedi». †

⁵ Oşa pine: «Amdari ĞarŞamat' ğineyalq'onçuxe».

Kul p'araliç amdari q'olaybaksun

(*Mat'. 12:9-14; Mrk'. 3:1-6*)

⁶ Q'erəz sa Şamat' ğine İsus p'urumal sinagoga başi zomebsay. T'et'iya yön kul p'araliç baki sa amdare buy.

⁷ K'anun zombalxon q'a fariseyxon İsus taxsırkər c'evkseynak' məənət'un qəvesay, Şot'ot'un fikir tast'ay ki, bəyn Şamat' ğine azarina q'olaybala yoxsa təə.

⁸ Ama İsusen şot'oğoy k'ə fikirbsuna avaney, şot'aynak'al kul p'araliç baki işq'ara pine: «Turel hayza, biyex c'eki!» T'e amdaral hayzeri biyexe c'eri.

⁹ Oşa İsusen şot'oğoy pine: «Vəxun xavarez haq'sa, mat'uva icaza bu: Şamat' ğine saat'luğ bsuna, yoxsa pisluğ bsuna? Şinesa elmoğoy çark'est'una, yoxsa şot'o əfçibsuna?»

* **6:1 6:1** K'an. 23:25 † **6:4 6:4** 1 Şam. 21:1-6; Lev. 24:9

10 İsusen t'iya bakalt'oğoy bitot'ay loxol bəği t'e amdara pine: «Vi kula boxoda!» Şot'in boxonedı, iz kulal q'olayebaki.

11 K'anun zombalxo q'a fariseyxo isə gele əcuğləyinşəki «İsusa k'ə besyan bakon?» pi, maslaatbsat'un burqi.

İsusi İz p'as's'e şagirdə c'ək'psun
(Mat'. 10:1-4; Mrk'. 3:13-19)

12 T'e ğimxost'a İsus buruğone laşi ki, afırık'ane. Şot'in dirist' üşena Buxaçuğə afırıpsunene c'ovakest'i.

13 Kəybakat'an isə İz şagirdxo İz t'öğöl k'alpi şot'oğoxun p'as's'e tana c'ək'p'i ap'ost'ol s'ine tadi:

14 morox P'et'er s'i tadi Simon, şot'ay viçi Andrey, İak'ov, İoan, Filip', Varfolomey,

15 Mat'fey, T'omas, Halfay ğar İak'ov, Kənançi † Simon,

16 İak'ovi ğar İuda saal oşa xəyanətbi İuda İsk'ariot'.

İsusi azariğə q'olaybsun
(Mat'. 4:24-25; Mrk'. 3:7-12)

17 İsus şot'oğoxun sagala buruğoxun şiri, düzənluğa çurepi. T'et'iya İz baç'anexun tağala şagirdxoxun başq'a, İudeyinxun, Yerusolimaxun saal Sur q'a Sidona İša bakala oçalxoxun hari gele amdaxone buy.

18 Şorox İsusa ümüxlaxsa hamal içəğoy azarxoxun q'olaybaksat'un harey. Memiya içəğost'a murdar uruf bakaloroxal q'olayt'unbaksay.

19 Amdarxoy bitot'in İsusa lafst'unat'un çalışaksay, şot'aynak' ki, Şot'oxun c'eğala zoren bütümə q'olaybsay.

İsusi burux gala bi karooz
(Mat'. 5:1-12)

20 İsusen isə İz şagirdxoy loxol bəği pine:

«He bəxt'əvərnən, ay kəsibxo!
Şot'aynak' ki, Buxaçuğə padçağluğ efine.

21 He bəxt'əvərnən, ay həysə busa bakalorox!
Şot'aynak' ki, boşalnan.

He bəxt'əvərnən, ay həysə öñök'alxo!
Şot'aynak' ki, axşumk'alnan.

22 Amdari Ğara görə amdarxon vəx nifrətbat'an, vəx içəğoy aranexun şəp'əsi təhk'irbat'an, ef s'iya biyaburbat'an, he bəxt'əvərnən! §

23 T'e ği müqbakanan, müqexun cupi-bitanan! Şot'aynak' ki, göynul ef mükəfət kalane. Axırı t'e amdarxoy bavoğonal xavareçalxoxun hametərt'un hərəkətbe. *

24 Ama vay ef hala, ay varluyorox!
Şot'aynak' ki, ene vəx lazım bakalt'oğə haq'enan.

25 Vay ef hala, ay həysə boş bakalorox!
Şot'aynak' ki, busaluğ ak'alnan.

Vay ef hala, həysə axşumk'alorox!
Şot'aynak' ki, yas efi öñök'alnan.

26 Amdarxoy bitot'in ef barada şaat' şeymux uk'at'an, vay ef hala! Axırı şot'oğoy bavağonal əfçi xavareçalxoxun metərt'un hərəkətbe.

† 6:15 6:15 Kənançi - rimluğoy əleyinə İvel davina həzirləyinşakala əbrani millətçi təşkilati üzviğə tadeğala s'i. § 6:22 6:22 1 P'et'. 4:14 * 6:23 6:23 2 Hadis. 36:16; Ap'ost'. 7:52-53

Ef düşmənxo çurekinan
(Mat'. 5:38-48)

²⁷ İsə vəx nexzu, ay Za ibakalxo: ef düşmənxo çurekinan, vəx nifrətbalt'oğə saat'luğbanan,

²⁸ vəx q'arğısbalt'oğə xeyir-bərəkət tadanan, vəx incit'mişalt'oğəynak' afırıpanan.

²⁹ Vi sa çoyel sillə duğit'aynak' t'iyəmin çoyal fırdı, vi alin paltara ext'alt'u gurat'al tada.

³⁰ Şiin vaxun k'ənesa çureğayin tada, vi mala ext'alt'uxunal şot'o qaydi ma çureki.

³¹ Amdarxon vəxun mani yöndə rəft'ərbsuna çurnansasa, vənal şot'oğoxun t'etər rəft'ərbanan. †

³² Əgər saycə vəx çureğalt'oğənan çuresasa, avuzin k'ə binan baksa ki? Şot'aynak' ki, günaxkərxonal içəğə çureğalt'oğə çurt'unsa.

³³ Əgər saycə vəynak' saat'luğbalt'oğənan saat'luğ bsasa, avuzin k'ə binan baksa ki? Axırı günaxkərxonal ketərt'un bsa.

³⁴ Əgər tənginə qaydi qoş ext'es bakala amdaranan borc tast'asa, avuzin k'ə binan baksa ki? Axırı günaxkərxonal suna tənginə tam qaydi qoş ext'alt'un pi borc tast'a.

³⁵ Ama vən ef düşmənxo çurekinan, şot'oğə saat'luğ banan, borca qaydi qoş haq'suni umuden ma tadanan. T'e vədə ef mükəfət kala bakale, vənal Bitova-Başarbalt'ay ğarmux hesabakalnan, axırı, Şot'in saycə saat't'oğəynak' təə, ama saat'luğ nu q'amışakalt'oğəynak' q'a pist'oğəynak'al ük'e bok'ospa.

³⁶ Ef Bava ük' bok'osp'al bakalt'ullarik', vənal ük' bok'osp'al bakanan.

Divan mabanan
(Mat'. 7:1-5)

³⁷ Divan mabanan ki, vənal divan nu bakanan. Q'inəyinqmabanan ki, vəxal q'inəyinqmaq'at'un bi. T'iyəmit'oğə bağışlayinqşanan ki, vəxal bağışlayinqşeq'at'un.

³⁸ Tadanan - vəxal tadeğale. T'ap'k'a, jik'esi, çaxk'a-çaxk'a jomol şirik' buy sa usk'unen vəx tadeğale. Şot'aynak' ki, mani usk'unen usk'alnansa, hat'e usk'unenal vəynak' usk'alt'un».

³⁹ İsusen şot'oğəynak' p'urumal sa məsələne eçeri: «Sa k'aç'inen t'iyəmi k'aç'ina taşes banekon? P'öğəl kurnu tene baft'on ki? ‡

⁴⁰ Şagird məəliməxun ala tene, ama tam zombakit'uxun oşa hər şagird iz məəlim k'inək' bakale. §

⁴¹ Hun het'aynak' t'iyəmint'ay piyel bakala çöpə anksa, ama vi piyel bakala maqa ten aksa?

⁴² Vi piyel bakala maqa nu ak'i viçə hetəren pes bakon: "Ay viçi! Barta vi piyel bakala çöpə c'evk'az!" Ay p'əçolo, süft'ə vi piyel bakala maqa c'evk'a ki, vi viçey piyel bakala çöpə c'evk'es bakavax».

Xode q'a bare barada məsələ
(Mat'. 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ «Şaat' xoden pis bar tene eçon, pis xodenal saat' bar tene eçon.

⁴⁴ Metərluğen, hər xod iz baraxune çalxesə. Axırı q'aratikənəxun incil həvtet'unq'o, şaşluğaxunal t'ul tet'un həvq'on.

† 6:31 6:31 Mat'. 7:12 ‡ 6:39 6:39 Mat'. 15:14 § 6:40 6:40 Mat'. 10:24-25; İoan. 13:16; 15:20

⁴⁵ Şaat' amdaren iz ük'e bakala şaat' şeymoğoxune çoyel c'evk'on, pis amdaren isə iz ük'e bakala pis şeymoğoxun. Şot'aynak' ki, ük'e k'ə bunesa jomoxun şone c'eysa.

Haq'ullu bari zap'k'al q'a haq'ulsuz bari zap'k'al
(Mat'. 7:21; 24-27)

⁴⁶ Het'aynak'nan Za "ay Q'onçux, ay Q'onçux" pi k'ale, ama Bez pit'oğo bex tenan p'ap'espasa?

⁴⁷ Bez t'öğöl hari, Bez əyitmoğo ibaki şot'oğo əməlbala amdar avanan şuva oşq'arst'a?

⁴⁸ Şo oçala bəğəloy kaşp'i k'oja jəne binorin loxol laxala amdarane oşq'ar. Selen çaxk'at'anal k'oja zor bineton, ama şot'o şarpes tene bakon, şot'aynak' ki, k'ojin binora jəne loxole laxése.

⁴⁹ Ama Bez əyitmoğo ibaki şot'oğo nu əməlbala amdar oçali loxol binorasuz k'oj biq'ala amdarane oşq'ar. Selen t'e k'oja çaxek'on, k'ojal hat'e saad baredon. T'e k'oje bist'un hər şeyi axire bakon».

7

Rime q'oşuni baçtani kalat'ay vëbaksun
(Mat'. 8:5-13)

¹ İsusen İçu ümüxlaxala amdarxo İz əyitmoğo pi çark'it'uxun oşa K'efernaumane p'ap'i.

² Memiya sa Rime q'oşuni baçtani kalat'ay gele dəyərlü nöker azaray-inşaki bask'enedey, şo elmoğoy loxoley.

³ Me baçtani kalat'in İsusi barada ibakat'an, hari iz nökerə q'olaybeq'an pi, İudeyin sa hema ağsaq'q'alxo Şot'ay t'öğölə yaq'abi.

⁴ Şorox İsusi t'öğöl hari Şot'o gele xoyinşbi metərt'un pi: «Me amdar Vi köməyə layiğe.

⁵ Şot'aynak' ki, şot'in beş azuk'a çuresa, yaynak' sinagoga biq'est'iyoval şone».

⁶ İsus şot'oğoxun sagala yaq'ane baft'i. Şo k'oja İşalayinşakat'an baçtani kalat'in iz dost'urxoxun Şot'aynak' metər xavare yaq'abi: «Ay Q'onçux, zəhmət ma zapa. Vi bezi k'oya baysuna layiğ tezu.

⁷ Kot'aynak'al bezi Vi t'öğöl eysunal za layiğ tez ak'i. Vi sa əyit upsunal bezi nökeri q'olaybakseynak' bəse.

⁸ Zuval tabi bakala sa amdarzu, ama beziyal kiin oq'a bakala əsk'ərxono. Şot'oğoy sunt'u uk'ayiz "taki!" - tanesa, uk'ayiz "eki!" - enesa; nökerə uk'ayiz "metər ba!" - bsane».

⁹ Mot'o ibakala İsusen baçtani kalat'ay əyitmoğo məət't'əle mandi. Şot'in fıripı İz baç'anexun eğala amdarxo pine: «Vəx nexzu: sal İsrailal me cürə vëbaksun tez ak'e».

¹⁰ K'oya qaybakat'anal yaq'abaki amdarxon azari nökerə q'olaybak'it'un ak'i.

Süpür çuğoy ğare bəyinbaksun

¹¹ Mot'oxun samal oşa İsus Nain uk'ala sa şəhərene taşi. İçuxun İz şagirdxo saal q'erəzəl gele amdarxone buy.

¹² Şo şəhəri darvazına İşalayinşakat'an t'et'iin sa süpür çuğoy tək sa ğare meyidət'un c'evksay. Şot'oxun sagala şəhərexun kala sa top amdare c'eysay.

¹³ Q'onçuğon t'e çuğoy ak'at'an şot'o İz goroxe hari. Çuğoy «ma önpa!» pi

14 İşalayınşaki İz kula sanduğane duği. Meyidə taşalorox çurt'unpi. İsusen isə pine: «Ay cəyil, va nexzu: hayza!»

15 P'uriyo hayzeri arşi bureqi əyitpsa. İsusen şot'o iz nanane qaydi.

16 Bitova q'iyen haneq'i. «Beş arane kala sa xavareçale bu!», «Buxaçuğon İz azuk'i loxole bəği!» pi Buxaçuğon alxışpsat'un burqi.

17 İsusi barada me xavar bütüm İudeyina q'a hərrəminə bakala oçalxo yəymişə baki.

İsus Xrist'os q'a K'unuk'bal İoan
(Mat'. 11:2-19)

18 İoani şagirdxonal bütüm me əşurxoy barada içü xavart'un tadi. T'e vədə İoanen iz şagirdxoxun p'ranna iz t'öğöl k'alpi

19 Q'onçuğoy t'öğölə yaq'abi ki, Şot'oxun xavar haq'eq'at'un: «Eğala Bakalo Hunnu, yoxsa q'erəzt'ay yaq'a bəğen?»

20 Şot'oğon İsusi t'öğöl hari pit'un: «K'unuk'bal İoanen yax Vi t'öğölə yaq'abi ki, xavar haq'ayan: "Eğala Bakalo Hunnu, yoxsa q'erəzt'ay yaq'a bəğen?"»

21 Hat'e vədə İsusen gele azariğə, içəğost'a murdar uruf bakala amdarxone q'olaybey, gele k'aç'iğoy pulmoğone qaypey.

22 İsusenal şot'oğon metərə coğab tadi: «Takinan, ef ak'i-ibakit'oğon İoana avabakest'anan:

K'aç'it'oğon at'unksa, axsağxo tarat'unne,

Cuzamluyox təmizt'unbaksa, karurxon it'unbaksa,

P'uriyorox bəyint'unbaksa, kəsibxoynak'al Müq Xavare bayanbaksa. *

23 Zaxun nu şüpələinşakalo he bəxt'əvərə!»

24 İoani yaq'abi amdarxo taşit'uxun oşa, İsusen amdarxo İoani barada exlətpsane burqi: «Vən çölö het'u bəğsanan taşey? Muşen galgaldala gəşa?

25 P'oy t'e vədə het'u bəğsanan taşey? Toyexlu paltar lapi sa amdara? Ama gözəl paltar lapi tamtaraği boş yəşəyinşalorox padçağxoy sarayat'un baksa.

26 P'oy het'u bəğsanan taşey? Sa xavareçala? Hoo, vəx nexzu, şo lap xavareçalaxunal üst'ün bakalone.

27 Mo iz barada İvel Same boş metər sameşiyone:

"Mone, Vaxun bəş Bez elçinaz yaq'absa.

Şot'in Vaxun bəş taşi Vaynak' yaq' həzirbale". †

28 Vəx nexzu: nanaxun bakit'oğoy arane İoanaxun üst'ün bakalo tene bu. Ama Buxaçuğoy padçağluğa ən mis'ik'oval şot'oxun alane».

29 İsusə ibakalt'oğoy bitot'in, lap naloggirbalxonal Buxaçuğoy yaq'e düz baksuna q'abulbi İoani t'öğöl taşi k'unuk't'unbakey.

30 Ama fariseyxo q'a k'anun zombalxo İoani k'unuk'bsuna nu q'abulbsunen Buxaçuğoy yaq'al nu q'abulbit'un bakey. ‡

31 Oşa İsusen saal pine: «P'oy me döörin amdarxo şuxun barabar biq'az? Şorox şut'un oşq'ar?

32 Şorox bazari meydane arşi harayk'a suna

"Yan vəynak' t'üt't'əyyan farpi, vən isə əçitenanpi,

Yan önök'ala məğurxoyan məğpi, vən isə önötenanpi"

uk'ala əyloğot'un oşq'ar.

* 7:22 7:22 İsa. 35:5-6; 61:1-3 † 7:27 7:27 Mal. 3:1 ‡ 7:30 7:29-30 Mat'. 21:32; Luk'. 3:12

³³ Mone, K'unuk'bal İoan hari nə şum tene kəy, nə fi tene ũği, ama pinan: "Şot'ost'a murdar urufo".

³⁴ Amdari Ğar hari ham kəye, ham ũneği - pinan: "Me tapanxora q'a ũğələ bəğanan! Naloggirbalxoxun q'a günaxkərxoxune dost' bake!"

³⁵ Ama Buxaçuğoy müdrikluğ şo içoğost'a bakalt'oğoy əməlxoxune təst'iğbaksa».

İsusi sa günaxkər çuğo bağışlayınşbsun

³⁶ Sa fariseyen İsusa iz k'oya içuxun sagala şum uksane k'alpi. İsusal taşi şot'ay sulfin bel areşi.

³⁷ T'e şəhərə günaxkər sa çuuxe yəşəyinşbsay. Şot'in İsusi fariseyi k'oya baksuna ibakat'an t'iya mas'i mərməri sa q'ave boş saat' adeğala c'əyine eçeri.

³⁸ Çuux bač'anin tərəfəxun İsusi turmoğost'a önk'a areşi. Şot'ay neğur İsusi turmoğoy loxole barst'ay. Çuğon iz popen t'e neğurxo q'aribi, İsusi turmoğoy muçp'i, oşa isə şot'oğoy saat' adeğala c'əyin ləəmst'ane burqi. §

³⁹ İsusa iz k'oya k'alpi fariseyen mot'o ak'at'an iz boş metərə fikirbi: «Əgər me amdar xavareçal bakiniy, içü laft'ala çuğoy şu hamal he cürə baksuna avanebakoy, axırı şo günaxkərə».

⁴⁰ İsusen isə şot'o pine: «Simon, Bezi va əyite bu». Şot'inal pine: «Məəlim, bürüşa».

⁴¹ «P'ə tani hat'e sa amdara borce baksa. Sunt'ay qobaç dinar, t'e sunt'ay isə əlli dinar borce baksa.

⁴² Şot'oğoy borca qaydala imkan tenebaksa, borc tadalt'inal şot'oğoy p'rannayal borca içoğoy bağışlayınşbsa. Vi zənden t'e amdara mat'in gele çureğale?»

⁴³ Simonen coğabe tadi: «Zəndezbsa ki, mat'u gelene bağışlayınşakesa, şot'in». İsusen şot'o «düzen fikirbsa» pine.

⁴⁴ Oşa İsusen çuğoy tərəf bəği Simona pine: «Hun me çuğoy anksa? Zu vi k'oyaz hari, ama hun Bez turmoğoy os'kəynak' Za xeyal ten tadi. Me çuğon isə Bez turmoğoy iz piin neğen os'k'i iz popene q'aribi.

⁴⁵ Hun Za muçaltenpi, me çuğon isə Zu k'oya başit'uxun mağay Bez turmoğone muçe.

⁴⁶ Hun Bez bel zeytuni c'əyin ten ləəmdi, me çuğon isə Bez turmoğoy toyexlu adeğala c'əyine ləəmdi.

⁴⁷ Avanu het'u görə? Me çuğoy gele günaxxone bağışlayınşake, şot'o görə iz çuresunal gelene. Şu ki male bağışlayınşake, şot'ay çuresunal male».

⁴⁸ Oşa İsusen çuğone pi: «Vi günaxxo bağışlayınşebaki».

⁴⁹ T'e vədə İsusaxun sagala sulfin bel arşit'oğon içoğoy arane "me amdar şuva ki, günaxxoval bağışlayınşbsa?" pi əyitpsat'un burqi.

⁵⁰ Ama İsusen çuğoy pine: «Va vi vėbaksunene çark'est'i. Arxayin taki».

8

İsusi bač'anexun tağala çupux

¹ Me əşurxoxun oşa İsus şəhərmoğoy q'a ayizmoğoy tarapsane burqi. Şot'in Buxaçuğoy padçağluği barada karoozbsun Müq Xavarane yəymişbsay. Şot'oxun sagala İz p'as's'e şagird q'a

² İçoğoxun murdar urufxo c'eri saal q'erəz azarxoxun q'olaybaki sa hema çuuxe buy: içuxun vüğ murdar uruf c'eri Magdallu Mariya,

³ İrodi k'ojin əşurxo bəğala Xuzay çuux Yoxanna, Susanna, q'erəzəl gele çupux İsusaxunt'unıy. Me çupuğon İsus a q'a Şot'ay şagirdxo içoğoy kisinəxunt'un köməybsay. *

Şaresi şilurxoy barada məsələ
(Mat'. 13:1-23; Mrk'. 4:1-20)

⁴ İsusı t'öğöl bütüm şəhərmoğoxun amdarxone eysay. Sa ği lap gele camaat giresi vədine İsusen şot'oğoynak' metər sa məsələne eçeri:

⁵ «Sa əkinçi şil şarp'sane c'eysa. Şark'at'an şilurxoy sa hemo yaq'e t'öğöl bitı turinoq'a çaxçuxesa, q'uşurxonal şot'oğoy t'uk't'i ut'unksa.

⁶ Sa hemo jəluğane bist'a, usumal göyünebaksa. Ama oçal mal baksuna görə xesuz mandı q'arinebaksa.

⁷ Bəziyo şaşluğane bist'a, şaşurxonal şiləxun sagala kalabaki şot'oğoy haqlayınşesba.

⁸ T'iyəminorox isə bərəkətlu oçalane bist'a, kalabakiyal sabaç q'at avuzın bare tast'a». Mot'o pit'uxun oşa ost'aar pine: «Ümüx bakalt'in ibakeq'an!»

⁹ İzi şagirdxon isə İçuxun xavart'un haq'i: «P'oy me məsəlin məənə hik'ə?»

¹⁰ Şot'in pine: «Buxaçuğoy padçağluğı sirurxo avabaksun vəxe tadeşe, t'iyəmit'oğoynak' isə hər şeyə məsələğonez exlətpsa ki, "Bəğəq'at'un - ama maq'at'un ak'i,

İbakeq'at'un - ama maq'at'un q'amışaki". †

¹¹ Me məsəlin məənə mone: şil - Buxaçuğoy əyite.

¹² Yaq'e t'öğöl bitı şilurxo - mo əyitə ibakalxone. Şot'oğon əyitə it'unbaksa, ama oşa iblisen hari əyitə içoğoy ük'exun ext'i taneşt'a ki, vəbaki çark'eşes nubakat'un.

¹³ Jeluğa bitı şilurxo - mo əyitə ibaki şot'o müqluğen q'abulbaloroxe. Ama içoğoy tum ost'aar tene, şot'aynak'al samal vədə vət'unbaksa, ama hari çətinluğa baft'ala k'inək' qoşt'unbaksa.

¹⁴ Şaşluğa bitı şilurxo - mo əyitə ibaki, ama me dünyəni narahatçiluğxon (təngə q'azayınşsun, kef zapsun) içoğoy şaat' bar tast'a nu bark'ala amdarxone.

¹⁵ Bərəkətlu oçala bitı şilurxo isə əyitə ibaki, şot'o içoğoy ük'e boş düzgünluğen q'a şaat'luğen efi amdarxone. Şot'oğon hər şeyə portp'i bart'un tast'a.

Çırağı barada məsələ
(Mrk'. 4:21-25)

¹⁶ Şuk'k'alən çırağa bəc'ük't'i q'aven but'teneksa, nəəl ki taxt'e oq'a latenexsa. Ama çırağı q'ave loxole laxsa ki, bağalt'oğon ak'eq'at'un. ‡

¹⁷ Şot'aynak' ki, t'etər sa c'əp'k'in eş teno ki, qavuna nu c'əğane, t'etər sa but' eşəəl teno ki, iz çə nu qayəğane. §

¹⁸ Mot'aynak'al ef hetər ümüxlaxsuna fikir tadanən. Şot'aynak' ki, şı bunesa şot'o samalal gele tadeğale. Ama şı tenosa, izi baksuna zəndbi şeyal iz kiyexun c'əğale». *

* **8:3 8:2-3** Mat'. 27:55-56; Mrk'. 15:40-41; Luk'. 23:49 † **8:10 8:9-10** İsa. 6:9-10; Ap'ost'. 28:26-27
‡ **8:16 8:16** Mat'. 5:15; Luk'. 11:33 § **8:17 8:17** Mat'. 10:26; Luk'. 12:2 * **8:18 8:18** Mat'. 25:29; Luk'. 19:26

İsusi nana q'a viçimux şuva?
(*Mat'. 12:46-50; Mrk'. 3:31-35*)

19 Sa ği İsusi Nana q'a viçimux İz t'öğölt'un hari, ama amdarxoy geleşaxun Şot'o İşalayınşakes tet'un baki.

20 İsus xavar tadi pit'un: «Vi Nana q'a viçimux c'öş çurpet'un, Va aksunt'un çuresa».

21 İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Bez Nana q'a viçimux Buxaçuğoy əyite ibaki şot'o bex p'ap'esp'aloroxe».

İsusi tufana bask'est'un
(*Mat'. 8:23-27; Mrk'. 4:35-41*)

22 Sa ği İsus İz şagirdxoxun lodk'ina laşi şot'oğö pine: «Ekinan göle t'e tərəf tağen». Şorox yaq'at'un baft'i.

23 Şorox lodk'inen tağat'an İsusə nep'en taneşeri, Şoval nep'axeşi. Birdən sa tufane eşeşi. Lodk'a xenen buybaksane burqi, şoroxal xatalu vəzyətət'un baft'i.

24 Şagirdxon İsusə İşalayınşaki Şot'o muğurbi pit'un: «Məlim, ay məlim, yan əfçiyan baksa!» İsusen hayzeri muşa q'a eşeğala xeyurxo q'adağanebi. Tufanal çurepi, şip'luğə baki.

25 Me vədine Şot'in İz şagirdxo pine: «Ef vëbaksun tene bu?» Şot'oğon isə q'İya baft'i hamal məət't'əl mandi sun-sunaxun xavart'un haq'say: «Me amdar hetər sa amdara ki, muşurxo q'a xenal əmirebsə, şoroxal tabit'un baksa?»

İçust'a murdar uruf bakala amdari q'olaybaksun
(*Mat'. 8:28-34; Mrk'. 5:1-20*)

26 Oşa şorox Galileyin bəş bakala gadaraluğoy oçalat'un hari.

27 İsus lodk'inaxun q'ariluğa c'eğat'an şəhərexun bakala sa işq'are Şot'oxun irəst'hari. Me amdari boş murdar urufe başey, şot'in ene hema vaxt'e ki paltar tene laney hamal k'oya təə, gərəməzəluğxone yəşəyınşsay.

28 Şot'in İsusə ak'ala k'inək' haraypi Şot'ay bəş diz çökt'i ost'aar pine: «Zaxun k'ən çuresə, ay Ala Arşit'ay Ğar? Va xoyinşezbsə, za əzyət ma tada!»

29 Şot'in metər şot'o görəne harayey ki, İsusen iz boş bakala murdar urufa c'eysunane əmirbey. Murdar urufen gele vaxt'axune me amdara əzyət tast'ay. T'etərə baksay ki, lap şot'ay kula-tura zinciren ğaçt'unney, ama şot'in p'urumal t'e zincirxo k'as'p'i t'inst'ay, murdar urufenal şot'o çölmoğone taşt'ay.

30 İsusen şot'oxun xavare haq'i: «Vi s'i hik'ə?» Şot'in "Q'oşun" pi coğabe tadi, şot'aynak' ki, iz boş murdar uruf geleney.

31 Şot'oğon İsusəxun içoğö bəğələyloğxo nu bost'unat'un xoyinşbsə burqi.

32 T'et'İya - buruğoy bel kala sa bəq'e sürüne otarişaksay. Murdar urufxon İsusə xoyinşt'unbi ki, içoğö bəq'ürxoy boş baysuna icaza tadane. İsusenal şot'oğö icaza tanedi.

33 Murdar urufxo amdaraxun c'eri bəq'ürxoy boşt'un başi. Dirist' sürüyəl buruğoxun oq'a - gölə baft'i q'əq'əneşi.

34 Bəq' otarişalxon mot'oğö aki t'it'eri me barada şəhərə q'a ayiz-moğot'un exlətp'i.

35 Camaatal k'ə baksuna tamaşabsane c'eri. Şorox İsusı t'öğöl hari iz boş'tan murdar urufxo c'eri amdara paltarla hamal iz haq'ıl iz bel İsusı turmoğost'a arşit'un ak'i. Şot'oğoy q'iyene haq'i.

36 Me əşurxo ak'it'oğon isə iz boş murdar urufxo başı amdari hetər q'olaybaksuna exlətt'unbi.

37 T'e vədə bütüm gadaraluğon İsusı içoğoy oçalaxun c'eri taysunat'un xoyinşbsa burqi, şot'aynak' ki, gelet'un q'ıbey. İsusal lodk'ına laşi qoşe qaybaki.

38 İz boş'tan murdar urufxo c'eri işq'aren İsusı t'öğöl manst'eynak' Şot'o xoyinşebi.

39 Ama İsusen şot'o metərə pi yaq'a badi: «Qaybaka vi k'oya, Buxaçuğon vaynak' bit'oğoval bitova exlətp'a». Me amdarenal taşi İsusı içeynak' bit'oğoy dirist' şəhərə yəymişebi.

*Xuyəri bəyinbaksun q'a çuğoy q'olaybaksun
(Mat'. 9:18-26; Mrk'. 5:21-43)*

40 İsus qoş qaybakat'an gele amdare Şot'ay bəş c'eri, şot'aynak' ki, bitot'in Şot'ay yaq'ane bəşsay.

41 Me vədə sinagogi kalo bakala Yair s'iyen sa işq'ar hari İsusı turmoğoy biti Şot'o xoyinşebi ki, iz k'oyaq'an hari.

42 T'e amdari bakal nu bakal sa dənə p'as's'e yəşt'ə xuyərə buy, soval elmoğoy loxoley. İsus t'iya tağat'an İz hərrəmine t'ema amdare buy ki, şot'oğoy aranexun satərene c'ovaksay.

43 Me amdaxoy boş içust'a p'as's'e usen p'i taysuni azar bakala sa çuuxə buy. Şot'in izi bakalt'u doxt'urxone xaşlayınşey, ama şot'oğoy saycət'in içü q'olaybes tene bakey.

44 Me çuux İsusı baç'anexun hari Şot'ay paltari ətəyə lafedi, hat'e saadal iz p'i taysun çurepi.

45 İsusen pine: «Şuvay Za laft'iyoy?» Ama şuk'k'alən iz ozane tene ext'i. T'e vədə P'et'eren pine: «Məəlim, axırı Vi hərrəmine amdər gelene!»

46 Ama İsusen pine: «Təə, Za şunesa lafedi, şot'aynak' ki, Zaxun zor c'eysunaz hisp'i».

47 T'e vədə çuğon izi c'ap' nu mandes baksuna ak'at'an t'ut'upsun hari İsusı turnoq'a bineti. Bütüm camaati bəş izi het'aynak' Şot'o lafst'una saal hat'e saad hetər q'olaybaksuna İsusı exlətebi.

48 İsusen şot'o pine: «Bez xuyər, vi vəbaksunen va çark'esedi. Arxayin taki».

49 İsusen me əyitmoğoy uk'at'an sinagogi kalat'ay k'oyaxun sa amdər hari pine: «Vi xuyər p'urene, məəlimə ene naraat maba».

50 Ama İsusen mot'o ibaki sinagogi kalat'u pine: «Ma q'ıba, saycə vəbaka, Vi xuyər yəşəyınşale».

51 İsus şot'ay k'oya eğat'an P'et'eraxun, İoanaxun, İak'ovaxun saal xuyəri bava-nanaxun başq'a şuk'k'ala İçuxun k'oya baysa tene barti.

52 Bitot'in xuyəreynak' önöpi şivant'unbsay. Ama İsusen pine: «Önöməpanan, ko p'uritene, hat'etər basek'e».

53 Şot'oğon isə İsusı loxol axşumsat'un burqi, şot'aynak' ki, xuyəri bisuna avat'unıy.

54 İsusen isə xuyəri kiyexun biq'i pine: «Hayza, bez bala!»

⁵⁵ Xuyəri uruf iz bədənəne qaybaki, şoval hat'e saad turele hayzeri. Oşa İsusen pine ki, xuyərə ukunq'at'un tadi.

⁵⁶ Xuyəri bava-nana mat mandet'unıy. Ama İsusen şot'oğə tapşurebi ki, me eşlin barada şuk'k'ala maq'at'un exlətp'i.

9

P'as's'e şagirdə tadeğala tapşuruğ
(Mat'. 10:1-15; Mrk'. 6:7-13)

¹ İsusen İz p'as's'e şagirdə İz t'öğöl k'alpi şot'oğə bito murdar urufxo c'evkseynak' saal azarxo q'olaybseynak' zor q'a ext'iyərə tadi.

² Oşa şot'oğə Buxaçuğoy padçağluği barada karoozbsa, azariğə q'olaybsane yaq'abi.

³ Şot'oğə metərə pi: «Yaq'eynak' hik'k'al - nə çombağ, nə toray, nə şum, nə təngə, nəəl ki badalbseynak' gurat' ma ext'anan.

⁴ Mani k'oya bağaynan, t'et'ıya mandanan, t'et'iinal yaq'a baft'anan.

⁵ Ama maya ki vəx nu q'abulbayt'un, t'e şəhərexun c'əğat'an ef turmoğoy tozal şap't'anan. Barta mo şot'oğəynak' sa nişanq'an baki». *

⁶ Metərлуğen, şorox yaq'a baft'i hər gala Müq Xavara yəymişbsun saal azarxo q'olaybsun ayizba-ayiz tarat'unpi.

Me əşurxo biq'ala amdar şuva?
(Mat'. 14:1-2; Mrk'. 6:14-16)

⁷ Bütüm me exlətxo hari t'et'rarx † İrodiyal ümüğə p'anep'i, şot'inal tene avay ki, k'əq'an fikirbi. Şot'aynak' ki, bəzit'oğon "mo İoane p'uri ganuxun bəyinbake",

⁸ bəzit'oğon "İlyane hare", bəzit'oğon "mo damna xavareçalxoxun soğone bəyinbake" next'unıy. ‡

⁹ İroden isə nexey: «İoani bula bot'est'ezu, p'oy iz barada me exlətxo tağala amdar şuva baki?» Şo İsusa ak'seynak' bisaney.

İsusi qo hazaraxun gele amdara boşevksun
(Mat'. 14:13-21; Mrk'. 6:30-44)

¹⁰ Ap'ost'olxon § İsusi t'öğöl qaybaki içəğoy biq'i əşurxoy barada Şot'o exlətt'unbi. Oşa İsusen şot'oğə İçuxun Bet'sayda uk'ala sa şəhərene taşeri.

¹¹ Ama camaaten me barada avabaki Şot'ay qoşt'ane baft'i. İsusen şot'oğə şaat'e q'abulbi, şot'oğəynak' Buxaçuğoy padçağluğaxune exlətp'i, q'olaybaksuna eht'iyəc bakalt'oğoval q'olayebi.

¹² Ene bəğ bateksay. P'as's'e şagirdal İsusi t'öğöl hari Şot'o pit'un: «Camaata tərba, barta hərrəmoğə bakala ganxo q'a ayizmoğə taşi içəğoy baskseynak' gaq'at'un bəğəbi, hamal sa şey haq'i kəyeq'at'un. Axırı yan miya çöl ganuyan».

¹³ Ama İsusen şot'oğə pine: «Kot'oğə ukun vən tadanən». Şagirdxon pit'un: «Yast'a qo şumaxun q'a p'ə çəlinəxun başq'a hik'k'al buteyax. Saycə taşi mema amdareynak' ukun haq'alane mande!»

¹⁴ T'et'ıya isə qo hazara İša işq'are buy. Ama İsusen İz şagirdxo pine: «Şot'oğə dəst'ə-dəst'ə, əlli-əlli arşevk'anan».

¹⁵ Şagirdxonal içəğə pi k'inək' arşevt'un'k'i.

* 9:5 9:3-5 Luk'. 10:4-11; Ap'ost'. 13:51 † 9:7 9:7 t'et'rarx - Rim imp'eriin sa hissın kalo. ‡ 9:8 9:7-8 Mat'. 16:14; Mrk'. 8:28; Luk'. 9:19 § 9:10 9:10 Luk'. 6:13

16 İsusen qo şuma q'a p'ə çəlinə ext'i göynul bəği şükürbala afırınane pi. Oşa şot'oğoy cöybi İz şagırxone tadi ki, camaata paybeq'at'un.

17 Bito kəyi-bot'unşi, avuzin mandala k'ot'orxoxun isə p'as's'e zənbile gireşi.

P'et'eri Xrist'osa çalxsun

(Mat'. 16:13-20; Mrk'. 8:27-30)

18 Sa ği İsusen tək afırınney. Şagırdxo Şot'o İşalayınşt'unbaki. İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Camaaten k'ə nexə? Zu şuzu?»

19 Şot'oğon metərt'un coğab tadi: «Bəzit'oğon K'unuk'bal İoan, bəzit'oğon - İlya, bəzit'oğon isə next'un ki, damna xavareçalxoxun soğone bəyinbake».*

20 T'e vədə İsusen xavare haq'i: «P'oy vən Za şunan hesabbsa?» P'et'eren coğabe tadi: «Hun Buxaçuğoy Xrist'osnu». †

21 Ama İsusen İz şagırdxo tapşürebi ki, me barada şuk'k'ala maq'at'un pi.

İsusi İz p'uri - bəyinbaksuni barada saturbəş avabakest'un

(Mat'. 16:21-28; Mrk'. 8:31-9:1)

22 Oşa Şot'in pine: «Amdari Ğara ağsaq'q'alxon, samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon gele əzyət tadalt'un, Şot'oxun çə taradalt'un, Şot'o bəspalt'un. Ama p'urit'ay xibimci ğine Şə bəyinbakale».

23 Oşa bitot'u pine: «Əğər şunesa Bez baç'anexun eysun çuresasa, içuxun kul haq'eq'an, hər ğiyal Bez baç'anexun iz xaça ext'iq'an hari. ‡

24 Şot'aynak' ki, şiin iz elmoğə efsun çureğayin, açesp'ale, ama şiin iz elmoğə zaynak' açesp'i bakayin, şot'o efale. §

25 Axırı bito dünyənə q'azayınşi hələl vi elmoğə açespsaxun nəəl ki əfçibaksaxun ten çark'eğalsa, şot'ay k'ə xeyirə bu?

26 Şin Zaxun saal Bez əyitmoğoxun ot'p'ayin, Amdari Ğarenal İzi, İz Bavay saal İvel angelxoy tamtarağen eğat'an şot'oxun ot'p'ale.

27 Vəx düzinəz nex: memiya çurpit'oğoy bəziyoroş Buxaçuğoy padçağluğı eysuna lap içəğoy piin ak'it'uxun oşa biyalt'un».

İsusi ak'esuni badalbaksun

(Mat'. 17:1-8; Mrk'. 9:2-8)

28 Me əyitmoğoxun oşa muğ ğine c'ovaki. İsusen İçuxun P'et'era, İoana saal İak'ova ext'i afırıpseynak' buruğone laşi.

29 İsusen afırık'at'an İzi ak'esun badalebaki, İzi paltari irəngəl map-mas'i, s'aldalane baki.

30 Hame vədine p'ə işq'ar hari İsusaxun exlətpsət'un burqı. Mot'oğoy soğə Moisey, t'e soğə isə İlyaney.

31 Şot'oğon tamtarağen hari İsusi Yerusalama İzi bisuni bex p'ap'espsuni baradat'un exlətpsəy.

32 P'et'era q'a içuxun bakalt'oğə isə bəğəloy nep'ene çaxp'ey. Ama muğurbaki şot'oğon İsusi tamtarağə saal İçuxun çurpi p'ə işq'arat'un ak'i.

33 İşq'arxo İsusaxun cöybakat'an P'et'eren Şot'o pine: «Məəlim, beşi memiya baksun he şaat'e! Eki xib dənə çadır biq'en: soğə Vaynak', soğə Moiseyeynak', soğəval İlyaynak'». Əslində şot'in içinal tene avay k'ə nex.

* 9:19 9:19 Mat'. 14:1-2; Mrk'. 6:14-15; Luk'. 9:7-8 † 9:20 9:20 Xrist'os - Ləəmeşiyo, c'ək'əsiyo upsune. ‡ 9:23 9:23 Mat'. 10:38; Luk'. 14:27 § 9:24 9:24 Mat'. 10:39; Luk'. 17:33; İoan. 12:25

³⁴ P'et'eren me əyitmoğo uk'at'an, sa asoy hari şot'oğo but'ek'i. İçoğoy loxol xoji bitat'an şot'oğon q'ıt'unbi.

³⁵ Asoyi boş't'an isə sa səse hari: «Mo Bezi Ğare, Bezi c'ək'p'iyone! Kot'o ibakanan!».*

³⁶ Səs bot'bakat'an şot'oğon İsusə savsat'un ak'i. Şagirdxon baki eşurxo sir k'inək' efi, me barada t'e vaxt' şuk'k'ala exlət tet'unbi.

Ğaraxun murdar urufi c'eysun
(Mat'. 17:14-21; Mrk'. 9:14-29)

³⁷ Əyc'indəri, şorox buruğoxun sığat'an, İsusə bəş kala sa top camaate c'eri.

³⁸ Camaati aranexun sa işq'aren harayepi: «Məəlim, xoyinşezbsa, bez ğara bəğa, şo bez tək sa ğare.

³⁹ Ərəbir kot'ay boş sa murdar urufe baysa, t'e vədə kot'in ost'aar harayene, iz kiin-turin t'ut'unne. Urufen kot'o iz jomoxun kəf baramin incit'mişebsa. Əylə gele əzyət tadit'uxun oşane iz boş't'an c'eysa.

⁴⁰ Zu Vi şagirdxoxun şot'o c'evksuna xaişbezu, ama şot'oğon bacartet'unbi».

⁴¹ İsusenal pine: «Ay nu vəbakala q'a yaq'a açesp'i nəsil! Heq'ədər Zu vəxun mandi vəx portp'oz? Vi ğara Bez t'öğöl eça».

⁴² Əyel İsusə İşalayınşakat'an murdar urufen şot'o oq'a saki j'ik'epi. Ama İsusen murdar urufa q'adağanebi, ğaral q'olaybi iz bavane qaydi.

⁴³ Bito Buxaçuğoy kalaluğa ak'i məət't'əlt'un manst'ay.

İsusə İzi bisuni barada p'urumal saturbəş avabakest'un
(Mat'. 17:22-23; Mrk'. 9:30-32)

Amdarxo hələl İsusə biq'i eşurxoxun içoğol tet'un harey. Hame vədine İsusen İz şagirdxo pine:

⁴⁴ «Həysə bezi uk'alt'oğoy yönbəri ümüxlaxanan: Amdari Ğar amdarxoy kiyel tadeğale».

⁴⁵ Ama şagirdxon me əyitə q'amıştet'unbaki. Me əyitin məəne şot'oğoynak' c'ap'e mandi, şot'oxun me əyiti k'ə upsuna xavar haq'suna isə zap't'unsay.

Ən kalo şuva?
(Mat'. 18:1-5; Mrk'. 9:33-40)

⁴⁶ Sa ği şagirdxon içoğoy arane ən kalo şu baksuni barada höcətbsat'un burqi.

⁴⁷ İsusen şot'oğoy ük'e boş bakala fikirxo avabaki, sa mis'ik' əylə eçeri İz t'öğöl çurdesedi.

⁴⁸ Oşa şot'oğoy pine: «Şin Bez s'iyen me əylə q'abulbayin, Zane q'abulbi baksa, Za q'abulbalt'in isə Za Yaq'abit'une q'abulbi baksa. Şot'aynak' ki, ef arane bitot'uxun mis'ik' bakalo ən kalone».

⁴⁹ İoanen pine: «Məəlim, yan Vi s'iyen murdar urufxo c'evk'ala sa amdaryan ak'i, ama yallarik' Vi baç'anexun tağalt'oğoxun nu baksuna görə şot'o q'adağanyanbi».

⁵⁰ Ama İsusen şot'o pine: «Şot'o mane ma bakanan! Efi əleyinə nu bakalo ef tərəfe».

Samariyaluğoy İsusə nu q'abulbsun

* 9:35 9:28-35 İsa. 42:1; Mat'. 3:17; 12:18; Mrk'. 1:11; 14:13-15; 2 P'et'. 1:17-18

⁵¹ İsusı dünyənəxun cöybaksuni vaxt' işalayınşaksunen Şot'in Yerusali-
ma taysunane q'ərara hari.

⁵² İsusen İçuxun bəş İz elçiğone yaq'abi. Şorox İsusı eysuni həzirluğa
bəğseynek' taşi samariyaluğoy sa ayizet'un başi.

⁵³ Ama samariyaluğon İsusı q'abul tet'unbi, şot'aynak' ki, Şo Yerusali-
mane taysay.

⁵⁴ İz şagirdxo bakala İak'oven q'a İoanen mot'o ak'i pit'un: «Çurensa,
ay Q'onçux, İlyan bi k'inək' yanal mot'oğö əfçibseynek' göynuxun arux
barst'una əmirben?» †

⁵⁵ Ama İsusen fırtıpi şot'oğö q'adağanəbi.

⁵⁶ Şoroxal q'erəz sa ayizet'un taşi.

*İsusı şagird baksun k'ə upsuna
(Mat'. 8:19-22)*

⁵⁷ Şorox yaq' tağat'an sunt'in İsusı pine: «Hun maya tağayin, zu Vi
baç'anəxun eğoz».

⁵⁸ İsusen şot'o pine: «Tülküğoyal, göynul purk'ala q'uşurxoyal mese bu.
Ama Amdari Ğare bul laxala sa gaal tene bu».

⁵⁹ Q'erəz sunt'u isə pine: «Bez baç'anəxun eki». Şot'inal coğabe tadi:
«Ay Q'onçux, za icaza tada, süft'ə tağaz bez bava oçalaxbaz».

⁶⁰ İsusen şot'o pine: «Barta p'urit'oğonq'an içoğoy p'urit'oğö oçalaxbi.
Hun isə taki Buxaçuğoy padçağluği barada bayanba».

⁶¹ P'urum q'erəz sunt'in pine: «Ay Q'onçux, zu Vi baç'anəxun eğoz, ama
süft'ə icaza tada tağaz bez k'ojint'oğoxun dirist'oğonbaz».

⁶² Ama İsusen şot'o pine: «Kötən əşp'est'i, ama qoş bəğalo Buxaçuğoy
padçağluğa yarayınş tenebsa».

10

*İsusı yetmiş tana karoozbsa yaq'absun
(Mat'. 10:5-16; 11:21-24; Mrk'. 6:7-13; Luk'. 9:1-6)*

¹ Mot'oxun oşa Q'onçuğon q'erəz sa yetmiş tan c'ək'p'i, şot'oğoval p'ə
tan-p'ə tan İz tağala şəhərmoğö q'a ayizmoğone yaq'abi.

² Şot'oğö pine: «Məhsul gelene, əşp'al isə mal, şot'aynak'al məhsuli
Q'onçuğö xoyinşbanan ki, İz məhsula girbseynek' əşp'alxoq'an yaq'abi.
*

³ Takinan! Zu vəx q'uziğö canavarxoy boş yaq'abala k'inək'ez yaq'absa.
†

⁴ Vəxun nə toray ma ext'anan, nə zənbil, nəəl ki torok'al. Yaq'al
şuk'k'alaxun savaxeyir-aabatxeyir ma banan.

⁵ Şinesa k'oya bağat'an süft'ə "vəynak' xeyirq'an baki!" upanan.

⁶ T'et'iya xeyir-bərəkətə layiğ sa amdar bakayin, efi şot'aynak' çureşi
xeyir-bərəkət şot'ay loxol bakale. Nu bakayin isə şo vəynak' qaybakale.

⁷ Ef başi k'oyal mandanan, vəx tadalt'uxun ukanan-üğənan, şot'aynak'
ki, əşp'al iz haq'q'a layiğə. K'oyaxun k'oya ma c'ovakanan.

⁸ Maninesa sa şəhərə bağat'an vəx q'abult'unbsasa, ef bəş laxalt'u
ukanan.

⁹ T'iya bakala azariğoval q'olaybanan, şot'oğö "Buxaçuğoy padçağluğ vəx
ene işalayınşakene" upanan.

10 Ama maninesa şəhərə vəx nu q'abulbayt'un, t'e şəhəri küçəmoğö c'ekinan, metər upanan:

11 "Ef şəhərə beş turmoğö arşi tozal şap't'i vəxyan qayst'a, ama mot'oval avabakanan ki, Buxaçuğoy padçağluğ ene işabakene."

12 Vəx nexzu, axırnci ğine t'e şəhəri hal Sodomaxun betər bakale.

13 Vay vi hala, ay Xorazin, vay vi hala, ay Bet'sayda! Vəst'a baki möcüzoox Sur q'a Sidona bakiniy, şot'oğon gele vaxt'axun çul lapi içoğoy bel jeq' şipi †toobabet'uniy.

14 Şot'aynak'al, axırnci ğine ef hal Sur q'a Sidonaxun betər bakale.

15 P'oy hun, ay K'efernaum? Fikirenbsa ki, va göynul ěqevk'alt'un? Təə! Vi bula oçala badalt'un!

16 Metərлуğen, vəx ümüxlaxalo Za ümüxlaxine baksa, vəx t'öxbalo za t'öxbine baksa. Za t'öxbalo isə Za Yaq'abit'une t'öxbi baksa». §

Yetmiş şagirdi qaybaksun

17 Yetmiş şagird müq-müq qaybaki, pit'un: «Ay Q'onçux! Vi s'iyen əmirbat'an murdar urufxoval yax tabit'un baksa!»

18 İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «Zu Şeytani s'əq' k'inək' göynuxun bist'una ak'ezu.

19 Mone, Zu vəx dizik'xo q'a sk'arp'ionxo, düşməni k'ə zor bunesa vən zərəl zapinut' turin oq'a laxi çaxçuxpsuna ext'iyərez tadi. *

20 Ama urufxoy vəx tabi baksuna təə, ef s'iyurxoy göynul şamesuna müq bakanan».

İsusi müqluğ

(Mat'. 11:25-27; 13:16-17)

21 Metər upsun q'a İvel Urufi müqluğ İsusi loxol şiyusun sane baki, Şoval müqluğen buybaki pine: «Ay göye q'a oçali Q'onçux bakala Bava! He şaat'a ki, mot'o içoğö haq'ullu, kamallu hesabbalt'oğoxun c'ap'bi xuri əyloğoynak'en qaypi! Hoo, ay Bava, mo Vi şaat' niyətey.

22 Bez Bavay tərəfəxun hər şey Zane tadeşe. Ğare Şu baksuna İz Bavaxun başq'a şuk'k'alən tene ava. Bavay Şu baksunal İz Ğaraxun q'a İz Ğaren avabakest'un çureğala amdaxoxun başq'a şuk'k'alən tene ava». †

23 Oşa İsus şagirdxoç fıripi şot'oğö cöycə pine: «He bəxt'əvərə t'e pulmux ki, ef ak'alt'oğone aksa!

24 Vəx nexzu: xavareçalxoy q'a padçağxoy gelet'ine ef ak'alt'oğö aksun çureşi, ama tet'un ak'i, ef ibakalt'oğoval ibaksun çurt'unşi, ama tet'un ibaki».

Xeyirxax samariyalı barada bakala məsələ

25 Sa k'anun zombalen İsusa sinəyişbseytnak' hayzeri pine: «Məəlim, zu k'ə şaat'luğ baz ki, həmişəluğ yəşəyişə haq'az?»

26 İsusenal şot'oxun xavare haq'i: «K'anuni boş k'ə şameşe? K'alpi hetərən q'amışaksa?»

27 Şot'in coğabe tadi: «Q'onçuğö, Vi Buxaçuğö vi bütüm ük'en, vi bütüm elmuğen, vi bütüm zoren, saal vi bütüm haq'ilen çureki". Saal "vi işat'u hun va çureğalt'ullarik' çureki"».

‡ 10:13 10:13 çul lapi jeq'e boş arşi - Damna israilluğon çul lapi içoğoy bel jeq' şit'unney ki, içoğoy yaslu baksuna nəəl toobabsuna ak'est'at'un. § 10:16 10:16 Mat'. 10:40; Mrk'. 9:36-37; Luk'. 9:47-48; İoan. 13:20 * 10:19 10:19 İvel məğ. 91:13 † 10:22 10:22 İoan. 1:18; 3:35; 10:15

28 İsusen şot'o pine: «Hun düz coğaben tadi. Haketərəl ba - yəşəyınşalnu». †

29 Ama k'anun zombalen içü təmizə c'evkseynak' p'urum İsusaxun xavare haq'i: «P'oy bez išoo şuva?»

30 İsusen metərə coğab tadi:

«Sa amdar Yerusolimaxun Yerixoya tağala yaq'e loxol amdar fūq'k'alxoy kiyene kofst'a. Fūq'k'alxon şot'ay paltara c'eq'i, şot'o t'api, oşa isə elmoğoy loxol barti tat'unsa.

31 T'etərə baksa ki, t'e yaq'en sa bəyinşe c'ovaksa. Şot'in me amdara ak'at'an c'ovaki yaq'e t'e soğə tərəfene taysa.

32 Sa leviluyal t'et'iya İşalayınşakat'an t'e amdara ak'i c'ovaki yaq'e t'e soğə tərəfene taysa.

33 Samal oşa isə hat'e yaq'en sa samariyalune c'ovaksa. Şot'in me amdara ak'at'an şot'o iz goroxe eysa,

34 şot'ay yaroğə c'əyinen q'a finen os'k'i gəçene. Oşa me amdara iz elema arşevk'i q'onəğxo mandala galane eşt'a, şot'ay q'ulluğene çure.

35 Əyc'indəri şot'in q'onəğ mandala k'ojin kalat'u c'evk'i p'ə dinar § tadi nexə: "Me amdara saat' bəğa, əgər mot'oxunal gele vi xarc c'eğayin, zu qoş qaybakat'an va tadoz."

36 Vi zənden, me xib tanaxun fūq'k'alxoy kiyel baft'i amdari išoo manuva?»

37 K'anun zombalen coğabe tadi: «Şot'aynak' ük' bok'osp'iyə». İsusenal şot'o pine: «T'e vədə taki, hunal haketər ba».

İsus Mart'ay q'a Mariyay k'oya

38 İsus İz şagirdxoxun yaq' tağat'an şorox yaq'e loxol bakala sa ayizet'un başi. Memiya Mart'a s'iyen sa çuğon Şot'o iz k'oyane k'alpi.

39 Şot'ay Mariya s'iyen sa xunçine buy. Şo Q'onçuğoy turmoğost'a arşi Şot'ay əyitmoğone ümüxlaxsay. *

40 Mart'ay isə bul əşlə gərgürey. Şo İsus İşalayınşaki pine: «Ay Q'onçux! Ten aksa ki, bez xunçen əşurxo bütümə bez loxole bose? Kot'o upa ki, za köməybeq'an!»

41 Q'onçuğon isə şot'o metərə coğab tadi: «Mart'a, Mart'a, hun gele şeyaxunen fikirbi naraat baksa,

42 ama lazım bakalo tək sa şeye. Mariyan həgigi lazım bakalt'une içeynak' c'ək'p'e. Moval iz kiyexun tene haq'eğal».

11

Afırpsuni barada zombsun (Mat'. 6:9-13; 7:7-11)

1 Sa ği İsusen afırınney. Afırıpı çark'it'uxun oşa İz şagirdxoy sunt'in Şot'o pine: «Ay Q'onçux, İoanen iz şagirdxo zombi k'inək' Hunal yax afırpsuna zomba».

2 İsusen şot'oğə pine: «Afırık'at'an metər upanan:
Ay göynul bakala beş Bava,
Vi s'i İvelq'an baki,
Vi padçağluğq'an hari.
Göynul bakala k'inək'

† 10:28 10:25-28 Lev. 19:18; 18:15; K'an. 6:5; Mat'. 22:35-40; Mrk'. 12:28-34 § 10:35 10:35 dinar - t'e gala manst'uni sa ğine toy 1/12 dinarey * 10:39 10:38-39 İoan. 11:1

Oçalal Vi əyitq'an baki.

³ Beşi ğiluğ şuma yax hər ği tada.

⁴ Yax borclu bakala amdarxo yan bağışlayınşala k'inək'

Hunal beş günaxxo bağışlayınşa.

Yax sinəyinşmaba,

Ama yax şərəxun çark'est'a».

⁵ Oşa İsusen şot'oğö pine: «Məsələ, ef boşt'an sunt'ay dost'e bu. Üşenin yarineşt'a t'e dost'e t'öğöl taşi nexnu: "Bez dost', za xib dənə borc şum tada,

⁶ şot'aynak' ki, bez k'oya amdare hare, iz bəş laxala hik'k'al tezax bu".

⁷ Dost'enal k'oyaxun metərə coğab tast'a: "Za naraat ma ba. Çomo ene kirit'e, əyloxal bez t'öğöl bask'et'un, zu həysə hayzeri va hik'k'al tades tez baksə".

⁸ Vəx nexzu, me amdara iz dost' baksuna görə nuval tadayin, şot'ay inadən çuresuna görəl bakayin hayzeri şot'ay çureğalt'u tadale.

⁹ Şot'o görəl vəx nexzu: çurekinan - vəx tadeğale, qəvekinan - bəğəbalnan, çomo t'apanan - vəynak'al qayeğale.

¹⁰ Şot'aynak' ki, hər çureğalt'in haq'ale, hər qəveğalt'in bəğəbale, hər çomo t'ap'k'alt'aynak'al çomo qayeğale.

¹¹ Ef arane t'etər sa bava bune ki, iz ğaren içuxun çəli çureğane, ama çəlin gala şot'o dizik' tadane?

¹² Nəəl ki, qoq'la çureğayin, şot'o sk'arp'ion tadane?

¹³ Metərlüğən, əgər vən pis baksun-baksun ef əyloğö şaat' şeymux tades bananksasa, göynul bakala Bavan İçuxun çureğalt'oğö İvel Uruf tene tadon ki?»

İsus q'a Baal-Zevul

(*Mat'. 12:22-30; Mrk'. 3:20-27*)

¹⁴ Sa ği İsusen lal sa amdaraxun murdar urufane c'evk'i. Murdar uruf c'erit'uxun oşa lale muz qayeşi. Camaat mat manedi.

¹⁵ Ama şot'oğöy bəzit'oğön next'uniy: «Kot'in murdar urufxo şot'oğöy kalo bakala Baal-Zevuli zorene c'evksa». *

¹⁶ T'iyəmit'oğön isə İsusa sinəyinşbseynak' Şot'oxun göynuxun eğala sa möcüzə ak'est'unat'un tələbbsay. †

¹⁷ Ama şot'oğöy k'ə fikirbsuna avabakala İsusen şot'oğö pine: «İz boş dava bakala padçağluğ vərəne bakon. İz boş dava bakala k'ojal şareğön.

¹⁸ Əgər Şeytanal iç-içuxun davinane c'eysasa, şot'ay padçağluğ hetərə portp'on? Vən nexnan ki, Zu murdar urufxo Baal-Zevuli zorenez c'evksa.

¹⁹ Ama əgər Zu murdar urufxo Baal-Zevuli zorenez c'evk'sasa, t'e vədə ef amdarxon şi zorene c'evksa? Kot'aynak'al şorox içan vəynak' divanbal bakalt'un.

²⁰ Ama əgər Zu murdar urufxo Buxaçuğöy zorenez c'evk'sasa, mo şo upsune ki, Buxaçuğöy padçağluğ ef aranene.

²¹ Əgər zorba sa amdar belxun-oşe silaxlayınşaki iz k'oja q'orişesbasa, şot'ay var-dövləteynak' q'ı butene.

²² Ama şot'oxun zorbat'in içü hücümbi q'alib eğayin, t'e vədə şot'ay güvəyinşəki silaxxo iz kiyexun exedon, talayınşi şeyurxoval cöyebon.

²³ Zaxun sagala nu bakalo Bez əleyinəne, Zaxun sagala nu girbalt'in şarene. ‡

* **11:15 11:15** Mat'. 9:34; 10:25 † **11:16 11:16** Mat'. 12:38; 16:1; Mrk'. 8:11 ‡ **11:23 11:23** Mrk'. 9:40

²⁴ Murdar uruf amdaraxun c'eğat'an xesus ganxone tarak'on, içeynak' irəətlüğe qəveğon. Şot'o nu bəğəbat'an isə unek'on: "Bezi c'eri k'oya qaybakaz".

²⁵ K'oya qaybakat'anal şot'o şameşi gireşine ak'on.

²⁶ Me vədə şot'in taşi içuxun samalal betər bakala vüğ murdar urufe eçon. Şoroxal t'iya başi mant'undon. T'e vədə me amdari hal süft'int'uxunal pise bakon».

²⁷ İsusen mot'o uk'at'an sa çuğon amdarxoy boş't'an alloy səsen Şot'o pine: «Va iz tapane taradiyo, va döş tadiyo he bəxt'əvərə!»

²⁸ Ama İsusen pine: «Buxaçuğoy əyitə ibaki şot'o əməlbəloroxe bəxt'əvərə!»

Xavareçal İonay nişan

(Mat'. 12:38-42)

²⁹ Camaat Şot'ay hərrəminə gelene baksay. İsusenal pine: «Həysət'in nəsil gele pise. Şot'oğon möcüzət'un qəvesa, ama şot'oğə İonay möcüzənaxun başq'a sal sa möcüzə tene tadeğal. §

³⁰ Şot'aynak' ki, İona Ninevin camaateynak' hetər sa möcüzə bakenesa, Amdari Ğaral me nəsiləynak' hat'etər bakale. *

³¹ Güney tərəfin çuux-padçağenal † axırnci ğine me nəsili amdarxoxun sagala bəyinbaki şot'oğə taxsırkər c'evk'i pisləyişale. Axırı şo dünyəni t'e t'öğölun hayzeri Solomoni müdrük əyitmoğə ümüxlaxsane harey. Ama memiya Solomonaxunal ala Bakalono.

³² Ninevin amdarxonal axırnci ğine me nəsiləxun sagala bəyinbaki şot'oğə taxsırkər c'evk'alt'un. Axırı şot'oğon İonay karooza ibaki toobabət'uniy. Ama həysə ef t'öğöl Bakalo İonaxunal üst'üne! ‡

Bədəni çirağ

(Mat'. 6:22-23)

³³ Şuk'k'alən şama bəc'ük't'i şot'o c'əp'k'in gala, nəəl ki q'ave oq'a latenexo. Ama şama çiraği q'ave boşə laxon ki, bona bağalt'oğon işiğə ak'at'un. §

³⁴ Amdara işiğlu balo isə izi pule. Əğər vi pul sağlam bakayın, dirist' vi bədənəl işiğlu bakale. Ama piin zəif ak'ayın, bədənəl bayinq'une bakon.

³⁵ Metərluğən, bəğa ki, vast'a bakala "işig" bayinq'un maq'an baki.

³⁶ Şot'aynak' ki, dirist' vi bədən işiğlu baki sal sa ga bayinq'un nu mandayın, vast'a bakala işig şamen vi loxol sakala işig k'inək' bakale».

Vay ef hala, ay fariseyxo!

(Mat'. 23:1-36)

³⁷ İsusen mot'oğə pit'uxun oşa fariseyxoy sunt'in Şot'o iz k'oya şum uksane k'alpi. Şoval şot'ay k'oya taşi sulfin bel areşi.

³⁸ İsusi şum ukalt'uxun bəş İz kulmoğə nu os'ksuna ak'ala farisey mət't'əle mandı. *

³⁹ T'e vədə Q'onçuğon şot'o pine: «Vən, ay fariseyxo, ef t'alik'i, boşq'avi baç'anal os'nank'sa, ama ef bonaxun tamaxkərлуğən q'a pislüğən buynan.

§ 11:29 11:29 Mat'. 16:4; Mrk'. 8:12 * 11:30 11:30 İon. 3:4 † 11:31 11:31 güney tərəfi çuux-padçağ - yəni, Səbaxun Solomoni t'öğöl hari çuux-padçağ. 1 Padç. 10:1-13; 2 Hadis. 9:1-12 ‡ 11:32 11:32 İon. 3:5 § 11:33 11:33 Mat'. 5:15; Mrk'. 4:21; Luk'. 8:16 * 11:38 11:38 - T'e vaxt' iudeyxon sa ədət k'inək' şum ukalt'uxun bəş içoğoy kula oşk'alat'uniy. Me hərəkəten içoğə pakbsunat'un ak'est'ay.

⁴⁰ Ay haq'ılsuzxo, q'amıştenanbaksa ki, qavuna bakalt'u Yaratmışalt'ine bona bakalt'uval yaratmışe.

⁴¹ Vəx isə ef q'ave boş bakalt'oğö kəsibxo tast'une manst'a, t'e vədə vəynak' hər şey təmize bakon.

⁴² Ama vay ef hala, ay fariseyxo! Şot'aynak' ki, vən irəəni q'a q'erəzəl göyüni vis' paye sunt'u tast'una ən vacib hesabbi, insafa q'a Buxaçuğö çuresuna isə t'öoxnan bost'a! Ama sunt'u bat'an, t'e sunt'uval gərəy eyexun nu c'evk'an! †

⁴³ Vay ef hala, ay fariseyxo! Axırı vən sinagogxo ən hörmətlü gala arst'una, bazarin meydanxo amdarxon vəxun p'ə kiin kul-kiye biq'i "xeyirq'an baki" upsunanən çuresa.

⁴⁴ Vay ef hala! Şot'aynak' ki, vən insanxoy nu avabaki iz looxun çaxp'i c'ovakala açi gərəmzoğxonən oşq'arst'a».

⁴⁵ T'e vədə k'anun zombalxoy sunt'in İsusə coğabe tadi: «Məəlim, hun mot'oğö upsunen yaxal təhk'irenbsa».

⁴⁶ İsusənəl metəre pi: «Vay efıyal hala, ay k'anun zombalxo! Şot'aynak' ki, amdarxo bİhi yūken yūkləyinşnanbsa, ama vən ef k'əşinal me yūkürxo tenən duğsa.

⁴⁷ Vay ef hala! Şot'aynak' ki, ef bavoğon besp'i xavareçalxoynak'nən məğbərox‡ biq'sa.

⁴⁸ Metərluğən, ef bavoğon, kalboğon bit'oğö təst'İğnanbsa. Şot'aynak' ki, şot'oğont'un xavareçalxo besp'e, vənəl şot'oğöynak' məğbəroxnan biq'sa.

⁴⁹ Mot'aynak'al Buxaçuğöy əyit metərey: "Zu şot'oğöynak' xavareçalxo q'a ap'ost'olxo yaq'aboz, ama şot'oğon bəzit'oğö besp'alt'un, bəzit'oğö şəp'eğalt'un".

⁵⁰ Mot'aynak'al me nəsilən dūnyəni binora laxesit'uxun mağay

⁵¹ bari bütüm xavareçalxoy p'ıya görə coğab tadale: Aveli p'ıyaxun burqı q'urban eçala gane q'a xrami arane besp'i Zəkəriyəy p'ıyal şirik'. Hoo, Zu vəx nexzu, me əşurxo görə coğab tadalo me nəsil bakale. §

⁵² Vay ef hala, ay k'anun zombalxo! Şot'aynak' ki, avabaksuni çomoy açara exnandi, ama nə vən bağalo tenən baki, nəəl t'ıya baysun çureğalt'oğö tenən barti».

⁵³ İsus t'et'iin c'eğat'an, k'anun zombalxon q'a fariseyxon Şot'o p'əbulla sualxo tadi çətinluğa bast'unt'un çuresay ki,

⁵⁴ İz jomoxun c'eğala sa sərf əyiten Şot'o təlinə badat'un.

12

Ma q'ıbanan

(Mat'. 10:26-33)

¹ Me vədə İsusi hərrəminə hazarxon amdarxone giresi. Şorox t'eq'ədər gelet'unıy ki, sun-sunay loxolt'un laysay. İsusen süft'ə İz şagirdxoxun exlətə burqı pine: «Fariseyxoy əyinəl ma vėbakanan! Şot'aynak' ki, şorox p'əçolat'un.*

² T'etər c'ap' sa şey teno ki, əşk'ərə nu c'eğane, t'etər c'əp'k'in sa şeyal teno ki, nu avabakeğane. †

† 11:42 11:42 Lev. 27:30 ‡ 11:47 11:47 məğbərə - but' gala bakala gərəmzəluğ § 11:51 11:50-51 Burq. 4:8; 2 Hadis. 24:20-21 * 12:1 12:1 Mat'. 16:6; Mrk'. 8:15 † 12:2 12:2 Mrk'. 4:22; Luk'. 8:17

³ Mot'o görəl vən bayıñq'una pit'u ğene işiğa ibakalt'un, t'e bonin otağa ümüğoy tume pi hər əyitəl üğülxun bayan bakale.

⁴ Ay Bez dost'urxo, vəx nexzu: bədənə besp'i şot'oxun oşa q'erəz hik'k'al nu bes bakalt'oğoxun ma q'ıbanan.

⁵ Ama şuxun q'ıbsun lazım baksuna vəx uk'az: amdara besp'it'uxun oşa, şot'o cəhənnəmə boses bakala Buxaçuğoxun q'ıbanan! Hoo, vəx nexzu, Şot'oxun q'ıbanan.

⁶ Qo çoval tene ki, p'ə xuri tənginə toyəğalo? Ama şot'oğoyal sayco Buxaçuğoy eyexun tene c'eysa.

⁷ Ef bel bakala popurxoval isə bəq'ələsene! Ma q'ıbanan, vən bəq'əlpi çark'es nu bakala çovalxoxun gele dəyərlunan!

⁸ Zu vəx mot'oz nex: şiin Za amdaxoy bəş çalxayin, Amdari Ğarenal şot'o Buxaçuğoy angelxoy bəş təmiz ük'en çalxale.

⁹ Ama şiin Za amdaxoy bəş nu q'abulbayin, şoval Buxaçuğoy angelxoy bəş q'abul tene bakal.

¹⁰ Amdari Ğare əleyinə k'ənesa uk'ala amdar bağışlayınşakale, ama İvel Urufi əleyinə uk'alo tene bağışlayınşakal. †

¹¹ Vəx sinagogxo, kalaluğbalxoy bəş eçat'an vəx hetər çark'est'uni, k'ə upsuni barada naraat ma bakanan.

¹² İvel Urufen vəx t'e dayğınast'a k'ə upsuna zombale». §

Dövlətli q'ammazi barada məsələ

¹³ Amdaxoy boşt'an sunt'in İsusa pine: «Məəlim, bez viçə upa ki, bavaxun mandi mirasa zaxun cöybeq'an».

¹⁴ İsusen şot'o metərə coğab tadi: «Ay viçi, Za şina ef loxol divanbal, nəəl ki, mal cöybal laxe?»

¹⁵ Oşa İsusen şot'oğoy pine: «Diggətlü bakanan, hər cür tamaxkərluğaxun əxil bakanan, şot'aynak' ki, amdari şaat' yəşəyinşsun dövləti geleluğaxun asulu tene».

¹⁶ T'e vədə İsusen şot'oğoy me məsəlinəne exlətp'i: «Sa varlu amdari oçalen bol məhsule tast'a.

¹⁷ Me amdarenal iz ük'e boş fikirebsa: "Me məhsula bez laxala ga butezax. İse k'ə baz?"

¹⁸ Oşa pine: "Metər booz: bez bütüm ambarxo şark'oz. Oşa samalal kalo biq'i bez bütüm taxıla q'a mala t'iya bak'oz.

¹⁹ Oşa isə bez elmux irəətluğa c'eğale. Bez yəşəyinşi axıral şirik' bəs bakala var-dövlətzax bu. Kəyi-üği kef booz!"

²⁰ Ama Buxaçuğon şot'o pine: "Ay axmağ, me üşe vi elmoğoy vaxun haq'alt'un. P'oy vi girbiyo şu mandale?"

²¹ Hametər içeynak' dövlət girbi, ama Buxaçuğoy bəş dövlətli nu bakala hər sunt'ay axır metər bakale».

Hik'k'ali fikirə ma zapanan!

(Mat'. 6:20-21; 25-34)

²² Oşa İsusen iz şagirdxo metərə pi: «Kot'aynak'al Zu vəx nexzu: "K'ə ukalyan?" pi, ef elmoğoy, "K'ə lak'alyan?" pi, ef bədəni fikirə ma zapanan.

²³ Elmux uksunaxun, bədən isə lapsunaxun vacibe.

† 12:10 12:10 Mat'. 12:31-32; Mrk'. 3:28-29 § 12:12 12:11-12 Mat'. 10:19-20; Mrk'. 13:11; Luk'. 21:14-15

24 Ğəynoĝo bəĝanan: şot'oĝon nə bitet'unst'a, nə extet'unbsa, nə ambarxo tet'ux bu, nə kururxo. Ama Buxaçuĝon şot'oĝo ukesest'a. Vən isə q'uşurxoxun heq'ədər dəyərlunan!

25 Ef mat'ine fikirbsunen iz ömürə malcəəl bakayin boxoy bes bakon?

26 Əgər vən me mis'ik' şeyə bes tenan baksasa, ene q'erəz şeyurxoy fikirə zap'suni he məənə bu?

27 İse vardurxoy hetər kalabaksuna bəĝanan! Şot'oĝon nə zəhmət tet'un zap'e, nə əltet'unst'a. Ama vəx nexzu, lap Solomonenal bütüm iz var-dövləti boş me vardurxoy saycət'ullarık' tene lapey. *

28 Ay vəluĝ mal bakalxo, Buxaçuĝon çöle ğe baki, əyc'ə isə aruĝo boşəgala oya metər lapesest'asa, yəni vəx tene lapest'on ki?

29 Şot'o görəl "k'ə ukalyan?", "k'ə üĝəlyan?" pi fikir ma banan, mot'aynak' naraat ma bakanan.

30 Şot'aynak' ki, mo Buxaçuĝo nu çalxalt'oĝoy əsəs fikire. Ef Bavan isə efi het'u eht'iyəc baksuna avane.

31 Vən isə tək Buxaçuĝoy padçaĝluĝa qəveynan, t'e vədə mandi şeymuxal vəx avuzin tadeĝale.

32 Ma q'ıba, ay mis'ik' sürü! Şot'aynak' ki, ef Bavan padçaĝluĝa vəx tast'unane çureşi.

33 Ef bakalt'u toydanan, kəsibxo paybanan. Vəynak' isə nu bisibakala kisoox, göynul nu çark'ala dövlət həzirbanan. T'et'iya nə oĝri tene eĝon, nə şot'o miĝmiĝen tene k'as'k'on.

34 Şot'aynak' ki, ef dövlət mayanesa, ef ük'əl t'et'iya bakale».

Ayıĝ bakanan

(*Mat'. 10:34-36; 24:42-51; Mrk'. 13:32-36*)

35 «Bəĝanan ki, ef bığ həmişə ğaç, çiraĝxo isə bəc'ük't'i həzirq'an baki.

36 Laşk'oyaxun qaybakala aĝay yaq'a bəĝala, şot'in çomo t'ap'sun q'a qaypsuna həzir bakala nöker k'inək' bakanan. †

37 He bəxt'əvərə t'e nökerxo ki, içoĝoy aĝa qaybakat'an şot'oĝo muĝure aksa! Vəx düzinəz nex: t'e vədə şot'in içine iz bığa ğaçp'i nökerxo sulfin bel arşest'on, şot'oĝo q'ulluĝebon.

38 Aĝan içoĝo lap üşenin yarine, nəəl ki kəykəymoĝo hari muĝur ak'ala nökerxo he bəxt'əvərt'un!

39 Avabakanan ki, əgər k'ojin q'onçuĝon oĝrin mani vədine eysuna avabakiniy, iz k'oj fūq'teneĝoy.

40 Hametər, vənəl həzir bakanan, şot'aynak' ki, Amdari Ğar vən nu yaq'bəĝala vədine eĝale».

41 P'et'eren pine: «Ay Q'onçux, me məsəlinə tək yaynak'en exlətpsə, yoxsa bitot'aynak'?»

42 Q'onçuĝon coĝabe tadi: «Aĝan iz nökerxoy loxol kalo laxi, şot'oĝo iz vədineş't'a şum tast'una tapşurbi ext'ibərli q'a haq'ullu nöker şuva p'oy?

43 He bəxt'əvərə t'e nöker ki, iz aĝan k'oya qaybakat'an içu əşlin bele aksa!

44 Vəx düzinəz nex, aĝan me nökerə iz bito var dövləti loxol kalo laxale.

45 Ama əgər t'e nökeren iz ük'e boş "bez aĝa c'əyi eĝale" pi, t'iyəmi nökerxo q'a çuux-nökerxo t'ap'k'ayin, kəyi-üĝi finaĝoyluĝbayin,

46 t'e nökeriaĝa şot'in nu yaq'bəĝala ğine, sal iz haq'ile nu eĝala vədineş't'a eĝale. Hariyal şot'o bihi caza tadale, oşal ext'ibərsuzt'oĝoxun sa biq'ale.

* 12:27 12:27 1 Padç. 10:4-7; 2 Hadis. 9:3-6 † 12:36 12:35-36 Mat'. 25:1-13

⁴⁷ İz q'onçuğoy çureğalt'u avabaksun şot'ay çureğalt'u əməl nu bala nöker gele t'ap'eğale.

⁴⁸ Ağay çureğalt'u nu avabaki cazina layiğ əş biq'alo isə mal t'ap'eğale! Şu gelene tadesəsa, şot'oxun geleyal haq'eğale. Şu gele əşe tapşurbakesa, şot'oxun tələb bakaloval gele bakale.

Dünyəni p'ə gala cöybaksun

⁴⁹ Zu dünyəne arux şip'saz hare. K'ə bakoy me arux bəc'ük'eşi bok'i bakiniy!

⁵⁰ Ama Zu gele əzyət ak'i biyalazu. Za tapşurbaki əşləl bex p'ap'esp'amin Zu çətinluği boş bakalazu! †

⁵¹ Vən fikirnanbsa ki, Zu oçali çoyel şip'luğ eşt'az hare? Təə, vəx nexzu ki, Zu cöybaksun eşt'az hare!

⁵² Şot'aynak' ki, mot'oxun oşa sa k'oya qo tan yəşəyinşəbsasa, şorox sun-sunaxun cöybaki xib tan p'ə tani loxol, p'ə tan xib tani loxol eqeğale.

⁵³ Bava ğaraxun, ğar bavaxun, nana xuyərəxun, xuyər nanaxun, q'aynako binaxun, bin q'aynakoxun cöybakalt'un». §

Nişanxo q'amışaksun

(Mat'. 16:2-3)

⁵⁴ Oşa İsusen bütüm camaata mot'oval pine: «Vən bəğ batk'ala tərəfəxun eğala asoya ak'at'an hat'e saad "ağala eğale" nexnan, düzəl c'enesa.

⁵⁵ Güney tərəfəxun muşe fupsuna ak'at'an "gele gam bakale" nexnan, düzəl c'eneşa.

⁵⁶ Ay p'əçolorox, oçali q'a göye nişanxon k'ə upsuna q'amışakes bananksa, ama həysət'in vaxt'en k'ə upsuna q'amışakes tenan baksa?

⁵⁷ Vəynak' het'ay düz baksuna het'u görə q'amışakes tenan baksa?

⁵⁸ Axırı əgər hun va taxsırkər balt'uxun sagala divanbali t'öğöl tağayin, vaynak' saat'e bakon ki, şot'oxun yaq'acə barişakavax. Tenesa, şot'in va divanbali t'öğöl xork'ale, divanbalen isə va zindani kalat'ay kiyel tadale. Şot'inal va zindana bosale.

⁵⁹ Vəx nexzu: t'et'iin axırinci köpiyal şirik' tadinut' ten c'eğal». *

13

Amdarxo toobabsuna k'alpsun

¹ Me vaxt' t'et'iya bakala bəzi amdarxon İsusə xavart'un tadi ki, P'ilat'en sa hema Galileyluğə bəsp'i şot'oğoy p'iyə içoğoy eçala q'urbanxoy p'iyane gərbe.

² İsusen kot'o metərə coğab tadi: «Vən penanp'oy me Galileyluyox mandi Galileyluğoxun bətər günaxkərt'uniy ki, me cürət'un p'uri?

³ Təə! Ama Zu vəx nexzu: əgər tooba nu baynan, vənəl bito şot'oğollarik' əfçibakalnan.

⁴ Nəəl ki, Siloami q'ala muğes's'e tane bel biti şot'oğə besebi, fikirnanbsa ki, şorox mandi Yerusəlimluğoxun gele taxsırkərt'uniy?

⁵ Təə! Ama Zu vəx nexzu: əgər tooba nu baynan, vənəl bito şot'oğollarik' əfçibakalnan».

Bar nu tadala incilnə xod

(Mat'. 21:18-19; Mrk'. 11:12-14)

† 12:50 12:50 Mrk'. 10:38 § 12:53 12:51-53 Mat'. 10:34-36; Mik'. 7:6 * 12:59 12:58-59 Mat'. 5:25-26

⁶ Oşa İsusen me məsəlinəne eçeri: «Sa amdari ganu incilnə xode baksə. Me amdaren hari xodin loxol meyvəne qəvesə, ama tene bəğəbsə.

⁷ Şot'in bağbana nexə: «Mağay bəğə, xib usene ki, hari me incilnə xodin loxol meyvəz qəvesə, ama bəğətezbsə. Bot'a kot'o, het'aynak' ams'i gala ga biq'ane?»

⁸ Bağbanen isə metərə coğab tast'a: "Ağa, sa usenal kot'o ma galda. Zu iz tuma kaşezkon, peyinez şik'on.

⁹ Eğala usen meyvə tadayin, lap şaat'; nu tadayin, t'e vədə bont'on"».

Azari çuğoy Şamat' ğine q'olaybaksun

¹⁰ İsusen Şamat' ğine sa sinagoga zomebsay.

¹¹ T'et'iya sa çuuxə buy. Şot'o muğes's'e useney ki, murdar urufen azari boş efi iz baç'ana k'os'beney. Şot'in iz baç'ana sal düzbes tene baksay.

¹² İsusen me çuğə ak'at'an şot'o k'alpi pine: «Ay çuux, hun vi azaraxun çarenk'i».

¹³ İsusen İz kula şot'ay loxol lanexi, şoval hat'e saad düzbaki bureqi Buxaçuğə alxışpsa.

¹⁴ Ama sinagogi kalat'in İsusi azarina Şamat' ğine q'olaybsuna görə əcuğon biq'i camaata metərə pi: «Əş biq'seynak' üq ğino, hat'e üq ğimxoy sunt'ust'a q'olaybakseynek' ekinan, Şamat' ğine təə». *

¹⁵ İsusen isə şot'o metərə coğab tadi: «Ay p'əçolorox! Şamat' ğine pi ef öküzə nəəl ki elema xe üğəst'inut', ağıla ğaç enanfsa?

¹⁶ İz bava Avraham bakala me çuğə Şeytanen muğes's'e usene ki, iz kula-tura ğaçp'i efene. P'oy isə Şamat' ğine pi, me çuğə çark'est'un lazım tene?»

¹⁷ İsusen me əyitmoğə uk'at'an İçuxun nu irəziləyişakalt'oğoynak' əyibe baki, camaat isə şot'ay biq'ala şaat' əşurxo görə müqəbaksay.

Xardali şile q'a əyini barada bakala məsələlox

(*Mat'. 13:31-33; Mrk'. 4:30-32*)

¹⁸ Oşa İsusen pine: «Buxaçuğoy padçağluğ het'uva oşq'ar? Şot'o het'u oşq'ardaz?

¹⁹ Şə amdaren ext'i iz ganu bit'i sa xardali şiləne oşq'ar. T'e şil kalabaki xode baksə. Göyə q'uşurxonal şot'ay taymoğoy loxol mest'un biq'sa».

²⁰ İsusen saal pine: «Buxaçuğoy padçağluğ het'uva oşq'ar? Şot'o het'u oşq'ardaz?

²¹ Şə çuğon ext'i xib tay xarin boş bapi sa əyin k'inək'e. Şot'in dirist' boq'oyane ayevkon".

Q'ac' çomo

(*Mat'. 7:13-14; 21-23*)

²² İsusen şəhərmoğoxun, ayizmoğoxun c'ovaki zombsun Yerusolimane taysay.

²³ Sa amdaren Şot'oxun xavare haq'i: «Ay Q'onçux, yəni mal amdar çark'eğale?» İsusen şot'oğə metərə coğab tadi:

²⁴ «Çalışakanan q'ac' çomoxun bakinan. Vəx nexzu: gelet'in çalışakale me çomoxun bağane, ama bayes tene bakal.

²⁵ K'ojin q'onçuğon hayzeri çomo but'k'it'uxun oşa isə vən c'öşin tərəf mandi çomo t'ap'k'alnan, xoyinşbi uk'alnan: "Ağa, çomo qaypa!", ama şot'in "nə vəx çaltezaxsa, nə efi mayin eysuna tez ava" pi coğab tadale. †

* **13:14 13:14** C'eys. 20:9-10; K'an. 5:13-14 † **13:25 13:25** Mat'. 25:11-12

26 T'e vədə vən "yan vaxun sagala kəyi-üyanğə, hun beş küçəmoğə zomenbsay" uk'alnan.

27 Ama şot'in vəx uk'ale: "Ay şər bakalorox, Zu nə efi şu baksuna, nəəl efi mayin eysuna tez ava! Zaxun əxilbakanan bito!" pi coğab tadale. ‡

28 T'e vədə Avrahama, İak'ova, İsaak'a saal bütüm xavareçalxobuxaçuğoy padçağluğa, vəx isə c'öş boşesi ak'at'an ef arane önöp'sun, uluxxo ğıric'est'un bakale.

29 Ama me vədine dünyəni bip' t'öğölxun q'erəz amdarxo hari Buxaçuğoy padçağluğa, q'onaxluği sulfin bel arsalt'un. §

30 Metərлуğen, həysə axırnci bakalorox samci, samci bakalorox isə axırnci bakalt'un». *

Yerusalimi axır (Mat'. 23:37-39)

31 T'e vədə İsusi t'öğöl bəzi fariseyxox hari pit'un: «C'eki taki memiin, şot'aynak' ki, İrod padçağen Va bespsune çuresa».

32 İsusen şot'oğoy pine: «Takinan t'e tülkünə upanan: "Metərə, Zu ğe q'a əyc'ə murdar urufxo c'evk'i amdarxo q'olayboz, xibimci ğine isə Bez əşlə çark'est'oz".

33 Ama ğe, əyc'ə saal oşin ği Bez yaq'a davambiz buq'on. Axırı bakes tene bakon ki, xavareçala Yerusalimaxun əxil besp'at'un!

34 Ay Yerusalim, Yerusalim! Xavareçalxox besp'ala, t'iya yaq'abakit'oğoy jəlayınşala şəhər! Zu vəx hema kərəmez q'urten iz s'irik'xo q'ənədxox oq'a ğırbala k'inək' ğırbusun çuresi? Ama vən çurtenansı!

35 İse mone, ef k'oj vərəne manst'a. Vəx mot'oz nex: vən "Q'onçuğoy s'iyen Eğalt'u alxışq'an baki!" uk'amin Za ene tenan ak'al». †

14

İsus q'a fariseyxoxo kalo

1 Sa Şamat' ğine İsus fariseyxoxo kalat'oğoy sunt'ay k'oya şum uksane taşi. Bitot'in İçune fikir tast'ay.

2 İçuxun çobaço içust'a bədənə xe giresuni azar bakala sa amdare buy.

3 İsusen fariseyxoxoxun q'a k'anun zombalxoxoxun xavare haq'i: «Şamat' ğine amdarxo q'olaybsun k'anunen düze yoxsa təə?»

4 Ama şot'oğon qaqtet'unpi. İsusen isə t'e amdari kula biq'i şot'o q'olaybi yaq'anebi.

5 İsusen şot'oğoy pine: «Əğər efi mat'aysa ğar, nəəl ki öküz Şamat' ğine kərizə baft'ayın, şot'o hat'e saad c'evtenank'on?» *

6 Şot'oğonal İsusi me suala coğab tades tet'un baki.

Q'onağxoxo barada məsələ (Mat'. 22:1-10)

7 Oşa İsusen k'alesit'oğoy içoğoynak' best'a ga c'ək'psuna ak'at'an şot'oğoynak' metər sa məsələne exlətp'i:

8 «Əğər sunt'in va laşk'oy k'alpenesa, mərəkəyə taşi best'a ma arsa. Bərkə k'ojin q'onçuğoy vaxunal hörmətlü sa q'onağə bu?

‡ 13:27 13:27 İvel məğ. 6:8 § 13:29 13:28-29 Mat'. 8:11-12; 22:13; 25:30 * 13:30 13:30 Mat'. 19:30; 20:16; Mrk'. 10:31 † 13:35 13:35 İvel məğ. 118:26; Yer. 12:7; 22:5; 26:6 * 14:5 14:5 Mat'. 12:11

9 T'e vədə vəx p'rannal laşk'oy k'alpit'in hari va "me amdara ga tada" uk'ayin, hun ot'psun taşi oq'a gala arşala bakalnu.

10 Ama maninesa mərəkəyə tağat'an ən oq'a gala arşa ki, va k'alpi amdaren hari va "dost", t'e bel c'ovaka" peq'an. T'e vədə vaxun sagala arşit'oğoy bitot'ay bəş hörməten q'azayınşon. †

11 Şot'aynak' ki, içü ala biq'alo oq'a, içü oq'a biq'alo isə ala bakale». ‡

12 İçü q'onağ k'alpit'u isə İsusen metərə pi: «Berezərin nəəl ki biyəsin ukun tadat'an vi dost'urxo, viçimoğö, q'oomxo, dövlətlü q'onşığo ma k'alpa, şot'aynak' ki, oşa şot'oğonal va k'alpi t'e q'onaxluği əvəzə c'egalt'un.

13 Ama q'onaxluğ tadat'an kəsibxo, mayıfxo, axsağxo, k'aç'igo k'alpa.

14 T'e vədə hun bəxt'əvər bakalnu, axırı şot'oğost'a t'e q'onaxluği əvəzə c'eyseynak' hik'k'al butene. Şot'aynak' ki, hun düzgün amdarxoxun sagala bəyinbakat'an va şot'ay əvəz tadeğale».

15 Sulfin bel arşit'oğoy sunt'in mot'o ibaki İsusə pine: «Buxaçuğoy padçağluğa şum ukalo he bəxt'əvərə!»

16 İsusen isə şot'o metərə coğab tadi: «Sunt'in gele amdar k'alpi kala sa q'onaxluği həzirluğə bəğsa.

17 Şuma arşala vədə hari p'ap'at'an iz nökerə k'alpit'oğoy t'öğöl yaq'abi nexə ki, "bürüşanan, hər şey həzire".

18 Ama şot'oğoy bitot'in sa məənə bəğəbi hərt'in sa əyite nexə. Sunt'in "za bağışlayınşa, oçalez haq'e, taşi şot'o bəğalazu" nexə.

19 T'iyəmint'in "za bağışlayınşa, qo çüt öküzəz haq'e, taşi şot'oğoy hetər əşbsuna bəğalazu" nexə.

20 Xibimcit'in isə nexə: "Zu təzəz laşk'oybake, kot'aynak'al eyes tez bakon".

21 Nökərənal qaybaki bitova iz ağa exlətebsa. T'e vədə k'ojin q'onçux əcuğləyinşəki nökerə nexə: "Usumluğən taki, şəhəri küçəmoğö, dönboğö bakala kəsibxo, mayıfxo, axsağxo, k'aç'igo miya eça".

22 Oşa nökerən hari nexə: "Ağa, vi əmirbit'u biyan, hələ avuzin gaal manedi".

23 Ağan isə iz nökerə metərə əmirbsa: "Taki, bütüm yaq'moğö, çəpərxo tarapi şu ak'ayin bez k'oya eça. Barta bez k'oj q'onağxon buybeq'an.

24 Vəx nexzu: süft'ə k'alesit'oğoxun sayco bez sulfin bel tene arşal!"»

Şagird baksuni toy (Mat'. 10:37-38)

25 İsusaxun sagala gele amdare taysay. İsusen şot'oğöç fıripı pine:

26 «Bez t'öğöl hari, ama iz bava-nana, çuğö-əyloğö, viçə-xunça nəəl ki lap iz elmoğö Zaxun üst'ün biq'alo Bezi şagird bakes batenekon.

27 İz xaça için iz əmna bel taşeri Bez baç'anexun nu eğaloval Bez şagird bakes tene bakon. §

28 Ef boşt'an sunt'in sa q'ala biq'sun çureğayin, süft'ə arşi xaşlayınşakala tənğinə tene bəq'əlk'on ki, bəyn me əşlə çark'est'eynak' iz tənğə p'oyesa yoxsa təə?

29 Axırı şot'in q'alın binorına laxi əşlə çark'est'es nu bakayin, mot'o ak'alt'oğoy bitot'in şot'o lağa haq'i uk'alt'un:

30 "Biq'sa burqene, çark'est'es tene baksa".

† 14:10 14:7-10 Məs. 25:6-7 ‡ 14:11 14:11 Mat'. 23:12; Luk'. 18:14 § 14:27 14:27 Mat'. 16:24; Mrk'. 8:34; Luk'. 9:23

³¹ Nəəl ki, sa padçağ t'iyəmi padçağaxun davina c'eğat'an şot'in iz vis' hazar əsk'əri içoğoy loxol eğala q'a hazar əsk'əri bəş çurpes baki-nu baksuna saturbəş fikirtenebon ki?

³² Nu bacarbes baksunal ak'ayin, t'iyəmi padçağ hələ əxil amaq'un elçiğoy yaq'abi şot'oxun barişaksune çureğon.

³³ Hametərəl, ef boşt'an sayco iz bakala hər şeyaxun kul nu haq'ayin, Bez şagird bakes tene bakan.

³⁴ El şaat' şeye, ama elen iz elaxoyluğa açesp'ayin, şot'o het'ina elaxp'es bakan?

³⁵ Şo nə oçaleynak' tene lazım bakan, nəəl peyin k'inək' tene yarayınşon. Şot'o hat'etər bot'unson. Ümüx bakalt'in ibaqeq'an!» *

15

Açi eğeli barada bakala məsələ

(Mat'. 18:12-14)

¹ Bütüm naloggirbalxo q'a günaxkərxo İsusə ümüxlaxseyinak' İz t'öğölt'un eysay.

² Fariseyxon q'a k'anun zombalxon isə "me amdaren günaxkərxone q'abulbsa, şot'oğoxun şume ukxa" pi t'ot'ot'unney. *

³ T'e vədə İsusen şot'oğoynak' me məsəlinəne eçeri:

⁴ «Sa amdari sabaç egele bu, sa ğiyal şot'oğoy sunt'u açesebsa. Ef zənden, şot'in doxsan vuy eğela çöle barti, t'e açi eğela bəğəbamin şot'o qəvteneğon ki?

⁵ Bəğəbiyal şot'o müq-müq iz əmna bel laxi,

⁶ k'oya hari isə iz dost'urxo, q'onşiğoy k'alpi tene uk'on ki, "ekinan, bezi müqluğa şərik bakanan, açesp'i bez eğela bəğəbezu"?

⁷ İsə avabakanan ki, göynulal sa toobabi günaxkərə görə doxsan vuy toobina eht'iyəc nu bakala düzgün amdara görə müqbaksunaxun gele müqbakalt'un.

Açi təngin barada bakala məsələ

⁸ İsə vəynak' sa məsələl exlətp'az. Sa çuğoy vis' draxmane † bu, sa ğiyal şot'in şot'oğoy sunt'u açesebsa. Ef zənden, şot'in t'e sa draxmina bəğəbamin şama bəc'ük't'i k'ojin bip' dönbinə şampi şot'o tene qəveğon ki?

⁹ Bəğəbiyal iz İşat'oğoy, q'onşiğoy k'alpi tene uk'on ki, "ekinan, bezi müqluğa şərik bakanan, açesp'i tənginə bəğəbezu"?

¹⁰ İsə avabakanan ki, Buxaçuğoy angelxoval toobabi sa günaxkərə görə müqt'unbaksa».

Açi ğare barada bakala məsələ

¹¹ İsusen mot'oval exlətebi: «Sa amdari p'ə ğare bu.

¹² Sa ği ğarmoğoy mis'ik't'in iz bava nexə: "Ay bava, vi var-dövlətəxun bez paynu koft'alt'u za tada". Bavanal iz var-dövlətə iz p'ə ğare arane cöyebəsa.

¹³ Sa hema ği oşa mis'ik' ğaren iz bakalt'u girbi əxil sa oçala yaq'ane bafst'a. Şot'in t'iya p'ap'it'uxun oşa pozğun yəşəyinq c'ovakest'i iz var-dövlətə çark'esest'a.

¹⁴ Ğaren iz bakala hər şeyə xaşlayınşəbsa.

* **14:35 14:34-35** Mat'. 5:13; Mrk'. 9:50 * **15:2 15:2** Luk'. 5:29-30 † **15:8 15:8** draxma - gümüş tənqə

Samal oşa, t'e ölkinə kala sa busaluğe baksa. Şot'in çətinluğ aksane burqsa.

¹⁵ Mot'aynak'al ğaren t'e ölkənə amdarxoy sunt'ay t'öğöl əşbalane baksa. T'e amdaren şot'o iz oçalxo böq' bəğsane yaq'absa.

¹⁶ Şo t'ema busane manst'a ki, böq'urxon ukala yemenal tapana boşevksuna irəzine baksa, ama haşot'oval tadal tene baksa.

¹⁷ Ğaren iz taxsıra q'amışakat'an isə nexə: "Bez bavay heq'ədər tənginen əyiteşi əşp'ale bu, bitot'ayal boşamin ukala şume bu. Zu isə memiya busa bisaz!

¹⁸ Hayzeri bavay t'öğöl taşi şot'o uk'oz: "Ay bava, zu göye † q'a vi bəş günaxezbe.

¹⁹ Zu ene vi ğar k'alesuna layiğ tezu. Za tənginen əyitp'i sa əşp'al k'inək' hesabba".

²⁰ Metərluğən, ğar hayzeri iz bavay t'öğölə taysa. Şo hələ əxil amaq'un iz bavan şot'o ak'i goroxe eysa. İz ğare bəş t'it'eri şot'o q'ujbi muçene.

²¹ Ğaren nexə: "Ay bava, zu göye q'a vi bəş günaxezbi. Zu ene vi ğar k'alesuna layiğ tezu."

²² Bavan isə iz nökerxo nexə: "Usum bakanan, ən gözəl xələt eçeri şot'o lapest'anan. İz k'əşinə boğoçal lavk'anan, iz turel torok'al lapest'anan.

²³ Kökbi mozinal eçeri şampanan. Ekinan uken-üğən müqluğben!

²⁴ Şot'aynak' ki, bezi me ğar p'ureney - qayebaki, açeney - bəğəneşi". Metərluğən, me müqluğa c'ovakest'at'un burqsa.

²⁵ Bavay kala ğar isə çölönəy. Şo k'oya qaybakat'an fare, eçin səsurxo ibaki

²⁶ nökerxoy sunt'u iz t'öğöl k'alpi xavare haq'sa: "Mo hik'ə?"

²⁷ Nökəren şot'o nexə: "Vi viçinə qaybake. Vi bavanal şot'ay salamat qaybaksuna görə kökbaki mozinane şampe".

²⁸ Kala ğar t'eq'ədər əcuğləyinşebaksa ki, bona baysunal tene çuresa. Bavan isə c'öş c'eri şot'o xoyinşeba.

²⁹ Ama ğaren iz bava metərə coğab tast'a: "Bəğa, hema usene ki, vaynak' nöker k'inək' əşezbsa. Sal sa vədəl vi əyitəxun tez c'ere. Ama zaynak' sa keçin balal ten q'iymişi ki, bez dost'urxoxun kəyi-üğöz.

³⁰ Me vi ğaren isə vi bütüm var-dövlətə tarak'ala çupuxxoynak' xaşlayinşi çark'esedi. Ama şo qaybakat'an hun içeynak' kökbi mozinan şame".

³¹ Bavan şot'o nexə: "Ay bez ğar, axırı hun həmişə zaxunnu, bez bakaloval bito vine.

³² Ama yan həysə müq bakalayan, müqluğ c'ovakest'alayan! Axırı, vi me viçi p'ureney - qayebaki, şo açeney - bəğəneşi!"».

16

Yön bəğəbala kalaluğbali barada məsələ

¹ İz şagirdxo isə İsusen mot'oğone pi: «Dövlətlü sa amdari iz əşurxo bəğala sa amdare baksa. Şot'o xavart'un tast'a ki, t'e amdaren iz var-dövlətə şarene.

² Dövlətlü amdarenal şot'o iz t'öğöl k'alpi nexə: "Mo hik'ə, vi barada zu k'əz ibaksa? Za hər şeyi hesaba tada. Hun ene kalo bakala ten".

³ T'e vədə əşurxo bəğala amdaren için içeynak' nexə: "İsə zu k'ə booz? Ağan kalaluğbsuna bez kiyexun exest'a. Nə kaşp'sun kaşk'alt'oğoxun tezu, nə dilənçiluğbalt'oğoxun.

⁴ Ama avazu k'ə booz! Gərəy t'etər baz ki, me əşləxun c'erit'uxun oşa za içoğoy k'ojurxo q'abulbala amdar bakane".

⁵ Şot'aynak'al iz ağa borclu bakalt'oğə soğə-soğə k'alpi nexə: "Bez ağa heq'ədərən borclu?"

⁶ Sunt'in nexə "sabaç bat' * zeytuni c'əyin". Əşurxo bəğalən şot'o pine: "Vi q'əbizə ext'a, arsa usum şampa: əlli".

⁷ Oşa t'iyəmint'une nexə: "P'oy vi heq'ədər borcvax bu?" Şot'in coğabə tast'a: "Sabaç k'or † arum". Əşurxo bəğalt'in şot'o nexə: "Vi q'əbizə ext'a şampa: səksən".

⁸ Dövlətlü amdarenal t'e haq'suzluğbala əşp'ala iz yön bəğəbsuna görə tərifləyinşəbsa. Axırı me dünyəni amdarxon içoğollarikt'oğoxun bakala əşurxost'a işığa tarak'ala amdarxoxun gelet'un q'amiş.

⁹ Zuval vəx nexzu: me dünyəne bakala var-dövlətən vəynak' dost' q'azayınşanan ki, oşa me dövlət çark'at'an vəx həmişəluğ dünyəne q'abulbal bakane.

¹⁰ Mis'ik' sa əşləst'a ext'ibərli bakalo, kala əşləst'al ext'ibərlune. Mis'ik' sa əşləst'a haq'suz bakalo isə kala əşləst'al haq'suze.

¹¹ Metərlüğən, əgər me dünyəni var-dövlətə vəx ext'ibərbə tene baksasa, əsil var-dövlətə vəx şina ext'ibərbən?

¹² Əgər q'ert'ay bakalt'u ext'ibərli tenan c'eysasa, efi bakalt'u vəx şina tadon?

¹³ Sal sa nökerən p'ə ağa q'ulluğbə batənekən. Şot'aynak' ki, nə sunt'u nifrətbi t'iyəmint'u çureğale, nəəl ki sunt'u çaçəsi t'iyəmint'u pis piin bəğale. Vənal ham Buxaçuğə hamal var-dövlətə q'ulluğbə batənankən».

‡

¹⁴ Təngəpərəst' fariseyxon bütüm me əyitmoğə ibaki İsusi loxol axşumt'unney.

¹⁵ İsusen isə şot'oğə pine: «Vəx amdarxoy bəş düzgünən ak'est'a, ama Buxaçuğən ef ük'əne aksa. Ama avabakanən ki, amdarxon üst'ün biq'alt'uxun Buxaçuğən irit'ene.

Buxaçuğəy padçağluğ q'a K'anun

¹⁶ K'anuni q'a xavareçalxoy girkurxo İoan eğaminey. Şot'oxun oşa isə Buxaçuğəy padçağluği Müq Xavare yəymişaksa, bütüməl t'iya baysunt'un çuresa. §

¹⁷ Ama göye q'a oçali əfçibaksun K'anuni girke boş bakala sa ğis'e aşt'unaxun hasande. *

¹⁸ İz çuğə c'evk'i q'erəz çuğoxun laşk'oybakalo pozğune. İşq'araxun c'eri çuğə haq'aloval pozğune. †

Dövlətlün q'a kəsibi barada məsələ

¹⁹ Sa dövlətlü amdare baksa. Şot'in həmişə iz loxol toyexlu tünd ç'oç'a irəngen paltar q'a nəzik' kətani parçinen paltare layey, izi hər ğiyal köfe boşə c'ovaksay.

²⁰ Saal Lazar s'iyen sa kəsibe baksa. Şot'ay bədən dirist' yara baft'ine baksa. Şo t'e dövlətlü amdari çomoy tume bask'i

²¹ iz pul şot'ay sulfinaxun barala k'ot'orxoy loxole baksa. Xəyoğonal hari şot'ay yaroğone lamey.

* **16:6 16:6** sabaç bat' - təxminən 3950 lit'ir † **16:7 16:7** sabaç k'or - təxminən 39500 lit'ir ‡ **16:13 16:13** Mat'. 6:24 § **16:16 16:16** Mat'. 11:12-13 * **16:17 16:17** Mat'. 5:18 † **16:18 16:18** Mat'. 5:32; 19:19; Mrk'. 10:11-12; 1 K'or. 7:10-11

²² Mone, kəsib bisane, angelxonal şot'o lap Avrahami t'öğölt'un taşt'a. Dövlətlü amdari vaxt'al p'anep'sa, şoval bisane. Şot'o oçalaxt'unbsa.

²³ Me amdaren cəhənnəmə koruğ ak'at'an, iz pulmoğo alabi əxil bakala Avrahama, saal iz t'öğöl Lazarane aksa.

²⁴ Şot'in ost'aar nexə: "Ay bez bava Avraham, za gorox eki! Lazara yaq'aba, iz k'əşin bula xena badi bez muza şəyinbeq'an, me aruğoy boş koruğez aksa".

²⁵ Ama Avrahamen nexə: "Bez ğar, vi eyex bada ki, hun vi yəşəyinşast'a saat' şeymux, Lazaren isə pis şeymuxə ak'e. İsəəl şot'in miya irəətlüğe bəğəbe, hun isə koruğen aksa.

²⁶ Hamal ef q'a beş arane t'etər sa bəğəloyluğe laxeşe ki, nə memiin ef tərəf, nəəl kekiin me tərəf şinesa çuralğayin, c'ovakes tene baksa".

²⁷ Dövlətlü amdaren nexə: "Ay bava, t'e vədə va xoyinşezbsa, Lazara bez külfəti t'öğöl yaq'aba.

²⁸ Axırı qo viçizax bu. Barta şot'oğə metər sa ga baksuna avabakest'eq'an ki, şorox me koruğ ak'ala gala maq'at'un hari.

²⁹ Avrahamen şot'o nexə: "Şot'oğost'a Moiseyi q'a xavareçalxoy girkurxono, barta t'iyə şamesit'oğəq'at'un əməlbə".

³⁰ Dövlətlü amdaren isə nexə: "Təə, ay bez bava Avraham, şot'oğoy t'öğöl p'urit'oğoxun soğə nu tağayin, toobabalo tet'un".

³¹ T'e vədə Avrahamen şot'o nexə: "Əgər şot'oğon Moiseya q'a xavareçalxo tet'un ümüxlaxsasa, p'urit'oğoxun soğə bəyinalbakayin tet'un vəbakal"».

17

Günax, vəlūğ saal vəzifə (Mat'. 18:6-7; Mrk'. 9:42)

¹ Oşa İsusen İz şagirdxone pi: «İnsanxo pis yaq'a taşala şeymux müt'lək' bakale. Ama t'iyəmint'u yaq'nuxun c'evksuni səbəb bakalt'ay vay hala!

² Şiin me mis'ik' hesabakalt'oğoxun sunt'u pis yaq'a zap'k'ayin, t'e amdareynak' iz q'oq'exun kala sa jomok'ojin jə suruk'bi dənizə bosesun saat'e bakon.

³ Şot'o görə vəx fikir tadanən.

Əgər vi viçen günax əşp'est'i va pisluğbenesa, şot'o töhmətba. Ama şot'in toobabayin, şot'o bağışlayınşa. *

⁴ Əgər lap sa ğinast'a vūğ kərəm günax əşp'est'i va pisluğbayin, oşa vūğ kərəməl vi t'öğöl hari "toobazbi" uk'ayin, şot'o bağışlayınşa». †

⁵ Sa ği ap'ost'olxon Q'onçuğə pit'un: «Yast'a bakala vəlūğa avuzba!»

⁶ Q'onçuğon şot'oğə metərə pi: «Əgər vəst'a sa xardali şile hama vəlūğ bunesa, me tutna xoda "va tumexun c'evk'i taşə dənizə bit'a" unank'on, şot'inal ef əyitə bəneğon. ‡

⁷ Ef boşt'an mat'ina iz kötən zap'k'ala nəəl ki eğel bəğala nökerə çölöxun qaybakat'an "usum baka, arşa şum uka" uk'on?

⁸ Şuk'k'alən! Şot'o "bezi biyəsin şuma həzirba, zu kəyi-üğəminal vi biğa ğaç'p'i za q'ulluğba, oşa hun unkon" uk'alnan?

⁹ Oşal hayzeri t'e nökerə iz bit'oğə görə "dirist'bakal" ten uk'al. Axırı şot'in iz borcane bi.

* 17:3 17:3 Mat'. 18:15 † 17:4 17:4 Mat'. 18:21-22 ‡ 17:6 17:5-6 Mat'. 17:20

¹⁰ Vənal haketər, vəx bürüşit'oğö bitova bex p'ap'esp'it'uxun oşa upanan: "Yan tərifə layiğ nu bakala nökerxoyan, şot'aynak' ki, k'ə beyansa beş borçe"».

Vis' tani cuzam azaraxun q'olaybaksun

¹¹ İsus Yerusolima tağala yaq'e loxol Samariin q'a Galileyin arane bakala zahmani t'öğölxune c'ovaksay.

¹² Ayizmoğoy sunt'u bağat'an şot'o vis' cuzamlu amdare irəst'hari. Şorox əxil çurpi

¹³ ost'aar harayt'unpi: «İsus! Ay məəlim, yax gorox eki!»

¹⁴ İsusen şot'oğö ak'i «takinan, vəx bəyinşxo ak'est'anan» pine. Şoroxal tat'unşi. Tet'əre baki ki, şorox hələ yaq'a amağ'un təmizt'unbaki. §

¹⁵ Şot'oğoxun sunt'in izi q'olaybaksuna ak'at'an Buxaçuğö ost'aar alxışpsun qayebaki.

¹⁶ Şo İsusi turin oq'a biti şot'o dirist'bakane pi. Me amdar isə sa samariyaluney.

¹⁷ T'e vədə İsusen pine: «Q'olaybakiyoroş vis' tan teney ki? P'oy mandi vuy tan mayə?»

¹⁸ Yəni me samariyalunaxun başq'a qoş qaybaki Buxaçuğö alxışp'al bateneki?»

¹⁹ Oşa t'e amdara pine: «Hayza, taki, vi vəbaksunen va çark'esedi».

Buxaçuğöy padçağluğ hevaxt' eğala?

²⁰ Sa ği fariseyxon İsusaxun «Buxaçuğöy padçağluğ hevaxt' eğala?» pi xavart'un haq'i. İsusenal şot'oğö metərə coğab tadi: «Buxaçuğöy padçağluğ ef piin aksunen tene eğal.

²¹ Şuk'k'alən şot'o "bəğa, şo memiyane" nəəl ki "t'et'iyane" tene uk'al, şot'aynak' ki, Buxaçuğöy padçağluğ ene ef aranene». *

²² İz şagirdxo isə İsusen mot'oğone pi: «T'etər ğimxo eğale ki, Amdari Ğare ef arane bakala ğimxoy sunt'u aksun çureğalnan, ama ak'alatanan.

²³ Amdarxon vəx "bəğa, Şo t'et'iyane" nəəl ki, "memiyane" uk'alt'un. T'it'eri bəmağanan!

²⁴ Şot'aynak' ki, s'əq'en göye sa tərəf duği t'iyəmi tərəfəl şirik' hetər işiğəbsasa, Amdari Ğaral İz qaybakala ğine hat'etər bakale. †

²⁵ Ama süft'ə Şot'in gele əzyət zap'k'alane, həysət'in nəsili amdarxoy tərəfəxun t'öğ bəseğalane.

²⁶ Noye döörəst'ə hetərə bakesa, Amdari Ğar eğala ğimxost'al hat'etər bakale.

²⁷ Noy gəminə başi ğinal şirik' insanxon kəyi-üt'ünğsay, laşk'oyt'un baksay, işq'arat'un taysay. Oşa sel hari bitova əfçinebi. ‡

²⁸ Lut'e ğimxost'al hametərey. İnsanxon kəyi-üt'ünğsay, haq'i-toyt'unst'ay, bit'unst'ay, bit'unq'say.

²⁹ Ama Lut' Sodonaxun c'eri ğine göynuxun arux q'a kükürde bari, bitoval əfçinebaki. §

³⁰ Amdari Ğare eğala ğiyal hametər bakale.

³¹ T'e ği iç k'ojin bel, iz şeymux isə k'ojin boş bakala amdar * şot'oğö

§ 17:14 17:14 Lev. 14:1-32 * 17:21 17:21 Mat'. 24:23; Mrk'. 13:21 † 17:24 17:23-24 Mat'. 24:23,26-27; Mrk'. 13:21 ‡ 17:27 17:26-27 Burq. 6:5-8; 7:6-24; Mat'. 24:37-39 § 17:29 17:28-29 Burq. 18:20-19:25 * 17:31 17:31 k'ojin bel - Filist'inə k'ojurxoy bul hamavare bake. T'iya c'öşin tərəfi k'as'kalent'un laşe. Amdarxon içoğoy gele vaxt'a k'ojin belt'un c'ovakeste: əşt'unbe, afirt'unpe, useni eğarix vədəmoğö t'et'iya bast'unke'.

exst'eynak' bona maq'an başi. Çölö bakaloval qoş maq'an qaybaki. †

³² Lut'e çuğo ef eyex badanan! ‡

³³ İz elmoğo çark'est'un çureğalt'in şot'o açesp'ale, ama şiin iz elmoğo açesp'ayin, şot'in iz elmoğo efale. §

³⁴ Vəx nexzu: t'e üşe sa gane boş bakala p'ə tanaxun sunt'u ext'alt'un, t'e soğo isə mandale.

³⁵ Sagala dən berxala p'ə çuğoxun sunt'u ext'alt'un, t'e soğo isə mandale.
*

³⁶ Çölö bakala p'ə tanaxun sunt'u ext'alt'un, t'e soğo isə mandale».

³⁷ Şot'oxun xavart'un haq'i: «Ay Q'onçux, me əşurxo maya bakala?» Şot'in isə pine: «Cəmdəy mayanesa, q'irğiyoxal t'iya gireğale». †

18

Süpür çuğoy q'a insafsuz divanbali barada məsələ

¹ İsusen İz şagirdxoynak' həmişə afırıp'i urufaxun maq'at'un bit'i pi sa məsələne eçeri:

² «Sa şəhərə sa divanbale baksa. Şot'in nə Buxaçuğo tene çalxsay, nə amdarxo tene hörmətsay.

³ Hat'e şəhərə sa süpür çuuxal baneksa. Çuğon t'e divanbali t'öğöl hari nexə: "Bez rəgibəxun bakala məhk'əmin əşlə hun bəğa".

⁴ Ama divanbalen sa heq'ədər vaxt' mot'o əməlbsun çurtenesa, oşa isə için içeynak' metərə fikirbsa: "Düze, zu nə Buxaçuğo tez çalxsə, nə amdarxo tez hörmətbsa,

⁵ ama me çuğon bez zəhlə şipsuna görə iz əşlə bəğoz, tene bez ümüğo taşale"».

⁶ Oşa Q'onçuğon pine: «İnanbaksa me haq'suz bakala divanbalen k'ə nex?

⁷ Kot'in ketərə bsasa, t'e vədə Buxaçuğon hetərə bon? Yəni İz c'ək'p'it'oğoy, üşe-ğena İçuxun köməy çureğalt'oğoy əşlə bəği düzgün q'ərar tene c'evk'on ki? Şot'oğə gele yaq'bəğesedon ki?

⁸ Vəx nexzu: şot'oğoy əşlə usumluğen bəğale. Ama Amdari Ğar eğat'an oçali çoyel Buxaçuğə vəluğ bəğəbale?»

Farisey q'a naloggirbali barada məsələ

⁹ İçoğə düzgün hesabbi, t'iyəmit'oğə isə oq'a sakala amdarxoynak' İsusen me məsəlinəne eçeri:

¹⁰ «Sa ği p'ə tan afırıpseynak' xramat'un baysa. Soğə farisey, t'iyəmino isə naloggirbal.

¹¹ Fariseyen turel çurpi iz barada metərə afırıpsa burqi: "Ay Buxaçux, Va şükürezbsa ki, zu nə t'iyəmit'oğollarik' amdarfüq'k'al, haq'suz, q'ert'ay çuğoy loxol bəğal tezu, nəəl ki me naloggirbalt'ullarik'.

¹² Şamat'e p'ə kərəm ğuruxez efsa, bütüm bez q'azanci vis' paye sunt'uval tast'a".

¹³ Naloggirbal isə əxil çurpi, iz pulmoğə göynul alabsunal q'inebsa. Saycə iz bel t'api nexey: "Ay Buxaçux! Za günaxkərə gorox eki!"

† 17:31 17:31 Mat'. 24:17-18; Mrk'. 13:15-16 ‡ 17:32 17:32 Burq. 19:26 § 17:33 17:33 Mat'. 10:39; 16:25; Mrk'. 8:35; Luk'. 9:24; İoan. 12:25 * 17:35 17:34-35 Mat'. 24:40-41 † 17:37 17:37 İov. 39:30; Mat'. 24:28

14 İse Zu vëx nexzu: t'e farisey təə, naloggirbale Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eşi iz k'oya taşi. Şot'aynak' ki, için içü ala biq'alo oq'a bakale, içü oq'a biq'alo isə ala». *

İsusi əyloğə xeyir-bərəkət tast'un
(Mat'. 19:13-15; Mrk'. 10:13-16)

15 Amdarxon İsusi t'öğöl körpə əyloğoval et'unşt'ay ki, Şot'in xeyir-bərəkət tast'eynak' İz kula şot'oğoy loxol laxane. Şagirdxon isə mot'o ak'i şot'oğə İsa tet'un barti.

16 Ama İsusen əyloğə İz t'öğöl k'alpi pine: «Bartanan əylux Bez t'öğölq'at'un hari. Şot'oğə galmadan! Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy padçağluğ metərt'oğoye.

17 Vëx serinaz nex: şiin Buxaçuğoy padçağluğa sa əyel k'inək' nu q'abulbayin, t'iya sal sa vədine bayes tene bakon».

Var-dövlət q'a Buxaçuğoy padçağluğ
(Mat'. 19:16-30; Mrk'. 10:17-31)

18 Sa kalaluğbalen İsusaxun xavare haq'i: «Ay şaat' Məəlim, zu k'ə baz ki, həmişəluğ yəşəyinsə miras k'inək' haq'az?»

19 İsusen şot'o pine: «Za het'aynak'en şaat' nexə? Şaat' bakalo tək Buxaçuxə.

20 Şot'ay əmirxo avanu: "Əxlagsuzluğ ma ba, bəsmaba, başmaq'a, əfçidən şuk'k'ali əleyinə şahidluğ ma ba, bava-nana hörmətba"». †

21 Şot'in isə pine: «Mot'oğə bitova əyelluğaxun əməlezbsa».

22 Mot'o ibakat'an İsusen şot'o pine: «Vi sa şey kame: hik'k'ə buvaxsa toydi kəsibxo payba. T'e vədə göynul vi var-dövlət bakale. Oşa qaybaka, Bez baç'anexun eki».

23 Şot'in isə me əyitmoğə ibaki pərtə baki, şot'aynak' ki, gele dövlətlüney.

24 İsusen şot'ay pərt baksuna ak'i pine: «Var-dövlət bakalt'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğa baysun heq'ədər çətine!

25 Serine ki, buşə bəke deşiyexun c'ovaksun dövlətlü amdari Buxaçuğoy padçağluğa baysunaxun hasandə».

26 Mot'oğə ibakalt'oğon pit'un: «Ketəresa, şuva çark'eşes bakon?»

27 Şot'in isə pine: «İnsanxoynak' mümkün nu bakala əşurxo Buxaçuğoynak' mümkünə».

28 T'e vədə P'et'eren pine: «Mone, yan hər şeyə bosu vi baç'anexunyan hare».

29 İsusen şot'oğə pine: «Vëx serinaz nex: Buxaçuğoy padçağluğeynak' iz k'oja, iz çuğə, iz viçimoğə, iz bava-nana, nəəl ki əyloğə efi t'etər sa amdari tene bakal ki,

30 me dünyəne şot'oxun hema q'at gele, gələcəyə isə həmişəluğ yəşəyinsə nu haq'ane».

İsusen İz p'uri-bəyinbaksuni barada xibimci kərəm xavare tast'a
(Mat'. 20:17-19; Mrk'. 10:32-34)

31 İsusen İz p'as's'e şagirdə t'öğ zapi şot'oğə pine: «Mone, yan Yerusalimayan taysa, xavareçalxonAmdari Gare barada şampiyoroxal bito bex p'ap'ale.

* 18:14 18:14 Mat'. 23:12; Luk'. 14:11 † 18:20 18:20 C'eys. 20:12-16; K'an. 5:16-20

32 Şot'o Buxaçuğo nu vëbakalxoy kiyel tadalt'un, lağa haq'alt'un, təhk'irbalt'un, Şot'ay çoyel çuk'alt'un.

33 Şot'o tatarlayınşı oşa besp'alt'un. Xib ğinaxun oşa isə Şo bëyinbakale».

34 Ama şagirdxon me əyitmoğoxun hik'k'al q'amış tet'unbaki. Me əyitmoğoy məənə c'ap'e mandı, şot'oğonal Şot'ay pit'oğotet'un q'amışaki.

İsusı k'aç'i amdari pulmoğo qaypsun

(Mat'. 20:29-34; Mrk'. 10:46-52)

35 İsus Yerixoya İşalayınşakat'an sa k'aç'i amdar yaq'e t'öğöl arşı dilənçilüğəbsay.

36 K'aç'i amdaren iz t'öğölxun gele amdar c'ovaksuna ibaki xavare haq'i: «K'ə bake?»

37 Şot'o pit'un: «Nazaret'lu İsusə memiın c'ovaksa».

38 T'e vədə şot'in harayepi: «Ay Davidi Ğar İsus, za gorox eki!»

39 Bəş tağalt'oğon şot'o q'adağanbi şipbsunt'un çuresay, ama şot'in samalal ost'aare haraypi: «Ay Davidi Ğar! Za gorox eki!»

40 İsusen çurpi əmirebi ki, şot'o İz t'öğölq'at'un eçeri. Amdar İşalayınşakat'an İsusen şot'oxun xavare haq'i:

41 «K'ən çuresa vaynak' baz»? Şot'in pine: «Ay Q'onçux, bez pulmoğon ak'eç'an».

42 İsusen şot'o pine: «Vi pulmux qayeşeq'an, vi vë baksunen va çark'esedi».

43 Hat'e saad me amdari pulmux qayeşi, şot'inal Buxaçuğo alxışp'i İsusı baç'anexune taşi. Amdarxonal mot'o ak'i bitot'in Buxaçuğo alxışt'unbi.

19

İsus q'a Zak'k'ay

1 İsus Yerixoya başi t'et'iın c'ovaneksay.

2 T'et'ıya naloggirbalxoy kalo bakala Zak'k'ay s'ila sa dövletlü işq'are buy.

3 İsusı ak'seynak' içü besebsay. Ama iz boy oq'oloy baksuna görə amdarxoy kiyexun Şot'o ak'es tene baksay.

4 Şot'o görəl bəş t'it'eri sa incilnə xodane laşi ki, İsus t'et'iın c'ovakat'an ak'ane.

5 İsus t'e gala p'ap'at'an ala bəği pine: «Zak'k'ay, usum oq'a şiki. Ğe Zu vi k'oya mandalazu».

6 Şoval usum oq'a şiri İsusı müqlüğen q'abulebi.

7 Amdarxon mot'o ak'i t'ot'opsat'un burqı: «Taşi sa günaxkəri k'oyane q'onağ baki!»

8 Zak'k'ay isə turel hayzeri Q'onçuğotet'ere pi: «Ay Q'onçux, bez vardövləti qıt'u kəsibxo payboz, şuxunal haq'suz sa şey ext'eza, bip' q'at avuz qaydoz».

9 İsusen şot'o pine: «Ğe me k'oya çark'esune hari, şot'aynak' ki, me amdaral Avrahımi ğare.

10 Axırı Amdari Ğar açit'oğotet'evəsi çark'est'eynak'e hare».

Amanat təngin barada məsələ

(Mat'. 25:14-30)

11 İsusen amdarxoynak' sa məsələl exlətebi, şot'aynak' ki, Şo ene Yerusalıma İşalayınşakeney, amdarxonal t'et'ert'un fikirbsay ki, Buxaçuğotet'padçağluğı eyseyınak' male mande.

12 İsusen pine: «Sa s'ila amdar əxil sa ölkinə yaq'ane bafst'a ki, t'iya iz padçağ baksuna təst'igbi qaybakane. *

13 Tağalt'uxun bəş iz nökrəxoxun vis' tana k'alene, şot'oğoy vis' mina † tənginə tadi nexə: "Zu eğamin me tənginə alverbanan".

14 Ama t'e ölkən amdarxon şot'o nifrətsuna görə şot'ay baç'anexun elçiğoy yaq'abi pest'unst'a: "Me amdari beş padçağ baksuna çurteyansa".

15 Ama me amdar padçağ baneksa. Qaybakat'an isə təngə tadi nökrəxo izi t'öğöl k'alpest'i şot'oğoy heq'ədər q'azayınşbsunane avabaksun çuresa.

16 Samcit'in hari nexə: "Ağa, vi sa minan vis' minane eçere".

17 Ağan şot'o nexə: "Dirbaşnu, bez saat' nökrə. Ən mis'ik' sa əşləst'a ext'ibərli c'eysuna görə va vis' şəhəri loxol kalaluğbsunaz ext'ibərbsa".

18 P'əmcit'in hari nexə: "Ağa! Vi sa minan qo minane eçere."

19 Ağan şot'o "vaal qo şəhəri kaloz laxsa" nexə.

20 T'iyəmint'in isə hari nexə: "Ağa! Mo vi vis' mina, kot'o dəsmərə bəc'ürpi ezfe.

21 Şot'aynak' ki, vaxun q'izbe. Axırı hun gorox nu eğala sa amdarnu. Nu laxi ganuxun exenst'a, nu ezbi ganuxun exenbsa".

22 Ağan şot'o nexə: "Ay pis nökrə, va vi jomoxun c'eğala əyitmoğon biq'oz! Huncə nexnu ki, bezi q'əddar baksuna, nu laxi ganuxun exst'una, nu bit'i ganuxun exbsuna avanuy.

23 P'oy t'e vədə het'u görə bez tənginə faizen ten tade ki, zu eğat'an bez laxit'uxun avuzin ext'az?"

24 Oşa iz t'öğx bakalt'oğoy nexə: "Me amdari kiyexun tənginə ext'i vis' mina bakalt'u tadanən!"

25 Şot'o next'un: "Ağa, axırı şot'ay ene vis' mina bune!"

26 Ama şot'in coğabe tast'a: "İsə ibakanan, vəx nexzu: şust'a bune, şot'o samalal gele tadeğale, şust'a tenosa, iz kiye bakaloval haq'eğale. ‡

27 Bezi içoğoy loxol padçağ baksuna nu çureğala bez düşmənxo isə miya eçanan, bez piin bəş içoğoy bula bot'anən!"»

İsusi Yerusalima baysun

(*Mat'. 21:1-11; Mrk'. 11:1-11; İoan. 12:12-19*)

28 İsusen me məsəlinə exlətp'it'uxun oşa p'urum bəş baft'i Yerusalimaçe taşi.

29 Zeytuni buruğoy döşel bakala Bet'fagen q'a Bet'anya uk'ala ayizmoğoy İşalayınşakat'an, Şot'in İz şagirdxoxun p'ranna bəş yaq'abi pine:

30 «Ef bəş bakala ayize takinan. T'iya bağat'an hələ şuk'k'alən nu c'idi,ğaç sa elemi bala bəğəbalnan. Şot'o şadbi miya eçanan.

31 Şiin vəxun "het'aynak'nən me elemi balina şadbsa?" xavar haq'ayin, upanan: "Q'onçuğone lazım"».

32 Şagirdxonal taşi bitova içoğoy pi k'inək' at'unk'i.

33 Şot'oğon elemi balina şadbat'an şot'ay q'onçuğon xavare haq'i: «Me elemi balina het'aynak'nən şadbsa?»

34 Şot'oğon coğabt'un tadi: «Mo Q'onçuğone lazım».

35 Şot'oğon elemi balina İsusi t'öğöl et'unçeri, oşal t'e elemi loxol içoğoy paltara lap't'i İsusa şot'ay loxol arşevt'unk'i.

36 Şo tanesay, amdarxonal Şot'ay tağala yaq'a içoğoy paltarxot'un past'st'ay.

* **19:12 19:12** T'e döörəst'ə Rime İmperiin sa bölgin padçağ c'ək'eşi amdar iz kalaluğa burqsunaxun bəş süft'ə Rima taşi iz padçağluğa təstiğbakalaney. † **19:13 19:13** mina - 100 dirhəmə barabar, 100 giluğ maşey. ‡ **19:26 19:26** Mat'. 13:12; Mrk'. 4:25; Luk'. 8:18

³⁷ İsus hari Zeytun buruğoy döşel p'ap'at'an t'iya bakala şagirdxon içoğoy ak'i bito möcüzöğö görə müq baki, Buxaçuğö ost'aar səsən alxışpsat'un burqı:

³⁸ «Q'onçuğoy s'iyen eğala padçağa xeyir-bərəkətq'an baki!

Göynul şip'luğ, ən alloyluğxo alxışq'an baki!» §

³⁹ Amdarxoy arane bakala bəzi fariseyxon şot'o pit'un: «Məəlim, vi şagirdxoy səsə bot'a!»

⁴⁰ Ama İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «Vəx nexzu, əgər korox şip' çurk'ayın, jëyurxo muzal bakale!»

İsusi Yeruslimeynak' öñöpsun

⁴¹ İsus Yeruslima işalayınşakat'an şəhərə ak'i şot'aynak' öñönepi.

⁴² Şot'in pine: «K'ə bakoniy, hun ğeq'a bakayın va serluğa taşala yaq'a q'amışakinuy! Ama me yaq' hələ ki vaynak' c'ap'e.

⁴³ İsəəl, va t'etər sa ğimxone yaq'bəsa ki, vi düşmənxon va haq'seynak' eçeri vi q'alın tume k'ul şipi oçala şot'oxun barabar balt'un. Şot'oğon vi bip' t'öğə biq'i va hər tərəfəxun sıxışt'irişalt'un.

⁴⁴ Vaal, vi boş bakala amdarxoval əfçibalt'un. Vast'a sa jəna jəne loxol tet'un bark'al, şot'aynak' ki, Buxaçuğoy va işalayınşakala vədinə ten q'amışaki».

İsusi alverçiğö xramaxun şəp'esun

(Mat'. 21:12-17; Mrk'. 11:15-19; İoan. 2:13-22)

⁴⁵ Oşa İsus xrame məəlnə başı t'et'iya alverbaltöğö şəp'esane burqı.

⁴⁶ Şot'oğö metərə pi:

«"Bez k'oj afırıbseynak' bakala k'oj bakale" *

pine şameşe. Ama vən şot'o fūq'k'alxoy mesanan c'urevk'e!»

⁴⁷ İsusen hər ği xrama zomebsay. Samci bəyinşxon, k'anun zombalxon q'a azuk'i sanballu amdarxon isə Şot'o bespseynak' yaq't'un qəvesay.

⁴⁸ Ama mot'o hetər balt'un avatet'unıy, şot'aynak' ki, amdarxo dim İz hərrəminet'un baksay, şot'ay jomoxun c'eğala sa əyitəl tet'un c'ovakest'ay.

†

20

İsusa tadeşi ext'iyər

(Mat'. 21:23-27; Mrk'. 11:27-33)

¹ Ğimxoy sa ği İsusen xrama amdarxo zombi hamal Müq Xavara yəymişat'an samci bəyinşxo, k'anun zombalxo saal ağsaq'q'alxo şot'o işalayınşaki

² pit'un: «Upa bəyn, Hun me əşurxo mani ext'iyərenen bsa? Va me ext'iyərə şina tade?»

³ İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «Zuval vəx metər sa sual tadoz. Za upanan:

⁴ İoanen k'unuk'bseynak' ext'iyərə mayına haq'ey? Göynul bakala Buxaçuğoxun, yoxsa amdarxoxun?»

⁵ Şot'oğonal içoğoy arane maslaatp'i metərt'un pi: «Əgər uk'ayan "Buxaçuğoxuney", t'e vədə "p'oy het'aynak' şot'o vətənanbaki?" uk'ale.

⁶ Uk'ayan "amdarxoxuney", dirist' azuk'en yax jëlayinşebon. Şot'aynak' ki, amdarxon İoani xavareçal baksuna vët'un».

⁷ Axırdal Şot'o "yan avateyan mayına" pit'un coğab tadi.

⁸ İsusen isə şot'oğö pine: «T'e vədə Zuval vëx me əşurxo mani ext'iyören bsuna uk'alatez».

Pis bağbanxoy barada məsələ
(*Mat'. 21:33-46; Mrk'. 12:1-12*)

⁹ Mot'oğö pit'uxun oşa İsusen amdarxoynak' metər sa məsələne exlətpsa burqi: «Sa amdaren t'ulluğə lasaksa. Oşa t'e t'ulluğa bare vədine içü p'ap'ala paya tast'uni şərten bağbanxo tadi q'erəz ölkinəne taysa. Şo t'et'iya boxoy vaxt' manst'uni s'iyene taysa. *

¹⁰ Hari t'ul p'ap'i vədine t'e bağbanxoy t'öğöl iz nökerəne yaq'absa ki, izi paya şot'oğoxun ext'ane. Ama t'ulluği əşp'alxon t'e nökerə t'api kul ams'i yaq'at'unbsa.

¹¹ T'ulluği q'onçuğon q'erəzəl sa nökerə yaq'absa, ama bağbanxon mot'oval t'api biyaburt'unbsa, kul ams'i qoşt'un yaq'absa.

¹² T'ulluği q'onçuğon xibimci nökerəl yaq'anebsa, ama bağbanxon şot'oval yaralayinşi şəp't'unsa.

¹³ T'e vədə t'ulluği q'onçuğon nexə: "İsə k'ə baz? Barta bez bakal nu bakal sa ğara yaq'abaz, bərkə şot'o hörmətbat'un".

¹⁴ Ama bağbanxon şot'o ak'i içoğoy arane exlətp'i next'un: "Mo varise! Ekinan kot'o besp'en ki, miras yaxq'an mandi".

¹⁵ Haketərəl bsat'un, şot'o t'ulluğaxun c'evk'i best'unbsa.

İsə ef zənden, t'ulluği q'onçuğon şot'oğö k'ə bale?

¹⁶ Şot'in hari me bağbanxo əfçibale, t'ulluğa isə q'erəzt'oğö tadale». Amdarxon mot'o ibaki "Buxaçuğon maq'an bi!" pit'un.

¹⁷ Ama İsusen şot'oğoy piin boş bəği pine: «P'oy me Şam k'ə upsuna? "Barizap'k'alxon bosı jë Ən vacib t'öğin jëne baki". †

¹⁸ Me jëne loxol bitalo şareğale, jë mat'ay loxol bitayin isə şot'o ç'ak'k'ale».

¹⁹ K'anun zombalxon q'a samci bəyinşxon q'amışt'unbaki ki, İsusen me məsəlinə içoğoy baradane exlətp'i. İmkan bakiniy Şot'o hat'et'iya bit'unq'oy, ama amdarxoxun q'it'unbsay.

Hər tani iz haq'q'
(*Mat'. 22:15-22; Mrk'. 12:13-17*)

²⁰ K'anun zombalxon q'a samci bəyinşxon İsusi baç'anexun bus-mışt'unbsay. Şot'ay t'öğöl sa hema amdaraqal yaq'abet'unıy. T'e amdarxon içoğö təmiz ak'est'i dim İsusi t'öğöl bakalat'unıy, İz jomoxun sa sərf əyit c'əğala k'inək' isə Şot'o biq'i Rimen təyinbi kalat'ay kiyel tadalat'unıy.

²¹ Şot'oğon İsusaxun xavart'un haq'i: «Məəlim, yan avayan ki, Hun düzən əyitp'i zombsa, şuk'k'aleynak'al tərəfkəşluğ tenbsa. Buxaçuğoy yaq'a düzən zombsa.

²² İsə upa bəyn, beşi Rime imp'erat'ora nalog tast'un düze, yoxsa təə?»

²³ Ama İsusen şot'oğoy bic'luğa q'amışaki metərə pi:

²⁴ «Za sa dinar ak'est'anan. Şot'ay loxol bakala şikil q'a s'i şiya?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «İmp'erat'ori».

* 20:9 20:9 İsa. 5:1-7 † 20:17 20:17 İvel məğ. 118:22

25 İsusen şot'oğoy pine: «T'e vədə imp'erat'ori haq'q'a imp'erat'ora, Buxaçuğoy haq'q'a isə Buxaçuğoy tadanan».

26 Metər, İsusə amdarxoy bəş əyiti loxol biq'es tet'un baki. Şot'ay coğabal mat mandi şip' çurt'unpi.

Bəyinbaksuni barada sual

(*Mat'. 22:23-33; Mrk'. 12:18-27*)

27 Bəyinbaksun tene bu uk'ala sa hema saduk'eyen‡ İsusə t'öğöl hari xavare haq'i:

28 «Məəlim, Moiseyen yaynak' metərə şampe: "Əgər sa amdari laşk'oy baki viçi əyelsuz biyayın, şot'in t'e viçey süpür mandi çuğoy haq'i p'uri viçey nəsilə davam beq'an".

§

29 Məsələn, vüğ viçinə baksa. Samcit'in sa çuuxə haq'sa, içoğoy əyel bakinut' bişane.

30 Oşa p'əmci viçene me çuğoy haq'sa, ama şoval içoğoy əyel bakinut' bisane.

31 Oşa xibimcit'inal şot'o haneq'sa. Haketər vüğ viçey vüğəranal me çuğoy haq'i, ama içoğoy əyel bakinut' bisat'un.

32 Axırda me çuux içal bisane.

33 P'oy isə p'uriorox bəyinbakat'an me çuux şot'oğoy mat'ay çuux bakale? Axırı, vüğ viçey vüğəranal me çuğoy haq'enedey».

34 İsusen şot'oğoy metərə coğab tadi: «Me döörin amdarxo laşk'oyt'un baksa, işq'arat'un taysa.

35 Ama p'urit'oğoy bəyinbakit'uxun oşa həmişəluğ yəşəyinsə layiğ hesabkalorox isə nə laşk'oy tet'un bakal, nə işq'ara tet'un tağal.

36 Ene biyalatet'un, şot'aynak' ki, angelxo oşq'ardalt'un, bəyinbakala ğarmux baksuna görəl şorox Buxaçuğoy ğarmuxt'un.

37 Moiseyenal şaşe barada bakala hadisinə şamk'at'an Q'onçuğoy "Avrahami Buxaçuğ, İsaak'i Buxaçuğ saal İak'ovi Buxaçuğə" nexə. Metər, Moiseyen içinal p'urit'oğoy bəyinbaksunane ak'est'a. *

38 Buxaçuğ p'urit'oğoy tene, dirist't'oğoy Buxaçuğə, axırı Şot'aynak' bito dirist'e».

39 K'anun zombalxoy bəzit'oğon metərt'un pi: «Məəlim, Hun he gözəlen pi».

40 Eneyal İsusaxun sa şey xavar haq'suna zap't'unşi.

Xrist'os şə Ğara?

(*Mat'. 22:41-46; Mrk'. 12:35-37*)

41 T'e vədə İsusen şot'oğoy pine: «Het'aynak't'un nex ki, Xrist'os Davidi Ğare?

42-43 Axırı Daviden için "İvel məğurxo" girke boş

"Q'onçuğon bez Q'onçuğoy pine:

Zu Vi düşmənxo Vi turin oq'a sakamin

Bez yön tərəf arsa" †

pene.

44 Metərлуğen, Daviden Şot'o "Ağa" pine k'ale. T'e vədə Şo hetərə Davidi ğar bakes bakon?»

‡ 20:27 20:27 saduk'eyen - Rime hökmətəxun ğaç bakala arist'ok'rat p'art'iya. İvel Şamaxun tək Moiseyi qo girkət'un q'abulsay, nə bəyinbaksuna, nə angelxo, nəəl axırnci ğine tet'un vəbaksay.

§ 20:28 20:27-28 K'an. 25:5; Ap'ost'. 23:8 * 20:37 20:37 C'eys. 3:6 † 20:42-43 20:42-43 İvel məğ. 110:1

K'anun zombalxoxun vəx bəğanan
(*Mat'. 23:5-7; Mrk'. 12:38-40*)

⁴⁵ Amdarxon bitot'in me əyitmoğo ümüxlaxat'an, İsusen İz şagirdxo pine:

⁴⁶ «K'anun zombalxoxun vəx bəğanan. Şot'oğoy çureğalo boxoy paltar lapi tarapsun, amdarxoy içoğo bazarin meydanxo ak'i p'ə kiin kul-kiye biq'i "xeyirq'an baki" upsun, sinagogxo q'a q'onaxluğxo best'a arst'une.

⁴⁷ Şot'oğon süpür çupuğoy dövlətə ut'unksa, oşa isə içoğo ak'est'eynak' boxoy afirit'unne. Me amdarxoy caza lap bihi bakale».

21

Süpür çuğoy nəzir
(*Mrk'. 12:41-44*)

¹ İsusen xrama bakala nəziri q'utin t'öğöl nəzir laxala dövlətlü amdarxone bəğsay.

² Şot'in sa kəsib süpür çuğoyal nəziri q'utina p'ə lep't'on * təngə laxsuna anek'i.

³ İsusen pine: «Vəx düzinəz nex: me kəsib süpür çuğon bitot'uxun gele təngəne laxi.

⁴ Şot'aynak' ki, bitot'in içoğoy bakala ganuxunt'un laxi, me çuğon isə iz kəsib ganuxun, iz xaşluğeynak' kiye bakalt'une tadi».

Dünyəni axiri işalayınşaksuni nişanxo
(*Mat'. 24:1-28; Mrk'. 13:1-23*)

⁵ T'iya bakalt'oğon xrame q'əşəng jəyurxoxun, Buxaçuğoy s'iyal laxeşi payurxoxun exlətp'at'an İsusen pine:

⁶ «T'etər ğimxo eğale ki, vən memiya ak'alt'oğoxun hik'k'al tene mandal. Jəne loxol jə tene mandal, bito oçalaxun barabar bakale».

⁷ Şot'oxun xavart'un haq'i: «Məəlim, me Vi piyoroş hevaxt' bakale? Me əşurxoy işalayınşaksuna mani möcüzəlü nişanxon ak'est'ale?»

⁸ İsusen pine: «Eht'iyat'lu bakanan, feret' ma bakanan! Şot'aynak' ki, Bez s'iyen gele amdaren hari "zu şozu", "vaxt' işalayınşakene" uk'ale. Şot'oğoy baç'anexun ma baft'anan.

⁹ Davoğoy q'a amdarxoy eşesuni s'iya ibakat'an ma q'ıbanan. Şot'aynak' ki, morox süft'ə bakalane. Ama mo hələ axır tene».

¹⁰ Oşa şot'oğo metərə pi: «Azuk' azuk'i, padçağluğ padçağluği loxol eşəğale.

¹¹ Ost'aar oçal galpsunxo, hər gala busaluğ, pis azarxo saal dəhşətlü əşur bakale, göyenal yax möcüzəlü nişanxo ak'est'ale.

¹² Ama bito me əşurxoxun bəş Za görə vəx biq'alt'un, təqıbbalt'un, zindanxo badalt'un. Vəx sinagogxo q'a padçağxoy saal kalaluğbalxoy bəş coğab tast'eynak' taşalt'un.

¹³ Morox vəynak' Müq Xavara yəymişbseynak sa fürsət bakale.

¹⁴ Vənal saturbəş k'ə coğab tast'uni barada ma fikirbanan.

¹⁵ Şot'aynak' ki, Zu vəx t'etər sa exlətpsuni yonə avabaksun q'a haq'ıl tadoz ki, ef bəş c'əğalt'oğoy saycət'in nə ef sa əyitə p'ə bes tene bakal, nəəl ki şot'ay bəş çurpes tene bakal. †

¹⁶ T'etər bakale ki, vəx lap ef nanoğon, bavoğon, viçimoğon, q'oomxon q'a dost'urxonal biq'est'alt'un, vəxun bəzit'oğo bəsp'esaldalt'un.

* 21:2 21:2 lep't'on - ən mis'ik' təngə † 21:15 21:14-15 Luk'. 12:11-12

17 Za görə bitot'in vəx nifrət balt'un. †

18 Ama ef belxun sa popal kam tene bakal.

19 Hər şeyə portbsunen ef elmoğə çark'est'alnan.

20 Q'oşunxoy Yerusalmi bip' t'öğə haq'layınşbsuna ak'at'an avabakanan ki, şot'ay vərən baksuni vaxt' işalayınşakene.

21 T'e vədə İudeyina bakalorox bito buruxmoğəq'at'un t'it'eri, barta şəhərə bakalorox t'et'iin c'ereq'at'un, şəhərexun t'öğx bakalorox isə t'et'iya maq'at'un başi.

22 Şot'aynak' ki, me ğimxo həyif haq'ala ğimxo bakale, bito sameşiyorox bex p'ap'ale. §

23 T'e ğimxost'a bihi çupuğoy q'a döş tadala çupuğoy vay hala! Şot'aynak' ki, me ölkın bel kala bələ eğale, Buxaçuğoy əcuğal me azuk'i bel barale.

24 Şorox q'ılıncaşun biyalt'un, q'erəz millətxonal şot'oğə kiyel badi içoğoy əsir balt'un. Hametərəl, Yerusalm q'erəz millətxoy kiyel bakala vaxt' çark'amin, şəhər şot'oğoy turin oq'a çaxçuxəğale.

Amdari Ğare eysun

(Mat'. 24:29-35; Mrk'. 13:24-31)

25 Göynul bakala bəğen, xaşen, muç'uliğon möcüzəlü nişanxo ak'est'alt'un. Millətxo oçali çoyel bakala dənizi gürultınaxun q'ıya baft'alt'un, şot'oğon koruğ ak'alt'un. *

26 Oçali loxol eğala bəlinəşun amdaron içoğə açesp'alt'un, şot'aynak' ki, göynul bakala p'lanet'xo jik'eğale.

27 T'e vədə şot'oğon Amdari Ğare asoyxoy loxol tamtarağen q'a İz kala zoren eysuna ak'alt'un.

28 Me əşurxo bex p'ap'sa burqat'an tikbaki ef bula alabanan, şot'aynak' ki, ef çark'esun ene işane».

29 Oşa İsusen şot'oğoynak' sa məsələl eneçeri: «İncilnə xoda q'a mandi xodurxo bəğanan:

30 şot'oğon xazal qayk'at'an vən mot'o ak'i avananbaksa ki, yəy ene işane.

31 Haketərəl vən me şeymoğoy burqesuna ak'at'an avabakanan ki, Buxaçuğoy padçağluğ işane.

32 Vəx düzinəz nex: hələ me nəsil c'ovaki tağamin morox bito bex p'ap'ale.

33 Göy q'a oçal c'ovaki tanəğon, ama Bezi əyitmux sal sa vədə c'ovaki tene tağon.

34 Bəğanan ki, ef fikir tarapsuni, üğsuni saal hetər yəşəyınşbsuni loxol maq'an baki, tene t'e ğinen vəx bürdən biq'ale, sal ef xavaral tene bakal!

35 Axırı t'e ği oçali çoyel yəşəyınşala amdaron bitot'aynak' eğale.

36 Vənal ef bel eğala me bəloğoxun çark'eşi Amdari Ğare bəş çomas'i çurpes bakseynak' afırıpsunaxun çurmapanan».

37 İsusen hər ği xrama amdaron zomebsay, üşena isə taşi Zeytuni burux uk'ala galane c'ovakest'ay. †

38 Savaxt'an üşenen isə camaat İsusə ümüxlaxseynak' Şot'ay t'öğöl, xramat'un eysay.

‡ 21:17 21:12-17 Mat'. 10:17-22 § 21:22 21:22 Yer. 5:29; Hos. 9:7 * 21:25 21:25 İsa. 13:10; Yez. 32:7; Yol. 2:31; Qay. əyit 6:12-13 † 21:37 21:37 Luk'. 19:47-48

22

İsusa bəspseynak' həzirluğ bəğsun

(*Mat'. 26:1-5; Mrk'. 14:1-2; İoan. 11:47-53*)

¹ Əyinsuz Şume axsibay işalayınşebaksay. Me axsibayi s'iya C'ovaksuni axsibayal next'uniy. *

² Samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon camaati İsusı baç'anexun taysunaxun q'ıt'unbsay, şot'aynak'al şot'o bəspseynak' sa yaq't'un qəvesay.

İuday İsusa toyst'un

(*Mat'. 26:14-16; Mrk'. 14:10; İoan. 13:18-30*)

³ Hame vədə Şeytan p'as's'e şagirdaxun soğo bakala, İsk'ariot' k'aleğala İuday boşe başi.

⁴ Şot'inal taşi samci bəyinşxoxun q'a xrame q'aroolçığoy kalat'oğoxun İsusa şot'oğoy kiyel mani yönen tast'uni barada exlətebi.

⁵ Şorox müqt'unbaki, şot'o tənğə tast'unat'un əyit tadi.

⁶ İudal irəzine baki. Şot'in İsusa camaataxun c'əp'k'in şot'oğoy kiyel tast'eynak' yaq'e qəvesa burqi.

Axırnci biyəsin ukun

(*Mat'. 26:17-30; Mrk'. 14:12-26; İoan. 13:21-30; 1 K'or. 11:23-25*)

⁷ Əyinsuz şume axsibayi C'ovaksuni axsibayi q'urbanluğ q'uzina şamk'ala ği hare. †

⁸ İsusen P'et'era q'a İoana bəş yaq'abi pine: «Takinan, yaynak' axsibayi ukuneynak' həzirluğ bəğanan».

⁹ Şot'oğon isə İsusaxun xavart'un haq'i: «P'oy həzirluğa maya bəğen?»

¹⁰ İsusen şot'oğo pine: «Bəğanan, vən şəhərə bağat'an ef bəş gamaten xe taşala sa amdar c'eğale. Şot'ay baç'anexun takinan, şo bağala k'oya bakinan.

¹¹ T'e k'ojin q'onçuğo upanan: "Məəlimen vaxun xavare haq'sa: <Bez şagirdxoxun sagala C'ovaksuni axsibayi ukuna ukseynak' q'onaği otağ maya?>"

¹² K'ojin q'onçuğon vəx alin k'oya həzirbaki sa otağ ak'est'ale. T'et'iya həzirluğ bəğanan».

¹³ Şot'oğon taşi hər şeyə İsusen pi k'inək't'un ak'i, C'ovaksuni axsibayi ukuneynak' həzirluğa bət'unği.

¹⁴ Ukuni vədə hari p'ap'at'an İsus ap'ost'olxoxun sagala sulfin bel areşi.

¹⁵ İsusen şot'oğo pine: «Zu koruğ aksa burqamin me C'ovaksuni axsibayi ukuna vəxun sagala uksuna gelez çuresay.

¹⁶ Vəx mot'oz nex: Buxaçuğoy padçağluğa C'ovaksuni axsibay k'ə upsuni tam çoyel c'eğamin, Zu me axsibayi ukuna ene ukalatezu».

¹⁷ Oşa İsusen cama ext'i şükürbi pine: «Mot'o ext'anan, ef arane cöybanan.

¹⁸ Vəx nexzu: Buxaçuğoy padçağluğ eğamin Zu t'ulen tadala me baraxunal üğalatez».

¹⁹ Oşa İsusen şumal ext'i şükürebi. Şot'o cöybi İz şagirdxo tadi pine: «Mo vəynak' q'urban tadeğala Bez bədəne. Za eyex bast'eynak' metər banan».

* 22:1 22:1 C'eys. 12:1-27 † 22:7 22:7 C'eys. 12:1-27

20 Haketərəl biyəsin ukunaxun oşa camane ext'i pi: «Me cam vöynak' barala Bez p'iyen ğaçesi Təzə İrəzilüğe. †

21 Ama mone, Za xəyənətbalt'in Zaxun sagala iz kula me sulfinane boxost'a. §

22 Amdari Ğar İçeynak' hetər sámeşenesa t'etərə taysa, ama Şot'o xəyanətbala amdari vay hala!»

23 Şagirdxon me amdari içoğoy boşt'an şuva bakes bakon pi sun-sunaxun xavar haq'sat'un burqi.

24 Oşa içoğoy arane ən kalo şu hesabbaksuni baradal sa exlote baki. *

25 Ama İsusen şot'oğoy pine: «Q'erəz millətxoy padçağxonal q'a kalaluğbalxonal amdaxoy loxol kalaluğt'unbsa, oşal içoğoy şot'oğoy havadart'un † hesabbsa.

26 Ama vən metər ma bakanan! Barta ef arane ən kalo ən mis'ik'o k'inək'q'an baki, kalaluğbaloval q'ulluğçi k'inək'q'an baki. †

27 Axiri şuva kalo, sulfin bel arşiyo, yoxsa q'ulluğ balo? Sulfin bel arşiyo tene ki? Ama Zu ef arane q'ulluğçi k'inək'zu. §

28 Zu sınaxxoxun c'ovakat'an Zaxun sa gala bakiyoroş vənnan.

29 Bez Bavan Za padçağluğa tapşurbi k'inək', Zuval vəxeş padçağluğ tapşurbsa ki,

30 vənal Bez padçağluğast'a Bez sulfin bel arşi kəyi-üğənan, hamal İsraili p'as's'e tayfina divanbseynak' taxt'urxo arşanan.

P'et'eri danmişaksuna saturbēš avabakest'un

(Mat'. 26:31-35; Mrk'. 14:27-31; İoan. 13:36-38)

31 «Simon, Simon! Şeytanen vəx arum k'inək' xaxalaxun c'ovakest'eynak' ene icazina haq'ene.

32 Ama Zu vast'a bakala vəluğ maq'an açi pi vaynak' afırızpi. Oşa hun p'urum Zaç qaybakat'an vi viçimoğoy ük' tada».

33 Şot'in İsusə coğabe tadi: «Ay Q'onçux, zu Vaxun zindanal, bisunal taysuna həzirzu».

34 Ama İsusen pine: «P'et'er, va nexzu: ğe dadalen elk'amin hun Za çalxsunaxun xib kərəm danmişakalnu».

35 Oşa şagirdxoxun xavare haq'i: «Zu vəx tənğəsuz, toraysuz, torok'alsuz yaq'abat'an sa şeyaxun koruğ ak'enan?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «Sal sa şeyaxun». *

36 T'e vədə İsusen şot'oğoy pine: «Həysə isə şi ki tənğə q'a toray bune şot'o ext'eq'an. Q'ılinc nu bakalt'inal iz paltara toydi q'ılincq'an haq'i.

37 Şot'aynak' ki, vəx nexzu: İvel sámas't'a bakala "k'anuna pozmişalt'oğoxun taye baki" † əyitə tam bex p'ap'esp'iz buq'on. Şot'aynak' ki, Bez barada sámeşiyorox bito bakale».

38 Şot'oğon pit'un: «Ay Q'onçux, mone, memiya p'ə q'ılince bu». Şot'in isə şot'oğoy pine: «Bəse».

İsusi Zeytun buruğoy bel afırıpsun

(Mat'. 26:36-46; Mrk'. 14:32-42)

‡ 22:20 22:20 Yer. 31:31-34 § 22:21 22:21 İvel məğ. 41:9 * 22:24 22:24 Mat'. 18:1; Mrk'. 9:34; Luk'. 9:46 † 22:25 22:25 havadar - t'iyəmint'oğoy köməybala amdər. Kalaluğbalxoynak' q'a c'ək'esi amdərxo tadeğala s'i. † 22:26 22:25-26 Mat'. 20:25-27; 23:11; Mrk'. 9:35; 10:42-44 § 22:27 22:27 İoan. 13:12-15 * 22:35 22:35 Mat'. 10:9-10; Mrk'. 6:8-9; Luk'. 9:3; 10:4 † 22:37 22:37 İsa. 53:12

³⁹ İsus c'eri həmişənin k'inək' Zeytun buruğone laşi. İz şagirdxoval İz baç'anexunt'un taşi.

⁴⁰ T'iya p'ap'at'an İsusen şot'oğə pine: «Afırıpanan ki, sinəyinşaksun vəxun əxilq'an baki».

⁴¹ İsus İç isə şot'oğoxun sa jě boses bakala q'ədər aralayınşaki, oşa diz çökt'i afirnepi.

⁴² Şot'in metərə pi: «Ay Bez Bava, əgər mümkünesa, me cama † Zaxun əxilba. Ama Bez təə, barta Vi çureğala k'inək'q'an baki».

⁴³ T'e vədə göynuxun sa angel İsusa ak'eşi İçu zore tadi.

⁴⁴ İsusen əzyət aksun samalal ük'en afırınney. Şot'ay ap' oq'a bitala p'iyə k'at'punxo k'inək'ey.

⁴⁵ İsus afırıpit'uxun oşa hayzeri İz şagirdxoy t'öğölə hari, ama şot'oğə nep'axe ak'i.

⁴⁶ Şot'in İz şagirdxo pine: «Het'aynak'nan bask'e? Hayzeri afırıpanan ki, sinəyinşaksun vəxun əxilq'an baki».

İsusi biq'esun

(*Mat'. 26:47-56; Mrk'. 14:43-50; İoan. 18:3-12*)

⁴⁷ Mone, İsusen metər əyitk'ala vədine, bürdən sa dəst'ə amdare ak'eşi. P'as's'e şagirdxoxun soğə bakala, İuda uk'ala şagird isə t'e dəst'in bəşə taysay. Şo İşalayınşebaki ki, İsusa muçk'ale.

⁴⁸ Ama İsusen şot'o pine: «İuda, yəni Amdari Ğara sa muçbsunenən toyst'a?»

⁴⁹ İsusi hərrəmine bakalt'oğon isə me əşurxo ak'at'an şot'o pit'un: «Ay Q'onçux, bərkə beş q'ılncxo ext'en?»

⁵⁰ Hat'e dayğal şot'oğoy sunt'in q'ılncen duği samci bəyinşxoy kalat'ay nökeri yön ümōğə tumexun bonet'i.

⁵¹ Ama İsusen "bəsp'anani!" pi İz kula nökeri ümōğoy loxol laxi şot'o q'olayebi.

⁵² Oşa İsusen İz baç'anexun hari samci bəyinşxo, xrame q'aroolçığoy kalat'oğə saal ağsaq'q'alxo pine: «Zu amdara fūq'k'alzu ki? Q'ılncen q'a maqen het'aynak'nan hare Bez baç'anexun?»

⁵³ Zu hər ği vəxun sagala xramazuy, t'e vədə Za galtenanst'ay. Ama həysə ef vaxt'e hare - bayinq'luği § kalaluğbala vaxt'!» *

P'et'eri İsusaxun danmişaksun

(*Mat'. 26:57-58; 26:67-75; Mrk'. 14:53-54; 14:65-72; İoan. 18:13-18; 18:25-27*)

⁵⁴ İsusa biq'i tat'unşeri, Şot'o samci bəyinşxoy kalat'ay k'oyat'un eçeri. Samal aralu isə P'et'eral şot'oğoy baç'anexun tanesay.

⁵⁵ Məəlin biyex eçeri aruxt'unbi. P'et'eral hari t'e aruğoy hərrəmine arşit'oğoy arane areşi.

⁵⁶ Aruğoy işiğ P'et'eri loxole biti, t'iya bakala çuux nökerxoy sunt'inal şot'o anek'i. Şot'in P'et'eri loxol saal bəği pine: «Moval İsusaxun sagalaney».

⁵⁷ Ama P'et'eren "ay çuux, zu t'e amdara çaltezsa!" pi danmişebaki.

⁵⁸ Samal oşa q'erəz sa amdarenal şot'o ak'i pine: «Hunal şot'oğoxun soğonu». Ama P'et'eren pine: «Təə, ay işq'ar!»

† 22:42 22:42 cam - İsusi xaçə loxol bisuni nişan § 22:53 22:53 bayinq'luği - yəni, şeytani

* 22:53 22:53 Luk'. 19:47-48; 21:37

59 Sa saadaxun oşa q'erəz sa amdarene ak'i pi: «Həgigiyal, me amdar şot'oxun sagalaney! Atenank'sa ki, mo galileyalune?»

60 Ama P'et'eren pine: «Ay işq'ar, hun het'uxunen əyite avatez».

Mot'o uk'ala vədine dadalen elepi.

61 T'e vədə Q'onçuğon fıripi P'et'eri loxole bəği. P'et'erial Q'onçuğon içü "ğe dadalen elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmişakalnu" pi əyit eyexe baft'i.

62 Şoval t'etiin c'eri hönkür-hönkür önönepi.

63 İsusi q'aroola zap'k'ala amdaxon isə Şot'o lağa haq'i t'ap't'unney.

64 Şot'ay pulmoğə ğaç'p'i xavart'un haq'say: «Sa xavareçalluğba bəyn, va şina duği?»

65 Şot'o q'erəzəl gele əyitmux pi lağat'un haq'say.

İsus Kala Şurin bəş

(Mat'. 26:57-66; Mrk'. 14:53-64; İoan. 18:19-24)

66 Kəybakat'an azuk'i ağsaq'q'alxoy, samci bəyinşxoy saal k'anun zombalxoy Kala Şurane gireşi, İsusal içoğoy bəşt'un c'evk'i.

67 Şot'oğon pit'un: «Yax düz upa, hun Xrist'osnu?» İsusen şot'oğə pine: «Vəx uk'ayiz, tenan vəkəkal,

68 vəxun xavar haq'ayiz isə Za coğab tenan tadal.

69 Ama mone, mot'oxun oşa Amdari Ğar zorba Buxaçuğoy yön tərəf arşale».

70 Şot'oğoy bitot'in xavare haq'i: «İsə Hun Buxaçuğoy Ğarnu?» İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Vənnan nexə ki, Zu Şozu».

71 T'e vədə şot'oğon pit'un: «Ene q'erəz şahidluğa k'ə eht'iyəce bu ki? Me əyitə İz jomoxunyan ibaki!»

23

İsus Rimen təyinbi başçı P'ilat'i q'a Galileyin kalo İrodi bəş

(Mat'. 27:1-2; 11-26; Mrk'. 15:1-15; İoan. 18:28-19:16)

1 T'e vədə Kala Şurin üzviyox bito hayzeri İsusə P'ilat'i t'öğölt'un taşeri.

2 Şot'o taxsirkər c'evksun çureşi pit'un: «Yan q'ərarayan hari ki, me amdaren beş millətə yaq'nuxune c'evksa. Amdarxo imp'erat'ora nalog tast'una tene bare, içü isə Xrist'os pi padçağə hesabbsa».

3 P'ilat'en Şot'oxun xavare haq'i: «Hun iudeyxoy padçağnu? İsusen coğab tadi şot'o pine: «Hunen metər nex».

4 P'ilat'en samci bəyinşxo q'a camaata pine: «Zu me amdarast'a sal sa taxsır atezak'sa».

5 Ama şot'oğon içoğoy əyitin loxol çurpi pit'un: «Me amdaren Galileyinaxun burqi me oçalxol şirik' dirist' İudeyina İz zombsunen camaata yaq'nuxune c'evksa».

6 P'ilat'en Galileyin s'iya ibaki xavare haq'i: «Me amdar galileyalune ki?»

7 İsusi İroden kalaluğbala oçalaxun baksuna avabakiyal Şot'o İrodi t'öğölə yaq'abi. Şot'aynak' ki, t'e vədə İrodal Yerusalamaney.

8 İroden İsusə ak'i gele müqəbaki. Şot'aynak' ki, Şot'ay barada t'ema ibakeney ki, Şot'o gele vaxt'axun aksune çuresay. Şot'in İsusi içeynak' sa möcüzə ak'est'unane çuresay.

9 İroden Şot'o gele sualxone tadi, ama İsusen şot'o sal sa coğab tene tadi.

10 Samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon hayzeri gele əyitmux pi Şot'o taxsirkərt'un c'evksay.

11 İroden q'a iz əsk'ərxon isə İsusı loxol boşşamin axşumpi lağa haq'it'uxun oşa Şot'o padçağ k'inək' lapest'i qaydi P'ilat'i t'öğölt'un yaq'abi.

12 Süft'ə sunaxun düşmən bakala P'ilat' q'a İrodal t'e ğinaxun oşa dost't'un baki.

13 T'e vədə P'ilat'en samci bəyinşxo, kalaluğbalxo saal camaata topbi

14 şot'oğö pine: «Vən me amdara bez t'öğöl şot'aynak'nan eçere ki, kot'in amdarxo yaq'nuxune c'evksa. Mone, zu ef piin bəş me məsəlinə bəği q'əraraz hari ki, me amdarast'a ef uk'ala əşurxost'a saal sa taxsır butene.

15 İrodenal sa taxsır tene ak'i, şot'aynak'al beş loxole qaydi. İse vəncə ananksa ki, me amdaren bisuna layiğ bakala sal sa əş tene biq'e.

16 Şot'aynak'al kot'o saycə t'apsuni caza tadi tərboz».

17 Hər usen P'ilat'en me axsibaya görə sa biq'əsit'u tərəbsay.

18 Ama camaaten harayepi: «P'ureq'an, p'ureq'an! Yaynak' Barabbina tərba!»

19 Barabba isə şəhərə amdarxo hökmətə q'arşi əqevksuna görəne zindana boşəşey.

20 P'ilat'en İsusı tərbsuni tərəf baki p'urum amdarxoxun əyitepi.

21 Ama şot'oğön «kot'o xaçe loxol t'əq't'a, xaçe loxol t'əq't'a!» uk'a harayt'unney.

22 P'ilat'en xibimci kərəm xavare haq'i: «Axırı me amdaren k'ə pisluga be? Zu kot'o bəsp'est'una layiğ bakala sal sa taxsır tez aksa. Mot'o görəl Kot'o saycə t'apsuni caza tadi tərboz».

23 Ama şot'oğön p'urum içoğoy əyiti loxol çurpi harayk'a Şot'ay xaçe loxol t'əq't'esunat'un tələbbsay. Camaaten uk'aloval baneki.

24 P'ilat'en şot'oğoy çureğalt'u bine:

25 şot'in amdar bespsuna görə, amdarxo hökmətə q'arşi əqevksuna görə biq'əsi amdara tərəbi. İsusı isə şot'oğoy kiyele tadi.

İsusı xaçe loxol t'əq't'esun

(Mat'. 27:32-44; Mrk'. 15:21-32; İoan. 19:17-25)

26 Əsk'ərxon İsusı t'əq't'a taşat'an, hame vədine ayizexun eğala Simon s'iyen k'irenalı sa amdara biq'i xaça şot'ay baç'ane lat'unxi. Şot'in İsusı baç'anexun taşi xaça taşalaney.

27 İsusı baç'anexun gele amdarxo, Şot'aynak' önöpi neğ şik'ala çupuxe taysay.

28 İsusen fırpı şot'oğö pine: «Ay Yerusalmi xuyərmux, Bez dərden ma önöpanan. Vəynak' q'a ef əyloğoynak' önöpanan.

29 Şot'aynak' ki, t'etər ğimxone eysa ki, "he bəxt'əvərə songsuzxo, me dünyəne əyel nu eçeri q'a döş nu tadi çupuxxo!" uk'alt'un.

30 Me vədə "buruxmoğö <beş loxol bitanan!>, təpoğö <yax but'k'anan!> uk'alt'un". *

31 Şot'aynak' ki, əgər göyün xode bel me əşurxo et'unşt'asa, t'e vədə q'ari xoda k'ət'un bon?» †

32 İsusaxun sagala p'ə cinəyətkərəl bespsat'un taşt'ay.

33 Şorox "Kəllə" uk'ala gala hari p'at'unp'i. T'iya Şot'oval t'e p'ə cinəyətkərəl - sunt'u İz yön, t'e sunt'u isə İz tərs tərəf xaçe loxol t'əq't'undi.

* **23:30 23:30** Hos. 10:8; Qay. əyit 6:16 † **23:31 23:31** - Memiya İsusen İçu "göyün xod" upsunen İzi düzgünluğa, günaxkərxo "q'ari xod" upsunen isə şot'oğoy günaxi boş batk'sunane ak'est'a.

³⁴ İsusen pine: «Ay Bava! Me amdarxo bağışlayınşa, şot'aynak' ki, içoğoy k'ə bsuna içanal tet'un ava!» Əsk'ərxon isə çöp bosı İsusı paltara içoğoy arane cöyt'unbi. †

³⁵ Camaaten çurpi tamaşanebsay. T'iya samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxonal İsusı lağa haq'i next'unıy: «Mot'in q'erəzt'oğone çark'est'ay. Əgər Buxaçuğon c'ək'p'i Xrist'osesa, t'e vədə İcuval çark'est'eq'an!»

³⁶ Əsk'ərxonal İşalayınşaki Şot'o lağat'un haq'say. Şot'o fine oq'oy tadi

³⁷ next'unıy: «Əgər hun iudeyxoy padçağnusa, va çark'est'a!»

³⁸ Şot'ay best'a xaçe loxol "me amdar iudeyxoy padçağə" same buy. §

³⁹ Xaçe loxol t'əq't'eşi cinəyətkərxoy sunt'inal Şot'o təhk'irbi pine: «P'oy Xrist'osnuı, t'e vədə vaal, yaxal çark'est'a!»

⁴⁰ T'iyəmi cinəyətkəren isə şot'o q'adağanbi pine: «Hun sal Buxaçuğoxun q'itenbsa? Axırı hunal xaçe loxolnu!»

⁴¹ Yan beş əməlxo görəyan cazına zap'e, me Amdari isə sal sa taxsır butene».

⁴² Oşa İsusane pi: «Ay İsus, Vi padçağluğa padçağ k'inək' eğat'an za eyex bada!»

⁴³ İsusen şot'o pine: «Va düzinəz nex, ğe hun Zaxun sagala cənnəte bakalnu».

İsusı bisun

(*Mat'. 27:45-56; Mrk'. 15:33-41; İoan. 19:25-30*)

⁴⁴ Üqümci saadey, * ama dirist' oçalı çoyel vuyumci saadal şirik' † bayınq'luğə baki.

⁴⁵ Bəğen iz işığa satenek'say, xrame pərdəəl biyexun cöyebaki. †

⁴⁶ İsusen ost'aar «ay Bava! Bez Urufa Vaz tapşurbsa» § pi elmuxe tadi. Şo pure.

⁴⁷ Me əşurxo ak'i q'oşuni baçtani kalat'in «həgigiyal, me Amdar düzgün amdarey» pi Buxaçuğə alxışebi.

⁴⁸ Tamaşabseynak' t'iya gireşi amdarxonal bütüm me əşurxo ak'i içoğoy bel t'ap'sun qoşt'un qaybaki.

⁴⁹ İsusı çalxalt'oğon isə Galileyinaxun İz baç'anexun hari çupuxxoxun sagala bütüm me baki əşurxo t'öğxun çurpi bət'unğsay. *

İsusı oçalaxbsun

(*Mat'. 27:57-61; Mrk'. 15:42-47; İoan. 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ T'iya İosif s'iyen sa amdare buy. Şo Kala Şurin üzviney, ama şot'ay c'evk'i q'əraraxun irəzi teney, şot'aynak' ki, düzgün, xeyirxax hamal Buxaçuğoy padçağluği eysuna yaq'bəğala sa amdarey. Şo İudeyin Arimat'eya şəhərexuney.

⁵² Şot'in P'ilat'i t'öğöl taşi İsusı meydəne çureşi.

⁵³ Meyidə xaçe loxolxun şivk'i parçına bəc'ürepi. Oşa q'ayane kaşesi, hələ memaçəğ şuk'k'al nu oçalaxesi sa mağarina lanexi.

⁵⁴ T'e ği Həzirluğ bəğala ğiney, †Şamat' ğiyal İşalayınşebaksay.

‡ **23:34 23:34** İvel məğ. 22:18 § **23:38 23:38** sameşey - bəzi kiınsamurxost'a grek'i, lat'ini saal əbrani t'arurxone sameşey. * **23:44 23:44** üqümci saad - həysət'in vaxt'en berezəre saad p'as's'e.

† **23:44 23:44** vuyumci saad - həysət'in vaxt'en berezərexun oşa saad xib. ‡ **23:45 23:44-45** C'eys. 26:31-33 § **23:46 23:46** İvel məğ. 31:5 * **23:49 23:49** Luk'. 8:2-3 † **23:54 23:54** Həzirluğ bəğala ği - yəni iudeyxost'a İvel hesabakala Şamat' ğineynak' həzirluğ bəğəğala qomci ği.

⁵⁵ İsusaxun sagala Galileyinaxun hari çupuxal İosifi baç'anexun taşi mağarina q'a Şot'ay meydə t'iya hetər laxsuna at'un'k'i.

⁵⁶ Şot'oğon k'oya taşi saat' adeğala oyurxoxun toyexlu c'əyinxot'un həzirbi. Şamat' ğine isə Buxaçuğon bürüşü k'inək' hik'k'al əştet'unbi. ‡

24

İsusi bəyinbaksun

(*Mat'. 28:1-10; Mrk'. 16:1-11; İoan. 20:1-18*)

¹ Şamat'i samci ğine* savaxt'an üşenen, çupuğon içoğoy həzirbi adeğala oyurxo ext'i mağarin t'öğölt'un taşi. Şot'oğoxun sagala q'erəzəl sa hema amdar buney.

² Şot'oğon hari mağarin çomost'a bakala jəna t'öğx t'ik'irəsit'un ak'i.

³ Bona başi isə Q'onçux İsusi meydə tet'un bəğəbi.

⁴ Şorox çəşmişəki mandet'unıy. Bürdən içoğoy bəş s'əq'e işiq k'inək' s'aldala paltarla p'ə işq'are c'eri.

⁵ Çupuxxo q'iyene haq'i. Şorox çooq'a past'unşi. İşq'arxon isə xavart'un haq'i: «Vən het'aynak'nan dirist' Bakalt'u p'urit'oğoy arane qəvesa?

⁶ Şo memiya butene, Şo bəyinbakene! Hələ Galileyina bakat'an Şot'in vəx pit'u ef eyex badanan:

⁷ "Amdari Ğar günaxkərxoy kiye tadeğalane, şot'oğonal Şot'o xaçe loxol t'əq't'alt'un. Xibimci ğine isə Şo bəyinbakalane"». †

⁸ Çupuğonal İsusi əyitmoğoy eyext'un badi.

⁹ Şot'oğon t'et'iin qaybaki bütüm me baki əşurxo İsusi sas's'e şagirdə q'a t'iyəmin amdarxo exlətt'unbi.

¹⁰ Me xavara ap'ost'olxo p'ap'esp'alorox Magdallu Mariya, Yoxanna, İak'ovi nana Mariya saal sa hema q'erəz çupuxey.

¹¹ Ama ap'ost'olxo şot'oğoy əyitmoğoy tet'un vəbaki, bütüm me əşurxo içoğoynak' vəbakala tene ak'esay.

¹² Ama P'et'er t'it'eri mağarina bəğsane taşi. Şot'in hari bona bəği t'iya saycə meydə bəc'ürpi parçoğone ak'i. Me əşlə gele məət't'əl mandiyal iz k'oyane qaybaki.

İsusi p'ə şagirdə ak'esun

(*Mrk'. 16:12-13*)

¹³ Hat'e ği şagirdxoxun p'öğö Yerusolimaxun altmış st'adi ‡ əxil bakala Emmaus uk'ala ayizet'un taysay.

¹⁴ Şot'oğon bito me əşurxoy barada içoğoy arane exlətt'unbsay.

¹⁵ Şot'oğon exlətp'ala, sun-suna içoğoy fikirxo uk'ala vədineyal İsus İç işalayınşaki şot'oğoxun sagala yaq' taysane burqi.

¹⁶ Ama şot'oğon İsusa tet'un çalxi, içoğoy pulmux ğaçəsəney.

¹⁷ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Mo het'ay baradanan metər yaq' taysun exlətpsa?» Şorox beyköf çurt'unpi.

¹⁸ Şot'oğoy boşt'an K'leop'a s'iyen bakalt'in pine: «Yerusalima baksun-baksun me baki əşurxoxun xavar nu bakalo saycə hunnu unko p'oy?»

‡ 23:56 23:56 C'eys. 20:10; K'an. 5:14 * 24:1 24:1 şamat'i samci ği - yəni bazarin ği † 24:7 24:6-7 Mat'. 16:21; 17:22-23; 20:17-19; Mrk'. 8:31; 9:31; 10:32-34; Luk'. 9:22; 18:31-33 ‡ 24:13 24:13 altmış st'adi - təxminən 11 kilometr

¹⁹ İsusen «mani əşurxoxun?» pine. Şot'o coğabt'un tadi: «Nazaret'lu İsusi bel hari əşurxoxun. Şo Buxaçuğoy q'a amdarxoy piyes İz uk'ala əyitmoğon q'a əməlxon c'ək'eğala sa xavareçaley.

²⁰ Beşi samci bəyinşxon q'a kalaluğbalxon Şot'o bespsuni caza tadi xaçe loxol t'əq't'est'undi.

²¹ Yanal umudyanbaksay ki, me amdar gələcəyə İsraila çark'est'alone. Hamal, me əşur xib ği bəşe bake,

²² ama beş çupuxxoxun bəzit'oğon yax mat mandala əşurt'un exlətpsa. Şorox savaxt'an üşenen meyid laxesi mağarina taşi

²³ bəğet'un ki, t'iya meyid butene. Next'un ki, içoğo t'et'iya angelxone ak'eşe, şot'oğon İsusi dirist' baksunat'un pe.

²⁴ Oşa beşt'oğoxun bəziyoroxal mağarina taşi hər şeyə çupuğon içoğo exlətpi k'inək't'un ak'e. Ama İsusə İçu ak'itet'un».

²⁵ T'e vədə İsusen şot'oğoy pine: «Ay haq'ılsuzxo! Xavareçalxoy pit'oğoy vəbaksun vəx heq'ədər çətine tadesa!

²⁶ P'oy tenan k'alpe ki, Xrist'osen İz kala s'iya bütüm me koruğxoxun c'ovaki q'azayınşalaney?»

²⁷ Oşa Şot'in İvel Şame boş Moiseyi girkurxoxun burqi xavareçalxoy girkurxol şirik' İz barada şamesi bito ganxo q'andırışebi.

²⁸ Şorox içoğoy tağala ayıza hari p'ap'at'an, İsusen İçu t'etəre taşeri ki, güvə hələ t'et'iinal t'ağay tağale.

²⁹ Ama şot'oğon İsusə "eki, yaxun manda! Ene biyəne, bəğal batksaxe" pit'un. Şoval içoğoxun sagala k'oyane başi.

³⁰ Hari şum ukala vədine, İsusen şuma ext'i şükürbala afırinal pit'uxun oşa cöybi şot'oğone tadi.

³¹ Hame vədə şot'oğoy pulmux qayesi, şot'oğonal İsusə çalt'unxi. Ama İsus şot'oğoy piyexun aneçi.

³² Şot'oğon pit'un: «Şot'o görəne Şot'in yaxun yaq'a exlətp'i İvel Şama q'andırışat'an beş ük' metər bəc'ük'esi boksay!»

³³ Şorox hat'e saad hayzeri Yerusalmat'un qaybaki. Hariyal sas's'e şagirdə q'a şot'oğoxun sagala bakalt'oğoy giresit'un ak'i.

³⁴ Şot'oğonal içoğoy Q'onçuğoy həgigiyal bəyinbaksuna saal Simona ak'esunat'un exlətpi.

³⁵ T'e vədə harit'oğonal yaq'a içoğoy bel hari əşurxo q'a İsusə şum cöybat'an hetər çalxsunat'un exlətp'i.

İsusi sas's'e şagirdə ak'esun

(Mat'. 28:16-20; Mrk'. 16:14-18; İoan. 20:19-23; Ap'ost'. 1:6-8)

³⁶ Mot'oğon me barada exlətp'ala vədine bürdən İsus İç şot'oğoy arane çurpi pine: «Vəynak' xeyirq'an baki!»

³⁷ Şorox çəşmişt'unbaki, içoğoy q'iyen haneq'i, fikirt'unbi ki, içoğoy piyese ak'esa.

³⁸ Ama İsusen şot'oğoy pine: «Het'aynak'nan q'ıbsa? Het'u görənən ef ük'e metər fikirxo eşt'a?»

³⁹ Bez kulmoğoy q'a turmoğoy bəğanən. Mo Zuzu! Za kuldanan bəğanən! Axırı urufi nə bədən tene baksa, nə üq'ən, ama Zast'a bune».

⁴⁰ İsusen mot'o pi şot'oğoy İz kulmoğoy q'a turmoğone ak'est'i.

⁴¹ Şorox içoğoy müqexun hələl vətet'unbaksay, mat mandet'uniy. T'e vədə İsusen pine: «Ukala şey buvəx?»

⁴² Şot'o sa tikə ap'esp'i çəli q'a sa k'ot'or uç'e şamt'un tadi.

⁴³ İsusenal ukuna ext'i şot'oğoy piin bəş kəye.

⁴⁴ Oşa İsusen şot'oğoy pine: «Vəxun sagala bakat'an Bez pi əyitmoğoy məənə money: Moiseyi k'anunast'a, xavareçalxoy girkurxost'a q'a İvel məğurxost'a Bez barada şameşiyorox bex p'ap'alane».

⁴⁵ Oşa İsusen İvel Şama hetər düzgün q'amışaksunane şot'oğoy zombi.

⁴⁶ Şot'in pine: «Metəre şameşe: Xrist'os koruğ zapi biyalane, xib ği oşa isə bəyinbakalane.

⁴⁷ Yerusalimaxun burqi bütüm millətxoynak' içoğoy günaxxo toobinen bağışlayınşaksun Şot'ay s'iyen karooz bakalane.

⁴⁸ Vən bütüm me əşurxoy şahidxonan.

⁴⁹ Mone, Zu Bez Bavan vəx əyit tadi Bakalt'u yaq'aboz. Vən isə, göynuxun eğala zora haq'amin, Yerusalimaxun c'emakinan». §

İsusi göynul əqesun

(Mrk'. 16:19-20; Ap'ost'. 1:9-11)

⁵⁰ Oşa İsusen şot'oğoy şəhərexun c'evk'i Bet'anyanal şirik' eneçeri, İz kula alabi şot'oğoy xeyir-bərəkəte tadi.

⁵¹ Xeyir-bərəkət tast'unal şot'oğoxun əxilbaki göynule əqəsi.

⁵² İz şagirdxon Şot'o bult'un k'os'bi, müq-müqal Yerusalimat'un qaybaki.

⁵³ Metərluğen, şorox həmişə Buxaçuğ alxışpsun xramat'un baksay.

İoanen şampi Műq Xavar Běšin əyit

Me girke şampiyo ap'ost'ol İoane. İçal me girke boş şampi hadisoğoy şahide. Şot'in ham əbraniğoy ədətə q'a şot'oğoy fikirə, hamal İsraili coğrafiına şaat'e avay. Metər sa fikire bu ki, İoanen me girke beş erin 50-70 ci usenxoy aranene şampe.

İoanen iz girke məksədə qay tət'iğəbsa: «Ama memiya bakalorox şot'aynak'e şameşe ki, vən İsusı Xrist'os, Buxaçuğoy Ğar baksuna vėbaki Şot'ay s'iyen yəşəyinq haq'es bakanan» (20:31).

«İoanen şampi Műq Xavar» girken İsusı Buxaçuğoy həmişəluğ Əyit k'inək'e ak'est'a: «Əyit Amdar baki beş aranene yəşəyinq. Şo ük' bok'ospsunen q'a seriluğen buyey». (1:14). İsusı Buxaçuğoy həmişəluğ Əyit k'inək' ak'est'ala samci bəndurxoxun oşa «Műq Xavarast'a» İsusı cürbəcür möcüzəğoy ak'est'uni baradane exlətesa. Me möcüzəğon İsusı əyit tadesi Çark'est'al saal Buxaçuğoy Ğar baksunane ak'est'a. Morox ak'est'i möcüzəğoy q'andırışala əyitmoğone tət'iğəbaksı. Girke me hissinen bəzi amdarxoy İsusı hetər vėbaksuna q'a İz baç'anexun taysuna, t'iyəmit'oğoy isə Şot'ay əleyinə baki nu vėbaksunane ak'est'a. 13-17-ci bulurxost'a isə İsusı biq'əsi biyəsin İz şagirdxoxun sagala baksuna q'a içəğoy hərtərəflu exləti baradane şamesa. İsusen xaça t'əq't'esunaxun bəş şagirdxo ük'e tast'a. Axırncı bulurxon isə İsusı biq'esuna, divanbaksuna, bəyinqbaksuna, bəyinqbakit'uxun oşal İz şagirdxo ak'esunane ak'est'a.

İoanen me girke boş Xrist'osi tərəfəxun amdarxo tadeğala həmişəluğ yəşəyinq haq'suni yaq'ane ak'est'a. Me həmişəluğ yəşəyinq İsusı yaq'a, düzluğa, Şot'ay yəşəyinqə vėbakala amdarxone tadesa. İoanı Műq Xavari t'iyəmi girkurxoxun c'ək'esun şone ki, İsusen İçu "xe", "şum", "çoban", "eğelxo", "c'ap' saal iz zoğurux" əyitmoğon İzi "Həmişə Bakalo" baksunane ak'est'a.

Girke boş bakalorox:

1:1-18 P'rolog: İsus - Buxaçuğoy Əyite

1:19-51 İsusı q'ulluği burqesun: K'unuk'bal İoanı şahidluğ saal İsusı samci şagirdxo

2:1-11:57 İsusen amdarxoynak' bi q'ulluğ

12:1-19:42 İsusı axırncı ğimxo

20:1-29 İsusı bəyinqbaksun saal amdarxoynak' ak'esun

20:30-31 İoanı girke məksəd

21:1-25 Ep'ilog: Q'onçuğoy Galileyina p'əmcı kərəm ak'esun

Buxaçuğoy Əyit Amdare baksı

¹ Burqesunast'a Əyit buney. Əyit Buxaçuğoxun sagalaney, Əyit Buxaçuxey.

² Şo burqesunast'a Buxaçuğoxun sagalaney.

³ Hər şeyə Şot'ine yaratmışı, yaranmışıki şeyurxoxun sal soğoy Şosuz tene yaranmışıki.

- 4 Şo yəşəyinşi orayiney, me yəşəyinşal amdarxoy işiğey.
 5 İşiğen bayinq'luğa s'alest'a, bayinq'luğen şot'o bəc'ürpes tene baki.
 6 Buxaçuğoy tərəfəxun yaq'abaki sa amdare hari, şot'ay s'i İoaney. *
 7 Şo şahidluğbseynek'e harey ki, işiği barada şahidluğbane, bütüm amdarxonal me şahidluğa ibaki və bakat'un.
 8 Şo iç işiğ teney, ama işiği barada şahidluğbseynek'e harey.
 9 T'e işiğ seri işiğey, şo dünyəne harit'oğoy hər sunt'u işiğlune bsay.
 10 Şo dünyənəney, dünyənə Şot'ine yaratmışı, ama dünyənən Şot'o tene çalxi.
 11 Şo İzt'oğoy t'öğöle hari, ama İzt'oğon İçu tet'un q'abulbi.
 12 Ama Şot'in İçu q'abulbi İz s'iyə vəbakit'oğoy bitova Buxaçuğoy əylux baksuni ext'iyərə tadi.
 13 Şorox nə sa amdari əsiləxun, nə bədəni nəəl insani çuresunen tet'un baki, ama Buxaçuğoxunt'un baki.
 14 Əyit Amdar baki beş aranene yəşəyinşi. Yan Şot'ay kalaluğa q'a zora ayank'i. Şot'in mot'oğoy İz Bavaxun Şot'ay tək sa Ğar baksunene haq'i. İzi eysunen Şot'in yax ük' bok'ospsuni q'a het'ay seri baksunane ak'est'i.
 15 İoanen Şot'ay barada şahidluğbi ost'ar pine: «Zaxun oşa Eğalo zaxun üst'üne, şot'aynak' ki, zaxun bəş buney" pi, İz barada bez exlətp'i Amdar mone».
 16 Yan bitot'in Şot'ay bakalt'uxun hayanq'i, Şot'in İz ük' bok'ospsunen yax bol xeyir-bərəkəte tadi.
 17 Buxaçuğon İz k'anuna Moiseyaxune avabakest'i, ük' bok'ospsuna q'a seri bakala yaq'a ak'est'una isə İsus Xrist'osane tapşurbi.
 18 Buxaçuğoy şuk'k'alən sal sa vədə tene ak'e, ama Bavay t'öğöl bakala tək sa Ğaren Buxaçuğoy yax çalxesedi.

İoan Xrist'os tene

(*Mat'. 3:1-12; Mrk'. 1:1-8; Luk'. 3:1-18*)

- 19 İudeyxoy kalat'oğon İoanaxun "hun şunu?" pi xavar haq'seynak' Yerusolimaxun bəyinşxo q'a leviğoy şot'ay t'öğölt'un yaq'abi. T'e vədə İoanen şahidluğbi
 20 düzə pi c'ap'tenebi, şot'in qay pine: «Zu Xrist'os tezu».
 21 Şot'oğon İoanaxun xavart'un haq'i: «P'oy hun şunu? İlyanu?» İoanen "təə, şo tezu" pine. T'e vədə şot'oğon xavart'un haq'i: «Bərkə yan yaq'bəğala xavareçalnu?» İoanen "təə" coğabe tadi. †
 22 Şot'oxun saal xavart'un haq'i: «P'oy hun şunu? Yax yaq'abit'oğoy k'ə coğab taden? Vi barada k'ən pes bakon?»
 23 İoanen İsayə xavareçali pi əyitmoğone coğab tadi: «"Q'onçuğoy yaq'a düzbanan" pi ams'i oçala bayanbalt'ay səsü». ‡
 24 T'e vədə bəzi yaq'abaki fariseyxon
 25 İoanaxun xavart'un haq'i: «P'oy hun Xrist'os, İlyə nəəl yan yaq'bəğala xavareçal tenusa, het'aynak'en xena badi k'unuk'bsa?»
 26 İoanen şot'oğoy coğabe tadi: «Zu xenenez k'unuk'bsa, ama ef arane vən nu çalxala sa Tano.
 27 Şo zaxun oşa eğale. Zu Şot'ay sal torok'ali bağa şadbsunal tez lafst'a».

* **1:6 1:6** Mat'. 3:1-2; Mrk'. 1:4; Luk'. 3:1-2 † **1:21 1:21** K'an. 18:15,18; Mal. 4:5 ‡ **1:23 1:23** İsa. 40:3

28 Me əşurxo İordan oqe t'e soğo tərəf - Bet'anyina, İoanen xena badi k'unuk'bala galane bakey.

K'unuk'bal İoani şahidluğbsun

29 Əyc'indəri İoanen İsusı şot'ay t'öğöl eysuna ak'i pine: «Dünyəni günaxa İz loxol ext'ala Buxaçuğoy Q'uzi mone!

30 "Zaxun oşa Eğalo zaxun üst'üne, şot'aynak' ki, zaxun bəş buney" pi İz barada bez exlətp'i Amdar mone.

31 Zu Şot'o tez çalxsay, ama Şot'o İsraila çalxest'eynak'ez xenen k'unuk'bsa hari».

32 İoanen şahidluğbi pine: «Azk'i ki, Uruf göynuxun göyərçin k'inək' şiri Şot'ay loxole çurpi.

33 Zu Şot'o tez çalxsay, ama xenen k'unuk'bseynak' za Yaq'abit'in İçin za peney: "Uruf şı loxol şiri manst'una ak'ayın, İvel Urufen k'unuk'baloŞ Şone".

34 Zuval mot'o ak'i şahidluğzbsa ki, "Buxaçuğoy Ğar mone"».

İsusı samci şagirdxo

35 Əyc'indəri İoan iz şagirdxoxun p'öğö iz t'öğöl p'urum t'et'iya çurpeney.

36 Şot'in içoğoy t'öğölxun c'ovakala İsusı ak'i pine: «Bəğanan, Buxaçuğoy Q'uzi mone!»

37 Me p'ə şagirdal şot'ay əyitə ibaki İsusı baç'anexunt'un taşi.

38 İsusen fıripi İz baç'anexun eğalt'oğö ak'i şot'oğö pine: «Vəx k'ə lazım?» Şot'oğon İsusı pit'un: «Ravvi, Hun mayan manst'a?» ("Ravvi" "Məəlim" upsune.)

39 İsusen şot'oğö pine: «Zaxun ekinan, ak'alnan». Şoroxal taşi İsusı maya manst'una at'unk'i, t'e ği vis'imci saadal şirik'əl * Şot'oxunt'un baki.

40 İoanaxun ibaki İsusı baç'anexun taşi p'ə tanaxun soğö Simon P'et'eri viçi Andreyey.

41 Şot'in süft'ə taşi iz viçi Simona bəğəbi şot'o pine: «Yan Xrist'osa bəğəyanbi!» ("Xrist'os" "ləəmeşi, yəni c'ək'eşi amdar" upsune.)

42 Andreyen şot'o İsusı t'öğöle taşeri. İsusen Simoni loxol bəği pine: «Hun İoani ğar Simonnu, ama K'efa k'aleğalnu». (K'efa isə grek'i muzin P'et'er, yəni je upsune.)

43 Əyc'indəri İsus Galileyina taysune çureşi. Şot'in Filip'a bəğəbi şot'o pine: «Bezi baç'anexun eki».

44 Filip'al, Andrey q'a P'et'er k'inək' Bet'sayda şəhərexuney.

45 Filip'en Nat'anaila bəğəbi şot'o pine: «Moiseyi k'anuna sameşi, xavareçalxonal pi Amdara bəğəyanbi. Mo nazaret'lu İosifi ğar İsusə».

46 Nat'anailen şot'o pine: «Nazaret'axun saat' sa şey c'eneğon ki?» Filip'en isə "eki, huncə ak'alnu" pine.

47 İsusen Nat'anaili İçuç eysuna ak'i şot'ay barada metərə pi: «Mo iz ük'e bic'luğ nu bakala əsil sa israillune».

48 Nat'anailen "Hun za k'ən çalxsa?" pi Şot'oxun xavare haq'i. İsusen şot'o coğabe tadi: «Filip'en va k'alk'alt'uxun bəş va incilnə xodin oq'a ak'ezuy».

Ş 1:33 1:33 İvel Urufen k'unuk'balo - yəni İvel Urufen amdarxoy ük'ə təmizbalo * 1:39 1:39 vis'imci saad - həysət'in vədine bərezərə saadin bip'.

⁴⁹ Nat'anailen Şot'o pine: «Ravvi, Buxaçuğoy Ğar Hunnu, İsraili padçağ Hunnu!»

⁵⁰ İsusen pine: «Bezi va incilnə xodin oq'a azk'i upsuna görən Za və baki? Hun kot'oxunal kala şeyurxo ak'alnu».

⁵¹ Oşa p'urum şot'o pine: «Serina, serinaz vəx nex: göye qayesuna saal Buxaçuğoy angelxo Amdari Ğare t'öğöl laşi-siysuna ak'alnan». †

2

İsusi xena fina tarast'un

¹ P'ə ği oşa Galileyin Gana ayize sa laşk'oye baki. İsusi Nana t'et'iyaney.

² İsusə q'a İz şagirdxoval laşk'oya k'alpet'uniy.

³ Fi çark'at'an İsusi Nanan İçu pine: «Mot'oğoy fi çark'ene».

⁴ İsusen pine: «Avazu, ay Nana, ama Bezi vaxt' hələ p'ap'itene».

⁵ İz Nanan q'ulluğçığoy pine: «Kot'in vəx k'ə uk'ayin, banan».

⁶ İudeyxoy içoğoy pakbsuni ədətə görə t'et'iya hər sunt'ay boş p'ə-xib met'rit' * xe p'aq'ala üq dənə jəne k'oyine buy.

⁷ İsusen q'ulluğçığoy pine: «K'oyiğoy xenen buybanan». Şot'oğonal k'oyiğoy jomol şirik' buyt'unbi.

⁸ Oşa Şot'in saal pine: «İsə kot'oxun samal ext'i düvənbəyin t'öğöl taşanan». Şot'oğonal tat'unşeri.

⁹ Düvənbəyinen fina tarapi xene tadane bəği. Şot'in fine mayin baksuna tene avay, mot'o saycə xena eçeri q'ulluğçığoy avay. Düvənbəyinen bəyə k'alpi

¹⁰ şot'o pine: «Bitot'in süft'ə saat' fina, amdarxon üğit'uxun oşa isə keje finane eşt'a. Ama hun saat' fina axıran efe».

¹¹ Hametər, İsusi Galileyin Gana ayize ak'est'i me samci möcüzəlü nişanen Şot'ay kalaluğa çoyele c'evk'i, İz şagirdxoval İçu vət'un baki.

¹² Mot'oxun oşa Şo İz Nanaxun, viçimoğoxun saal şagirdxoxun sagala K'efernauma taşi sa hema ği t'et'iyane mandi. †

İsusi haq'i-toydaxo xrame məəlinexun şəp'esun

(*Mat'. 21:12-13; Mrk'. 11:15-17; Luk'. 19:45-46*)

¹³ İudeyxoy C'ovaksuni axsibay‡ İşalayınşebaksay. İsusə Yerusəliməne taşi.

¹⁴ Şot'in hari xrame məəline arak', eğel, göyərçin toydaxone ak'i, t'et'iya tənğə badalbalxoval buney.

¹⁵ İsusen vijurxon sa tatar düzbi bütüm haq'i-toydaxo içoğoy eğel saal arak'xoxun sagala xramaxun şəp'əsi, tənğə badalbalxoy ist'olxoval taradi tənğöğoy oq'ane şipi.

¹⁶ Şot'in göyərçin toydaxo pine: «Mot'oğoy memiin ext'anan! Bezi Bavay k'oja bazaranan c'urevk'e!»

¹⁷ İz şagirdxonal İvel Şame boş bakala "vi k'oja çuresunen Za bok'osp'i-şik'ale" əyitə eyext'un badi. §

¹⁸ T'e vədə iudeyxoy kalat'oğon Şot'oxun xavart'un haq'i: «Mot'oğoy bseynak' Vi ext'iyər baksuna yax mani möcüzəlü nişanxonən ak'est'es bakon?»

† 1:51 1:51 Burq. 28:12 * 2:6 2:6 P'ə-xib met'rit' - təxminən 100 lit'ir. † 2:12 2:12 Mat'. 4:13

‡ 2:13 2:13 C'ey. 12:1-27 § 2:17 2:17 İvel məğ. 69:9

19 İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Me xrama sarpanan, xib ğiin boş Zu kot'o tözədən biq'oz».*

20 T'e vədə iudeyxoy kalat'oğon pit'un: «Me xram q'ırx üq useni bele biq'eşe, hun isə kot'o xib ğiin biq'alnu?»

21 Ama İsusen "xram" uk'at'an İz bədənəxune əyitey.

22 İsus p'uribəyinbakit'uxun oşa şagirdxon Şot'ay me pi əyitmoğö eyext'un badi, İvel Şamurxo q'a İsusi pi əyitmoğö vət'unbaki.

23 İsusen C'ovaksuni axsibayi vədine Yerusalisa bakat'an, Şot'in t'iya ak'est'i möcüzəlü nişanxo ak'it'oğoy gelo Şot'o vət'un baki.

24 Ama İsusen amdarxoy ük'e bakalt'oğö avabaksuna görə şot'oğö İz barada hər şeyə nexteney

25 şot'o görə ki, amdarxoy barada şinesa Şot'o exlətpsuna eht'iyəc buteney, axırı amdarxoy ük'exun c'ovakalt'oğö avaney.

3

İsusi q'a Nik'odimi exlət

1 Fariseyxoy arane Nik'odim s'iyen iudeyxoy kalat'oğoxun soğone buy.

2 Şo üşe İsusi t'öğöl hari pine: «Ravvi, avayan ki, Hun Buxaçuğon yaq'abi sa məəlimnu. Şot'aynak' ki, Buxaçuxsuz şuk'k'alen Vi ak'est'i möcüzəlü nişanxo ak'est'es batenekoy».

3 İsusen şot'o coğabe tadi: «Serina, serinaz va nex: sal sa amdaren tözədən nanaxun nu bakayin, Buxaçuğoy padçağluğa çalxes tene bakon».

4 Nik'odimen Şot'oxun xavare haq'i: «Yəşlu sa amdar hetərə tözədən nanaxun bakes bakon? Şo p'əmcı kərəm iz nanay tapane başi saal nanaxun bakes banekon ki?»

5 İsusen coğabe tadi: «Serina, serinaz va nex: amdaren xenaxun saal Urufaxun tözə yəşəyinq nu haq'ayin, *Buxaçuğoy padçağluğa bayes tene bakon.

6 Amdaraxun bakalo amdare, Urufaxun bakalo uruf.

7 Va Bezi "tözədən nanaxun bakalanan" upsuna mat ma manda.

8 Muşen iz çureğala galane fune, şot'ay səsə inbaksa, ama mayin hari maya taysuna ten avabaksa. Urufaxun tözə yəşəyinq haq'i amdaraq metərə».

9 Nik'odimen "ke əşur hetərə bakes bakon?" pi xavare haq'i.

10 İsusen şot'o coğabe tadi: «Hun İsraila çalxeşi məəlimnu. Mot'oğö avatenu ki?

11 Serina, serinaz va nex: yan beşi avabakalt'uyan exlətpsa, beşi ak'it'uyan şahidluğbsa, ama vən beşi şahidluğbsuna tenan q'abulbsa.

12 Bezi me dünyənin əşurxoxun exlətp'it'oğö və tenansa, göynul bakala əşurxoxun exlətp'ayiz hetər və bakalnan?

13 Göynuxun şiri Amdari Ğaraxun başq'a şuk'k'al göynul laşi tene, † saycə Amdari Ğare t'et'iya bake.

14 Moiseyen çölə dizik'ə ala əqevk'i k'inək' ‡Amdari Ğaral Buxaçuğoy kiin ala əqəşine buq'on ki,

15 Şot'o və bakala hər sunt'in həmişəluğ yəşəyinq haq'ane.

* 2:19 2:19 Mat'. 26:61; 27:40; Mrk'. 14:58; 15:29 * 3:5 3:5 - İsusen "xenaxun" uk'at'an k'unuk'baksunaxun, "Urufaxun" uk'at'an isə Buxaçuğö və amdarxoy ük' badalbaksunaxune əyitey. † 3:13 3:13 Göynuxun şiri - bəzi şamurxost'a "göynuxun şiri, həysəəl göynul Bakalo". ‡ 3:14 3:14 Ams'i oç. 21:9

16 Şot'aynak' ki, Buxaçuğon dünyənə t'etərə çuresi ki, İz tək sa Ğarane tadi; tanedi ki, Şot'o vë bakalo maq'an p'uri, ama həmişəluğ yəşəyinşq'an haq'i.

17 Buxaçuğon İz Ğara me dünyəneynak' pis q'ərar c'evkseynak' təə, şot'o çark'est'eynak'e yaq'abi.

18 Şot'in İçu vë bakalt'aynak' pis q'ərar tene c'evk'al, vë nu bakalt'aynak' isə ene pis q'ərar tadesene, şot'aynak' ki, şo Buxaçuğoy tək sa Ğara vë tene baki.

19 Tadesi q'ərareynak' səbəb mone baki: dünyəne İsus işiğ k'inək'e hari, ama amdarxon bayinq'luğa işiğaxun gelet'un çuresi, şot'aynak' ki, içoğoy əməlxo şere.

20 Pislüğ balt'in işiğa nifrətebon, iz əməlxo ak'maq'anşi pi işiği tərəf tene tağon.

21 Serina əməlbalo isə işiğane c'eğon ki, izi Buxaçuğoy s'iyal bi əməlxo ak'eğane.

K'unuk'bal İoani İsusi barada şahidluğbsun

22 Kot'oxun oşa İsus q'a İz şagirdxo İudeyin oçalat'un taşi. İsus sa hema vaxt' şot'oğoxun t'et'iya mandi amdarxo xena badi k'unuk'ebsey.

23 İoanenal Salima İša bakala Aynonane xena badi k'unuk'bsay, t'et'iya gele xenoy. Amdarxo hari xena başi k'unuk't'unbaksay.

24 (İoana hələ zindana tet'un badey.) §

25 Me vədine İoani şagirdxoy q'a q'erəz sa iudeyluni arane pak baksuni barada həcətə biti.

26 Şagirdxon İoani t'öğöl hari pit'un: «Ravvi, İordan oqe bəğ c'eğalaç tərəf vaxun sagala baki amdar vi eyexe? Hun Şot'ay barada şahidluğenbey. Mone, Şot'inal k'unuk'ebsey, bitoval Şot'ay t'öğölə taysa».

27 İoanen coğabe tadi: «Amdara Buxaçuğoxun nu tadeğayin, şot'in hik'k'al bes tene bakon.

28 Bezi "Zu Xrist'os tezu, ama Şot'oxun bəşez yaq'abake" pi me əyitə vən şahidnan. *

29 Bin şiyasa, bəy şone. Ama bəye yaq'a bəği ümüx-səsəl bakala xəşp'anal bəye səsə ibakat'an gele müqe baksa. Bezi həysət'in müqluğal hamətərə bex c'eysa.

30 Şo kala, zu isə mis'ik' bakalazu».

31 Göynuxun Eğalo bitot'uxun üst'üne. Oçali çoyexun bakalo isə oçali çoyel bakalane, hamal me dünyəni amdar k'inək' exlətp'alane. Ama göynuxun Eğalo bitot'uxun üst'üne.

32 Şot'in k'ə ak'i-ibakenesa, şot'oğoy baradane şahidluğbon, ama Şot'ay şahidluğa şuk'k'alən tene q'abulbsa.

33 T'e şahidluğa q'abulbala amdaren isə Buxaçuğoy seri baksuna tət'iğebsey.

34 Buxaçuğon yaq'abi Amdaren Buxaçuğoy əyitəne nex, Buxaçuğonal İz Urufa Şot'o bol-bole tast'a.

35 Bavan İz Ğara çuresa, hər şeyə Şot'ay kiyele tadi. †

36 Ğara vë bakalt'in həmişəluğ yəşəyinşə haq'i baksa, Ğara t'öğxbalt'in isə yəşəyinş tene ak'al, şot'aynak' ki, Buxaçuğoy əcuğ şot'ay loxole manst'a.

§ 3:24 3:24 Mat'. 14:3; Mrk'. 6:17; Luk'. 3:19 * 3:28 3:28 İoan. 1:20 † 3:35 3:35 Mat'. 11:27; Luk'. 10:22

4

İsus q'a samariyalu çuux

¹ Fariseyxon İsusı İoanaxun gele şagird girbsuni saal şot'oğö xena badi k'unuk'bsuni barada it'unbaki.

² (İsusen İçin təə, İz şagirdxont'un k'unuk'bsay).

³ İsusen mot'o avabakala k'inək' İudeyinxun c'eri Galileyinane qaybaki.

⁴ Şo Samarinxun c'ovakalaney.

⁵ İsus İak'oven iz ğar İosifa tadi oçala İša bakala Samariin Sixar s'iyen şəhərene hari. *

⁶ İak'ovi xene kəriz t'et'iyaney. Yaq'en İsusə mandak'bsuna görə Şo t'e xene kərizi t'öğöl çurepi. Üqūmci saadey. †

⁷ Samariyalu sa çuux kərizəxun xe c'evk'sane hari. İsusen şot'o pine: «Za ũğseynak' xe tandon?»

⁸ (İz şagirdxo ukun haq'seynak' şəhəret'un taşey.)

⁹ Samariyalu çuğon Şot'o pine: «Hun sa iudeynu, zu isə sa samariyalu çuux. Hun hetəren zaxun xe çuresəs bakon?» (İudeyxon samariyaluğoy əşp'est'ala q'ava əşp'estet'unst'ay.) ‡

¹⁰ İsusen şot'o coğabe tadi: «Əgər hun Buxaçuğon tadi paya saal vaxun xe çureğalo Şu baksuna avabakayin, hunen Şot'oxun xe çureğon, Şot'inal va yəşəyinşest'ala xene tadon». §

¹¹ Çuğon Şot'o pine: «Bezi ağa, xe c'evkseynak' sa q'av tevax bu, kərizəl bəğəloye. P'oy t'e yəşəyinşest'ala xena mayin c'evk'alnu?»

¹² Me kərizə yax beş bava İak'ovene tade. Kot'oxun için, iz ğarmoğon, iz beligon xet'un ũğə. Hun şot'oxunal üst'ünnu ki?»

¹³ İsusen şot'o coğabe tadi: «Me xenaxun ũğəlo saal xeneza bakale,

¹⁴ ama Zu tadala xenaxun şiin ũğəyin, sal sa vədə xeneza tene bakal. Zu tadala xe şot'ay boş həmişəluğ yəşəyinşest'ala sa xene orayin bakale».

¹⁵ Çuğon Şot'o pine: «Bezi ağa, t'e xenaxun za tada ki, zu sal sa vədə xeneza ma bakaz, saal xe c'evkseynak' memiya ma eğaz».

¹⁶ İsusen çuğo pine: «Taki vi işq'ara k'alpa qaybaka miya».

¹⁷ Çuğon Şot'o "Bezi işq'ar butene" pine. İsusen şot'o pine: «Vi işq'ar nu baksuna düzen pi,

¹⁸ şot'aynak' ki, vi qo işq'are bake, həysə vaxun yəşəyinşaloval vi işq'ar tene, hun kot'o düzen pi».

¹⁹ Çuğon metəre pi: «Bezi ağa, azaksa ki, Hun xavareçalnu.

²⁰ Beşi bavoğon-kalboğon me buruğot'un bul k'os'bsay, ama vən iudeyxon nexnan ki, bul k'os'bseynak' sa ga bunesa, şoval Yeruslime».

²¹ İsusen şot'o pine: «Za vəbaka, t'etər sa vədəne eysa ki, Bava nə me buruğö, nəəl Yeruslime bul k'os'bsun tene lazım bakal.

²² Vən tenan ava het'unan bul k'os'bsa, yan isə avayan het'uyan bul k'os'bsa, şot'aynak' ki, çark'esun iudeyxoxune.

²³ Ama t'e vədə enesa, şo ene harene ki, həgigi bul k'os'balxon Bava urufen saal ük'en bul k'os'balt'un. Axırı Bavanal İçeynak' metər bul k'os'balxone qəvesa.

²⁴ Buxaçux İç Urufe, İçu bul k'os'balxonal urufen q'a ük'en bul k'os'balat'un».

* 4:5 4:5 Burq. 33:19; Yeş. 24:32 † 4:6 4:6 Üqūmci saad - həysət'in vaxt'en berezəre saadi p'as's'e.

‡ 4:9 4:9 Ezr. 4:1-5; Neh. 4:1-2 § 4:10 4:10 İoan. 7:38

25 Çuğon Şot'o pine: «Avazu ki, "Xrist'os" uk'ala c'ək'eşi * sa Tan eğale. Şo eğat'an yax hər şeyə avabakest'ale».

26 İsusen şot'o pine: «Vaxun əyitk'alo Şone, Zu Şozu».

27 Me arane İsusı şagirdxo hart'un, Şot'ay sa çuğoxun exlətpsuna ak'i mət't'əlt'un mandı, ama şuk'k'alən "k'ən çuresay?" nəəl "het'aynak'en ke çuğoxun exlətpsa?" pi tene xavar haq'i.

28 Çuğon isə xene gamata oq'a laxı şəhərene qaybaki. Şot'in amdaxo pine:

29 «Ekinan, zu biq'i əşurxo bitova za exlətp'i Amdara ak'anan. Bərkə beşi yaq' bəğala Xrist'os Şone?»

30 Amdarxoval şəhərexun c'eri İsusı t'öğölt'un hari.

31 Me arane şagirdxon Şot'o xoyinšt'unbsay: «Ravvi, sa şey uka».

32 Ama İsusen şot'oğox pine: «Zast'a t'etər sa ukune bu ki, vən şot'oxun xavarsuznan».

33 T'e vədə şagirdxon "bərkə şinesa Kot'aynak' ukun eçerene?" pi sunsunaxun xavart'un haq'i.

34 İsusen şot'oğox pine: «Za Yaq'abit'ay çureğalt'u əməlsun, Şot'ay əşlə tamamsun Zaynak' ukun k'inək'e.

35 Vən "exeynak' hələ bip' xaşe mande" tenan nex? Zu isə vəx nexzu ki, ef pulmoğox qaypi q'oruğa bəğanan: əkin ene neşum bakene, exp'ala vədəne. †

36 Mone, exp'alən iz zəhməti haq'q'al exest'a, həmişəluğ yəşəyinşeynak' məhsulal topebsa. Hametər, ham bit'alo, ham exp'alo sagala müqt'unbaksa.

37 Metərлуğen, "sunt'in binet'on, t'e sunt'in exebon" əyit hari düze c'eyşa.

38 Zu vəx iz loxol vən zəhmət nu zapi sa məhsula exbsaz yaq'abe. Q'erəzt'oğont'un zəhmət zapi, vən isə şot'oğox zəhməti baranan şərik baki».

Samariyaluğox gelet'ay İsusə və baksun

39 T'e şəhərexun bakala samariyaluğoxun gelo "bezi biq'i bütüm əşurxo za exlətebi" pi şahidluğbala çuğox əyitə görə İsusə vəne baki.

40 Şot'aynak'al samariyaluyox İsusı t'öğöl hari Şot'o xoyinšt'unbi ki, içoğox t'öğölq'an mandı. İsusal p'ə ği t'et'iyane mandı.

41 İsusen İçin şot'oğoxun exlətpsuna görə lap gele amdare Şot'o və baki.

42 Şot'oğox çuğox next'unıy: «Ene tək vi əyiten teyan və baksə, ene yanal beşi ümüğon ibaki avayanbaki ki, həgigiyal, dünyənə Çark'est'al Mone».

Padçağeynak' əşp'ala amdari ğare q'olaybaksun

43 İsus p'ə ğinaxun oşa t'et'iin c'eri Galileyin tərəf yaq'ane baft'i.

44 İsusen İçin sa vədə xavareçali iz yurdnu hörmət nu baksuni barada peney. ‡

45 Ama Galileyina eğat'an galileyaluğon Şot'o saat't'un q'abulbi, şot'aynak' ki, şot'oğox axsibayı vədine Yerusəlimə hari Şot'in t'et'iyə bi hər şeyə ak'et'unıy. §

46 Hametər, İsus p'urum mot'oxun bəş İzi xena fina taradi gala, Galileyin Gana ayizene hari. Me ayize padçağeynak' əşp'ala sa amdare buy. Şot'ay ğar K'efernauma azari bask'ened.

* 4:25 4:25 c'ək'eşi - yəni, c'əyin ləəmeşi c'ək'eşi amdax † 4:35 4:35 Mat'. 9:37-38; Luk'. 10:2

‡ 4:44 4:44 Mat'. 13:57; Mrk'. 6:4; Luk'. 4:24 § 4:45 4:45 İoan. 2:23

47 Me amdar İsusi İudeyinaxun Galileyina eysuna ibakat'an Şot'ay t'öğöle hari. Şot'oxun xoyinşebi ki, hari iz ğara q'olaybane, şot'aynak' ki, iz ğar elmoğoy loxoley.

48 İsusen şot'o pine: «Vën müt'lək' möcüzəlü nişanxo ak'ınan buq'on ki, vëst'a vëluğ bakane!»

49 Padçağeynak' əşp'ala amdaren isə İsusə pine: «Bez ağa, hələ ki bez ğar p'uritene, tağen!»

50 İsusen şot'o pine: «Taki k'oya, vi ğar yəşəyinşale». T'e amdaral İsusi əyitə vëbaki taneşi.

51 Şo hələ k'oya tene p'ap'ey, iz k'ulurxon hari içü iz ğare q'olaybaksunat'un xavar tadi.

52 Şot'in k'ulurxoxun iz ğare saat' baksuni vaxt'ane xavar haq'i, şot'oğonal pit'un: «Nəyni vüğümci saadast'ane * iz q'ızdırma şiri».

53 Bavanal q'amışe baki ki, mo İsusen içü "vi ğar yəşəyinşale" pi vədinene bake. Hametər, şo içal, dirist' iz külfətəl İsusə vət'un baki.

54 Mo İsusi İudeyinaxun Galileyina harit'uxun oşa ak'est'i p'əmci möcüzəlü nişaney.

5

Hovuzi t'öğöl bakala azarin q'olaybaksun

1 Mot'oxun samal vədə oşa İsus Yerusalisa, iudeyxoy sa axsibayane taşi.

2 T'iya Eğeli darvazin t'öğöl, iz hərrəmine qo seyvan bakala, əbraniğoy muzin Bet'zada uk'ala sa hovuze buy.

3-4 Şot'ay qo seyvaneyal gele azariyoxe bask'ey: k'aç'i, axsağ saal p'araliçen duği amdarxo. *

5 T'et'iya otuz muğ usenin azari bakala sa amdare buy.

6 İsusen me amdari baksuna ak'i, hamal şot'ay gele vaxt'axun azari baksuna avabaki şot'oxun xavare haq'i: «Q'olaybaksun çurensa?»

7 Azarinen İsusə coğabe tadi: «Bez ağa, bezi t'öğöl sa amdar tene bu ki, xene galgalk'ala vədine za hovuzə badane. Zu p'ap'amin q'erəzo zaxun bəş t'et'iya banesa».

8 İsusen şot'o pine: «Hayza, vi döşəyə ext'a, tarapa!»

9 T'e amdaral hat'e saad q'olayebaki, iz döşəyə ext'i taranepi.

T'e ği Şamat' ğiney.

10 Kot'o görəl iudeyxoy kalat'oğon q'olaybaki amdara pit'un: «Ğe Şamat' ğine, döşəyə taşt'un va q'adağane». †

11 T'e amdaren şot'oğo coğabe tadi: «Za q'olaybi Amdaren za "döşəyə ext'a, tarapa" pine».

12 Şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy va "ext'a, tarapa" pi amdar şuva?»

13 Ama q'olaybaki amdaren Şot'ay şu baksuna tene avay, şot'aynak' ki, İsus t'et'iya bakala camaati arane açeney.

14 Samal oşa İsusen xrama t'e amdara bəğəbi pine: «Bəğa, hun q'olayenbaki, saal günax əş ma biq'a ki, vi bel ene pis əş maq'an hari».

15 Q'olaybaki işq'arenal taşi içü q'olaybi t'e Amdari İsus baksuna iudeyxoy kalat'oğon avabakesedi.

* 4:52 4:52 *Vüğümci saad* - həysət'in vaxt'en berezərə saad sa. * 5:3-4 5:3-4 - bəzi şamurxost'a: bask'ey saal xene galpsuni yaq'at'un bəğsay. 4 Şot'aynak' ki, Q'oncuğoy sa angelen arane hovuzi boş başi xena galgalest'ay. Xene galgalpsunaxun oşa t'et'iya bağala samci amdar, hetər azari balkayin q'olayebaksay. † 5:10 5:10 Neh. 13:19; Yer. 17:21

¹⁶ Mot'oxun oşa iudeyxoy kalorox İsusı biq'suni loxolt'un biti, şot'aynak' ki, me əşurxo Şamat' ğinene bsay.

¹⁷ Ama İsusen şot'oğö pine: «Bezi Bavan ğeyin ğinal şirik' əşebşa, Zuval əşezbsa».

¹⁸ Metərлуğen, iudeyxoy kalorox İsusı bespsuni loxol samalal gelet'un biti, şot'aynak' ki, İsusen saycə Şamat' ğina tene pozmişey, hamal Buxaçuğoy İz Bava baksuna upsunen İçu Buxaçuğoxun barabare hesabbsay.

İsusı tadesi ext'iyəri İz Bavaxun baksun

¹⁹ Ama İsusen şot'oğö pine: «Serina, serinaz vəx nex: Ğaren İz Bavay k'ə bsuna nu ak'ayin, İçuxun sa şey tene bon. İz Bavan k'ə bayin, Ğarenal şot'one bsa.

²⁰ Şot'aynak' ki, Bavan İz Ğara çuresa, İçin bala hər şeyə Şot'o ak'esest'a. Bavan kot'oxunal kala əşurxo ak'est'ale, vənal mat mandalnan.

²¹ Bavan p'urit'oğö bəyinbi şot'oğö yəşəyinq tadi k'inək' Ğarenal İçin çureğalt'oğö yəşəyinqə tast'a.

²² Bavan şuk'k'ala divantenebsa, ama divanbsuni ext'iyərə İz Ğarane tade ki,

²³ bitot'in Bava hörmətbala k'inək' İz Ğaral hörmətg'anbi. İz Ğara hörmətnubalt'in Şot'o yaq'abi Bavay hörməttenebsa.

²⁴ Serina, serinaz vəx nex: Bezi pit'oğö ümüxlaxi Za Yaq'abit'u və amdareynak' həmişəluğ yəşəyinqə bu. Şo pis q'əraren tene divanbakal, şot'aynak' ki, şo ene bisunaxun yəşəyinqə c'ovaneki.

²⁵ Serina, serinaz vəx nex: iz vədə enesa, şo ene hari p'ap'ene; p'urit'oğon Buxaçuğoy Ğare səsə ibakalt'un, ibakiyoroخال yəşəyinqəlt'un.

²⁶ Şot'aynak' ki, Bavay İçust'a yəşəyinqə bakala k'inək' İz Ğaral İçust'a yəşəyinqə baksune tadi.

²⁷ Divanbsuni ext'iyərəl Şot'one tadi, şot'aynak' ki, Şo Amdari Ğare.

²⁸ Mot'o mat ma mandanan, şot'aynak' ki, t'etər sa vədəne eysa ki, gərəmzoğö bask'iyorox bito Şot'ay səsə ibaki

²⁹ gərəmzoğoxun c'eğalt'un. Şaat'luğ biyoroX yəşəyinqəsbseyinak' bəyinqakalt'un, pisluğ biyoroX isə divanbaki pis q'ərar haq'seynak' bəyinqakalt'un. ‡

³⁰ Zu Bez ext'iyərən hik'k'al bes batezkon. Bavan Za pi k'inək'ez divanbsa, Bezi c'evk'ala q'əraral düzgüne, şot'aynak' ki, Bezi çureğalt'u tez bsa, Za Yaq'abit'ay çureğalt'uz bsa.

İsusı barada bakala şahidluğ

³¹ Əğər Zu Bezi barada şahidluğbayız, Bezi şahidluğ seri tene bakan.

³² Ama Bezi barada şahidluğbalo q'ərəzone. Şot'ay şahidluği seri baksunal avazu.

³³ Vən İoani t'öğöl amdarnan yaq'abi, şot'ay bi şahidluğal serine. §

³⁴ Bezi amdaryoy şahidluğa eht'iyəc butene, mot'oğö saycə ef çark'eseynak'ez nex.

³⁵ İoan bok'ala saal işiğ sakala sa çirağ k'inək'ey, vənal samal vədə şot'ay işiğa müq baksunnan çuresi.

³⁶ Ama Zast'a İoani Bezi barada bi şahidluğaxun üst'ün şahidluğə bu. Bezi Bavan Za tapşurbi əşurxo bex p'ap'espseyinak' Bezi bala me

‡ 5:29 5:29 Dan. 12:2 § 5:33 5:33 İoan. 1:19-27; 3:27-30

əşurxon içan Bez barada şahidluğbsa. Şot'oğon Bezi Bavay tərəfəxun yaq'abaksunane ak'est'a.

³⁷ Za yaq'abala Bavan İçinal Bezi barada şahidluğbsa. Vən sal sa vədə Şot'ay səsə tenan ibake, İçuval tenan ak'e. *

³⁸ Şot'ay əyitəl vəst'a tene yəşəyinşbsa, şot'aynak' ki, Şot'in yaq'abi Amdara tenan vë.

³⁹ Vən İvel Şamurxo diggətlü k'alpi fikirnanbsa ki, şot'oğon vëx həmişəluğ yəşəyinş tadale. Ama İvel Şamurxonal Bezi baradat'un şahidluğbsa.

⁴⁰ Vən isə yəşəyinş haq'seynak' Bez baç'anexun eysun tenan çuresa.

⁴¹ Amdarxoy tərəifə Bezi eht'iyəc butezax.

⁴² Ama vëx çalezxsə: vəst'a Buxaçuğ çuresun butene.

⁴³ Zu Bavay s'iyenez hare, vən isə Za q'abultenanbsa. Ama soğo hayzeri iz s'iyen eğayin, şot'o q'abulnanbon.

⁴⁴ Vən amdarxoxun eğala tərəifənan qəvesə, tək bakala Buxaçuğoxun eğala tərəifə təə. Şot'o görəl Buxaçuğo bakala vëluğ vëxun əxile!

⁴⁵ Fikirmabanan ki, Zu vëx Bavay bəş taxsırkər booz. Vëx taxsırkər balo ef umudbakala Moiseye.

⁴⁶ Əgər vən Moiseya vëbakinaniy, Zaal vënanbakoy, şot'aynak' ki, şot'in Bez baradane şampe.

⁴⁷ Ama şot'ay şampit'oğo tenan vëbaksasa, Bezi əyitmoğo hetər vëbakalnan?»

6

*İsusi qo hazar tanaxun gele amdara ukest'un
(Mat'. 14:13-21; Mrk'. 6:30-44; Luk'. 9:10-17)*

¹ Mot'oxun oşa İsus Galileya göle t'e soğo tərəfe c'ovaki. T'e göle s'iya T'iberiyal next'uniy.

² Şot'ay baç'anexun gele camaate taysay, şot'aynak' ki, Şot'in azariğo q'olaybsunen ak'est'ala möcüzəlü nişanxo at'unksay.

³ İsus burux gala laşi İz şagirdxoxun sagala areşi.

⁴ İudeyxoy C'ovaksuni axsibay* İşalayinşebaksay.

⁵ İsusen gele camaati İz t'öğöl eysuna ak'i Filip'a pine: «İsə şum mayin haq'en ki, me amdarxo uk'est'en?»

⁶ Me əyitmoğo şot'o yoxlayinşbseynek'e pi, şot'aynak' ki, İçin k'ə baleysa avaney.

⁷ Filip'en Şot'o coğabe tadi: «Kot'oğoynak' p'əbaç dinarluğ † şumal haq'ayin, hərt'u sa k'ot'or tene koft'on!»

⁸ T'e vədə şagirdxoxun soğo bakala Simon P'et'eri viçi Andreyen Şot'o pine:

⁹ «Memiya sa ğar əyeləst'a qo dənə mis'ik' muye şum saal p'ə dənə çəline bu, ama meq'ədər amdareynak' ko hik'ə ki?»

¹⁰ İsusen pine: «Camaata oq'a arşevk'anan». T'e gala boçu one buy, camaatal areşi. Miya bakala işq'arxoy say saycə qo hazar tana İşaney.

¹¹ Oşa İsusen şuma ext'i şükürbala afırinal bit'uxun oşa şot'o arşit'oğone paybi. Çəlinəl ext'i hak'etərə bi. Bit'ot'in iz çureğala hama exedi.

* 5:37 5:37 Mat'. 3:17; Mrk'. 1:11; Luk'. 3:22 * 6:4 6:4 C'eys. 12:1-27 † 6:7 6:7 p'əbaç dinarluğ - sa dinar fəəlin sa ğiluğ maşa barabarey.

¹² Amdarxon kəyi-boşit'uxun oşa İsusen şagirdxo pine: «Avuzin mandi k'ot'orxo girbanan ki, hik'k'al maq'an zaybaki».

¹³ Şot'oğon girt'unbi, qo muye şuma kəyit'oğoy bəşt'an mandi k'ot'orxonal p'as's'e zənbilt'un buybi.

¹⁴ T'e vədine İsusen ak'est'i me möcüzəlü nişana ak'ala amdarxon pit'un: «Seriyal, dünyəne eğala xavareçal Mone!»

¹⁵ İsusen avaney ki, amdarxon İçu zoren padçağ laxsunt'un çuresa, şot'o görəl p'urum savsa buruğone laşi.

*İsusi xene çoyelxun taysun
(Mat'. 14:22-33; Mrk'. 6:45-52)*

¹⁶ Biyəbakat'an İsusi şagirdxo göle t'öğöl şiri

¹⁷ sa lodk'inat'un laşi. Ene bayinq'ey, ama İsus hələ şot'oğoy t'öğöl tene harey. Şoroxal göle t'e tərəf bakala K'efernaum şəhəret'un taşi.

¹⁸ Ost'aar muşe buy, göle çoyelal ləpoğone duğsay.

¹⁹ Şagirdxon avar zapi saq'o qo, otuz st'adi † taşit'uxun oşa at'unk'i ki, İsus göle çoyelxune ləngbsun eysa, Şo lodk'inane İşalayınşaksay. Şot'oğoy q'iyen haneq'i,

²⁰ ama İsusen şot'oğoy "Zuzu, q'ımabanan" pine.

²¹ T'e vədə şagirdxon Şot'o lodk'inat'un laçuvk'i. Lodk'al hat'e saad içoğoy tağala gala p'anep'i.

²² Əyc'indəri göle t'e soğoy tərəf mandi camaati eyex bafedi ki, t'et'iya tək sa lodk'ane bake, İsus isə şagirdxoxun t'e lodk'ina laşi teney, şagirdxo İçsuzt'un taşey.

²³ Me vədə T'iberinaxun sa hema lodk'al hari Q'onçuğon şükürbala afırına pit'uxun oşa ukun kəyi gala İşa çurepi.

²⁴ Camaaten nə İsusi, nə şagirdxoy t'et'iya nu baksuna ak'i t'e lodk'oğoy laşi İsusa qəveseynak' K'efernaumat'un taşi.

İsus yəşəyinq'əst'ala şume

²⁵ Şot'oğon İsusa göle t'e soğoy tərəf bəğəbi şot'oxun "Ravvi, memiya hevədən hari?" pi xavart'un haq'i.

²⁶ İsusen şot'oğoy coğabe tadi: «Serina, serinaz vəx nex: möcüzəlü nişanxo q'amışakenan pi təə, şum kəyi boşenan pinan Za qəvesa.

²⁷ Ama c'ovaki-tağala ukuneynak' təə, həmişəluğ yəşəyinq'əst'ala ukuneynak' çalışakanan, şot'o vəx Amdari Ğaren tadale. Şot'aynak' ki, Bava-Buxaçuğon Şot'o İz təst'iğbala peçatane duğə».

²⁸ Şot'oğon İsusaxun xavart'un haq'i: «Yan k'ə ben ki, beşi biq'ala əşurxo Buxaçuğoy piyes saat'q'an ak'eşi?»

²⁹ İsusen şot'oğoy coğabe tadi: «Buxaçuğon vəxun sa şeye çuresa: efi Şot'in Yaq'abit'u və baksun».

³⁰ Şot'oğon İsusa pit'un: «Yax mani möcüzəlü nişanen ak'est'es bakon ki, yan va və bakayan? K'ə besen bakon?»

³¹ Bəğa, beşi bavoğon-kalboğon ams'i oçala mannat'un kəye. Me barada İvel Şame boşal bune: "Şot'oğoy ukun bakseynak' göynuxun şume tadi"». Ş

³² T'e vədə İsusen şot'oğoy pine: «Serina, serinaz vəx nex: vəx göynuxun şum tadiyo Moisey teney, göynuxun seri şuma vəx tadalo Bezi Bavane.

³³ Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy şum göynuxun şiri, me dünyənə yəşəyinq Tadalone».

³⁴ Şot'o pit'un: «Ağa, Hun yax me şuma həmişə tada».

³⁵ İsusen şot'oğə pine: «Zu - yəşəyinqest'ala şumzu. Bezi t'öğöl eğalo sal sa vədə busa tene bakal, Za və bakalo sal sa vədə xeneza tene bakal.

³⁶ Ama vəx pi k'inək', Za ak'iyal bakaynan, Za və tenan.

³⁷ Bavan Za tadiyoroş bito Bezi t'öğöl eğale, Bezi t'öğöl eğalt'uval sal sa vədə şəptezğon.

³⁸ Axırı Zu göynuxun Bez çureğalt'u bseynek' tez şire, Za Yaq'abit'ay çureğalt'u bex p'ap'espseynek'ez göynuxun şire.

³⁹ Za Yaq'abit'ay çureğalo isə şone ki, Za tadit'oğoxun sal sunt'u nu açesp'i şot'oğə axırnci ğine bəyinbaz.

⁴⁰ Şot'aynak' ki, Bezi Bavay çureğalo Ğara ak'i Şot'o vəluğ bakala hər sa amdaren həmişəluğ yəşəyinq haq'sune, Zuval şot'o axırnci ğine bəyinboz».

⁴¹ İsusen metər pit'uxun oşa iudeyxon İsusi "göynuxun şiri şum Zuzu" əyitin loxol əcuğon biq'i

⁴² pit'un: «Mo beşi çalxala İosifi ğar İsus tene ki? Axırı yan kot'ay nana-bava çalyanxsa. Həysə hetərə baksa ki, "göynuxunez şire" nexə?»

⁴³ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «T'ot'opsuna efanan!

⁴⁴ Za yaq'abi Bavan şunesa Zaç nu bayın, şo Bezi t'öğöl eyes tene bakon. Zuval Bezi t'öğöl eğalt'u axırnci ğine bəyinboz.

⁴⁵ Xavareçalxoy girkurxoy boş şameşene: "Şot'oğə bitova Buxaçuğon zombale". * Bavaxun ibaki zombakiyone Bezi t'öğöl eysa.

⁴⁶ Düze, Buxaçuğoy t'öğölxun Harit'uxun başq'a Bava şuk'k'alən tene ak'e, saycə Şot'ine Bava ak'e.

⁴⁷ Serina, serinaz vəx nex: Za və bakalt'ay həmişəluğ yəşəyinqe bu.

⁴⁸ Zu - yəşəyinqest'ala şumzu.

⁴⁹ Ef bavoğon-kalboğon çölə mannat'un kəye, ama p'uret'un.

⁵⁰ Mo isə göynuxun şığala t'etər sa şume ki, şot'o ukalo sal sa vədə tene biyal.

⁵¹ Zu - göynuxun şiri yəşəyinqest'ala şumzu. Me şumaxun ukalo həmişəluğ yəşəyinqəle. Zu tadala şum Bezi bədənə. Zu şot'o me dünyəni yəşəyinqeynak'ez tast'a».

⁵² İsusen metər pit'uxun oşa iudeyxoy arane həcətə baki: «Me amdaren ukseynek' İz bədənə yax hetərə tades bakon?»

⁵³ T'e vədə İsusen şot'oğə pine: «Serina, serinaz vəx nex: Amdari Ğare bədənəxun nu kəyi, iz p'iyaxun nu üğəynan, vəst'a yəşəyinq tene bakal.

⁵⁴ Bezi bədənəxun kəyi Bez p'iyaxun üğəlt'in həmişəluğ yəşəyinq haq'ale, Zuval şot'o axırnci ğine bəyinboz.

⁵⁵ Şot'aynak' ki, Bezi bədən seri ukune, p'iyal seri üğüne.

⁵⁶ Bezi bədənəxun kəyi, Bez p'iyaxun üğəlo Zast'ane manst'a, Zuval şot'ost'az manst'a.

⁵⁷ Dirist' bakala Bavan Za yaq'abi, Zuval Bavay sələməten yəşəyinqəle k'inək' Bez bədənəxun ukaloval Bezi sələməten yəşəyinqəle.

⁵⁸ Göynuxun şiri şum mone, mo ef bavoğon-kalboğon kəyi şumaxun tene. Şoroş p'uret'un, ama me şuma ukalo həmişəluğ yəşəyinqəle».

⁵⁹ İsusen me əyitmoğə K'efernauma bakala sinagoga zombat'ane pi.

* 6:45 6:45 İsa. 54:13

Şagirdxoy gelet'ay İsusaxun cöybaksun

⁶⁰ Şagirdxoy gelet'in me əyitmoğə ibakat'an pit'un: «Mo hetər sa zombsune? Kot'o şina q'amışakes bakon?»

⁶¹ Ama İsusen şagirdxoy İz pit'oğə görə t'ot'opsuna avaney. Şot'in pine: «Bezi əyitmux vəx lafest'a?»

⁶² P'oy Amdari Ğare İz süft'in baki gala əqesuna ak'aynan, k'ənan bon?

⁶³ Yəşəyiş tadalo Urufe, amdar memiya acize. Bezi vəx pi əyitmoğost'a yəşəyişest'ala Urufe bu.

⁶⁴ Ama ef arane nu və bakalxoval bune». (İsusen və nu bakalxoy saal Şot'o xəyanətbala amdari şu baksuna süft'inəxun avaney.)

⁶⁵ İsusen saal pine: «Kot'o görəz vəx pi ki, əgər Bavan sunt'u Zaç nu bayin, şo Bezi t'öğöl eyes tene bakon».

⁶⁶ Kot'oxun oşa şagirdxoy gelo İsusə boseri ene Şot'ay baç'anəxun tet'un taşi.

⁶⁷ T'e vədə İsusen İz p'as's'e şagirdaxun xavare haq'i: «Bərkə vənal Za bosı taysunnan çuresa?»

⁶⁸ Simon P'et'eren İsusə coğabe tadi: «Ay Q'onçux, yan q'erəz şı t'öğölyan tağon? Həmişəluğ yəşəyişest'ala əyitmux Vast'ane.

⁶⁹ Yanal vəyan hamal avayan ki, Buxaçuğoy İvel Bakalo † Hunnu». ‡

⁷⁰ İsusen şot'oğə pine: «Vəx - me p'as's'e şagirdal Zu tez c'ək'p'e ki? Ama p'urumal vəxun soğə iblise!»

⁷¹ İsusen me əyitmoğə Simon İsk'ariot'i ğar İuday baradane pi, şot'aynak' ki, şo p'as's'e şagirdaxun soğə baalkayin, İsusə xəyanətbaley.

7*İsusı viçimoğoy İçu nu və baksun*

¹ Kot'oxun oşa İsus Galileyinane taraney. İudeyina isə tene taysay, şot'aynak' ki, iudeyxoy kalat'oğon Şot'o bəspseynak' yaq't'un qəvesay.

² İudeyxoy Pace axsibay İşalayinşebaksay. *

³ İz viçimoğon İsusə pit'un: «Memiin c'eri İudeyina taki ki, Vi şagirdxonal Vi biq'ala əşurxo ak'eq'at'un.

⁴ Axırı İçu çalxest'una çalışakala amdaren hik'k'ala c'əp'k'in tene bon. Hun mot'oğə bşanusa - taki, Va dünyənə çalxest'a».

⁵ Şot'ay viçimuxal İçu və teney.

⁶ T'e vədə İsusen şot'oğə pine: «Bezi vaxt' hələ p'ap'itene, vəynak' isə hər vaxt' uyğune.

⁷ Dünyənən vəx nifrətbes tene bakon, ama Za nifrətəbsa, şot'aynak' ki, Zu şot'ay əməlxoy şər baksunaz çoyel c'evk'sa.

⁸ Vən takinan axsibaya, Zu isə Bezi vaxt' hari nu p'ap'suna görə me axsibaya tez tağal».

⁹ İsusen me əyitmoğə pi Galileyinane çurpi.

¹⁰ Ama İz viçimux axsibaya taşit'uxun oşa İçal c'əp'k'in, İçu amdarxo ak'est'inut taneşi axsibaya.

¹¹ İudeyxoy kalat'oğon axsibaya İsusə qəvt'unsay. Şot'oğon "me amdar maya?" pi xavart'un haq'say.

† **6:69 6:69** *Buxaçuğoy İvel Bakalo* - Xrist'os, Dirist' bakala Buxaçuğoy Ğar. ‡ **6:69 6:69** Mat'. 16:16; Mrk'. 8:29; Luk'. 9:20 * **7:2 7:2** İbraniğoy axsibay. Amdarxo bare vədine içoğoynak' q'oruğxo ga düzbi t'iyat'un manst'ay. Lev. 23:34; K'an. 16:13

12 Camaati arane Şot'ay barada gele exlətxone taysay. Bəzit'oğon "şaat' amdare", t'e sunt'oğon isə "təə, camaatane feret'st'a" next'uniy.

13 Ama iudeyxoy kalat'oğoy q'iyexun şuk'k'alēn Şot'ay barada qay tene exlətpsay.

İsusi Pace axsibayi vədine xrama zombsun

14 Axsibayi qıyo c'ovakit'uxun oşa İsus xrama başi zombsane burqi.

15 İudeyxoy kalat'oğon məət't'əl mandı pit'un: «Me Amdaren mašk'al k'altenepe, hetere baksa ki, savadlune?»

16 İsusen şot'oğoy coğabe tadi: «Bezi zombsun Zaxun tene, Za Yaq'abit'uxune.

17 Şiin Şot'ay çureğalt'u bex p'ap'espsun çuresasa, şot'in Bezi zombsuni Buxaçuğoxun baksuna yoxsa Zu Zaxun upsuna avabakale.

18 İçuxun exlətp'alt'in içeynak'e tərif qəvesa, ama İçu Yaq'abit'aynak' tərif qəveğala Amdar serine, Şot'ost'a əfçi butene.

19 Moiseyen vəx k'anune tadi, ketər tene? Ama ef saycət'in me k'anuna tene əməlbsa! Tenesa Za het'aynak'nan bespsun çuresa?»

20 Camaaten coğabe tadi: «Hun k'ən əyite? Şina Va bespsun çuresa?»

21 İsusen şot'oğoy pine: «Zu tək sa möcüzəz bi, vən bito mot'o məət't'əlnan mandı.

22 Moiseyen vəynak' sünnetbsuni k'anunane laxi (düze, me ədət Moiseyaxun təə, ef bavoğoxun-kalboğoxune eysa), vənal ef ğarmoğoy lap Şamat' ğineyal baft'ayın sünnetnanbsa. †

23 Şamat' ğine Moiseyi k'anun maq'an pozmişaki pi ğarmoğoy sünnetnanbsa, ama Şamat' ğine amdari dirist' bədənə q'olaybsuna görə Bezi loxol ef əcuğone biq'sa? ‡

24 Piin ak'alt'u ma divanbanan, düz divanbanan».

İsus Xrist'ose ki?

25 T'e vədə yerusalimluğoy bəzit'oğon pit'un: «Me amdara tet'un qəvesay ki bespsaynak'?

26 Bəğanan, mot'in qay exlətebsa, ama içü sa əyit tet'un nexə. Bərkə kalat'oğon Şot'ay həgigiyal Xrist'os baksunat'un avabake?

27 Ama me amdari mayın baksuna avayan, Xrist'os eğat'an isə Şot'ay mayın baksuna şuk'k'alēn tene avabakal».

28 Şot'aynak'al İsusen xrama zombat'an ost'aar pine: «Həgigiyal Za çalnanxsaxsa? Bezi mayın eysunal avanan? Ama Zu Zaxun tez hare, Za Seri Bakalt'ine yaq'abe. Vən Şot'o tenan çalxsax,

29 Zu isə Şot'o çalezxsax, şot'aynak' ki, Şot'ay t'öğxunəz hare, Şot'ine Za yaq'abe».

30 Me əyitmoğoy görə İsusax biq'sunt'un çuresi, ama şuk'k'al Şot'o tene laft'i, şot'aynak' ki, İz vaxt' hələ tene p'ap'ey.

31 Ama camaati gelo Şot'o vəney. Şot'oğon next'uniy: «Xrist'os eğat'an me amdaren ak'est'it'uxun gele möcüzəlü nişanxo ak'est'ale ki?»

32 Fariseyxon camaati İsusı barada k'ə upsuna it'unbaksay. Şot'o görəl samci bəyınşxon q'a fariseyxon Şot'o biq'seynak' xrame q'aroolçığot'un yaq'abi.

33 İsusen pine: «Samal vaxt' Zu vəxun bakoz, oşa isə Za Yaq'abit'ay t'öğöl tağoz.

34 Vən Za qəvesi tenan bəğəbal, Zu bakala galal eyes tenan bakal».

† 7:22 7:22 Burq. 17:10; Lev. 12:3 ‡ 7:23 7:23 İoan. 5:9

³⁵ T'e vədə iudeyxon içoğoy arane pit'un: «Me Amdar maya tağale ki, Şot'o teyan bəğəbal? Grek'xoy arane bakala iudeyxo taşi zombale?»

³⁶ "Vən Za qəveşi tenan bəğəbal, Bezi bakala galal vən eyes tenan bakon" əyiten k'ə upsune çuresa?»

³⁷ Axsibayi axırncı, ən vacib ğine İsusen hayzeri ost'aar pine: «Şu xenezane, Bezi t'öğöl hari üğəq'an. §

³⁸ İvel Şamurxon uk'ala k'inək', Za vë bakala amdari boş'tan yəşəyinqest'ala xene oqurxo barale». *

³⁹ Mot'o İçu vë bakalxoy oşa haq'ala Urufi baradane nexey. Uruf isə hələ tene tadeşey, şot'aynak' ki, İsus hələ tene əqəşey, İz s'iyal tene alabakey.

⁴⁰ Camaati aranexun sa hemaran me əyitmoğə ibaki "mo, həgigiyal, beş yaq'bəği xavareçale" pit'un. †

⁴¹ Sa hemaran "Mo Xrist'ose" pit'un, ama bəzit'oğon next'unıy: «K'ə? Xrist'os Galileyinaxune eysa?»

⁴² İvel Şame boş tene şameşe ki, Xrist'os Davidi nəsiləxun, şot'ay yəşəyinqi Bet'lexem ayizexun eğale?» ‡

⁴³ Metərluğen, İsusı barada camaati arane cöy-cöy fikirxone buy.

⁴⁴ Bəzit'oğon Şot'o biq'sunt'un çuresi, ama şuk'k'al Şot'o laftenedi.

İudeyxoy kalat'oğoy nu vë baksun

⁴⁵ Mot'oxun oşa xrame q'aroolçiyox samci bəyinqşxoy q'a fariseyxoy t'öğölt'un qaybaki. Şot'oğonal q'aroolçığoxun "şot'o het'aynak' tenan eçeri?" pi xavart'un haq'i.

⁴⁶ Q'aroolçığon coğabt'un tadi: «Həysət'inəl şirik' sal sa amdaren metər tene əyitp'ey».

⁴⁷ Fariseyxon şot'oğə pit'un: «Şot'in vəxal feret'edi?»

⁴⁸ Bəyn kalat'oğoxun soğə nəəl sa farisey Şot'o vənəbaki?»

⁴⁹ Ama k'anuna nu avabakala vəxlarik' savadsuzxoy loxol Buxaçuğoy ləənəte hare!»

⁵⁰ İçoğoy aranexun sunt'in, mot'oxun bəş İsusı t'öğöl hari Nik'odimen § isə şot'oğə pine:

⁵¹ «Beşi k'anuna görə, sa amdara ümüxlaxinut, şot'ay k'ə bsuna avabakinut divanbsun düzgünə ki?»

⁵² Şot'oğon Nik'odima pit'un: «Bərkə hunal Galileyinaxunnu? Şamurxo k'alk'ayın, ank'on ki, xavareçal Galileyinaxun tene eğal».

(Ən damna kiinsamurxost'a İoan. 7:53-8:11 tene bu.)

⁵³ Mot'oxun oşa hər soğə iz k'oyane taşi.

8

İsus saal əxlagsuzluğu loxol biq'əsi çuux

¹ İsus isə Zeytun buruğone taşi.

² Savaxt'an üşenen şo p'urum xramane hari. Bütüm camaat Şot'ay t'öğölə gireşi, Şot'inal arşi zombsane burqi.

³ Me vədine k'anun zombalxon q'a fariseyxon əxlagsuzluğu loxol biq'əsi sa çuğot'un t'et'ıya eçeri. Şot'o bıyex c'evk'i

⁴ İsusı pit'un: «Məlim, me çuux əxlagsuzluğbat'ane biq'ése.

§ 7:37 7:37 Lev. 23:36 * 7:38 7:38 Məs. 18:4; İsa. 58:11; Yez. 47:1; Zək. 14:8 † 7:40 7:40 K'an. 18:15-18 ‡ 7:42 7:42 2 Şam. 7:12; Mik'. 5:2 § 7:50 7:50 İoan. 3:1-2

5 Moiseyen iz k'anuni boş yax əmirbene ki, metərt'oğō jəlayinşen. P'oy hun k'ən nex?» *

6 Mot'o İsusə sinəyinşbseyrak't'un nexey, Şot'o taxsırkər c'evkseyrak' sa məənət'un qəvesay. Ama İsusen k'os'baki k'əşinen oçali loxol şampsane burqi.

7 Şot'oxun saal xavar haq'at'an tikbaki şot'oğō pine: «Ef boş şu günaxsuzesa, barta me çuğō samciq'an jə bosı».

8 Oşa p'urum k'os'baki oçali loxol şamsane burqi.

9 Me əyitmoğoxun oşa, ağsaq'q'alxoxun burqi soğō-soğō t'et'iin əxilt'unbaki. İsus təke mandi, çuux isə hələ t'et'ianey.

10 İsusen tikbaki şot'o pine: «Ay çuux, morox hort'un baki? P'oy şuk'k'alən vaynak' q'ərar tene c'evk'i?»

11 Çuğōn "şuk'k'alən, bezi ağa" pine. T'e vədə İsusen pine: «Zuval va tez taxsırkərbsa. Taki, eneyal günax ma ba».

İsus dünyəni işiğə

12 İsusen saal camaataxun əyitk'at'an pine: «Zu - dünyəni işiğzu. Bezi baç'anexun eğalo sal sa vədə bayinq'luğa tene tarak'al, şot'ost'a yəşəyinşest'ala işiğ bakale». †

13 Fariseyxon isə Şot'o pit'un: «Vi barada Hunen şahidluğbi baksa, şot'o görəl vi şahidluğ ext'ibərli tene». ‡

14 İsusen şot'oğō coğabe tadi: «Bezi barada Zu şahidluğbiyal bakayiz, Bezi şahidluğ ext'ibərlune, şot'aynak' ki, Zu Bezi mayin hari maya taysuna avazu. Vən isə Bezi mayin hari maya taysuna tenan ava.

15 Vən amdarxoy q'aydoğonnan divanbsa, Zu isə şuk'k'ala divantezbsa.

16 Divanbayizal, Bezi c'evk'ala q'ərar serine, şot'aynak' ki, tək tezu, Za yaq'abi Baval Zaxune.

17 Ef k'anunal şameşene ki, p'ə tani şahidluğ ext'ibərlune. §

18 Bezi barada şahidluğbalo Zu saal Za yaq'abi Bez Bavane».

19 T'e vədə İsusaxun xavart'un haq'i: «P'oy maya vi bava?» İsusen coğabe tadi: «Vən nə Za, nə Bez Bava tenan çalxsa. Əğər Za çalxinaniy, Bez Baval çalnaxoy».

20 İsusen me əyitmoğō xrama, nəziri q'uti bakala gala zombat'ane pi. Ama şuk'k'alən Şot'o biteneq'i, şot'aynak' ki, Şot'ay vaxt' hələ tene p'ap'ey.

İsusi me dünyənexun nu baksun

21 Oşa İsusen şot'oğō p'urum pine: «Zu c'eri tazsa, vən isə Za qəveşi ef günaxi boş biyalnan. Bezi tağala galal vən eyes tenan bakal».

22 T'e vədə iudeyxon pit'un: «Kot'in İçu bəsp'ale ki, "vən Bezi tağala gala eyes tenan bakal" nexey?»

23 İsusen şot'oğō pine: «Vən oq'a bakala dünyənexunnan, Zu isə ala bakala. Vən me dünyənexunnan, Zu isə me dünyənexun tezu.

24 Kot'o görəz vəx "ef günaxxoy boş biyalnan" pi. Əğər Bezi "Zu Şozu" baksuna tenan və baksasa, ef günaxxoy boş biyalnan».

25 T'e vədə "p'oy hun şunu?" pi İsusaxun xavart'un haq'i. İsusen şot'oğō pine: «T'e belxun Bezi Şu baksuna pezuysa, Şozu.

* 8:5 8:5 Lev. 20:10; K'an. 22:22-24 † 8:12 8:12 Mat'. 5:14; İoan. 9:5 ‡ 8:13 8:13 İoan. 5:31 § 8:17 8:17 K'an. 17:6; 19:15

26 Bezi ef taxsıra çoyel c'evk'i ef barada uk'ala gele əyitmuxzax bu. Ama Za Yaq'abiyo düzinə uk'alone, Zuval Şot'oxun ibakit'oğoz dünyənə exlətpsa».

27 Şot'oğon İsusen içoğoxun Bavay barada əyitpsuna tet'un q'amışaki.

28 T'e vədə İsusen pine: «Vən Amdari Ğara ala eqevk'at'an * avabakalnan ki, Zu Şozu, Zaxun c'evk'iyal sa şey tezbsa, saycə Bavan Za hetər zombenesa, t'etərəl exlətezbsa.

29 Za Yaq'abiyo Zaxune. Şot'in Za tək tene bare, şot'aynak' ki, Zu həmişə Şot'ay xoşel eğalt'uz bsa».

30 İsusen me əyitmoğoz uk'at'an amdarxoy gelo Şot'o vənə baki.

Serinen amdarxo çark'est'un

31 İsusen İçu və iudeyxu pine: «Əgər vən Bezi əyiten tağaynan, həgigiyal, Bezi şagirdxonan.

32 T'e vədə vən seri k'ə baksuna avabakalnan, serinenal vəx çark'est'ale».

33 İudeyxon İsusa coğabt'un tadi: «Yan Avrahami nəsiləxunyan, sal sa vədəl şuk'k'ali k'ul teyan bake. "Vən çark'eğalnan" k'ə upsuna?» †

34 İsusen şot'oğoz pine: «Serina, serinaz vəx nex: günax əşp'est'ala amdar iz günaxi k'ule.

35 K'ul ailin boş həmişə tene yəşəyinşbsa, ğar isə həmişə ailin boşə.

36 Vəx çark'est'alo Ğaresa, t'e vədə vən həgigiyal çark'eğalnan.

37 Vən Avrahami nəsiləxun baksuna avazu, ama p'urumal Za bespsunnan çuresa şot'o görə ki, Bez əyit vəx p'atenep'sa.

38 Zu Bez Bavay t'öğöl ak'it'oğoz exlətpsa, vən isə ef bavaxun ibakit'oğonan bsa».

39 Şot'oğon İsusa coğabt'un tadi: «Beşi bava Avrahame». İsusen şot'oğoz pine: «Avrahami nəsiləxun bakiynaniy, Avrahamallarik' Buxaçuğoy çureğalt'oğonan əməlboy.

40 Vən isə Za - Buxaçuğoxun ibaki serina vəx uk'ala Amdara bespsunnan çuresa. Avrahamen metər əşurxo tene biq'e.

41 Vən efi bavay biq'i əşurxonan bsa».

Şot'oğon əcuğon biq'i "yan nanaxun bic' baki əylux teyan, beşi sa Bavane bu, Şoval Buxaçuxe" pit'un.

42 İsusen şot'oğoz pine: «Əgər ef Bava Buxaçu bakiniy, Za çurnanğoy, şot'aynak' ki, Za Buxaçuğone dünyənə yaq'abe, həysəəl memiyazu. Zu Bez ext'iyəren tez hare, Şot'ine Za yaq'abe.

43 Bezi uk'alt'oğoz het'aynak' tenan q'amışaksa? Şot'aynak' ki, Bezi əyitmoğoz ümüxlaxsun çurtenansa.

44 Vən ef bava iblisaxunnan, ef bavay çureğalt'oğoval bsunnan çuresa. Şo burqesunaxun ‡ amdar besp'ale, seri bakala hər şeyal şot'oxun əxile, şot'aynak' ki, şot'ost'a seri uk'ala hik'k'al butene. Əfçi əyitpsuna şaat'e başarbsa, şot'aynak' ki, əfçiduğale hamal əfçiduğalxoy kalone.

45 Zu isə düzinə exlətpsa görə vən Za vətənanbaksa.

46 Vəxun şina subutbes bakon ki, Zu hevaxt'esa sa günax əşez biq'e? P'oy düzinəz əyitesa, het'aynak' Za tenan vəkaksa?

47 Buxaçuğoxun bakala amdaren Buxaçuğoy əyitə inebakon. Vən isə tenan ibaksa, şot'aynak' ki, Buxaçuğoxun tenan».

* 8:28 8:28 İoan. 3:14 † 8:33 8:33 Mat'. 3:9; Luk'. 3:8 ‡ 8:44 8:44 Burq. 3

İsusi İzi həmişə baksuni barada əyitpsun

⁴⁸ T'e vədə iudeyxon pit'un: «Hun həgigiyal sa samariyalunu, § vast'aal murdar urufe bu».

⁴⁹ İsusen coğabe tadi: «Zast'a murdar uruf tene bu, Zu Bezi Bavaz hörmətbsa, vən isə Za hörmətəxun sananksa.

⁵⁰ Zu Zaynak' s'i tez q'azayınşbsa, Zaynak' s'i q'azayınşest'alo Divan-balone.

⁵¹ Serina, serinaz vəx nex: «Şiin Bezi əyitə əməlbayin, sal sa vədə bisun tene ak'al».

⁵² İudeyxon Şot'o pit'un: «Həysə həgigiyal avayanbaki ki, vast'a murdar urufe bu. Avrahamal p'urene, xavareçalxoval. Ama Hun "şiin Bezi əyitə əməlbayin, sal sa vədə tene biyal" nexnu.

⁵³ Hun beşi bava Avrahamaxunal kalanu? Şoval p'urene, xavareçalxoval. Axırı Hun Va şun hesabsa?»

⁵⁴ İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «Əgər Zuz Zaynak' s'i q'azayınşbsasa, Bezi s'i hik'k'ale, ama Zaynak' s'i q'azayınşest'alo Bezi Bavane. Vən Şot'o "beşi Buxaçux" pinan k'ale.

⁵⁵ Ama Şot'o tenan çalxi. Zu isə Şot'o çalezxsə. Əgər "Şot'o tez çalxsə" pizuy, vəllarik' əfçiduğal bakalzuy. Ama Zu Şot'o çalezxsə, İz əyitəl əməlezbsa.

⁵⁶ Ef bava Avrahamen Bezi eysuna gelene yaq'bəğsay. Bezi eysuna ak'iyal gele müqey».

⁵⁷ T'e vədə iudeyxon Şot'o pit'un: «Vi sal əlli yəş tene bu, Avrahamen va hetərə ak'i?»

⁵⁸ İsusen şot'oğö pine: «Serina, serinaz vəx nex: Avraham nanaxun bakalt'uxun bəş Zu Bakalozu». *

⁵⁹ Me əyitmoğö görə İsusə jəlayınşbseyinak' jət'un ext'i, ama İsus amdarxoy piyexun açi xramaxun c'ere.

9

K'aç'i amdari q'olaybaksun

¹ Sa ği İsusen yaq'en tağat'an sa amdare ak'i. T'e amdar nanaxun k'aç'ine bakey.

² İz şagirdxon İsusaxun xavart'un haq'i: «Ravvi, şina günax əşpest'e ki, me amdar k'aç'ine nanaxun bake: için, yoxsa iz nana-bavan?»

³ İsusen coğabe tadi: «Mo nə me amdari əşp'est'i günaxa görəne bake, nə iz nana-bavay əşp'est'i günaxa görə. Mo Buxaçuğoy əşurxo me amdari yəşəyınşast'a çoyelq'an c'eri pine bake.

⁴ Heq'ədər ki ğenaxune, Za Yaq'abit'ay əşurxo balayan. Samal oşa bayinq' bakale, t'e vədə şuk'k'alən əşp'es tene bakon.

⁵ Heq'ədər ki Zu dünyənezu, Zu dünyəni işiğzu». *

⁶ Me əyitmoğö pit'uxun oşa İsusen oq'a çupi, t'e çupuna k'ulaxun gərbi oç'ine düzbi. Oşa t'e oç'ina k'aç'i amdari piyel ladi

⁷ pine: «Taki, Siloam hovuzə vi çoya os'k'a». ("Siloam" - "yaq'abakiyo" upsune.) Şot'inal taşi iz çoya os'ek'i, qaybakat'an isə iz pulmoğon ene aneksay.

§ 8:48 8:48 - İudeyina samariyalu upsun təhk'ire hesabbsay, şot'aynak' ki, iudeyluğoy samariyaluğoxun ara buteney. * 8:58 8:58 C'eys. 3:14; İoan. 1:1; 8:24,28; Qay. əyit 1:4-6,8

* 9:5 9:5 Mat'. 5:14; İoan. 8:12

8 T'e amdari q'onşığon q'a süft'inəxun şot'o sa dilənçi k'inək' çalxalt'oğon next'unıy: «Mo t'e dilənçiluğbala amdar tene ki?»

9 Bəzit'oğon "şone" pit'un, t'iyəmit'oğon "təə, ama şot'o oşq'arest'a" pit'un. İçin isə "zu hat'e amdarzu" pine.

10 Şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy hetəre baki ki, vi piyel işiğe hari?»

11 Şot'in coğabe tadi: «İsus uk'ala Amdaren oç'i düzbi bezi piyel lanedi, za "taki Siloam hovuzı vi çoya os'k'a" pine, zuval taşı bez çoya os'k'it'uxun oşa bezi pulmux qayesi».

12 Şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy t'e amdar maya?» Şot'in pine: «Tez ava».

Fariseyxoy q'olaybaki amdaraxun bala silist'

13 Me süft'inəxun k'aç'i baki amdara fariseyxoy t'öğölt'un eçeri

14 şot'aynak' ki, İsusen oç'i düzbi şot'ay pula q'olaybi ği Şamat' ğiney.

15 Fariseyxonal t'e amdaraxun hetəre baki ki, aksan burqı pi xavart'un haq'i. T'e amdarenal "Şot'in bezi piyel oç'ine laxı, zuval taşı bez çoya os'ezk'i, isə azaksa" pine.

16 T'e vədə fariseyxoxun bəzit'oğon pit'un: «Me amdar Buxaçuğoxun tene, şot'aynak' ki, Şamat' ğine k'anunxo tene əməlbsa». T'e sunt'oğon isə "günaxkər amdaren metər möcüzəlü nişanxo hetəre ak'est'es bakon?" pit'un. Hametər şot'oğoy arane fikirxo cöyebaki.

17 Şot'o görə saal k'aç'i amdaraxun xavart'un haq'i: «P'oy hun me amdari barada k'ən nex? Axırı şot'in vi pulmoğone qaype». K'aç'i amdarenal "Şo xavareçale" pine.

18 Ama iudeyxoy kalorox hələl vətət'unıy ki, me amdar k'aç'ine bake, isəəl aneksa. Mot'o görəl q'olaybaki amdari nana-bava k'alpi

19 şot'oğoxun xavart'un haq'i: «Mo ef ğare? Vən nexnan ki, ko nanaxun bakat'an k'aç'ine bake. P'oy hetəre baksa ki, həysə aneksa?»

20 Şot'ay nana-bavan pit'un: «Hoo, mo beşi ğare, nanaxun bakat'anal k'aç'ine bake.

21 Ama həysə hetəre aksa nəəl iz pulmoğə şina q'olaybe avateyan. İçuxun xavar haq'anan. Mis'ik' tene, iz barada içinq'an pi».

22 Şot'oğon iudeyxoy kalat'oğoy q'iyexunt'un me əyitmoğə pi, şot'aynak' ki, iudeyxoy kalorox ene q'ərara haret'unıy ki, şiin İsusı Xrist'os baksuna q'abulbayın, t'e amdari tura sinagogaxun bot'alt'un.

23 Mot'o görət'un t'e amdari nana-bavan "mis'ik' tene, içuxun xavar haq'anan" pi.

24 İudeyxoy kalat'oğon süft'ə k'aç'i baki amdara p'əmcı kərəm k'alpi şot'o pit'un: «Buxaçuğə elasp'a ki, düz uk'alnu. Yan me amdari günaxkər baksuna avayan».

25 Şot'inal coğabe tadi: «T'e amdari günaxkər baki nu baksuna tez ava. Sa şeyaz ava ki, süft'ə k'aç'izuy, ama həysə azaksa».

26 Şot'oxun xavart'un haq'i: «Şot'in va k'ə bi? Vi pulmoğə hetəre q'olaybi?»

27 Şot'in coğabe tadi: «Həysəz vəx exlətp'i, ama tenan ümüxlaxı. Het'aynak'nan mot'o saal ibaksun çuresa? Bərkə vənəl Şot'ay şagird baksunan çuresa?»

28 Şot'o jamdı pit'un: «Hunnu şot'ay şagird, yan isə Moiseyi şagirdxoyan.

29 Yan avayan ki, Moiseyaxun exlətp'iyo Buxaçuxə, me amdari isə mayın baksuna teyan ava».

³⁰ T'e amdaren pine: «Məət'təl mandalane ki, vən Şot'ay mayin eysuna tenan ava, ama Şot'in bezi pulmoğone q'olaybi.

³¹ Ama avayan ki, Buxaçuğon günaxkərxo təə, İçu q'abulbi İz əyiten tağala amdaxone ibaksa.

³² Sal sa vədine şuk'k'alən tene ibakey ki, şinesa nanaxun k'aç'i baki amdari pulmoğ qayk'ane.

³³ Əgər me Amdar Buxaçuğoxun nu bakiniy, hik'k'al bes tene bakoy».

³⁴ Şot'oğon isə t'e amdari loxol haraypi pit'un: «Belxun-oşel günaxi boşən nanaxun bake! İsə yax dərs tadalən baki?» Metər piyal şot'o şəp't'unşi.

Fariseyxoy içoğoy k'aç'iluğa nu aksun

³⁵ İsusen t'e amdara şəp'esuni barada inebaki. Oşa şot'o bəğəbi pine: «Hun Amdari Ğara vənu?»

³⁶ Şot'in xavare haq'i: «Bezi ağa, şot'ay Şu baksuna za upa, zuval və bakaz».

³⁷ İsusen şot'o pine: «Şo həysə vi ak'ala, vi İçuxun exlətp'ala Amdare».

³⁸ Şot'inal "ay Q'onçux, vəzu" pi İsusi bəş past'eşi.

³⁹ İsusen pine: «Zu me dünyəne amdaxoy əşurxo çoyel c'evkseynek'ez hari ki, nu ak'alxon ak'eq'at'un, ak'alorox isə k'aç'iq'at'un baki».

⁴⁰ Şot'ay t'öğöl bakala bəzi fariseyxon me əyitmoğ ibaki "bərkə yanal k'aç'iyan?" pi Şot'oxun xavart'un haq'i.

⁴¹ İsusen şot'oğ pine: «Əgər k'aç'i bakiynaniy, ef loxol günax tene bakoy. Ama həysə "ayanksa" upsunen ef günaxxo ef loxole manst'a».

10

Şaat' çoban

¹ «Serina, serinaz vəx nex: eğeli ağla iz çomoxun təə, çərvəndəxun cupi bağalo oğri saal fūq'k'ale.

² Ama çomoxun bağalo eğelxoy çobane.

³ Q'aroolçinen çomo şot'aynak'e qayk'on, eğelxonal şot'ay səsəne ümüxlaxon. Şot'inal iz eğelxo s'iye k'alpi şot'oğ qavunane c'evk'on.

⁴ İz eğelxo bitova qavuna c'evk'it'uxun oşa iç bəş, eğelxoval şot'ay baç'anexune tağon, şot'aynak' ki, şot'ay səsə çalt'unxsa.

⁵ Ama q'erəz amdari baç'anexun tet'un tağon, şot'oxun t'it'unt'on, şot'aynak' ki, q'erəz amdari səsə tet'un çalxsa».

⁶ İsusen me məsəlinə exlətebi, ama şot'oğon İsusi exləti məninə tet'un q'amışaki.

⁷ Şot'aynak'al İsusen şot'oğ p'urum pine: «Serina, serinaz vəx nex: Zu - eğelxoynak' çomozu.

⁸ Zaxun bəş hariyoxox bito oğriyox q'a fūq'k'alxone, ama eğelxon şot'oğ tet'un ümüxlaxi.

⁹ Zu - çomozu, şu me çomoxun bağayin, çark'eğale. Şo başi-c'eğale, içeynak' ot't'ağ bəğəbale.

¹⁰ Oğri saycə başq'seynak', bespseynak' saal şarbseynak'e eysa, Zu isə şot'oğ yəşəyinq, əsil yəşəyinq tast'eynak'ez hare.

¹¹ Zu - şaat' çobanzu, şaat' çobanen eğelxoynak' iz elmoğoval q'urbane tadon.

12 Tənginen əyiteşi çoban isə eğelxoy q'onçux tene, şot'aynak'al ule eysuna ak'at'an şot'oğoz bosu t'inet'on. Ulenal şot'oğoz həfədon, şot'oğoz şarpi şinek'on.

13 Şo tənginen əyiteşinə, şot'aynak'al eğelxoynak' ük' tene bok'ospsa.

14-15 Zu saat' çobanzu. Hətər ki, Bavan Zane çalxsa, Zu Bavaz çalxsa, hametərəl bezit'oğoz çalxsa, bezit'oğonal Zat'un çalxsa. Zu eğelxoynak' Bezi elmoğoz q'urbanez tast'a. *

16 Bezi me ağılxun nu bakala q'erəzəl eğelxoax bu, Zu şot'oğoval eçalazu. Şot'oğonal Bezi səsə ibakalt'un, t'e vədə tək sa sürü, tək sa Çoban bakale.

17 Zu Bezi elmoğoz q'urbanez tast'a ki, oşa şot'o qaydi qoş ext'az. Bavanal Za mot'o görəne çuresa.

18 Bezi elmoğoz Zaxun şuk'k'alən haq'es tene bakan, ama şot'o Zuz tast'a. Şot'o tast'eynak'al, oşa qaydi qoş exst'eynak'al Bezi ext'iyərə bu. Axırı me əmirə Bezi Bavaxunez haq'e».

19 Me əyitmoğoz görə iudeyxoy arane p'urum fikirxo cöyebaki.

20 Şot'oğoy gelet'in pine: «Me amdarast'a murdar urufe bu, ko gije. Hət'aynak'nan kot'o ümüxlaxsa?»

21 T'iyəmit'oğon isə pit'un: «Morox içust'a murdar uruf bakala amdari əyitmux tene. Maya ak'eşe ki, murdar urufen k'aç'i amdari pulmoğoz q'olaybane?»

İudeyxoy İsusə nu vëbaksun

22 İjenaney, Yerusalimal İşiği axsibayt'un† c'ovakest'ay.

23 İsus xrame məəlin hərrəmine bakala Solomoni seyvane taranney.

24 İudeyxoy İsusə hərrəmine gireşi Şot'o pit'un: «Heq'ədər yax şüpin boş efalnu? Əgər Hun Xrist'osnusa, yax qay upa».

25 İsusen şot'oğoz coğabe tadi: «Zu vëx exlətezbi, ama vë tenan. Bezi Bavay s'iyen biq'i əşurxon Bezi barada şahidluğəbsa.

26 Ama vən Za vë tenan, şot'aynak' ki, Bezi q'uziğoxun tenan.

27 Bezi q'uziğon Bezi səsə çalt'unxsa, Zuval şot'oğoz çalezxsa, şorox Bezi baç'anexunt'un eysa.

28 Zu şot'oğoz həmişəluğ yəşəyinşez tast'a. Şoroxal sal sa vədə tet'un biyal, şuk'k'alən şot'oğoz Bezi kiyexun haq'es tene bakal.

29 Şot'oğoz Za tadi Bava bitot'uxun üst'üne. Şuk'k'alən şot'oğoz Bavay kiyexun haq'es tene bakan.

30 Zu q'a Bava sayan».

31 İudeyxon p'urum jët'un ext'i ki, Şot'o jëlayinşat'un.

32 İsusen şot'oğoz pine: «Zu vëx Bavaxun eğala gele saat' əşurxoz ak'est'i. Vən kot'oğoy mat'u görənən Za jëlayinşsun çuresa?»

33 İudeyxon Şot'o coğabt'un tadi: «Va kot'o görə təə, adi amdar bak-sunen Va Buxaçux bi Buxaçuğoy əleyinə əyitpsuna görəyan jëlayinşbsa».

‡

34 İsusen şot'oğoz pine: «P'oy ef İvel Şame boş tene şameşe ki, "Buxaçuğon pene: <Vən buxaçuxxonan>"? §

* 10:14-15 10:14-15 Mat'. 11:27; Luk'. 10:22 † 10:22 10:22 İşiği axsibay - Me axsibayast'a iudeyluğon İsusə nanaxun baksunaxun 164 usen bəş Yerusalima baki xrame surluğon murdarlayinşit'uxun oşa, şot'ay təzədən pak saal İvel baksuna, t'et'iya p'urum Buxaçuğoz q'ulluği burğesunat'un q'eydbsa. ‡ 10:33 10:33 Lev. 24:16 § 10:34 10:34 İvel məğ. 82:6

³⁵ Buxaçuğon İzi əyitə avabakest'i amdarxo İçine <buxaçuxxonan> nexə. İvel Şamal avanan ki, pozmuşakes tene bakan.

³⁶ İsə vən uk'alnan ki, Zu - Buxaçuğon c'ək'p'i düynəne yaq'abi Amdaren - "Zu Buxaçuğoy Ğarzu" upsunen Buxaçuğoy əleyinəz əyite?

³⁷ Əgər Bavay biq'ala əşurxo tez biq'sasa, Za vè ma bakanan.

³⁸ Ama me əşurxo bizaqsasa, Za vè nuval bakaynan, Bezi biq'ala əşurxo vèbakanan ki, Bava Zast'a, Zuval Bavast'a baksuna avabaki q'amışakes bakanan».

³⁹ İudeyxon p'urum İsusə biq'sunt'un çuresi, ama Şo içoğoy kiyexun c'efedi.

⁴⁰ İsus p'urum İordan oqe t'e soğo tərəf, İoanen süft'ə k'unuk'bala gala taşi t'et'iyə manedi. *

⁴¹ Şot'ay t'öğöl gele amdare eysay. Şot'oğon next'uniy: «İoanen sal sa möcüzəlü nişan nuval ak'est'i bakayin, şot'ay me Amdari barada pi bito əyitmux düze c'eri».

⁴² Gele amdarxoval t'et'iyə İsusə vət'un baki.

11

P'uri Lazari bəyinbaksun

¹ Bet'anya ayize yəşəyinşala Lazar s'iyen sa amdar azarayinşebaki. Şot'ay Mariya saal Mart'a s'iyen p'ə xunçine buy. *

² Mo hat'e Q'onçuğoy loxol adeğala c'əyin lapi Şot'ay turmoğoy iz popen şarpi Mariyaney. Azarayinşaki Lazar şot'ay viçiney. †

³ Xunçimoğonal "ay Q'onçux, Vi çureğala amdar azarine" pi İsusəynak' xavart'un yaq'abi.

⁴ İsusen mot'o ibaki pine: «Me azari axır bisun tene, Buxaçuğoy kala s'i çoyel c'eyseynak'e. Şot'ay köməyən Buxaçuğoy Ğaren kala s'i q'azayinşeq'an pine bake».

⁵ İsusen Mart'a, şot'ay xunça saal Lazara çuresay.

⁶ Ama Lazari azari baksuna ibakat'an İz baki gala p'ə ğiyal manedi.

⁷ Oşa isə İz şagirdxo "p'urum İudeyina tağen" pine.

⁸ İz şagirdxon Şot'o pit'un: «Ravvi, t'et'iyə bakala iudeyxon samal vədə mot'oxun bəş Va jəlayinşbsunt'un çuresay. Hun p'urumal t'et'iyə qayenbaksax?»

⁹ İsusen coğabe tadi: «Ğine p'as's'e saad tene ki işiğ? Şu ğenaxun tarak'ayin, tene lamandon, şot'aynak' ki, me dünyənə işiğ baksuna görə aneksa.

¹⁰ Ama şu üşə tarak'ayin, lamanedon, şot'aynak' ki, içust'a işiğ tene bu».

¹¹ İsusen me əyitmoğoxun oşa şot'oğoy pine: «Beşi dost' Lazar nep'axeşi. Zu şot'o muğurbseynak'ez taysa».

¹² T'e vədə İz şagirdxon Şot'o pit'un: «Əgər nep'axeşenesə, q'olaybakale».

¹³ İsusen şot'ay bisuni baradane exlətpsax, ama şot'oğon t'etərt'un fikirbsax ki, nep'axesuni baradane nex.

¹⁴ T'e vədə İsusen şot'oğoy qay pine: «Lazar p'urene.

¹⁵ Ama Zu vəx görə müqzu ki, t'et'iyə tez bake - metər vən Za lap usum vè bakalnan. İsə ekinan şot'ay t'öğöl tağen».

* 10:40 10:40 İoan. 1:28 * 11:1 11:1 Luk'. 10:38-39 † 11:2 11:2 İoan. 12:3

16 "Əkiz" k'aleğala T'omasen t'e soğo şagirdxo pine: «Ekinan yanal taşi İsusaxun sagala biyen!»

17 İsus t'iya hari avanebaki ki, Lazar ene bip' ğine gərəmzin boşe.

18 Bet'anyay q'a Yerusalmi arane qos's'e st'adinaxunal † mal yaq'e buy,

19 şot'aynak'al Mart'a q'a Mariya içoğoy viçi bisuna görə buldirist'luğ tast'a gele iudeyxone harey.

20 Mart'a İsusi eysuna ibaki şot'ay bəşe c'eri, Mariya isə k'oyane çurpi.

21 Mart'an İsusaxun pine: «Ay Q'onçux, əgər Hun memiya bakinuy, bezi viçi tene biyoy.

22 Ama avazu ki, Hun həysəəl Buxaçuğoxun k'ə çureğayin, Şot'in Va tadale».

23 İsusen şot'o "vi viçi bəyinbakale" pine.

24 Mart'an Şot'o pine: «Avazu ki, bəyinbakale, bəyinbaksuni vədine, axırnci ğine şoval bəyinbakale».

25 İsusen şot'o pine: «Zu - Yəşəyinqsu, bəyinbaksunal Zaxune. Za və bakalo biyayinal, yəşəyinqsale,

26 yəşəyinqşi Za və bakaloval sal sa vədə tene biyal. Mot'o vənu?»

27 Mart'an şot'o coğabe tadi: «Hoo, ay Q'onçux, vəzu ki, İzi me dünyəne eysuna beş yaq'bəğala Buxaçuğoy Ğar, yəni Xrist'os, Hunnu».

28 Mart'an mot'o pit'uxun oşa taşi iz xunçi Mariya c'əp'k'in k'alpi pine: «Məəlim memiyane, vane k'ale».

29 Mariyan kot'o ibakala k'inək' kap hayzeri İsusi t'öğölə taşi.

30 İsus hələ ayize tene başey, Şo Mart'a İz bəş c'eri gala çurpeney.

31 Mariya ük' tadala, içuxun sagala k'oya bakala iudeyxon şot'ay kap hayzeri qavuna c'eysuna ak'at'an pit'un p'oyla ki, öñöpseynak' gərəmzoğone taysa. Kot'o görəl şot'ay baç'anexun tat'unşi.

32 Mariyan İsusi bakala gala p'ap'i şot'o anek'i, İz turnoq'a biti pine: «Ay Q'onçux, əgər Hun memiya bakinuy, bezi viçi tene biyoy».

33 İsusen Mariyay q'a şot'ay t'öğöl hari iudeyxoy öñöpsuna ak'at'an içü gele pise təsirbi.

34 Şot'in xavare haq'i: «P'urina mayanan laxe?» Şot'o pit'un: «Beşi Ağa, eki ak'est'en».

35 İsusen öñönepi.

36 T'e vədə iudeyxon "bəğanan şot'o hetəre çuresay!" pit'un.

37 Ama şot'oğoy bəzit'oğon pine: «K'aç'i amdari piyel işiğ eçeri me amdaren sa şey bes tene bakoy ki, me amdar nu p'uriniy?»

38 Hametər İsus dilxor gərəmzoğone taşi. Gərəmzoğ sa mağaraney, Ş iz bağala gane jomost'al jət'un t'ik'ırdey.

39 İsusen pine: «Jəna ext'anan!» P'urit'ay xunçi Mart'an şot'o pine: «Ay Q'onçux, t'et'iin yəgin ki adesa, axırı şot'ay bisun bip' ğine».

40 İsusen pine: «P'oy Zu va tez pey ki, və bakayin, Buxaçuğoy kalaluğa ak'alnu?»

41 Metərluğen, jəna ext'undi. İsusenal ala bəği pine: «Ay Bava, Za ibaksuna görə Va şükürəzbsa.

42 Avazu ki, Za həmişə inbaksa. Ama mot'o Bezi t'öğöl çurpi camaateynak'ez nex ki, Za Hun yaq'absuna vəbakat'un».

43 Me əyitmoğoy pit'uxun oşa ost'ar pine: «Lazar, qavuna c'eki!»

† 11:18 11:18 qos's'e st'adi - 3 k'm. İša § 11:38 11:38 Mağara q'ayani boş bakala ams'iluğ, t'e vaxt' p'uri amdaxo t'iyat'un laxsay.

44 P'uriyal qavunane c'eri. Şot'ay tur-kul parçinen, ço isə dəsməren bəc'ürey. İsusen şot'oğö "me amdara qaypanan taşeq'an" pine.

Fariseyxoy İsusə bespsuni niyət

(*Mat'. 26:1-5; Mrk'. 14:1-2; Luk'. 22:1-2*)

45 T'e vədə Mariyay t'öğöl hari iudeyxoy gelet'in İsusen k'ə bsuna ak'i Şot'o vət'un baki.

46 Ama şot'oğoxun bəzit'oğon fariseyxoy t'öğöl taşi İsusen bit'oğö şot'oğö exlətt'unbi.

47 T'e vədə samci bəyinşxon q'a fariseyxon Kala Şurina girbi pit'un: «Yan k'ə ben? Me amdaren gele möcüzəlü nişanxone ak'est'a.

48 Əgər Şot'o bark'ayan, bito Şot'o və bakale. Rimluğonal hari beşi xrama q'a dirist' me azuk'a əfçibalt'un».

49 T'et'iya bakalt'oğoxun sunt'in, hat'e useni samci bəyinşxoy kalo bakala K'ayafan şot'oğö pine: «Vən hik'k'al tenan ava.

50 Q'amıştenanbaksa ki, vəynak' bütüm me azuk'i k'as'esaxunsa sa amdari me azuk'eynak' bisun saat'e?»

51-52 Şot'in me əyitmöğö içuxun tene pi, ama t'e useni samci bəyinşxoy kalo baksunen xavareçalluğebi. Şot'in İsusi saycə me azuk'eynak' təə, me dünyəne səpələyinşəki Buxaçuğoy əyloğö bitova sagala girbseynak' bisunane xavareçalluğbi.

53 Metərluğen, hat'e ğinaxun əyitə sat'unbi ki, İsusə besp'at'un.

54 İsus ene iudeyxoy arane qay tene taraney. Şo t'et'iin çölə İşa bölginə, Efraim uk'ala şəhərene taşi, İz şagirdxoxun t'et'iya manedi.

55 İudeyxoy C'ovaksuni axsibay* İşalayınşebaksay. Gele amdar C'ovaksuni axsibayaxun bəş içoğö pakbseynak' ayizmoğoxun Yerusali-mane hari.

56 Şot'oğon İsusə qəvt'unsay, xrame məəlnə çurpi sun-sunaxun xavart'un haq'say: «K'ənan fikirbsa? Şo axsibaya tene eğal?»

57 Samci bəyinşxon q'a fariseyxon isə "şot'ay ganu avabakalt'in yax xavarq'an tadi" pi əmirt'un tadi ki, Şot'o biq'at'un.

12

Mariyay İsusəynak' eçeri pay

(*Mat'. 26:6-13; Mrk'. 14:3-9*)

1 C'ovaksuni axsibayaxun* üç ği bəş İsus Bet'anyinane hari. İsusen p'uri ganuxun bəyinbi Lazaral t'et'iyane yəşəyinşbsay.

2 T'et'iya İsusi eysuni s'iyal q'onaxluğt'un tadi. Mart'an q'ulluğebşay. Lazaral İsusaxun sagala q'onağxoy araneney.

3 Mariyan isə sa lit'ra † toyexlu təmiz narde c'əyin ext'i İsusi turmoğoy loxol lapi iz popen şarpsane burqı. C'əyini muç'a aden k'oja haneq'i. ‡

4 Ama İsusi şagirdxoxun sunt'in, mat'in ki, oşa Şot'o toydaley, İuda İsk'ariot'en pine:

5 «Mot'oxunsa me c'əyinə xibbaç dinara § toydi kəsibxo paybese bakoy».

6 Me əyitə kəsibxoy q'ayğına manst'una görə təə, iç oğri baksuna görəne nexey, şot'aynak' ki, içust'a bakala tənğin toraya amdarxoy laxalt'uxun sa paya başeq'say.

* 11:55 11:55 C'eys. 12:1-27 * 12:1 12:1 C'eys. 12:1-27 † 12:3 12:3 sa lit'ra - 300 gr. samal gele

‡ 12:3 12:3 Luk'. 7:37-38 § 12:5 12:5 Sa dinar fəəlin sa ğiluğ maaşa barabarey.

⁷ T'e vədə İsusen pine: «Me çuğo ma galda, şot'aynak' ki, me c'əyin Za oçalaxbala ğineynak'ey.

⁸ Kəsibxo həmişə ef t'öğölt'un, Zu isə həmişə ef t'öğöl tez bakal».

⁹ Me vədə iudeyxoy gelo isə İsusı Bet'anyına baksuna avabaki ham İsusı görə, hamal Şot'in p'uri ganuxun bəyinbi Lazara ak'seynak' t'et'iyat'un hari.

¹⁰ T'e vədə samci bəyinşxo Lazaral bespsuni q'ərarat'un hari

¹¹ şot'aynak' ki, iudeyxoy gelo Lazara görəne İsusı tərəf c'ovaki Şot'o vë baki.

İsusı Yerusallıma baysun

(*Mat'. 21:1-11; Mrk'. 11:1-11; Luk'. 19:28-40*)

¹² Əyc'ındəri, axsibaya hari amdarxoy gelo İsusı Yerusallıma eysuna ibaki

¹³ p'almin xode c'ik'urxo ext'i Şot'ay bəşe c'eri. Şot'oğon

"Hosanna! *

Q'onçuğoy s'iyen eğalo he bəxt'əvərə!

İsraili padçağeynak' xeyir-bərəkətq'an baki!"

uk'a harayt'unney. †

¹⁴ İsusen sa cəyil elem bəğəbi iz baç'ane laneşi. Hətər ki, şameşene:

¹⁵ «Ay Sioni xuyər, ‡ ma q'ıba!

Bəğa vi padçağ sa cəyil elema laşi enesa». §

¹⁶ İsusı şagirdxon t'e vədə mot'oğoy k'ə upsuna tet'un q'amışaksay. Ama İsusı s'i alabakit'uxun oşa, Şot'ay barada şameşit'oğō saal camaati Şot'ay bəş hətər şameşeneysa, hat'etərəl c'eysuna eyex badi q'amışt'unbaki.

¹⁷ Lazara gərəmzoğoxun k'alpi p'uri ganuxun bəyinbat'an İsusı t'öğöl bakala camaaten hələl me barada exlətebsay.

¹⁸ Amdarxon İsusı me möcüzəlü nişana ak'est'una ibakeney, şot'o görəne Şot'ay bəş c'erey.

¹⁹ Şot'aynak'al fariseyxon sun-suna next'unıy: «Bəğanan, beşi kiyexun hik'k'al tene ayesa. Dirist' dünyə Şot'ay baç'anexune taysa».

İsusı saturbəş İz bisuna avabakest'un

²⁰ Axsibaya Yerusallıma bul k'os'bsa harit'oğoy arane sa hema grek'i muzin əyitk'ala amdare buy.

²¹ Şot'oğon Galileyin Bet'sayda ayizexun bakala Filip'i t'öğöl hari şot'o xoyinšt'unbi: «Ağa, yan İsusı aksunyan çuresa».

²² Filip'en taşi Andreyane pi, Andreyenal Filip'axun sagala taşi İsusat'un xavar tadi.

²³ İsusen coğabe tadi: «Mone, Amdari Ğar əslində Şu baksuni çoyel c'eğala vaxt' harene.

²⁴ Serina, serinaz vəx nex: əgər sa arumi dən oçala biti tene bisasa, tək sa arum k'inək'əl manest'a, ama bisanesa, gele bare tast'a.

²⁵ İz yəşəyinşə çureğalt'in şot'o açesebon, izi me dünyəne bakala yəşəyinşə hik'k'al nu hesabbalt'in isə şot'o həmişəluğ yəşəyinşeynak'e q'orişon. *

* **12:13 12:13** *Hosanna* - əbrani muzin «Buxaçuğō alxışq'an baki» upsune. † **12:13 12:13** İvel məğ. 118:25-26 ‡ **12:15 12:15** *Sioni xuyər* - "Sion" Yerusallıma tadeşi q'erəz s'iyurxoxun soğone. "Xuyər" isə memiya "amdarxo" upsune. § **12:15 12:15** Zək. 9:9 * **12:25 12:25** Mat'. 10:39; 16:25; Mrk'. 8:35; Luk'. 9:24; 17:33

26 Şin Za q'ulluğbsun çureğayin, Bezi baç'anexunq'an hari. Zu maya bakayiz, Za q'ulluğbaloval t'et'iya bakale. Şin Za q'ulluğbayin, Bavanal şot'o hörmətbale.

27 Həysə Bezi ük' narahate. K'ə uk'az? "Ay Bava, Za me dəyginəxun çark'est'a" uk'az? Ama Zu dünyəne me dəygin koruğaxun c'ovakseynak'ez hare!

28 Ay Bava, Vi s'iya alaba!» Göynuxunal sa səse hari: «Alazbi, saal alaboz».

29 T'et'iya çurpi camaati bəzit'oğon mot'o ibaki "göyene gürupi", t'e sunt'oğon isə "Şot'oxun sa angelene əyitp'i" pit'un.

30 İsusen pine: «Me səs Zaynak' tene, vəynak'e.

31 Həysə isə me dünyə divanebaksa, me günaxbala dünyəni kalaluğbalal † qavuna boşəgale.

32 Za isə oçalaxun ala əqevk'at'an, bütüm amdarxo Zaç zap'k'oz».

33 İsusen me əyitə upsunen İz mani cürə bisunane ibakest'i.

34 Camaaten Şot'o coğabe tadi: «İvel Şamurxoxun ibakeyan ki, Xrist'os həmişəluğ mandale. P'oy Hun het'aynak'en "Amdari Ğar ala əqeğalane" nex? Amdari Ğar şuva?» ‡

35 T'e vədə İsusen şot'oğon pine: «İşiğ samal vədə ef arane bakale. İşiğ bakala vədine tarapanan ki, vəx bayinq'luğen maq'an biq'i. Şot'aynak' ki, bayinq'luğa tarak'alt'in maya taysuna tene avabaksa.

36 İşiğ bakala vədine İşiğa vəbakanan ki, İşiği əylux bakanan». İsusen me əyitmoğon pit'uxun oşa taneşi, şot'oğoy piyexunal aneçi.

İudeyxoy inadkərluğ

37 Ama İsusen camaati bəş meq'ədər möcüzəlü nişanxo ak'est'it'uxun oşal amdarxo Şot'o və teney.

38 Morox kot'o görəne baki ki, İsayə xavareçali me əyitmux bex p'ap'ane: «Ay Q'onçux, beşi xavara şuva vəbaki, Q'onçuğoy zor şineynak'e qayeşi?» §

39 İsayan pi k'inək', şorox şot'o görə və tet'un baksay ki:

40 "Buxaçuğon şot'oğoy pulmoğon k'aç'inebi,

İçoğoy haq'ıla kütebi ki,

İçoğoy pulmoğon maq'an ak'i,

İçoğoy haq'ilen maq'an bot'i

Saal Zaç maq'at'un fıripı ki,

Zu şot'oğon q'olaybaz». *

41 İsayan İsusi kalaluğa aksuna görəne me əyitmoğon Şot'ay barada pey.

42 Əslində isə kalat'oğoy gelo İsusə vəney, ama fariseyxon içoğon sinagogaxun maq'at'un şəp'esi pi mot'o qay tet'un avabakest'ay.

43 Buxaçuğoxun eğala tərifəxunsa amdarxoxun eğala tərifət'un c'ək'p'i.

44 İsusen ost'ar pine: «Za və bakalo saycə Za təə, Za Yaq'abit'uval vəne.

45 Za ak'alt'in Za Yaq'abit'uval aneksa.

46 Zu işiğzu. Me dünyəneyal harezu ki, Za və bakalo bayinq'luğa maq'an mandı.

47 Bezi əyitə ibaki şot'o nu əməlbalt'u isə Zu tez divanbal, şot'aynak' ki, dünyənə divanbseynak' təə, dünyənə çark'est'eynak'ez hare.

† 12:31 12:31 me günaxbala dünyəni kalaluğbalal - yəni şeytan. ‡ 12:34 12:34 İvel məğ. 110:4; İsa. 9:7; Yez. 37:25; Dan. 7:14 § 12:38 12:38 İsa. 53:1 * 12:40 12:40 İsa. 6:10; Mat'. 13:14-15; Mrk'. 4:12; Ap'ost'. 28:26-27

⁴⁸ Za t'öǝxbi Bezi əyitmoǝo nu q'abulbalt'ay divanbal ene bune: Bezi uk'ala əyiten axırınıci ğine ŝot'aynak' q'ərar c'evk'ale.

⁴⁹ Ŝot'aynak' ki, Zu Zaxun tez əyitp'i, Za yaq'abi Bavane Bezi k'ə upsuni saal hetər exlətpsuni barada Za əmir tadi.

⁵⁰ Zu avazu ki, Ŝot'ay çureǝalt'oǝon həmişəluǝ yəşəyinşe tast'a. Metərлуǝen, Bavan za mani əyitmoǝo upsuna əmirbenesa ŝot'oǝoz əyite».

13

İsusi İz ŝagirdxoy turmoǝo os'ksun

¹ C'ovaksuni axsibay* İşalayinşebaksay. İsusen me dünyənexun cöybaki İz Bavay t'öǝl qaybaksuni vaxt' hari p'ap'suna avaney. Ŝot'in me dünyəne İçu aid bakalt'oǝo həmişə çureşene, axıra şirik'əl çureşi.

² Biyəsin şum ukala vədəney. İblisenal ene İsusa toyst'uni fikirə Simon İsk'ariot'i ğar İuday beyne badeney.

³ İsusen Bavan hər şeyə İz kiyel tast'una, İzi Buxaçuǝoxun eysuna, qaybakiyal Buxaçuǝoy t'öǝl taysuna avaney.

⁴ Ŝot'in İz ganuxun hayzeri xələtə c'eq'i sa dəsmər ext'i İz biyex ğaçepi.

⁵ Mot'oxun oşa ləənə xe bapi ŝagirdxoy turmoǝo os'k'i, İz biyex ğaçp'i dəsməren şarpsane burqi.

⁶ İsus Simon P'et'era İşalayinşakat'an ŝot'in İsusa pine: «Ay Q'onçux, bezi turmoǝo Hun os'k'alnu?»

⁷ İsusen ŝot'o coǝab tadi pine: «Bezi k'ə bsuna hun həysə təə, oşa q'amışakalnu».

⁸ P'et'eren Ŝot'o pine: «Sal sa vədine! Hun bezi turmoǝo ten os'k'al!» İsusen ŝot'o coǝabe tadi: «Əǝər nu os'k'ayiz, Bezi əsil ŝagird bakes ten bakon».

⁹ T'e vədə Simon P'et'eren Ŝot'o pine: «Ay Q'onçux, t'e vədə saycə bezi turmoǝo təə, kulmoǝo q'a bulal os'k'a».

¹⁰ İsusen ŝot'o pine: «Os'k'alpi amdareynak' saycə turmoǝo os'ksun bəse, ŝot'aynak' ki, şo bul-oş təmize. Vənal təmiznan, ama bütüm təə».

¹¹ Ŝot'in İçu şiin toydalesa avaney, kot'o görəl "bütüm təmiz tenan" pine.

¹² İsusen ŝot'oǝoy turmoǝo os'k'it'uxun oşa İz xələtə lapi p'urum İz gala arşi ŝot'oǝo pine: «Zu vəynak' k'əz bisa q'amışnanbaki?»

¹³ Vən Za "Məəlim" saal "Q'onçux" pinan k'ale. Düznan nexə, ŝot'aynak' ki, Zu hat'e ŝozu.

¹⁴ İsə ki, Zu Q'onçux saal Məəlim baksunen ef turmoǝoz os'k'i, vənal sun-sunay turmoǝo os'k'alanan.

¹⁵ Vəx ak'esezdi ki, Zu vəynak' bit'u vənal sun-sunaynak' banan.

¹⁶ Serina, serinaz vəx nex: k'ul iz aǝaxun, elçiyal içu yaq'abit'uxun kala tene.

¹⁷ İsə ki me əyitmoǝo avanan, vən hametər bsunen bəxt'əvər bakalnan.

¹⁸ Ef bitot'ay barada tez nex. Zu Bezi c'ək'p'it'oǝo çalezxsə. Ama barta "Zaxun sagala şum ukalo Bez düşməne baki" † uk'ala İvel Şam bex p'ap'eq'an.

¹⁹ Həysə me əyitmux bex p'ap'alt'uxun bəş vəx mot'oǝo nexzu ki, bex p'ap'at'an və bakanan: Zu ŝozu.

* **13:1 13:1** C'eys. 12:1-27 † **13:18 13:18** İvel məǝ. 41:9

²⁰ Serina, serinaz vəx nex: Zu yaq'abalt'u q'abulbalt'in Zane q'abulbsa, Za q'abulbalt'in isə Za Yaq'abit'une q'abulbsa». ‡

İuday İsusə toyst'un

(*Mat'. 26:20-25; Mrk'. 14:17-21; Luk'. 22:21-33*)

²¹ İsusen me əyitməğə pit'uxun oşa gele pis baki pine: «Serina, serinaz vəx nex: vəxun sunt'in Za toydale».

²² İz şagirdxon me əyitməğə şı barada upsuna nu avabaksuna görə çəmişəki sun-sunay loxolt'un bəği.

²³ İz şagirdxoxun soğə - İsusı çureğala şagird Şot'o lap işaney.

²⁴ Simon P'et'eren t'e şagirdi loxol himebi ki, şı barada upsuna Şot'oxun xavar haq'ane.

²⁵ T'e şagirdenal fırtıpi İsusaxun xavare haq'i: «Ay Q'onçux, şo şuva?»

²⁶ İsusen coğabe tadi: «Me şume loq'mina torpi şı tadozsa, şone». Loq'mina torpi Simon İsk'ariot'i ğar İudane tadi.

²⁷ İudan loq'mina ext'ala k'inək' Şeytan şot'ay boşe başı. İsusen şot'o "k'ə balnusa, usum ba!" pine.

²⁸ İsusen mot'o het'aynak' şot'o upsuna sulfin bel bakalt'oğoy şuk'k'alēn tene q'amışaki.

²⁹ Təngin toray İudast'a baksuna görə bəzit'oğon fikirt'unbi ki, İsusen şot'o "axsibaya yaynak' lazım bakala şeyurxo haq'a" nəəl "kəsibxo sa şey tada" nexə.

³⁰ İudan loq'mina ext'it'uxun oşa kap qavunane c'eri. Üşeney.

Sun-suna çurekinan

³¹ İuda c'erit'uxun oşa İsusen pine: «Həysə Amdari Ğare s'i alanebaki, Buxaçuğoy s'iyal Şot'oxune alabaki.

³² İsə ki, Buxaçuğoy s'i Şot'oxune alabaki, Buxaçuğonal Şot'o İçust'a alabale, usumluğēn alabale.

³³ Ay Bezi əylux! Samal vədəl vəxun bakoz. Vən Za qəveğalnan, ama Zu iudeyxo "Bezi tağala gala vən eyes tenan bakon" pi k'inək' həysə vəxal mot'o nexzu. §

³⁴ Vəx təzə sa əmirez tast'a: sun-suna çurekinan, Zu vəx çureşi k'inək' vənəl sun-suna çurekinan. *

³⁵ Əğər efi sun-suna çuresun bakayin, t'e vədə bütüm amdarxon avabakalt'un ki, vən Bezi şagirdxonan».

P'et'eri İçuxun danmişaksuna İsusı saturbəş upsun

(*Mat'. 26:31-35; Mrk'. 14:27-31; Luk'. 22:31-34*)

³⁶ Simon P'et'eren İsusaxun xavare haq'i: «Ay Q'onçux, mayan taysa?» İsusen coğabe tadi: «Zu tağala gala həysə hun Bezi baç'anexun eyes ten bakon, ama oşa eğalnu».

³⁷ P'et'eren Şot'o pine: «Ay Q'onçux, həysə het'aynak' Vi baç'anexun eyes tez bakon? Vaynak' bezi elmoğoz tadon».

³⁸ İsusen şot'o pine: «Zaynak' vi elmoğon tadon? Serina, serinaz va nex: dadalen elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmişakalnu».

‡ 13:20 13:20 Mat'. 10:40; Mrk'. 9:37; Luk'. 9:48; 10:16 § 13:33 13:33 İoan. 7:34 * 13:34 13:34 İoan. 15:12,17; 1 İoan. 3:23; 2 İoan. 5

14

İsus - Buxaçuğoç tağala yaq'e

¹ «Barta ef ük' maq'an narahat baki. Buxaçuğo və bakanan, Zaal və bakanan.

² Bezi Bavay k'oya mandala ga gelene. Əgər nu bakiniy, vəx uzk'oy ki, vəynak' ga həzirbsaz taysa?

³ Taşi vəynak' ga həzirbit'uxun oşa qaybaki vəx Bezi t'öğöl taşoz ki, Zu bakala gala vənal bakanan.

⁴ Bezi tağala gane yaq'a vən çalnaxsa».

⁵ T'omasen İsusuna pine: «Ay Q'onçux, Vi maya taysuna teyan ava, yaq'a hetəryan çalxon?»

⁶ İsusen şot'o pine: «Zu - seri, yəşəyinşest'ala yaq'zu. Bavay t'öğöl tağala saycə sa yaq'e bu, şoval Zaxune c'ovaksa.

⁷ Əgər Za çalxinaniy, Bezi Baval çalnaxoy. İse ene vən Şot'o çalnaxsa, Şot'o aalk'enan».

⁸ Filip'en Şot'o pine: «Ay Q'onçux, Bava yax ak'est'a, ko yaynak' bəse».

⁹ İsusen şot'o pine: «Xeylək vaxt'e ki, Zu vəxunzu, hələ Za ten çalxi, Filip'? Za ak'i amdaren Bez Bava ak'ene. P'oy hun hetəren "Bava yax ak'est'a" pes bakon?»

¹⁰ Zu Bavast'a, Baval Zast'a baksuna və tenu ki? Vəx pi əyitmoğo Zaxun tez nexə, ko Zast'a bakala Bavane İz əşurxo bsa.

¹¹ Zu Bavast'a, Baval Zast'a baksuna vəbakanan, tenesa mot'o Bezi bala əşurxo görəq'a bakayin və bakanan.

¹² Serina, serinaz vəx nex: Za və amdaren Bezi bi əşurxo içinal bale, hələ kot'oxunal kala əşurxo bale, şot'aynak' ki, Zu Bavay t'öğöləz taysa.

¹³ Vənal Bezi s'iyen * k'ənesa çureğaynan, şot'o booz ki, Bavay s'i Ğarast'aq'an alabaki.

¹⁴ He vədə Bezi s'iyen Zaxun sa şey çureğalnansa, şot'o booz.

İvel Urufi barada əyit tast'un

¹⁵ Əgər Za çurnansasa, Bezi buyruğxo əməlbəlnan.

¹⁶ Zu Bava xoyinşboz, Şot'in q'erəz sa Köməybal yaq'abale, Şoval vəxun həmişəluğ mandale.

¹⁷ Şo Buxaçuğoy serina çoyel c'evk'ala Urufe. Şot'o dünyənən q'abulbes tene baksa, şot'aynak' ki, Şot'o nə ateksa, nəəl çaltenexsa. Vən isə Şot'o çalnaxsa, şot'aynak' ki, Şo vəxune, ef boş mandale.

¹⁸ Vəx yetim tez bark'al, ef t'öğöl eğoz.

¹⁹ Samal c'ovakit'uxun oşa dünyənən ene Za atek'al, ama vən Za ak'alnan. Zu yəşəyinşbsuna görə vənal yəşəyinşalnan.

²⁰ T'e ği avabakalnan ki, Zu Bez Bavast'azu, vən Zast'anan, Zuval vəst'azu.

²¹ Şiin Bezi buyruğxo əmələbsasa, Za çureğalo şone. Bez Bavanal Za çureğalt'u çureğale. Zuval şot'o çureşi Za şot'o ak'est'oz».

²² İsk'ariot' təə, t'e soğo İudan Şot'o pine: «Ay Q'onçux, ko hetəre baksa ki, Hun bütüm dünyənə təə, saycə yaynak' ak'eğalnu?»

²³ İsusen şot'o coğabe tadi: «Şiin Za çuresasa, Bezi əyitə bəğale, Bezi Bavanal şot'o çureğale. Yanal me amdari t'öğöl hari şot'oxun sagala bakalyan.

²⁴ Za nu çureğalt'in Bezi əyiten tene tağal. Ef ibaki zombsun Bezi tene, Za yaq'abi Bavay zombsune.

* 14:13 14:13 Bezi s'iyen Bez çureğalt'oğoy uyğun

²⁵ Hələ ki ef t'öğölzu, vəx mot'oğö pizu.

²⁶ Ama Köməybalen - Bavay Bezi s'iyen yaq'abala İvel Urufen hər şeyə vəx zombale. Zu exlətp'i bütüm əyitmoğö ef eyex badale.

²⁷ Ef arane serluğ laxiz taysa, Zast'a bakala serluğa vəxəz tast'a. Zu şot'o vəx dünyənən tadala k'inək' tez tast'a. Barta ef ük' maq'an narahət baki, qımabanan.

²⁸ Zu vəx "həysə tazsa, oşa p'urum ef t'öğöl eğoz" upsuna inanbaki. Əgər Za çuresinaniy, Bezi Bavay t'öğöl taysuna müqnan bakoy, şot'aynak' ki, Bava Zaxun üst'üne.

²⁹ Mot'oğö saturbəs vəx pizu ki, mo bex p'ap'at'an Za və bakanan.

³⁰ Ene vəxun gele tez əyitk'al, şot'aynak' ki, me dünyəni kalaluğbal enesa. Düze, şot'in Bezi loxol kalaluğbes tene bakon,

³¹ ama dünyənən avabakalane ki, Zu Bava çurezsa, Bavanal Za k'ə bürmişenesa, şot'o bsazu. Həysə isə hayzanan memiin tağen.

15

C'ap' saal iz zoğurux

¹ Zu - seri c'ap'zu, Bez Baval t'ulluği q'onçux.

² Zast'a bakala bar nu tadala hər zoğa Bavay k'as'ene. Bar tadala hər zoğa isə budayınşı təmizebsa ki, lap gele barq'an tadi.

³ Vən isə Bezi pi əyiten ene təmiznan.

⁴ Zast'a mandanan, Zuval vəst'a mandoz. Zoğ c'ap'e loxol nu bakayin, için-içuxun bar nu tadala k'inək' vənəl Zast'a nu mandaynan, bar tades tenan bakon.

⁵ C'ap' Zuzu, vənəl zoğurxonan. Şu Zast'a mandayin, Zuval şot'ost'a mandayiz, şot'in gele bare tadon, şot'aynak' ki, Zasuz hik'k'al bes tenan bakon.

⁶ Zast'a nu mandalo isə, c'ap'axun t'öğx bosesi q'aribaki zoğ k'inək'e. Metər zoğurxo girbi aruğö bot'unst'a boneksa.

⁷ Əgər Zast'a mandaynan, Bezi əyitmuxal vəst'a mandayin, k'ə xoyinşbi çureğaynan, vəx tadeğale.

⁸ Vən gele bar eşt'unen saal Bezi şagird baksunen Bezi Bavay s'i alanebaksax.

⁹ Bavay Za çuresi k'inək' Zuval vəx çuresi. Bezi çuresunast'a mandanan.

¹⁰ Əgər Bezi buyruğxo əməlbaynan, Bezi çuresunast'a mandalnan, hetər ki, Zu Bavay buyruğxo əməlbə şot'ay çuresunast'a manezst'a.

¹¹ Me əyitmoğö vəx exlətezbi ki, Bezi müqluğ vəst'aq'an baki, ef müqluğal bolq'an baki.

¹² Bezi buyruğ metərə: Zu vəx çuresi k'inək' vənəl sun-suna çurekinan.

*

¹³ Şuk'k'ali çuresun dost'eynak' iz elmoğö tadala amdari çuresunaxun gele bakes batenekon.

¹⁴ Əgər Zu vəx bürmişit'oğö əməlbaynan, vən Bezi dost'urxonan.

¹⁵ Ene vəx nökerxo tez nex, şot'aynak' ki, nökeren iz ağan k'ə bsuna tene ava. Zu vəx dost'ez nex, şot'aynak' ki, Bezi Bavay ibakit'oğö bütümə vəx avabakesezdi.

¹⁶ Vən Za tenan c'ək'p'i, Zuz vəx c'ək'p'i tapşurbi ki, taşi bar tadanən, t'e baral həmişə mandane. Metərluğen, Bezi s'iyen Bavay k'ə çureğaynan, Şot'in vəx tadale.

* **15:12 15:12** İoan. 13:34; 15:17; 1 İoan. 3:23; 2 İoan. 5

17 Bezi buyruğ mone: sun-suna çurekinan.

Dünyənen şagirdxo nifrətbsun

18 Dünyənen vəx nifrətbayın, ef eyex badanan ki, vəxun bəş Zane nifrətbe.

19 Əgər me dünyənexun bakiynaniy, dünyənen izi k'inək' vəx çureğoy. Ama vən dünyənexun tenan, Zu vəx dünyənexun c'ək'ezpi, kot'o görə dünyənen vəx nifrətebsa.

20 Zu vəx pi əyitə ef eyex badanan: "K'ul iz ağaxun kala tene". Əgər Za pul tadi işiğ tet'un tadesa, vəxal hat'etər balt'un; Bezi əyitə bəğət'unsa, efiyal əyitə bəğalt'un. †

21 Kot'oğö bitova efi Bezi baç'anexun taysuna görə balt'un, şot'aynak' ki, Za Yağ'abit'u tet'un çalxsa.

22 Zu nu harizuy, şot'oğoxun nu exlətp'izuy, şot'oğoy taxsır tene bakoy, ama həysə günaxkər baksuna görə içoğö təmizə c'evk'es tet'un bakon.

23 Za nifrətbalt'in Bezi Baval nifrətebsa.

24 Əgər Zaxun başq'a şuk'k'alēn nu bes bakala əşurxo şot'oğoy arane nu bizuy, içoğoy günax tene bakoy. Ama həysə Bezi bit'oğö ak'it'uxun oşal Zaal, Bezi Baval nifrətt'unbsa.

25 Ama mo kot'o görəne baki ki, Moiseyi Şamurxoy boş sameşi "Za nahaq' gala nifrətt'unbi" əyit bex p'ap'ane. ‡

26 Bavaxun eğala serina ak'est'ala Urufen - Zu Bavay t'öğölxun vəynak' yaq'abala Kōməybalen, eğat'an isə Bezi barada şahidluğbale.

27 Vənal mot'o ef piin ak'i şahidluğbalnan, şot'aynak' ki, t'e belxun Zaxun sagalanan.

16

1 Me əyitmoğö vəx nexzu ki, ef vėluğ nu açane.

2 Vəx sinagogxoxun şəp'eğalt'un. Hamal t'etər sa vədə eğale ki, vəx bəsp'alt'in Buxaçuğö q'ulluğbi baksuna fikirbale.

3 Şot'oğon mot'o balt'un, şot'aynak' ki, nə Bava tet'un çalxi, nə Za.

4 Ama mot'oğö vəx exlətezbi ki, t'e vaxt' eğat'an Bez pi əyitmoğö ef eyex badanan.

İvel Urufi əşurux

Süft'inəxun mot'oğö vəx tez exlətp'i, şot'aynak' ki, vəxun sagalazuy.

5 Həysə isə Za Yağ'abit'ay t'öğölez taysa, ama vəxun şuk'k'alēn Zaxun "mayan taysa?" pi tene xavar haq'sa.

6 Şot'aynak' ki, me Bezi pit'oğon vəx dərdəne badi.

7 Ama Zu vəx serinaz nex: Bezi taysun ef xeyrinəne. Şot'aynak' ki, nu tağayiz, Kōməybal ef t'öğöl tene eğal, ama tağayiz, Şot'o vəynak' yaq'aboz.

8 Şo eğat'an günaxi, düzgünluği saal divani barada fikiri düz nu baksuna avabakest'ale:

9 günaxi barada, şot'aynak' ki, Za vėluğ tene bu;

10 düzgünluği barada, şot'aynak' ki, Zu Bavay t'öğölez taysa, ene Za tenan ak'al;

11 divani barada, şot'aynak' ki, me dünyəni kalaluğbələynak' * ene q'ərar tadeşene.

12 Hələ vəx Bezi uk'ala gele əyitzax bu, ama həysə korox ef haq'ıla tene p'aq'al.

† 15:20 15:20 Mat'. 10:24; Luk'. 6:40; İoan. 13:16 ‡ 15:25 15:25 İvel məğ. 35:19; 69:4 * 16:11 16:11 - yəni ki iblisəynak'

13 Serina çoyel c'evk'ala Uruf eğat'an isə Şot'in vəx həgigi seri bakala yaq'en taşale. Axırı hik'k'ala İçuxun tene exlətp'al, ama k'ə ibakenesa şot'o uk'ale saal oşa bakala əşurxo avabakest'ale.

14 Şot'in Bezi s'iyə alabale, şot'aynak' ki, Zu pi əyitmoğə vəx avabakest'ale.

15 Bezi Bavay k'ə bunesa, Bezine. Kot'o görəz "Bezi əyitmoğə vəx avabakest'ale" pi.

Şagirdxoy dərde müqluğa fırıpsun

16 Male mande, Za ene tenan ak'al, ama gele tene c'ovakal ki, Za p'urum ak'alnan». †

17 T'e vədə İsusi bəzi şagirdxon sun-suna pit'un: «"Male mande, Za ene tenan ak'al, ama gele tene c'ovakal ki, Za p'urum ak'alnan" saal "şot'aynak' ki, Bavay t'öğöləz taysa" pi me əyitmux k'ə upsuna?»

18 Şot'oğon içoğoy arane xavart'un haq'say: «"Male mande", "gele tene c'ovakal" k'ə upsuna? Yan mot'o teyan q'amışaksa».

19 İsusen İçuxun k'ə xavar haq'alt'uniysa avabaki şot'oğə pine: «"Male mande, Za ene tenan ak'al, ama gele tene c'ovakal ki, Za p'urum ak'alnan" pi Bezi əyiti baradanan sun-sunaxun xavar haq'sa?»

20 Serina, serinaz vəx nex: vən öñöpi zizik'alnan, dünyə isə müq bakale. Vən dərde boş bakalnan, ama ef dərd müqluğa fırık'ale.

21 Çuğon əyel eçala vədine q'aç'e zap'e, şot'aynak' ki, iz vədə p'ap'ene. Ama əylə eçerit'uxun oşa dünyəne sa amdar eşt'una görə iz müqexun zapi q'aç'a eyexun c'evək'sa.

22 Vənal həysə dərđlunan. Ama Zu vəx p'urum ak'oz, t'e vədə vən müqbakalnan, şuk'k'alenal me müqluğa vəxun haq'es tene bakal.

23 T'e ği Zaxun hik'k'al tenan xavar haq'al. Serina, serinaz vəx nex: Bezi s'iyen ‡ Bavaxun k'ə çureğaynan, Şot'in vəx tadale.

24 Həysət'inəl şirik' Bezi s'iyen hik'k'al tenan çureşe. Çurekinan, tadeğale, ef müqluğal bol bakale.

25 Vəx mot'oğə məsələğonez nexey. Ama t'etər sa vədəne eysa ki, ene vəxun məsələğon tez exlətp'al, Bavay barada vəynak' qay exlətp'oz.

26 T'e ği vən Bavaxun Bezi s'iyen xaişbalnan. Zu Bezi ef gala Şot'oxun sa şey xoyinşbsuna tez nex.

27 Axırı Bavan İcin vəx çuresa, şot'aynak' ki, vən Za çurnansı, Buxaçuğoy t'öğxun Bezi eysunal vənənbaki.

28 Bavay t'öğxun me dünyənez hari, isəəl me dünyənexun c'eri p'urum Bavay t'öğöləz taysa».

29 T'e vədə İz şagirdxon pit'un: «Həysə Hun qayen exlətpsa, sal sa məsələl ten nex.

30 İse q'amışyanbaksa ki, Hun hər şeyə Vaxun xavar haq'alt'uxun bəşen ava. Kot'o görəl Vi Buxaçuğoxun eysuna vəyan».

31 İsusen şot'oğə pine: «Həysə həgigiyal vənən?»

32 Mone, Za savsa barti hər soğə iz k'oya şareğala vaxt' enesa, şə ene harene. Ama Zu savsa tezu, şot'aynak' ki, Bava Zaxune.

33 Vən Zast'a serluğ bəğəbanan piz mot'oğə vəynak' exlətp'i. Me dünyəne əzyəti boşnan, ama ük'lü bakanan! Zu me dünyəni şərə q'alibez hari».

† 16:16 16:16 - Bəzi şamurxost'a: ak'alnan. Şot'aynak' ki, Bavay t'öğöləz taysa. ‡ 16:23 16:23 - Bez çureğalt'oğə uyğun

17

İsusi İçeynak' afırpsun

¹ İsusen exlətp'i çark'it'uxun oşa göynul bəği pine: «Ay Bava, vaxt hare! Vi Ğare kalaluğa ak'est'a ki, Ğarenal Vi s'iyəq'an alabi.

² Hun Şot'o bitot'ay loxol ext'iyəren tadi ki, Şot'inal Vi tadit'oğö bitova həmişəluğ yəşəyinq tadane.

³ Həmişəluğ yəşəyinqal mone ki, Va - tək bakala seri Buxaçuğö saal Hun yaq'abi İsus Xrist'osa çalxat'un.

⁴ Hun Za tapşurbi əşurxo bex p'ap'espunen oçali çoyel Vi kalaluğa ak'esezdi.

⁵ Ay Bava, Zu Vi t'öğöl bakat'an, hələ dünyə yaranmışakit'uxun bəş Bezi s'i alabakene. Həysə p'urum Bezi s'iya Vi t'öğöl alaba.

İsusi İz şagirdxoynak' afırpsun

⁶ Dünyənəxun Hun Za tadi amdarxo Vi Şu baksunaz ak'est'i. Şorox Vit'uniy. Hun şot'oğö Zan tadi, şot'oğönal Vi əyitə əməlt'unbi.

⁷ Həysəəl avat'un ki, Za k'ə tadenu bito Vaxune.

⁸ Şot'aynak' ki, Za avabakest'i əyitmoğö şot'oğö avabakesezdi, şot'oğönal q'abult'unbi. Vi t'öğölxun eysuna həgigiyal q'amışt'unbaki, Za Hun yaq'absunal vət'unbaki.

⁹ Zu şot'oğöynak'ez afırine. Dünyəneynak' təə, Za tadit'oğöynak'ez xoyinşbsa, şot'aynak' ki, şorox Vit'un.

¹⁰ Bezi bakala hər şey Vine, Vi bakaloroxal Bezine, şot'oğöxunez Bezi s'iya alabe.

¹¹ Zu me dünyəne gele tez mandal, Zu Vi t'öğölez qaybaksa. Şorox isə me dünyənət'un manst'a. Ay İvel Bava, şot'oğö Za tadi Vi s'iyə zoren q'orişə ki, Yallarik' saq'at'un baki.

¹² Şot'oğöxun sagala baki vədine şot'oğö Hun Za tadi Vi s'iyə zoren q'orişezbsay. Şot'oğö ezfi. İvel Şam bex p'ap'eq'an pi əfçibaksuna q'ərar tadeşi amdaraxun başq'a, şot'oğöxun şuk'k'al tene açi. *

¹³ Həysəəl Vi t'öğölez eysa. Heq'ədər ki me dünyənezu, me əyitmoğö nexzu ki, Bezi müqluğ şot'oğöst'al bol-bolq'an baki.

¹⁴ Zu şot'oğö Vi əyitə p'ap'esezbi. Dünyənən şot'oğö nifrətebi, şot'aynak' ki, Zu me dünyənəxun nu bakala k'inək' şoroxal me dünyənəxun tet'un.

¹⁵ Şot'oğö me dünyənəxun exst'una təə, şot'oğö şər bakalt'uxun q'orişsunaz Vaxun xoyinşbsa.

¹⁶ Zu me dünyənəxun nu bakala k'inək' şoroxal me dünyənəxun tet'un.

¹⁷ Şot'oğö Vaynak' Vi seri bakala əyiti zoren İvelba. Seri bakalo saycə Vi əyite.

¹⁸ Hun Za me dünyəne yaq'abi k'inək' Zuval şot'oğö me dünyənez yaq'abi.

¹⁹ Za şot'oğöy dərdenez Va həsrbsa ki, şorox həgigiyal Viq'at'un baki.

İsusi bütüm İçu vət'oğöynak' afırpsun

²⁰ Saycə şot'oğöynak' təə, şot'oğöy əyiten Za və bakalt'oğöynak'al afırizne ki,

²¹ bütüm saq'at'un baki. Ay Bava, Hun Zast'a, Zuval Vast'a bakala k'inək' şoroxal Yast'a bakeq'an ki, dünyənən Vi Za yaq'absuna vəbakeq'an.

²² Hun Za tadi s'iyə kalaluğa Zuval şot'oğöz tadi ki, Yan sa bakala k'inək' şoroxal saq'at'un baki.

* 17:12 17:12 İvel məğ. 41:9; İoan. 13:18

²³ Zu şot'oğost'a, Hunal Zast'anu. Barta şoroxal tam saq'at'un baki ki, me dünyönen Vi Za yaq'absuna, Za çureğala k'inək' şot'oğoval çuresuna avabakeq'at'un.

²⁴ Ay Bava, xaişezbsa ki, Hun Za tadi amdarxoval Bezi bakala gala Zaxunq'at'un baki. Barta Hun Za tadi s'ie kalaluğa ak'eq'at'un, şot'aynak' ki, Hun dünyə yaranmişakalt'uxun bəşen Za çureşi.

²⁵ Ay düzgün bakala Bava, me dünyönen Va tene çalxi, Zu isə Va çalezxsə, mot'oğonal Vi Za yaq'absuna avat'unbaki.

²⁶ Vi şu baksuna şot'oğost'a avabakesezdi, avabakest'unal davamboz ki, Vi za tadi çuresun şot'oğost'a bakala k'inək', Zuval şot'oğost'a bakaz».

18

İsusi biq'esun

(*Mat'. 26:47-56; Mrk'. 14:43-50; Luk'. 22:55-57*)

¹ İsusen afırıpit'uxun oşa İz şagirdxoxun sagala c'eri Gidron dərəni t'e soğə tərəfə c'ovaki. T'et'iya sa zeytunluğə buy. İsus q'a İz şagirdxo t'iyat'un başi.

² İsusa xəyanətbala İudanal me ganu çalexsay, şot'aynak' ki, İsus q'a İz şagirdxo usum-usum t'et'iya girt'unsay.

³ Mone, İudan Rime q'oşuni əsk'ərxo saal samci bəyinşxon q'a fariseyxon yaq'abi xrame sa hema q'aroolçığo t'iyane eçeri. Şot'oğoy kiyel çirağ, lopa saal silaxe buy.

⁴ İsusen İz bel eğala hər şeyə avaney. Şo bəş c'eri "şunan qəvesa?" pi şot'oğoxun xavare haq'i.

⁵ Şot'o coğabt'un tadi: «Nazaret'lu İsusa». İsusen şot'oğə "Zu Şozu" * pine. Şot'o toydi İudal şot'oğoxun sagalaney.

⁶ İsusen "Zu Şozu" uk'at'an şorox qoş baki oçala pastt'unşi.

⁷ Şot'in p'urum "şunan qəvesa?" pi şot'oğoxun xavare haq'i. Şot'oğonal "nazaret'lu İsusa" pit'un.

⁸ İsusen coğabe tadi: «Vəx pizu ki, Zu Şozu. Əgər Zanan qəvesasa, Bez t'öğöl bakalt'oğə tərbanan taşeq'at'un».

⁹ Mot'o şot'aynak'e pi ki, İzi "Za tadi amdarxoxun şuk'k'ala tez açesp'i" pi əyit bex p'ap'ane. †

¹⁰ Simon P'et'erast'a xañçale buy. Şot'o c'evk'i samci bəyinşi nökeri yön ümüğə tumexun bonet'i. T'e nökeri s'i Məlikey.

¹¹ T'e vədə İsusen P'et'era pine: «Xañçala iz gala laxa! Bavan tadi koruği kasina üğiz buq'on». ‡

¹² T'e vədə hazartani kalat'in iz əsk'ərxxoxun sagala, saal iudeyxoy xrame q'aroolçığon İsusa biq'i İz kulmoğə gəçt'unpi.

¹³ İsusa süft'ə Xanani t'öğölt'un taşeri. Şo t'e usen samci bəyinşxoy kalo bakala K'ayafay q'ayinbaney. §

¹⁴ Mo hat'e K'ayafaney ki, "bütüm me azuk'i k'as'esunaxunsa sa amdari me azuk'eynak' bisun şaat'e" pi iudeyxoy kalat'oğə maslaate tadey. *

Pet'eri İsusaxun samci danmişaksun

(*Mat'. 26:69-70; Mrk'. 14:66-68; Luk'. 22:55-57*)

* **18:5 18:5** - Həmişə Bakalo. † **18:9 18:9** 17:12 ‡ **18:11 18:11** Mat'. 26:39; Mrk'. 14:36; Luk'. 22:42 § **18:13 18:13** - Xanan içal süft'ə samci bəyinşxoy kaloney. Şot'o gele vədə hələl "samci bəyinşxoy kalo" pit'un k'aley. * **18:14 18:14** İoan. 11:49-50

15 Simon P'et'er saal q'erəz sa şagird İsusı baç'anexun tat'unsay. T'e şagird samci bəyinşxoy kalat'ay çalxaley, şot'aynak'al İsusaxun sagala şot'ay məəlne baneşi.

16 P'et'er isə qavuna çomoy t'öğöl çurk'alane baki. Samal oşa samci bəyinşxoy kalat'ay çalxal bakala t'e şagird qavunane c'eri. Şot'in çomoy tume çurpi q'ulluğçı xuyərəxun exlətp'i P'et'era bonane badi.

17 Me arane çomoy tume çurpi q'ulluğçı xuyəren P'et'eraxun xavare haq'i: «Hun t'e amdari şagirdxoxun tenu ki?» Şot'in isə "təə, tezu" pine.

18 Miney pi nökrəxon q'a q'aroolçıgön t'et'iya aruxp'i, iz hərrəmine çurpi gamt'unsay. P'et'eral şot'oğoxun çurpi gamesane burqi.

İsus Samci bəyinşxoy kalat'ay bəş

(*Mat'. 26:59-66; Mrk'. 14:55-64; Luk'. 22:66-71*)

19 Samci bəyinşxoy kalat'in isə İsusaxun İz şagirdxoy q'a zombsuni baradane xavar haq'say.

20 İsusen şot'o coğabe tadi: «Zu bitot'ay bəş qayez exlətp'e, bütüm iudeyxo gireğala sinagogxo q'a xramaz həmişə zombe, hik'k'alal c'ap' tez exlətp'e.

21 İsə het'aynak'en Zaxun me exlətə taşt'a? Za ibaki amdarxoxun xavar haq'a, şot'oğon Bezi pi əyitmoğ avat'un».

22 İsusen me əyitmoğ pit'uxun oşa t'et'iya çurpi q'ulluğçıgoy sunt'in "samci bəyinşxoy kalat'u metəren coğab tast'a?" pi Şot'o sa silləne duği.

23 İsusen şot'o coğabe tadi: «Əgər haq'suzes əyitesa, Bez haq'suz baksuna ak'est'a. Ama düzez əyitesa, Za het'aynak'en duğsa?»

24 T'e vədə Xananen Şot'o hələl İz kulğaç samci bəyinşxoy kalo bakala K'ayafay t'öğölə yaq'abi.

P'et'eri p'ənci saal xibimci danmişaksun

(*Mat'. 26:71-75; Mrk'. 14:69-72; Luk'. 22:58-62*)

25 Simon P'et'er çurpi gameğat'an şot'oxun p'urum xavart'un haq'i: «Unk'o hunal me amdari şagirdxoxunnu, tene?» Şot'in danmişaki "təə, tezu" pine.

26 Samci bəyinşxoy kalat'ay nökrəxoxun soğə P'et'eren duği ümüğə bot'i amdari q'oomey. Hat'e nökrəren "va şot'oxun sagala tez ak'ey ki ganu?" pi P'et'eraxun xavare haq'i.

27 P'et'er p'urum izi İsusaxun sagala baksunaxun danmişə baki. Hat'e saadal dadalen elepi.

İsus Rimen təyinbi kalaluğbal P'ilat'i bəş

(*Mat'. 27:1-2; 11-31; Mrk'. 15:1-20; Luk'. 23:3-5; 13-25*)

28 Savaxt'an üşenen İudeyin kalat'oğon İsusa K'ayafay t'öğoxun Rimen təyinbi kalaluğbal P'ilat'i sarayat'un eçeri. Ama içan saraya tet'un başi şot'aynak' ki, pak manst'unt'un çuresay, tenesa C'ovaksuni axsibayi† ukuna ukes tet'un bakaliy.

29 T'e vədə P'ilat' qavuna, şot'oğoy t'öğöl c'eri pine: «Me amdari taxsır hik'ə?»

30 Şot'oğon P'ilat'a coğabt'un tadi: «Əgər me amdaren pis əş nu biq'i bakiniy, kot'o vi kiyel teyan tadoy!»

31 P'ilat'en şot'oğə pine: «Kot'o memiin taşeri ef k'anunen vən divan-banan». İudeyxoy kalat'oğon P'ilat'a pit'un: «Beşi şuk'k'ala bəsp'est'uni ext'iyər butene».

† 18:28 18:28 C'eys. 12:1-27

32 Mo şot'o görəne baki ki, İsusi İzi hetər bisuni barada pi əyit bex p'ap'ane. †

33 P'ilat' qaybaki sarayane başı. Şot'in İsusa k'alpi Şot'o pine: «Hun iudeyxoy padçağnu?»

34 İsusen coğabe tadi: «Hun kot'o vaxunen pi, yoxsa Bezi barada va q'erəzt'oğont'un exlətp'i?»

35 P'ilat'en pine: «Zu iudeyzu ki? Vi azuk'en q'a samci bəyinsxone va bezi kiyel tadi. Exlətp'a, k'ən biyo?»

36 İsusen coğabe tadi: «Bezi padçağluğ me dünyənexun tene. Əgər Bezi padçağluğ me dünyənexun bakiniy, Bezi q'ulluğçıgön Zu iudeyxoy kalat'oğoy kiyel nu bafst'eynak' davat'unboy. Ama Bezi padçağluğ memiin tene».

37 P'ilat'en Şot'o pine: «Ak'esa, hun padçağnu». İsusen coğabe tadi: «Vi pi k'inək'e, Zu Padçağzu. Zu serin barada şahidluğbseynek'ez nanaxun baki dünyəne hari. Serin tərəf bakala hər sunt'in Za ümüxelaxsa».

38 P'ilat'en Şot'oxun "p'oy seri hik'ə?" pi xavare haq'i.

Mot'o pit'uxun oşa p'urum qavuna, iudeyxoy t'öğöl c'eri şot'oğoy pine: «Zu Şot'ost'a sal sa taxsır tez aksa.

39 Vəst'a sa ədəte bu: C'ovaksuni axsibayi vədine zu vəynak' sa tana tərəzbsa. Həysə çurnansasa, vəynak' "iudeyxoy padçağa" tərbaz?»

40 Şot'oğon p'urum harayk'a pit'un: «Me amdara təə, Barabba tərba!» Barabba isə sa k'uldurey.

19

İsusa bespsuni q'ərar

1 T'e vədə P'ilat'en İsusa tatarlayınşsunane əmirbi.

2 Əsk'ərxonal şaşaxun sa tac əldi İsusi belt'un laxi, Şot'ay loxol tünd ç'oç'a xələtt'un lap't'i.

3 Şorox İsusi t'öğöl hari "iudeyxoy padçağ dirist'q'an baki!" pi Şot'o sillət'un duğsay.

4 P'ilat'en p'urum qavuna c'eri iudeyxoy pine: «Mone, şot'o qavuna, ef t'öğöləz eşt'a ki, bezi şot'ost'a sa taxsır nu aksuna vən avabakanan».

5 İsus İz bel şaşaxun tac, İz loxol tünd ç'oç'a xələt qavuna c'əğat'an P'ilat'en şot'oğoy pine: «Me amdari loxol bəğanan!»

6 Samci bəyinsxon q'a şot'oğoy q'ulluğçıgön Şot'o ak'i "xaçe loxol t'əq't'a, xaçe loxol t'əq't'a!" uk'a harayt'unpi. P'ilat'en isə şot'oğoy pine: «Şot'o vən ext'i xaçe loxol t'əq't'anan, şot'aynak' ki, zu şot'ost'a sa taxsır tez aksa».

7 İudeyxon şot'o coğabt'un tadi: «Beşi k'anune bu, me k'anuna görəl şo biyalane, şot'aynak' ki, içü Buxaçuğoy Ğare nex».

8 P'ilat'en me əyitə ibaki samalal q'inebi.

9 P'urum saraya başı İsusaxun xavare haq'i: «Hun mayinnu?» Ama İsusen şot'o coğab tene tadi.

10 P'ilat'en Şot'o pine: «Zaxun exlətəpsun ten çuresa? Ten ava ki, va tərbəsunal, xaçe loxol t'əq'st'unal bezi kiyele?»

11 İsusen şot'o coğabe tadi: «Əgər va Alaxun nu tadesiniy, Bezi loxol vi sal sa ext'iyər tene bakoy. Ama Za vi kiyel tadit'ay günax gele kalane».

† 18:32 18:32 - İsusen İzi xaçe loxol t'əq't'esuna saturbəş avabakest'enedey. İoan. 3:14; 12:32

12 Me əyitmoğoxun oşa P'ilat'en Şot'o tərbsune çureşi, ama iudeyxon harayk'a next'uniy: «Əgər me amdara tərbayin, imp'erat'ori tərəf tenu. İçu padçağ uk'alo imp'erat'ori düşməne!»

13 P'ilat'en me əyitə ibaki İsusə qavunane c'evki. Şo "Jenen Döşəyinqəki" gala (əbrani muzin Gabbata), izi divanbseynak' laxesi taxt'a areşi.

14 C'ovaksuni axsibayeynak'* həzirluğ bəğala ğine təxminən üqūmci saadey. † P'ilat'en iudeyxon "bəğanan, ef padçağ mone!" pine.

15 Ama şot'oğon harayt'unpi: «İradbakeq'an, iradbakeq'an! Kot'o xaçe loxol t'əq't'a!» P'ilat'en şot'oğoxun xavare haq'i: «Yəni ef padçağa xaçe loxol t'əq't'az?» Samci bəyinqxon coğabt'un tadi: «İmp'erat'oraxun başq'a beşi padçağ butene!»

16 T'e vədə P'ilat'en İsusə xaçe loxol t'əq'st'eynak' şot'oğoy kiyele tadi.

İsusə xaçe loxol t'əq'st'un

(Mat'. 27:32-44; Mrk'. 15:21-32; Luk'. 23:24-43)

Əsk'ərxon İsusə tat'unşeri.

17 İsusen xaça İçin taşeri "Kəllə", yəni əbrani muzin K'olgot'a uk'ala galane c'eri.

18 T'et'iyə Şot'o xaçe loxol t'əq't'undi. İçuxun sagala q'erəz p'ə tanal xaçe loxol t'əq't'undi: soğə İsusə yön, t'e soğə tərs tərəf, İsus isə bİYexey.

19 P'ilat'en xaçe loxol İudeyxoy PADÇAĞ NAZARET'LU İsus same duğest'i.

20 İudeyxoy gelet'ine me sama k'alpi, şot'aynak' ki, İsusə xaçe loxol t'əq't'esi ga şəhərə İsaney hamal t'e sam əbrani, lat'ini saal grek'i muzine sameşey.

21 Mot'o görət'un iudeyxoy samci bəyinqxon P'ilat'a pey: «"İudeyxoy padçağ" təə, "<Zu iudeyxoy padçağzu> uk'al" şampa».

22 P'ilat'en isə "k'ə şampeza, ene şampezu" pine coğab tadey.

23 Əsk'ərxon İsusə xaçe loxol t'əq't'it'uxun oşa Şot'ay paltarxo ext'i içoğoy arane bip' gala cöyt'unbi. Şot'oğon gurat'al ext'undi, t'e gurat' t'etərə əleşey ki, şot'ay loxol ebun buteney.

24 Şot'oğon sun-suna pit'un: «Mot'o zığmaben, çöp bosen bəyin, şiya baksa». İvel Şamurxost'a bakala "İçoğoy arane Bezi paltara cöyt'unbi, Bezi paltareynak' çöpt'un bosu" ‡ əyit bex p'ap'eq'an pine me əşurxo baki.

25 İsusə xaçe loxol t'əq't'i gala İz Nana, İz Nanay xunçi, K'leop'ay çuux Mariya saal magdallu Mariyane çurpey.

26 İsusen İz Nana saal Şot'ay t'əğöl İz çureğala şagirdi çurpsuna ak'i İz Nana pine: «Ay Nana, kot'o Vi ğar hesabba!»

27 Şagirdə isə "hunal kot'o vi nana hesabba!" pine. Kot'oxun oşa t'e şagirden Mariya iz k'oyane taşeri.

İsusə bisun

(Mat'. 27:45-56; Mrk'. 15:33-41; Luk'. 23:44-49)

28 İsusen hər şeyə tamam baksuna avaney. Şot'aynak'al İvel Şam tam bex p'ap'eq'an pi "xenezaz baki!" pine. §

* 19:14 19:14 C'eys. 12:1-27 † 19:14 19:14 üqūmci saad - həysət'in vaxt'en berezərə saadi p'as's'e.

‡ 19:24 19:24 İvel məğ. 22:18 § 19:28 19:28 İvel məğ. 22:15; 69:21

29 T'et'iya fine oq'oyen buy sa q'ave buy. Sa bisinə t'e oq'oyi boş puşp'it'uxun oşa q'arğuni loxol c'ovakest'i İsusı jomot'un taşeri.

30 İsusen fine oq'oya q'urtedi. Oşa "tamame baki" pi İz bula k'os'bi İz urufa Buxaçuğone tapşurbi.

31 Mo Həzirluği ğiney, hamal me Şamat' ği C'ovaksuni axsibayaxun sa ğinane kofst'ay. İudeyxon tet'un çuresay ki, xaçe loxol t'əq't'eşiyorox Şamat' ğine suruk' mandat'un. Şot'aynak'al şot'oğon P'ilat'axun xaişt'unbi ki, xaçe loxol t'əq't'eşit'oğoy turmoğoxoxbi * meydixox xaçe loxolxun ext'at'un.

32 T'e vədə əsk'ərxon süft'ə İsusaxun sagala xaçe loxol t'əq't'eşit'oğoy sunt'ay, oşa isə t'e sunt'ay turmoğoxoxbi.

33 İsusı t'əğöl İşalayınşakat'an isə Şot'ay ene p'uri baksuna ak'i İz turmoğox tet'un xoxbi.

34 Ama əsk'ərxoxun sunt'in Şot'ay bərinə xişt'ik'en deşinebi, hat'e saad t'et'iin p'i saal xene bari.

35 Mot'o iz piin ak'i amdarene şahidluğbsa, şot'ay şahidluğal serine, şot'in serina upsuna avane. Şahidluğbsa ki, vənal və bakanan.

36 Morox şot'o görəne baki ki, İvel Şamurxost'a bakala "Şot'ay sa ũq'ənal xox tene bakal" † əyit bexq'an p'ap'i.

37 İvel Şamurxost'a metər sa gaal bune: "Deşibakit'ay loxol bəğalt'un". ‡

İsusı meydə mağarina laxsun

(*Mat'. 27:57-61; Mrk'. 15:42-47; Luk'. 23:50-56*)

38 Mot'oxun oşa arimat'eyalu İosifen P'ilat'axun meydə exst'unane xaişbi. İosif İsusı şagirdey, ama iudeyxoy kalat'oğoxun q'İbsuna görə mot'o c'ap'e efsay. P'ilat'en şot'o bareti, İosifenal hari İsusı meydə exedi.

39 Şot'oxun sagala Nik'odimal buney, mo üşe İsusı t'əğöl hari hat'e Nik'odimey. § Şot'in içuxun sabaç lit'ra * aloyaxun gərgürbi mirra † c'əyine eçeri.

40 Şot'oğon İsusı meydə ext'i iudeyxoy oçalaxbsuni ədəten şot'o adeğala c'əyin ləəmdi kətani bəzen bəc'ürt'unpi.

41 İsusı xaçe loxol t'əq't'i gala İşa sa gane buy, memiyal hələ meydə nu laxeşi təzə sa mağarane buy.

42 Əyc'indəri Şamat' ğiney, me mağaral İşa baksuna görə şot'oğon İsusı meydə t'et'iyat'un laxi.

20

İsusı bəyinbaksun

(*Mat'. 28:1-8; Mrk'. 16:1-8; Luk'. 24:1-12*)

1 Şamat'i samci ğine* üşenen, hələ bayınq' vədine magdallu Mariya İsus laxeşi mağarinane hari. Şot'in anek'i ki, mağarin jomoxun t'əp'ək' jə t'ik'ireşene.

* **19:31 19:31** Xaçe loxol t'əq't'eşit'oğoy bisunen boxoye zapey. Ama şot'oğoy turmoğoxoxbsunen şot'oğon içoğox efes tet'un baksay, metərлуğenal suruk'eşi usum bisat'unıy. † **19:36 19:36** C'eys. 12:46; Ams'i oç. 9:12; İvel məğ. 34:20 ‡ **19:37 19:37** Zək. 12:10; Qay. əyit 1:7 § **19:39 19:39** İoan. 3:1-2 * **19:39 19:39** sabaç lit'ra - 34 kg. † **19:39 19:39** mirra - şaat' adeğala oyurxoxun həzərbaki toyexlu c'əyin * **20:1 20:1** Şamat'i samci ğine - yəni bazarin ğine. İudeyxoynak' şamat'i samci ği bazarin ğine hesabba.

² Şot'aynak'al t'it'eri Simon P'et'eri saal İsusı ən gele çureğala t'e soğo şagirdi t'öğöl hari pine: «Q'onçuğomağarinaxun taşeret'un, mayat'un laxe teyan ava».

³ P'et'er saal t'e soğo şagird mağarınat'un taşı.

⁴ Şorox sagala t'it'unst'ay, ama t'e soğo şagird P'et'eraxun yeyine t'ist'ay, şot'o görəl mağarina süft'ə şone p'ap'i.

⁵ Şot'in k'os'baki anak'i ki, kətani bəzurxo t'iya bitene, ama bona tene başı.

⁶ Şot'ay baç'anexun Simon P'et'eral hari p'anep'i, şo mağarin boş başı bitı kətan bəzurxo

⁷ saal İsusı bula bəc'ürpi dəsmərə anak'i. Dəsmər kətan bəzürxoy t'öğöl təə, q'erəz sa gala cöycə bəc'ür mandeney.

⁸ T'e vədə mağarina süft'ə p'ap'i t'e soğo şagirdal bona başı mot'oğo ak'i vənə baki.

⁹ Ama şot'oğon İsus p'uri ganuxun bəyinbakalane uk'ala İvel Şama hələ tet'un q'amışaksay.

İsusı magdallu Mariya ak'esun

(Mat'. 28:9-10; Mrk'. 16:9-11)

¹⁰ Hametər, şagirdxo p'urum içoğoy mandala galat'un qaybaki.

¹¹ Mariya isə önök'a mağarin çölin tərəf çurpeney. Şot'in önök'a-önök'a k'os'baki mağarin bonane bəği.

¹² T'et'iya mas'i paltar lapı p'ə angele ak'i: soğo İsusı meydə laxi gane best'a, t'e soğo isə turmoğost'a arşeney.

¹³ Şot'oğon Mariyaxun "ay çuux, het'aynak'en önöne?" pi xavart'un haq'i. Mariyanal şot'oğo pine: «Bezi Q'onçuğo taşeret'un, maya laxsunal tez ava».

¹⁴ Mot'o pit'uxun oşa baç'ane fıırpı İsusı t'et'iya çurpsuna anak'i, ama Şo İsus baksuna tene avabaki.

¹⁵ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «Ay çuux, het'aynak'en önöne? Şun qəvesa?» Mariyan Şot'ay bağban baksuna zəndbi pine: «Ağa, əgər Şot'o hunen taşeresə, maya laxsuna za upa, zu Şot'o ext'oz».

¹⁶ T'e vədə İsusen şot'o pine: «Mariya!» Mariyanal fıırpı İsusə əbrani muzin "Ravvuni!" pine. ("Ravvuni" məəlim upsune).

¹⁷ İsusen şot'o pine: «Za ma biq'i efa, şot'aynak' ki, Zu hələ Bavay t'öğöl tez əqəşə. Ama Bezi viçimoğoy t'öğöl taki, şot'oğo upa ki, Bezi Bava bakala k'inək' efiyal Bava bakalt'ay, Bezi Buxaçux bakala k'inək' efiyal Buxaçux bakalt'ay t'öğöləz əqəsa».

¹⁸ Magdallu Mariya şagirdxoy t'öğölə hari, şot'oğo "Q'onçuğo azk'i!" pine. Oşa İsusen içü pit'oğo bitova şot'oğo avabakesedi.

İsusı İz şagirdxoynak' ak'esun

(Mat'. 28:16-20; Mrk'. 16:14-18; Luk'. 24:36-49)

¹⁹ Hat'e ği - şamat'i samci ğine biyəşçoye şagirdxo p'urum sagalat'unıy. Şot'oğon iudeyxoy kalat'oğoy q'iyexun içoğoy bakala k'ojin çomo kir-itp'et'unıy. Ama İsus bona başı şot'oğoy boş çurpı pine: «Vəynak' xeyirq'an baki!»

²⁰ Mot'o pi şot'oğo iz kulmoğo saal bərinəne ak'est'i. Şagirdxon Q'onçuğo ak'i gele müqt'un baki.

²¹ İsusen şot'oğo p'urum pine: «Vəynak' xeyirq'an baki! Bavan Za yaq'abi k'inək' Zuval vəxəz yaq'absa».

²² Mot'o pit'uxun oşa şot'oğoy loxol fupı pine: «İvel Urufa haq'anani!»

23 Vən şi günaxxo bağışlayınşaynan, şo bağışlayınşakale, şi günaxxo nu bağışlayınşaynan, şo bağışlayınşakinut mandale». †

İsusi T'omasak'ak'esun

24 Ama p'as's'e şagirdaxun soğo, "Əkiz" k'aleğala T'omas, İsus İz şagirdxo ak'eğat'an şot'oğoy t'öğöl tene buy.

25 T'e soğo şagirdxonal T'omas "Q'onçuğo ayank'i" uk'at'an şot'oğoy pine: «Əgər Şot'ay kiyel misp'aren qayıpi yaroğo nu ak'ayiz, misp'ari ganxo bezi kul nu laft'ayin, İzi börineyal kula nu laxayiz, zu mot'o vëtezbakon».

26 Muğ ğinaxun oşa İsusi şagirdxo p'urum k'oya gireğat'an T'omasal şot'oğoy t'öğöley. Çomxo kirit baalkayin, İsus bonane başi. Şot'oğoy arane çurpi pine: «Vəynak' xeyirq'an baki!»

27 Mot'oxun oşa T'omasane pi: «Vi k'əşinə miya laxa, Bezi kulmoğoy bəğa, vi kula boxoda, Bezi börine laxa. Ma süpələyinşaka, vë baka!»

28 T'e vədə T'omasen pine: «Hun bezi Q'onçuxnu, bezi Buxaçuxnu!»

29 İsusen isə şot'o coğabe tadi: «Hun Za ank'i pin vë baki? Ak'inut' vë bakalorox isə he bəxt'əvərt'un!»

İoanen şampi girke məksəd

30 İsusen İz şagirdxoy piin bəş q'erəzəl gele möcüzəlü nişanxone ak'est'ey, manu ki, me girke boş tene şameşe.

31 Ama memiya bakalorox şot'aynak'e şameşe ki, vən İsusi Xrist'os, Buxaçugoy Ğar baksuna vëbakanan, vë bakiyal Şot'ay s'iyen yəşəyinş haq'an.

21

İsusi İz şagirdxo göle börine ak'esun

1 Me əşurxoxun oşa İsus T'iberiya göle * börine p'urum İz şagirdxo ak'eşi. Mo metərə bakey:

2 Simon P'et'er, "Əkiz" k'aleğala T'omas, Galileyin Gana ayizexun bakala Nat'anail, Zavdayi ğarmux saal Şot'ay q'erəz p'ə şagird sagalat'unuy.

3 Simon P'et'eren pine: «Çəli biq'saz taysa». Mandi şagirdxon "yanal vaxun tayansa" pit'un. Şorox taşi lodk'inat'un laşi, ama t'e üşe hik'k'al biq'es tet'un baki. †

4 Kəybakat'an İsus göle börine çurpeney, ama şagirdxon Şot'ay İsus baksuna tet'un avabaki.

5 İsusen şot'oğoy pine: «Ay viçimux, ukseynak' sa şey biq'es bananki?» Şot'o coğabt'un tadi: «Təə».

6 İsusen pine: «Tora lodk'in yön tərəf bosanan, t'et'iin biq'alnan». Haketərəl bit'un. Şot'oğon t'eq'ədər çəlit'un biq'i ki, tora zapes tet'un baksay. ‡

7 T'e vədə İsusi çureğala şagirden P'et'era pine: «Mo Q'onçuxe». Simon P'et'eren Şot'ay Q'onçux baksuna ibakala k'inək' iz looxun c'eq'i alin paltaren bəc'üresi lodk'inaxun c'eri xene boşə cupi.

8 T'e soğoy şagirdxo isə çəlin tora zapsun-zapsun lodk'inent'un hari, şot'aynak' ki, göle börinexun əxil tet'unuy, p'əbaç p'exusa § İşa gane mandey.

† 20:23 20:23 Mat'. 16:19; 18:18 * 21:1 21:1 T'iberiya göl - mo Galileya göle t'e soğoy s'ine † 21:3 21:3 Luk'. 5:5 ‡ 21:6 21:6 Luk'. 5:6 § 21:8 21:8 p'əbaç p'exus - 100m.

⁹ Şorox q'ariluğa c'eğat'an at'unk'i ki, t'et'iya bok'ala s'ile loxol çəline ap'sa, iz t'öğöl şumal buney.

¹⁰ İsusen şot'oğə pine: «Həysə biq'i çəlinəxunal eçanan».

¹¹ Simon P'et'er tora q'ariluğa eşt'eynak' lodk'inane laşi. Tore boş sabaç əlli xib dənə kala çəline buy. Çəli lap gele baalkayin, tor k'as'teneşi.

¹² İsusen şot'oğə pine: «Ekinan, savaxt'in şuma ukanan». Şagirdxoy saycət'in Şot'oxun "Hun şunu?" pi xavar haq'suna ük' tenebi. Şot'ay Q'onçux baksuna avat'uniy.

¹³ İsusen şuma ext'i şot'oğə payebi, hat'etərəl çəlinəne paybi.

¹⁴ İsus p'uri ganuxun bəyinbakit'uxun oşa xibimci kərəmey ki, şagirdxo ak'esay.

İsusi P'et'era tadi tapşuruğ

¹⁵ Savaxt'in şumaxun oşa İsusen Simon P'et'era pine: «Ay İoani ğar Simon, hun Za kot'oğoxun gelen çuresa?» P'et'eren Şot'o pine: «Hoo, ay Q'onçux, Va çuresuna avanu». İsusen şot'o pine: «Bezi q'uziğə bəğə».

¹⁶ Şot'in p'əmci kərəm P'et'era pine: «Ay İoani ğar Simon, Za çurensa?» Şot'inal İsus pine: «Hoo, ay Q'onçux, Va çuresuna avanu». İsusen şot'o pine: «Bezi q'uziğə otarişa».

¹⁷ Xibimci kərəm P'et'era pine: «Ay İoani ğar Simon, Za çurensa?» P'et'eren xibimci kərəm İsusen içuxun "Za çurensa?" xavar haq'suna görə pisbaki Şot'o pine: «Ay Q'onçux, Hun hər şeyə avanu, bezi Va çuresuna avanu». İsusen şot'o pine: «Bezi q'uziğə bəğə».

¹⁸ Serina, serinaz va nex: cəyil bakat'an vi q'ayınşa ğaçp'i çureğala gala tansay, ama q'oja bakat'an kulmoğə boxodalnu, q'erəzt'in vi q'ayınşa ğaçp'i va vi nu çureğala gala taşale».

¹⁹ İsusen me əyiten P'et'eren mani cürə bisunen Buxaçuğoy s'iya alabaleysa, şot'one avabakest'ay. Mot'o pit'uxun oşa "Bezi baç'anexun eki" pine.

²⁰ P'et'erenal qoş bəği İsusi çureğala şagirdi içəğoy baç'anexun eysunane ak'i. Mo hat'e biyəsin şum ukala vədine fıripi İsusaxun "ay Q'onçux, Va toydala amdar şuva?" pi xavar haq'i şagirdəy. *

²¹ P'et'eren me şagirdə ak'i İsus pine: «Ay Q'onçux, p'oy me amdar hetər bakala?»

²² İsusen şot'o pine: «Əğər Zu qaybakamin † şot'ay dirist' manst'una çureğayiz, mot'oxun va hik'ə? Hun Bezi baç'anexun eki».

²³ Hametər, t'e şagirdi nu bisuni barada vəbakalt'oğoy arane exlətxone yəymişəki. Ama İsusen şot'o tene biyal tene pey, saycə "əğər Zu qaybakamin şot'ay dirist' manst'una çureğayiz, mot'oxun va hik'ə?" peney.

²⁴ Me əşurxoy barada şahidluğbsun şamk'alo hat'e şagirdə. Yanal avayan ki, şot'ay şahidluğ serine.

²⁵ İsusen q'erəzəl gele əşurxone biq'ey. Əğər şoroxal soğə-soğə şameşiniy, zaynak' t'etərə eysa ki, şameğala girkurxo sal dünyəne tene p'aq'oy.

* **21:20 21:20** İoan. 13:25 † **21:22 21:22** Zu qaybakamin - memiya İsusen İzi me dünyənə p'əmci eysunaxune əyitey